

C 22 .

Zum Gedenken an

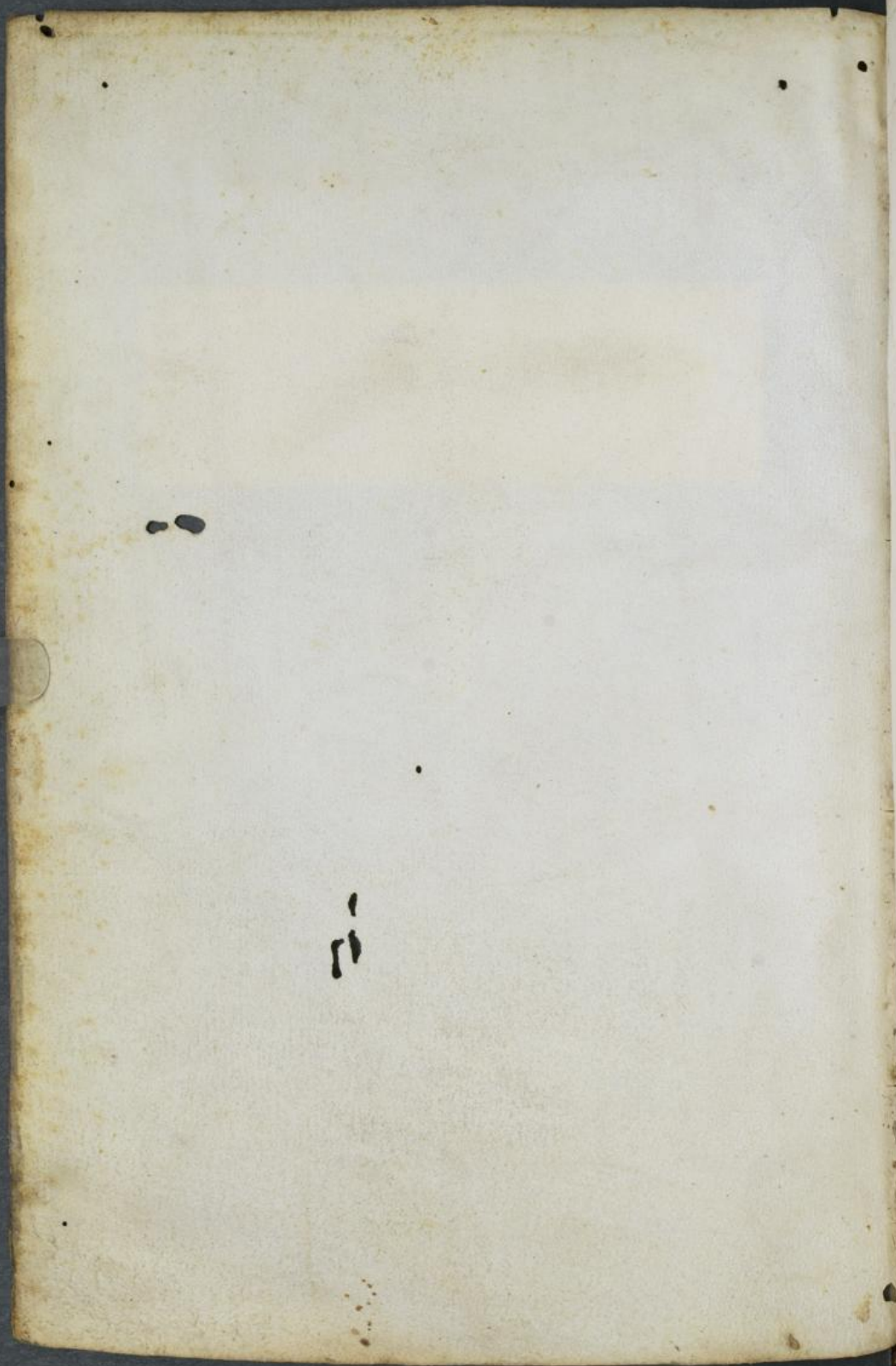
2004

II

22

Zum Gedenken an ~~Paul Hübner~~
2004

17

172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

Die sinte de name van
die broder geselle dy
die van hem geypt me
en in den orde en vo
en nu sie begamen
en geyfelic leuen

Die irke van
die van franciscus
selue van gade
broder die ander
broder bernart van
die geboren die
die broder siluester
die vnde broder
colaus die vifte
broder leuwe die
die broder rusen van
die die seuende
broder edwardus die
die broder johan
die negende broder
thomas die tride
broder canrad die
die broder peter
die twelfte broder
richerus die drut
die broder antonus

Die
hlyghe n
franciscus
was in
onsen he
vyn v
alle on
begyn s
twelf v
die uan
em aler
ghelick
sinte s
vorgef
selle de
gades
cuert
volleg
astum
armo
em d
die o
verri
selue
ghel
enē
van

Handwritten text in a red stamp, possibly a library or ownership mark.

Hier sijn de namē vā
sūnte frānciscus geselle dy
irst vā hem geropē we
ren to den onrdē en vo
rt an mo sie begūnen
een geystelich leuen

Die irste van
em was franciscus
selue van gade
gheropen Die ander
broder bernart van
altes gheboren Die
darde broder siluester
Die vierde broder
mazeus Die vyfte
broder leuwe Die
seste broder rufyn vā
altes Die seuende
broder edidus Die
achte broder johan
Die negende broder
philippus Die tynde
broder conradt Die
elfte broder peter
Die twelfte broder
richerue Die drut
tynde broder antonius

Do den irsten suldy
veren dat die
hulliche man sūnte
franciscus ser ghehich
was in vele punten
onsen heuen here ihū
xpm want ghehich
alle onse here in dat
begyn sijn predeghe
twelf iongeren hadde
vitararen die bi
em altyt bleuen des
ghehichs hadde aer
sūnte franciscus die
vorgescreuene yn ghe
selle verkoren die om
gades willen alle dinc
auerghēue hadden en
vollegede em sonder
afzyren in wilthier
armoden sonder allene
em die Judas hette
die onsen heer verkochte
verriet en dar nae om
seluer hynct Des
ghehichs hadde franciscus
enē gheselle die ioha
van der cappellen hette

LANDES-
UND STAAT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Doe sinre franciscus
die werlt vader
en moder vrynde
en magte vnd van
alle dynge der werlt
die om hynderen mocht
te to den volcomenen
leuen vnde noch gode
dynde inden werltliche
habitte in walene in
vakenne in bedene vñ
he een hert leuene ledē
bynen der stat van assis
soe dat he van hartheit
des leuens soe seer ont
dan was dat he een
fack vere vnd spotten
dē myt om die myt der
vishet gades wervolt
vas vme dat die lude
des myt en wusten soe
dede se em wele cofusien
vñ mēpch swaer ver
driet se sloghen vñ en
stuten vñ en vorpen
om myt sliden Ja sine
vrynde vñ syne magtje

2
ionghen en olden dedē
em pue menych on
ghelictz to allen tiden
bi nachte vñ bi dage
se verspreken on en
vñ seide he ver een
duas **D**at die lillige
vader myt enē blidē
mode recht off hee
dat noch ghehort noch
gesien noch gheuolt
en hadde gync en
verdrecht al gers
om gades vil **T**oe
den tiden vas een
edel wys man toe
assis seer ghemūnet
en gheachtet van alle
volke vor den vrodēte
en visten van der
stat dar al die raet
der allinger stat aen
stond vñ vas gheheite
heer Bernart vnde
dese merkende die
versmachheit vñ die
duldige hdsinnheit vā

van desen francyscaw
voe he die verlt ver
smad hadde en̄ vat
he b̄nē assys versma
cheit v̄n mēnych
verdriet van grote
bespotten v̄n sleghe
doldeliche led wal
twe iaer lancz **He**
merkede woe men
on mer bespottēde
v̄n sloch voe he bli
der v̄n bet toe vre
den was in em selue
soe dat bernart dach
te dat nycht en mo
chte vesen francyscaw
en wer verwollet
myt der genade
gades v̄n **Bernart**
bat francyscaw ten
etene toe enē auent
male v̄n francyscaw
quam myt om tē
etene **Ouer** maltit
soe merkede **Bernart**

in behodsamheit v̄n s̄n
soberheit soe dat he
dachte he volde mer
van s̄nene leuene vnder
soeken en̄ bat em dat
he des nachtes bi em
bleuē v̄n he dede dat
al dede hi dat node dar
ruendē **Bernart** enē
s̄nē knechten v̄n beual
dat he s̄ns selues beddē
bereiden sold v̄n leggē
dar francyscaw op v̄n
dede enē lampē bernē
de hanghen in die
camer v̄n hette em s̄ns
selues bedde maken
nest der camer op dat
mochte sien voe em
francyscaw in der nacht
hebben soldē Doe dat
al ghedaen was v̄n
francyscaw in die camer
quam dar he ruste soldē
op dat moment s̄ne
oefenunge en̄ seghe
v̄n s̄ne helleheit me

... openbar en
... so legde he sich
... dat bed
... of he slapen
... mer doe dat die
... **Bernart** sach
... dat he wael
... dat he sich slapende
... v̄n he woldē
... v̄n snorzen op
... dar francyscaw sulde
... dat he vaste
... v̄n dat he op
... v̄n sich
... als er gheschach
... woe francis
... op stont doe he
... **Bernart** soe lude
... v̄n snorzen vnde
... dat he soe har
... de sloch
... v̄n die
... myt vingeren
... toe den
... en̄ seide myt
... s̄nē hartē dese worde
... dat my heer en̄
... alle dinct **Dit** sprac

mende apenbaer en
vorden so leghede he sich
rechteuort op dat bed
de neder of he slapen
volde mer doe dat die
heer Bernart sach
doe dacht he wael
dat he sich slapende
vynsden vñ he woldē
smuē vñ snorken op
dat franciscus sulde
dencken dat he vaste
shepe vñ dat he op
solde staen vñ sich
oefenē als et gheschach
Hort nu woe franciscus
op stont doe he
heer bernart so lude
horden snorken vnde
mende dat he soe har
de shepe **H**e sloch
op syn oghen vñ die
hande myt vierer
ten armē toe den
hemel en seide myt
groter innichheit syne
harten dese vorde
Vyn got my heer en
alle dynctz **D**it sprac

3
he myt vuricheit syne
harten en hestes vñ
myt innichheit trane
en anders en sprac
he mycht dan myn
got myn here vñ alle
dynctz vñ dit quam
dar aff auermids dat
em got toe bekenene
gaf wat he auermids
om die een snode cre
atur was in der werlt
vonders verken solde
Vñ vancit franciscus
myt den hylighen
geest der propheeten
weruolt pas soe voste
he al wal toe voere
voe dattet got noch
myt om vñ myt
syne orden make
solde myt hylighen
keuene vñ gude ex
empele die he vñ
syne broderen der
werlt gheuen solde
Vñ actz sach he an
vñ bekende wal an
syne eghene snodheit

vñ achtende em selue
aloe onbequeme toe
aldus groten wereltz
toe doene dar om got
toe gheropen hadde
Vñ hie omme soe rip
hulpen an onsen
here dat he om hie
toe hulpen vñ berei
de volden bequeme
toe verden to desen
verken vñ bad aldus
als hie uest horden
hyn heer myn got
vñ alle dynck. Als
dit die guede man
Bernart sach vñ
horden dar he in syn
re camerē lach vñ
franciscus menden
dat bernart Gheslapē
haddē soe wert Bern
nart van bynē in
synē front soe barne
de dat he franciscus
gheselle wolde werde
vñ dede des morgens
vroe franciscus toe

om ropen en sprack
franciscus leue vrynt
ic bidde di om onsen
lieuen heer want
ic bedacht byn my to
ontladen van allen
dynckē vñ di onder
danclyc to wesen doe
franciscus dit horden
doe wert he seer ver
blit en sprack Bern
nardo de vorde to hie
Bernart hord omē
got ic vruchte dat
et v toe hart wesen
te doene mer vi villē
den vaet ons herē volckē
vñ villen toe samen
gaen hie toe sinte
nicolaes vñ dar mynste
herē vñ dar onsen
lieue heren bidden
dat syn loff en syne
ere in ons gheschickē
moeten vñ lat ons
in ons ghebede bliuē
toe tercē tit vñ dan
lat ons gaen toe
den priester want he

...somedy man
...in hader in dar
...te ont der misal
...soe doe vñ merken
...war omē here ont
...dar nigt. Al Bernart
...de beclagade die ser
...wat vñ doe men
...die myn doen sake
...de ghyngen se toe
...leuen in der herken
franciscus en bes. Her
...nert toe desen alse
...de de mynē ghyden was
...ghyngen se toe der profer
...ende hien en vime: gab
...dar he en dar onsfad
...bruyng in darē vol
...te sine omē beyden
...sake wyllen. Doe dat
...die prester onse con
...muc voer om vnd de
...de de die missal op in
...den namen. Al Bern
...dar ponden se bespre
...ken synen volken volken
...omē syn se ghynt vnd
...verrop al dattu heuyst
...vñ op den armē vnd
...volge vñ na. Ec keer

ern oetmoedich man
vñ bidden vñ dat
he ons dat missael
op doe vñ merken
wat onse here ons
dar tuge sal Bernar
do behaghede dit ser
mael vñ doe men
die misse doen solde
doe ghyngen se toe
samen to der kerken
franciscus en heer Bern
hart vnde deden alsoe
do die misse gedaen was
gengen se tho den prester
ende beden em vñme god
dat he em dat missael
driewerff vñ doen wol
de vñme onre beyder
bede wyllen Soe dede
dye prester eerst een
cruc voert om vñd de
de do dat missael op in
den namen Jhu xpi
daer vonden se besre
uen saen woltu volen
comen syn so ganch vñd
vertoep al dattu heuest
vñ giff den armen vñd
wolge mij na Se keer

dent vñme to der ande
ren sijn vñde sijn gesarc
uen dat men laten solde
vader end moder sus
ter ende broder achter
ende lant vñd al dincta
vñd volgen vñsen he
ren nae Ten derden
male worpen se dat
missael omc end vñde
noch des gelikes Doe
verblide em franciscus
also seer vñd sprack
h bernart aldus to vñd
segede Mere ihu xpe
gelouet geert end geke
dier motch du wesen
van mij vñd van allen
creature dattu aldus
dijnen wech gewiser he
se Dier sprack francis
cus her bernart mi heb
be dy den rait godes
vñ den hilligen ewige
lio gebort nu doet wo
rt als onse here is to
done geuet do geuech h
Bernart vñd vertof
te al dat he hadde wat
he een groet rike ma
was vñd geuech al de

stat dor vnd gaff ar
men weduen vnd we
sen dye om yn den de
nste gaudes offerde
al den schat den he va
sine guede gemaket
hadde do he den schat
al en wech gegene had
de vme god vñ van al
len tijtliken dingē ont
laeden soe begaude
ene vns lieue here soe
wonderliken myt smake
sint wnen alsoe dat
he dicke wile yn gode
getogen wart en ont
gheeset was. Alsoe als
franciscus selue tuger
dat bernart alre eeren
werdich was wart wāt
he desen orden stichte
de yn den dat he aldi
nck blotlich auertgaff
vme got. Ja nicht allen
ne dye dinge van bute
mer vme selue gaff he
altoemale to laten onder
den cruce onses to syn
re doet in gewariger
reynheit ghehoysheit
vnd armode

F In den tijt do fra
nciscus lange tijt
myt vasten myt waken
yn hartheit van leue
in dat begin sijne on
den so vud gearbeit had
de dat vilna blint was
geworden van seceyon
vnde van waken soe
dat he altoe wemich sach.
Des gende franciscus
to bernart op dat he
moet spreken van gode
de. Do franciscus qua
dant vant he. Bernart
contemplieren yn enen
busshelken dan he to
male verslenden was
yn den lyden vnd in
den wonden onses here
vnd franciscus riep myt
luder stemmen to brod
bernart vnd bernart
en horede nicht. Do eri
ep franciscus anderwe
rf. Bernart com tho
my. Bernart en hore
des noch nicht want he
in gode was getogen
myt al sine crachten

Derdewerff riep fra-
nciscus broder bernart
com to dessen blinden
al en hordes **Bernart**
nich des verwonderde
franciscus altoe seer
dat he en driewerff
geropen hadde vnd he
noch nich en hoerde vnd
louch yn ein groit ver-
driet vnd gendē bedru-
ker in ene hemelike ste-
de vnd bedede myt eyn-
ticheit **In** wyllken ge-
bede em to gespraken
woort van eynre stem-
de om segede **Gich** du ar-
me mensche waer om
bilstu aldus bedruket
yn dynen herten wens-
tu dat yemant god late
sole om yemige creatu-
re **Want** eer du bro-
der **Bernart** riep
sa was he myt my soe
vereniget dat he syn-
re synne nich en brukē
de en was dy to hortene
of dy to achtene dair
om em antworde he nich

5
dy hirt vme legge aff
dyn verwonderen vnd
sette dyn herte to frede
Do franciscus dat hoird
was he vp om selue seer
verstort om dat he ber-
nart aen geropen had-
de vnd gendē tot om sy-
ne schult to spreken vnd
alse bernart synē vad-
franciscus vernam soe
gendē he om entegen
myt grotter woerdich-
eit vallende nedert vo-
er franciscus voete vñ
gruttende ene mynent-
liken vñ oitmodelike als
synre hyllicheit wal be-
temede dair na qua fra-
nciscus dyc volna al blint
was vnd grotte bernart
alto mynentlike weder
vnde segede waer vme
dat he gecomen were to
om vñ wat he van gae-
de verstaen hedde **Du**
merkhet wat sonderlin-
ge gemode was dar al
dair de vader myt al to

groter oimadicheit qua
to sine sone vnd de sone
quam to synen vader
myt alsoe groter wer
dicheit vnd myt mynen
Doe syc malckandere
gegroue hadden do sprack
franciscus to **Bernart**
end geboit em dat he
doen solde dat he om
gebeden hadde ghebede
wolde **bernart** de ver
veerden sich vnd vruch
ten em dat et em alto
swaer solde sijn to done
vnd hadde des gerne
verdrage gheuefen:
Want he dicke wile
wonderlike plach to ge
bedene synen bruderen
vñ dair nae so segede
Bernart vader ick wil
gherne ghehorsam sijn
op dat gy mi laue vult
to hant wedder hantsa
to wesen **franciscus** se
gede he wolde dat ger
ne doen **Doe** segede
bernart vader gheuet
wantu wost vnd ick sale
doen **Goe** ghebede ick
dy by ghehorsamheit

Als wil gaen liggen vor
dy neder op dyc cerde
vnd du salt drie waff
ouer my gaen vñ sette
dync ene voir op mine
kele vñ den andere
op myne mant vnd
salt dese worde spreke
to my **licch** hijr neder
du kerle **franciscus** do
nise sone wo wordstu
soe so houe dattu **ber
nart** ropen dorstet du
arme katiff daer he
myt gaede in sone be
dinge veniger was
stont vnd ene dair ma
ldest end verstordest
Doe **bernart** dat hor
de dat he dat doen mis
te dat was em harde
swaer to doene mer
doch dede he dat als he
dat alre vñ mildelichst
doen mochte vnd sp
rack de worde vorge
screue **Doe** dyt ghe
sien was do segede
franciscus mi **berna
rt** lieue soene du he
uest my ghehorsam

gheuefen
to sine sone
vnd de sone
quam to synen vader
myt alsoe groter wer
dicheit vnd myt mynen
Doe syc malckandere
gegroue hadden do sprack
franciscus to **Bernart**
end geboit em dat he
doen solde dat he om
gebeden hadde ghebede
wolde **bernart** de ver
veerden sich vnd vruch
ten em dat et em alto
swaer solde sijn to done
vnd hadde des gerne
verdrage gheuefen:
Want he dicke wile
wonderlike plach to ge
bedene synen bruderen
vñ dair nae so segede
Bernart vader ick wil
gherne ghehorsam sijn
op dat gy mi laue vult
to hant wedder hantsa
to wesen **franciscus** se
gede he wolde dat ger
ne doen **Doe** segede
bernart vader gheuet
wantu wost vnd ick sale
doen **Goe** ghebede ick
dy by ghehorsamheit

gewest nu gebuet mi
weder waattu gedaen
willest hebben vnde ick
sal dy weder ghehoer
sam syn als ick dy
ghelauet hebben **D**o
sprack de vader ick ge
beide dy war du mi
siest icht misdaen vñ
ick dat dy mishaget
yn mi dattu mi dar
aff berispels ok war
off of vorwen dat et
ye **D**o franciscus dit
haerde do verschricke
de he van der oitmo
dicheit want he wste
wal dat ce bernart
nu behoiff en hadde
yn enige puncten to
corrigeren dar om
vort aen als francis
cus miyt **B**ernart
sprack so makede he de
collacie tatter dan he
plach vñe sijne wa
rer oitmodicheit wol
len **H**ijr om so mach
men merken dye

gewarige oitmodicheit
**Wo bernart to contē
pluren plach**

Dat wy merken i
mogen wat gracie
onse lieue here pleget
to geuene den dye all i
dyngē om got auerige
aen miyt vryen mode
ongewynslick dat ye
hijr gheapenbart yn
broder bernart **W**ar
na der tijt dat he dat ha
bijt aen nam so gesche
de em dicke alsoe grote
gnade van gode onse
lieue here dat he to vo
le tijden to mal van om
seluen getogē **W**ar m
gode **A**lsoe als dat ce
bewylen geschiede dat
he inder kerke stont
als men dat sacramēt
op boerde vnd en ic
welich mensche to der
eorden sich neder boge
de dat he dan stont en
en sach noch en hoerde
recht als een mensche

Dye ginc giest en hedde
vnd dat duorden vander
morgens to der none:
dar he vernam dat gro-
te loen dat got den ge-
nen gest de aldink om
em laten **Vn** daer om
als he tot sich selue quac
soe lip he haestelich to sy-
nen brodere vnd segede
Linc brodere my wond-
ert wo y mat soe edel we-
sen mach den men la-
uede cyn pallays van
sine golde hie en solde
billike al dynch als sty-
hen den myt versmae
vnd ~~vns leue here my-
nen~~ **Dese bernart**
op dat he dat gulden
pallais mogen verkri-
gen al dy gene dye dye
werk versmaen om:
onf lieue here mynen
Dese bernart wart o-
eck soe van gaede myt
sulker genaden dat he
ix jaer lanck gende
alre dat herte vnd dat

an ghesichte op wart to
gaede gerecht al sine
krecht vnd begerte dy
he hadde cynparlyck to
gaede genoget dat he
sich kume van der got-
libert oefumge so lange
sulue getreke konde
dat he sine noitrofte
nouwe mochte nemen
van spise vnd van dra-
ke **Vnd** hedde he em do-
rem onthalden van
vruchte dat he om en-
breken solde inder na-
ture he en hedde nimer
meer gegeten noch ge-
dronken so solde he em
yn gaede genoget heb
Daer om nam he dat
spisen vnd des dranc-
kes als he mynest mach-
te op dat he de natuere
cen leue daer van moch-
te holden **Ja** he plach to
seggen dat et gene ab-
stemie en were daer
men niche en abstinnit-
den van den smake der

and danckes he
also in der goet
schoninge geleit
al dy swart quac
dye geschel inder
vlicen vnd inder hil-
ter sijnre nimen
er en bonde onderse
den dat he vnd darr
vne so pligen dye wse
vnd dy gelyerden lude:
dagelr by om to come
vnd dy swaerq
vnd en vragen mo-
de van om hort bedu-
den vnd vermidde om
worte gelert woc-
den **Vnd** want he va-
ller rindlicheit ontfan-
gen was daer om soe
plach he gelic dat dye
men bouen ander vo-
gelye hoger vn narre
der somen vloge soe
was he boue ander ga-
gelen d narre ra rou-
templaren vnd darr
yn plach he den men

spyse ende dranches he
wort also in der godli
ben schouinge geleert
dat al dy sware ques
tien dye geuelen inder
byblien vnd inder hil
ger scrifturē nūment
bet en konde ondersche
yden dan he vnd darr
vme so plegen dye wyse
vnd dy geleerden lude:
dagelir by em to come
op dat se dye swaere q
uestien en vragen mo
chte van om hoit bedu
den vnd vermidde om
mochte geleert weer
den Vnde want he vā
• aller tūrlicheit ontfan
gen was daer om soe
plach he gelic dat dye
aren bouen ander vo
gele hoger vū nature
der sonnen vloge soe
was he boue anderē ga
gelen de nature in con
templacien vnd darr
om plach he den men

7
schen to scouwen vnd
yn emichliken steden to
wesen allene op dat he
om tebet mochte myt
gode vernige Ja he pla
ch welke tijt verborgen
to wesen yn dye hemehe
heit der berge vū bus
schen dertich dage lanck
allene soe dat egidius pl
ach van om to tugen dat
gien van al den brodere
dye gnade des gescoy:
wens en hedde gelike:
dat bernardus hadde vū
darr om so plach **francisc**
om to wachten waer he
ene wiste to vinden wat
by dage of by nachte v
me collacie myt om col
lacie myt om to halden
vnd dat gheschat dicke
wyle alse to samene we
re dat se bede in gode ver
sanken en entreeser wor
den vermidde soticheit de
oiffenge **H**ijr mach me
merken wat got den ge
nen gift dye vme sijnen

wyllen dese rjthlike dynghe
versmaen vnd sich selue
ouergeue yn waerre ge
honsamheit **wo b'uart**
Die cloest' sachde i l'ubdien

Dar geschach doedie
orden der mynch
roders yrst began dat
franciscus **Wernart**
sande he in dat vrome
de lant in eyn stat heyt
benomijn om to predike
dat wort goedes vnd de
menschen to gode to bre
gen vnd bernart onse
nek dye benedictie van
sine vader vnd ghenck
gheharsamhck hen to be
nomen vnd doe he inde
stat quam vnd dye kinde
re van der stat merke
den ene myt lelike klede
ren gecledet to syen my
enden se dat he en were
vnd liepen em nae vnd
nemen em byder rappen
dye eyn van voir to dye
ander van achter vnd

togen en herwart end
derwart vnd grepen en
by den haere vnd wor
pen em myt slike end
vulnisse vnd sloegen eyn
myt stocke vnd legede
em yn den schie neder vn
treden on myt voete ouer
sin oumodige licham recht
off he alre onwerdicheit
werdich gheweset hadde
her dye gewarige nauol
ger der geduldicheit dye
nam al dese versmaen
eie myt ene vrentken
aengesichte recht off om
grote eer vnd vordel ge
schien were Ja dye stra
te doer men em dat ver
driet dede ghenck he lie
uer doer dan inde ander
strate daer men om m
et en dede vnde myt vre
de mochte ghegaen hebn
vnd wat men em trar
vnd sloich men en moch
te nergent an en nich
merken dan myt enen
blijden anghe sichte dat

der to ghesien
off om vnt en so
vnd eyn vrude
Dye mercede dye rjth
er dye sculte van sear
dar bernart dye ion
fische du langh myt my
nenke leyf vnd on
medelike vordroch
vnd sprack dar en m
ach myt wesen dese
ernig mensche dye
huyt dar en moer sy
eyn lilkich mensche vnd
he gouch to em vnd sy
sprack dese worde to
om end segede Ir byd
de by broder dattu my
seggest weye du biste v
nd waer om du hirt ge
romen biste **Broder**
bernart en antworden
den richter mich mer
ke sprack syn hant in sy
nen bossem vnd brach
vort de rigel dy he va
franciscus onsefange
hadde vnd de sculte na
ere rigel vnd ouerline

verdriet to ontfaen ver-
ht oft om Were en so-
laes vnd eyn vrende :
Dyt merkede dye rich-
ter dye sculte van star
dat bernart dye con-
fusie du langh tijt my
nenthe leyte vnd oir
modelike verdroich
vnd sprack dat en wa-
erch nyth wesen dese
arme mensche dye
hijr dat en moyt sy
eyn lillich mensche vnd
he genst to em vnd sp-
rack dese worde to
om end segede **I**c byd-
de dy broder dattu my
seggest wye du bist v-
nd waer om du hijr ge-
comen bist : **B**roder
bernart en antwordn-
den richter mich mer-
ke stude syn hant in sy-
nen bossem vnd brach
vort de rigel dy he va-
franciscus ontfange
hadde vnd de sculte na
dye rigel vnd ouerlas

8
de doe he se auerlyse
hadde vnd wail verstaet
doy keyden he sick vme
to syne knechte vnd a-
ander manen dy by
em stonden vnd sege-
de **I**c hebbe nu geuo-
den den hogesten staet
vnd orden dair ick w-
aff hoirde spreke vnd
ick segge w verware
dat dese man vnd all
dye synt van syne leue
vnd habnt sint die hil-
gesten dye in der werlt
als ick daer aff gelese
hebbe dair om doen se-
al to ouele dye em mis-
doen waer se sint alre
ere werdich vnde alre
werdicheit dy men om
doen mach want sy dye
vrende goedes syn **D**o
sprack de sculte to bro-
der bernart vnd sege-
de **W**oer uwen brode-
rs icht bequeme off ick
em gheue hijr eyn stede
dair sye vnsen lieue he

re dyne mochten vnd
voer my bydden mochte
Do antworde bernart
vnde segede **D** here du
salk dat vor wair we
ten dat v got dye geda
chte yn heuet gesant dit
to doen geue daer om
gade to eren so en dor
ick doer mich weder seg
gen mer ick sal van v
ontfaen alse goede to
ey offerhande **D**oe w
ort dye richter verbly
de vnd nam broder **zh**
ernart by der hant vnd
lyden en to syne huse v
nd onsenck ene nye g
rotter myne vnd weer
dichen vñ leyde ene to
der stede dye hoem ge
gheue hadde vnd segede
zhernart broder hijr
salk du rymere wat du
wolt dat dyne orden
betemet Ick wil v ger
ne betalen vnd wil oock
vorstaen v vñ iwer
broder beschertmer hijr

wesen **A**l dus bleef by
der bernart dair voele
tnde vnd leydede daer
en eerbar hillich leue v
nd dat volck kreyghen
sonderinge lyef vnde
woye en speu ofte hore
mochte den dochte dat
he dye hilliger ofte be
de beter wert **D**oe be
nart dese reuerencie
vnd merckede dye me
em boit en dorste he
daer mich leuck bliue
soe wart he veruuert
om dat he vruchte
dar dye ere dye men
em boyt hinderē mochi
te dye oitmodicheit sy
ne herten des genck
he to synen vader **fr**
anciscu vnd segede
eme wo he verkregē
hedde to benomen eyn
huys vnd eyn conuet
mer lyue vader ick
bydde dy dat du dair
broder senden willest
dye dat weck vol
eynden vnd volmake

mogen wante lieue va
der ick doir dar mich
lenghet bliue omē dye
werdicheit vñ ere die
my van den vollekē
daer ghedaen wert
vñ ic vruchten dar
mer aen to verhesē
dan te vñen Des
verbliden sich fran
ciscus alto seer vñ
die oetmoedicheit
van broeder Bernart
vñ danckede onsen
lieue here gade vñ
sande do andere br
oedere to Bonomē
dat werck volmake
de vñ in cortten
tiden dar nae wart
dat land veruollet
myt closteren vñ dat
volck in den lande
vas ser in der gena
den vñ in deuorien
vñ in vrochte gades

9
wo die euangel brod' be
crude apenbarde vor
den ouer die see

Dat gheschach
in den begīne
van den orden dat
franciscus ens op
nam ene bedeuart
to sunre Jacop in
gallisse vñ nam myt
em broeder Bernart
synen wisten gheuōne
soene vñ oec voele
ander brodere des
quampē si in een vre
met land dar vanc
franciscus enē siekē
man die sonder ye
manst hulpen dar
lach Vñ francis
cus die wert myt
medehdē to den kran
ken beueget vnde
beual ghebyddende
Broeder bernart dat

dat hi den cranche
mā waren sold vnde
syne sicheit een on
derstand syn toe der
tit dat he der cranc
heit genesen vere
Broder bernart em
soen der ghehorsam
heit die blef dar bi
den cranchen vñ
worden vñ tractir
den in mynehelze
rech of he xps schue
ghedinc hedde vñ
franciscus voer syne
straten tot sunte
iacob vart **V**ñ doe
franciscus to sunte
iacob quam vñ dar
in syne ghebede was
dar apenbanden sich
om onse heue heer
vñ gaf om toe be
kennē dat he dar

solde begraven vñ
een quent verga
deren vñ clostere
sichten al dat lant
dor sold veruollet
verden van syne
orden **D**oe he dat
van onsen heuen
heren verstaen had
de dat om got dar
ome in dat lant ghe
sand hadde daer g
neltz he nae den ge
baden vñ begerde
vñ begerden der ste
de vñ dat volck
wert heuegē vñ he
eymerden dar vele
closteren vñ couente
vñ he sande dar vele
brodere in **D**aer
nae gheuyt dat fr
iscus vedes toch dar
he **B**ernart gelate

hadde doe he dar quāt
doe vant he den cra
ncken man den he
Bernart beualen
hadde toe varen al
genesen. Doe se bi
malcanderen qua
men worden se wō
derhike seer verbht
vñ se bleuen dar to
samen dat jar lanc
dar nae gaf **franciscus** **Bernart** orlof
toe sinte **nicop** toe
gaen vñ **franciscus**
bereide in cort dar
nae vñ ginc toe
den dale spolie dar
enē grote viltensse
stont dar he een clo
ster in hadde myt
broderen dar in we
ren sonderlinge
twe broderen van
den twelf erst ghe
roepen die een hiet
massus vñ die an

10
der hiet hehas. Dar
gheschach op enē dach
dat **franciscus** in enre
hemeliker stede was
in den byssen allene
in synen ghebede als
he dicke plach te son
des quam een lopen
voer die porten des
closters vñ clopede
seer ongestelcke vñ
riep seer lude vñ moe
ehelz dat een puehck
die dar bynen was
seer veruert was do
sant massus synen
knecht toe der portē
toe sien wie dar wer
doe he die porten op
dede do sach he epen
schonē ionghelincz stam
die op ghechort stont
recht of he voele we
ges. In selde doe
vragede broder mas
sus den ionghelincz
vnde segede lieue kynt

voe clopstu dus vnghe
nedelike **Ic** heb ghed
acht dattu mycht voele
in closteren gheuest en
heuest want du en ve
test mycht vael voe
men toe der porten
des closters cloppen
sal doe sprack die
bade broder voe sal
ic doen doe sprack
massus heue soen
Du salt icst drieuerf
cloppen vñ dan vat
beiden datmē een
pater noster spreke
mach En kumt dā
nyemant soe doe no
ch gens alsoe Die
bade segedede want
ick hastehike toe do
en heb soe cloppe ick
seer want ick hebbe
noch voele weges

to reysen bynnen de
sen dage **Ic** spreke
gerne broder fran
cosus doch ick vult
ny op dese tit laten
want he stet ny en
spreket myt gude
dar om en vil ick
on ny op dese tit
mycht verstoren mer
ic bidde v lat my br
oder hehas spreke
Ic hebbe van on
ghehort dat he seer
wis si en vael ghe
lert dar omē solde
ic on gerne spreke
en vrachten **Bro**
der massus die
bachschappen to bro
der hehas vñ doe
he horde doe wert
he ontseet van by
nē dat ment an der
visiōnē syns ansicht

merken mochten en
volde mycht toe der por-
ten comen des veruo-
derde on massus ende
en vofte mycht vael
vat he segge volde vñ
dat quade en volde he
mycht segge vñ dat he
vruchte de dat die ion-
gelynck vñ knecht em
dar aen ergeren solden
vñ mycht gerne en vol-
de he liege vant syn
cofencien en ghehynge
de dat mycht In desen
soe toenede massus
vat lange vñ die ion-
gelynck begonde veder
toe clopen ale he vor-
hadde ghedaen Doe
gynck massus veder
toe der porten vñ sege
de heuestu my vergete
dat ic di lerdē dattu
clopen soldes gestreke
vñ du begers als du to-
voeren dedes Doe ant

11
warden die Jonghelynck
massus veder vñ sege
de massus ic hebbe ver-
nomen dat elias hie
to my mycht comen
en vil ginc hynen
toe franciscus en seg-
ge em dat he broder
eliam syn gheselle toe
my seynde vant ic on-
sonderlinge heb toe set-
gen Vñ massus ginc
in den buch dar he franciscus
vand sinnen
vñ sprekende myt-
gade Vñ he vertelde
om alle die saken voe
heiden Jonghelynck
hadde gheuaren vñ
voe he elias gerne
ghesproken hadde vñ
he mycht toe comen
en volden Doe franciscus
dat horde doe
sende he massus om
heham vñ ghebod om
bi ghehorsamht dat
he gynge vñ horde

werwaer ic wet dat vele
bet dan ghy al vrage
ic des v **Doe hehas**
dat horde doe wert he
alte seer tornych vñ
nam die porte vñ
sloch se den bade myt
omverdicheit vor dat
hoft toe en liet in dar
buten staen vñ he
gynck toe closteruort
Dar na dachte he voe
he der questien solde
antuarde vñ doe
he dar op dachte soe
en konde he die ant
uarde nicht in em
vynnen **Dese hehas**
vas kort ghemaket
eyn vicarius der
orden soe dat he ma
cht hadde den brode
ren to ghebieden vñ
dar omme hadde he
gheboden dat gen
van den broderen
vlech eten solde dat

12
teghen dat ewange
lio vas vñ oer statu
ten **Vñ** hie om vas
die vrage van den
ewangelu die om
gheuraget vas tegē
om soe dat he dar om
gen antuarde vñ
de en konde mer he
ghedachte des ionge
lynge sedicheit vñ
dat he segede dat he
et bet solde onbrnde
dan he **Vñ** he kynde
sich omme verder to
der porten dat he
den iongelynge die
antuarde solde vra
ghen vñ doe he die
porte op dede doe
en vand he nyemant
vñ des veruonderde
om seer dat om die
bade soe snel vit de
oghen vas **Mer** he
en vas nicht ver
dich dat he icht mer

solde v̄m s̄nre houe
rdien wille v̄ant die
yngel v̄an gade ge
sant **D**oe dit ghe
scheen was doe quā
die h̄llyge vader s̄n
c̄rsc̄us v̄t den buch
sen dar he sich tot
onsen heuē herē ge
kurt hadde myt v̄ur
ygen ghebede in vel
leke ghebede onse
heuē heer om toe
kenne had ghegeuē
voe hehas s̄n broder
den ingel verkyrte
h̄rke toe ghesprake
hadde **D**ar om
sprac he heham toe
myt groter ernstichy
v̄n seggēde hehas
du makes harde voel
rumors myt d̄nre
houerdichty v̄n myt
d̄nre owermoedic
heit dattu den yngel
godes v̄an h̄nne

verages die h̄r toe
ons ghecomen was
ōme onse seicheit v̄n
ic seggē di veruaer
dat ick dat vruchte
dattu nimmermer in
desen orden steruen
en salt v̄n dat om
d̄nre houerdien vil
als et gheschach na
mals na franciscus
proffenen **D**at ghe
schach dat doe die
ingel v̄an broder
hehas h̄nē yngel
dat he sich op die selue
oer apēbarden broder
bernart in gahse
Dar bernart stont
op den ruyre v̄n
vachtende des schep
pes dat on ower
solde v̄n die yngel
groetē broder ber
nart myt alter soe
ter spraken v̄n kon
dichden om den vre
de godes v̄n nomēde

om bi syne name
vñ sprac om in syn
re sprake vryntelc
ke to **Doe** **Bernart**
den jongelinc sach
vñ horde en in syne
tale spreken doe ver
uonderden he sich al
te seer vñ vant et
vele van synen lande
vas soe vragde he
em var he hynne que
men **He** sprack ic
comen van den bus
chen dar **franciscus**
myt syne broderen
vont dar vas ic ghe
come vñ to spreke
ne mer ten mochte
myt ghescheden
vant he vas dar in
hemelike steden des
bosses vñ sprack dan
myt gade onsen houe
here vñ des jonck
ick der porten clopē
des **Masseus** ter portē

13
vñ sprack my dat ic
toe harde clopten vñ
lerden my myne hite
voe ick echter clopē
solde dar vragde ick
om broder he has die
dat verwondeliken
en my onuerdelike
antworden van emre
vragen die ic om voer
leggedē vñ houerde
hike sloet he my die
porte toe vñ liet my
dar buren des beda
cht he der vragen vñ
en konde se mycht ver
sime **Doe** quam
he vor die porten vñ
me onderuyset te
verden van my en
ic vas om ontgaen
Doe he dese worde
ghesacht hadde doe
sprack die yngel broder
bernart toe vñ sege
de **Doe** stesstu aldus
hij op den ower vā
desen vater vñ du

vñ du nyck ouwer en
gaest Bernart sprac
dit vater is my te dyne
motte nam die ingel
broder Bernart vñ
myt enē ogen blick
brachte he m ouwer
dat mer vñ satte em
op dat ander ouwer
des mers. Diet doe
bekande bernart
dat dit die ingel was
vñ viel om toe voete
vñ vragede ym myt
groter verdichte vñ
myt groter deuotie
vñ segede. O ghe
benedide ingel myns
herē ick bidde di
dattu my dynen na-
men villest laten
veten vñ mytten
voer die ingel van
dar. On ouwermyde
dat bewissen des in-
gels soe was bernart
alden vech part myt

myt groter vroech-
heit van bynē syne
harten ontsteken vñ
Die merkede al die
worde de die ingel
to om ghesproken
had. On oer den
dach vñ die tit dat
he wst bi om quam
On doe Bernardus
toe huys quam bi
frantiscus synen
vader vñ bi al den
broderen soe vertel-
den he dit om alle
woe he myt den
engel gheuaren had
de vñ sy kenden do
voe dat die selue ingel
was die van gade
dar ghesand was
om hehas den vica-
ryus van den orde
toe leren voe he die
broder bi des ewan-
gelyus regel solde

**hij volget na wo
broder bernart vnd**

**Dese starf ind wo
broder he becart w⁶**

Bernart franciscus
wiste gheselle vñ soene
vas van soe groter
hullicheit dat franciscus
vñ alle die broe
deren van den or
den om in alte gro
ter verdicheit hiden
vñ em alte grote
ere dede vñ plegen
toe seggen dat he
dat nyct en hordē
dat broder **Bernart**
al der eren die men
on doen mochte val
verdich wer om sijn
huligen leuens velle
Doe dese hulighen
man **Bernart** vā
grote laste der becor
ryngē quam dat
got op on verhigē
de om merrynge

sinre selicheit dat be
tugēt ons die scrifte
hij nae **Op** ene ac
lach die auer hulighen
man **franciscus** in
synen ghebede dar so
kand he in den gēste
voe dat bernart sijn
heue soene van den
bosen gēste also ster
kechtz ghequellēt vas
vñ belact des bedē
sich sich **franciscus**
myt groter inmycheit
vñ myt tranen lan
ge tit vñ bat onsen
heuen heer inmycheit
voer bernart sijn
heuen soene dat he
on begauen volde
myt sinre goetelzer
gracien vñ em helpe
volde veruine die
sware becorryngē dar
he doe in erbedēde
Dar vart franciscus

van onsen here toe
ghesproken franciscus
en verueer di nucht
vor bernart vant
dese becorrige vñ
dit verdriet dat om
die bosen gese doen
sollen vñ vesen to
enre vanderlicke
cronen der vroelic
heit in den eweghe
leuene **D**ese ant
uarde vas franciscus
alte seer verbit
vñ en sorgede vort
mer nyt mer he
danckede gade nyt
nyt groter vroelic
heit **V**ñ vort
soe myden franciscus
Bernart voe
langer voe mer to
der dot toe als ons
die scrift dar tuget
Doe die hylige
vader franciscus
solde steruen vñ dar
lach nyt synen hil

lighe vonden vñ al
die broderen biom
vant synen eynden
nakende vas dat he
van deser werlt sche
den solde die hylige
vader franciscus spr
ack recht als iacop
die pateraghe dede
doe he steruen solde
vñ riep **E**an syne
irsten ghebarreen
soen om yn die be
nedicte toe geuen
des ghelechtes dede
die hylighe blonde
vader franciscus
He vragede vñ
syne irsten gheuon
nene soen Bernart
waer he wer **D**oe
men on voer on
solde brengen vñ
he voer om quam
sprac he tot em **E**
heer toe my my heue
soene op dat my side

di benedicie doe dat die
 oetmoedighe **Ber**
 nart horden dat sy
 hylighe vader om
 sette voldē bouen al
 die anderen broede
 ren soe lofterdē he
 hehas toe die een
 vianius was der
 orden die dar bi on
 stont dat he toe **fran**
 ciscus sprac yn die
 benedicie ontfynge
 Doe sprac hehas
 toe der rechter syde
 van den vader staē
 dar he lach yn ney
 ghede syn hofst neder
 dat die vader fran
 ciscus yn die bene
 dyce seue **Doe** em
 die hylighe vader
franciscus by syne
 houede rorden sprac
 he die hofst is **Bern**
 art mycht **Al** was
 he al blent van scer
 ien ghe worden he

m den geste dat
Bernart mycht en
 vas **Doe** trad **Ber**
 nart vort en sprac
 toe der lichter side
 side bi em staen op syne
 knyen yn negede
 syne vader dat houet
 oetmoedeliken to
 doe em franciscus
 talsede hiet he om
 gaen sitten toe der
 syden dar hehas was
 yn sprac broder
Bernart aldus to
Broder bernart
 lieue soene dy moet
 my ghebenedie die
 vader en die soene
 en die hylighe gest
 yn moet di ghebe
 nedie ewelike in
 syne glorie want
 du my wiste soene
 ghe worden bist al
 der werlt een exempel
 en naeuollegende
 leuens onsen here

ipm in armoden
du en heues mycht
allene dit guet ouer
ghegeuen vñ alle
besittinge der dyn
ge der du auer voe
le heues ghehad mer
du heues dar toe
dy selue auer geuen
gade toe enre offer
hande in ghehorsā
heit dar om bistu
ghebenedit van
onsen heue here
Alm ipm vñ vā
my arm snode me
sche gaffu vit kō
stu yn slapestu of
wakeshu heft du
wille off ontwille
du bliues ghebene
dit voer gade in der
tit vñ in der ewic
heit Vñ soe wen
du benedies die wert
benedit vñ wen du
vermaledies die
vort vermaledit vñ

vort aen salt du syn
een here dyne bro
der vñ al sullen si di
ouerdanich syn vñ
wen du ontfanges
die blift ontfangen
vñ wen du verdri
vest die sal van der
ghefalschap gaen of
En sal geen broder
macht hebben auer
di to di toe ghebiede
mer dat waer du
volt dar saltu vonē
moghen Doe frim
ryscus dit ghespra
ken had vñ Ber
nart al dus een vader
auer al die clostere
ghemact hadde by
sine leuendige hūe
dat em alle wal
ghemugede doe wur
den he sich mynē hūe
toe onsen heuen
here vñ gaff synen
geest op in gade

vñ rosten in vrede in der
 ewicheit dar men hie
 nae noch mer van scrijue
 sal **M**er hie willen wi
 wort seggen van den
 gemynde soen **B**ernart
 woe he sich voert rey
 ghyde toe der dot toe dese
Bernart wert gemyn
 net van al den broderen
 vñ geert myt groter
 verdicheit vñ he reverde
 die brodere myt groter
 voersymmycheit vñ in
 aendrechtiger broeder
 licher mynlicher vredsam
 heit toe syme doet toe
 vñ doe die tit quam dat
 on onse heue heer lone
 volde soe versach et onse
 heue heer dat vit voele
 lande voele broeders
 beweget worden to fure
 to broder **B**ernart so
 dateen grote schaerre
 der broderen dar bi on
 vergaderden vnder wel
 leuen een hulch broder

was die erdyus hiet vñ
 van gheuonteliker offem
 ge in enen ghebructelic
 ke leuen sich toe oefene
 plach **D**ese riep broder
Bernart met op gherectē
 hande ten hemel
 wart die ogen op ghe
 slagen **B**ernart ver
 stont en en riep eyn
 broderlarn dat dan tegē
 uordich was vñ hiet
 em dat he solde soelke een
 bequeme stede dar om
 egodius bede mochtē
 alt gheschach **D**oe die
 hulige vader **B**ernart
 stoude die luancheit
 syme naturen vñ die dot
 om nakende was doe
 vermanden he den bro
 deren die bi om were
 dat se om oprictede vñ
 doe se en op gherichtet
 hadde doe dede he syme
 mont op vñ seggede
Myn alre lieueste broder
 kyns ictz en sal hie mycht

langhe bi v syn dar om
sal ic een wemich seggen
dat ic begheer dat ghi des
myt vergeten en wilt
myn lieue kynder vnde
alre lieueste broder ictz
verman v dat ghi den
staet den ghi anghenome
hebt den ic oecht myt
v ghedraghen heb een
wil tyds vñ ic nu late
moet van der ordenam
eye gades den suldi fort
aen vit myne myt mal
anderen halden vnde
oefenen in nae der re
gelen **D**ie ons wste
vader franciscus ons
ghelaten heft want ictz
voele my alsoe in myn
re ziele dat ic nycht en
wolde om ducent guldene
werlde ic en hedde onse
lieuen heer in den orde
aldus gedynt vñ ic ar
me katiff gheue my sch
uldich van al den dage
dat ic ghesondeget heb

dar ictz gade in myshaget
hebbe en v lieue broder
een quaet eyempel in
voer ghedragen hebbe
Vñ ic begheer lieue bro
ders dat ghi dat gebot
mimer en vergeten
dat onse here gheboet
vñ onse wste vader ons
ghebod vñ beuael do
he van ons scheiden
dat vi onder malam
deren myn holden sulle
Die selue bid ic v noch
dat ghi dat onderw
oefenne vñ holdent
toe der doet to **D**oe he
dese vñ deser ghehete
woert ghesproken had
dar alle syns broders
bi on stonden dar soe
loecht he syn ogen toe
vñ syn ansichte wart
soe claer vñ ghemuch
ghecht dat alle die
gene die em segghe
en mochtens nycht to

77
wolle verwonderen vñ
in deser seluer vroelicheit
scheiden die siele van de
licham vñ wart ontfan-
ghen van onsen here
in vrowede dar he myt
den hylighe vñ myt
den yngelen gade lauet
eweliken. **M**ir hebdi
broder bernart leuen
vñ voe he van gade
wert ontfangen

Hir begint brod' sil-
uēster leuen

Doe broder
bernart al son-
giet hadde gegeuen
franciscus vñ den
armen mensche die
des behouede soe was
een rieke man die myt
kostelen stenen placht
om te gaen die he vut
verre lande ghebract
hadde. **V**ñ franciscus
die lochte dar aff
vñ dede se bequeme
make toe enre kerke
tymerynck dese rieke

man hiet heer siluēster
vñ quam to franciscus
vñ manden vñ vñ son-
giet van den stenen die
he on verkocht hadde
vñ segede tot om **D**u
en heues my noch myt
betalt dat gelt van de
stene en spract em seer
heert toe soe dar fran-
ciscus ghedachte der
scryft die dar sprelzet
Beuet al den genen
die v bidden vñ wolde
geen crist myt Siluester
hebben vñ ginc toe
Bernart die doe ginc
myt franciscus om son-
giet te geuen den armē
vñ he nam vut sonē
schoet dar he dat gelt
inneenen hoep geldes
en gaff dat den rieke
Siluester vñ francisco
vovonderden ser die
hericheit des rieke mans
vñ segede tot om mā
wildt mer geldes ict
geues v mer. **H**e ant

advoch

worden nen he wer
betalt van den stenen
Des auendes doe silue
ster toe huys quam ge
dachte he synre ghyrichheit
die he aen franciscus had
de gedaen vñ wert
recht confus in em selue
om dat he pēnyngē ghe
nomen hadde vñ gheda
chte op heer bernart
inmycheit vñ op fran
ciscus grote hyllicheit
Drie nachte dar nae
soe sach he een vissoen
in synen slape voe vñ
franciscus monde een
schoen cruse ginge also
schoen dattet em die he
mel dochte roeren van
grottē vñ dat dochte
om alsoe breyt toe syde
vutrecken dat om al
die werlt dochte auer
velken doe he dit drie
nacht die een vñ die
ander ghesien hadde soe
wert syn harte soe seer
berort franciscus ghe

selle to werden dat he
gynck en verkocht
alle syn dinge die he
hadde vñ makede
toe pēnyngē vñ gaff
den armen luden vñ
wart franciscus ge
selle in den orden
vñ wert soe hyligē
man dat he vake
myt gode toe spreke
ne plach rech als een
vrynt myt den an
deren als franciscus
ducke onder vant
Widus wert betunt
die ander geselle fra
nciscus vñ is ghe
comen toe den dri
ste ons heren **Wode**
se broder wort up wy
es in hyllich in synē
leuen
Do franciscus ver
gadert hadde māne

in der manne clostere
 vñ nommen in der
 nonen clostere soe
 dat he in om dachte
 wat gade eweliker
 mochte wesen ghe
 dan van om ofte
 ein ewelikest in bed
 drage to wesen ofte
 gaen preditze vñ le
 ven alle creaturen
 nae der amynsinge
 des hylighe ewangeli
 us **O**n dan aff hedde
 he gerne den wille
 gades geweten want
 he soe seer oetmoedich
 was soe en dorste he
 gade selue nyet bidde
 mer he riep toe om
 broder matheus vnde
 sprach toem **O**yn
 alre lyeueste broder
 ictz bidde di dattu gatt
 toe der nonen moder
 clare vñ segge va
 or dat ictz se om got
 bidde dat se myt orre

susteren die se bekenet
 die hyllichste van den co
 uent onsen here bidde
 willen dat he my apen
 barren wil off ictz die
 broders besluten vil of
 ictz se wil vit late gaen
 predelen dat ewange
 lium alle creaturen
On dan gancz toe bro
 der Siluester op den
 berch van sabast vñ
 segte vm dese selue bas
 schop dit was die selue
 man die in voertien
 sach een cruz gaen vit
 fransiscus monde toe
 den hoghe des hemels
 vñ die wide sloch auer
 al die werlt dese siluester
 was soe gheneiget myt
 onsen heuen heren so
 wat he bat dat ghesch
 ieden om oft dat wert
 vm van ghesteue vñ
 boue al die broders had
 de he die ghenade dat
 he myt onsen heer sprac

selc in warden dert
 strick en vromer
 alle sijn dinge die
 hadde vñ in alle
 toe perringe vñ ghe
 den armen liden
 want **fransiscus**
 selc in den vromen
 vñ was se lichte
 man die selue
 myt got in spreke
 ne planck die
 vromen in den
 dert al **fransiscus**
 durtz ondrone
Was were vromen
 die ander ghele
 niscus vñ die
 comen toe den
 se ons heren
se broder
in hylighe
o sune
fransiscus
gader hadde

van he volde als een
vrent teghē den anderē
Vn̄ h̄r om hadde fran
ciscus die h̄llike vader
grote gheleue bouē de
andere broders aldus
gynck broder masseus
to **Claren** v̄n **Toe**
siluester v̄n dede die
badeschap als on fr̄m
ciscus syn vader beualē
had **Doe** ḡynē siluester
nae den dat die badeschap
van masseus ghehort
hadde in een hemeliche
stede d̄w̄ bedē he sich
v̄n dar quam toe em te
hans een antuair v̄n
onsen herē **Doe** stond
he op v̄n ḡynck toe
broder masseus v̄n se
gede v̄n **masse** broder
du salst gaen toe fr̄m
ciscus mynē lieuen
vader v̄n segge em dat
onse lieue heer om on

bid dat he on mycht
allen gheropen en heft
om in meer om dat al
die werlt van syne
leuene v̄n lere v̄n deo
gheleues van syne bro
deren leuene v̄n lere
sollen gheschiet werde
v̄n he sal myt synen
broders gaen al v̄m
predicte dat ewange
lyū v̄n soe voel sielen
to gade brengen **Vn̄**
aldus gheschieden
masseus van broder
siluester v̄n quam to
clare v̄m die antuar
de oer van oer toe ont
faen **Vn̄** suster clara
die segede em die selue
worde die v̄n **bro**
der siluester ghesicht
hadde **Doe** scheiden
he van daer v̄n quā
to moat te quam **fr̄m**
~~fr̄m~~ doe he em sach v̄n onfruct

vñ alte mynenhete
 vñ dede vñ syne voe
 te vafchen vñ spise
 bereiden want he vā
 den vege quam **Vñ**
 masseus als he ge
 gheten hadde soe fāde
 dede vñ **franciscus**
 toe em comen vñ
 gouch myt vñ vit
 den volcke **Daer**
 dede **franciscus** mal
 soe grote verdichtē
 he dede af syn kar
 proen vñ viel neder
 voer syne voete op
 syne knyen vñ volde
 syne hande to sinne
 vñ sprach **Du** he
 ue broder masse **ic**
 bidde di segge my
 wat heft my myn
 heer **Ihesus** onbade
 bi synen hemelitzen
 vrunde van den salcē
 dar du vñ vinge
 sant wens **Masseus**

antuarden vñ segede
 lieue vader ic segge
 dit dit **Diluester** vñ
 claren die antuorden
 van onsen herē ont
 fangten hebben beide
 ghehelt soe dat onse
 lieue heer di ont bid
 det dat he di mycht ghe
 ropen en heft allen
 om di mer om der
 werlt orber vñ seht
 heit vñ du vñ drne
 broderen sullen gaen
 predictē dat ewāge
 bynn alle creaturen
Chit ten quam daer
 die hant gades op **frā**
cofau vñ he wert dar
 soe voerich als een
 brant van bīnen on
 steken vñ vit der vo
 richeit sprach he toe
 synen gesellē **Du**
 laet ons gaen vñ pre
 dictē vñ kondige alle
 mensche den name ons

herē dar om bereide
v̄m die hylighe vader
v̄n nam myt v̄m twe
broderē Masseus v̄n
broder ingel die bei
de auer hylighe man
veren en gongen dor
die lant lerende dat
volck myt groter voe
richeit v̄n en sp̄n
sparde sich selue in
gfenen d̄ngten op
dat se alle mensche
dar toe brenge mocht
ten dar se v̄m selue
to m̄nende Doe que
mē sy aen een slot
dat tambarū geh
eitē was dar spract
franciscus alke ernste
lichte soe dat al die
dar bi den slate verē
wolden franciscus
vollegen Doe sprac
franciscus toe en en
riet om dat se nicht

en hasten he solde een
manier van leuene
ordenyren dar se v̄n
in oefene solde dar se
gade mede behestete
ke mochten verden
Dar wert franciscus
te rade dat he den dar
den orden makē wol
den dar he dat ghe
mern volc montsam
mochte als māne v̄n
wouue ghebonden en
onghebonden dar sy
orre selicheit in ver
krigen mochten dar
inne onfronck he dat
ghemen volck van
den sloten v̄n se leuē
de na den orden myt
vorriger penyten
ge vnder der regel
der ghehorsamheit
doe franciscus aldus
in penytenre ont
fangen hadde vnde
se myt makzanderē

al vael te vreden
varen doe toech fran
csus van den castel
Cambariū to enen
anderen castel ghe
heite Denamū dar
gyns he doer myt
synen ghesellen vñ do
se aldus doer dat lant
gynghen doe vant
he bi den wege staen
hoghe bome dar soe
vele vogelen op sate
dat et vñ veruonder
den van der manich
hande mannen vā
voghelen die se dar
seghen op den bome
vñ beneden op die
velde vñ sach dat die
voeghelen soe men
nychuoldehike van
den bome toe den dal
queme vñ al te won
derhike ghemuchte
liche songen myt
alke soete stemedat

25
dar soe wert francys
cus in den geeste ver
wert vñ sprack to
synen twee gheselle
die dar bi vñ weren
Louet hier een wen
ich en ick sal gaen
dar gheue schare der
voegelen syn myne
lieue susterkon vnde
predeken vñ dat
wort gades Dar
gynck in he in dat
velt dar die vogele
veren vñ began
syn sermoen Alsoe
vroe als he syn ser
moen begaen soe que
men al die voeghelen
die op den bome werē
neder te dale vñ ston
de alle stille ondermal
canderen vñ en wor
den dar mycht aff be
weget dat die hillh
ghe vader franciscus
doer om gynck al

was et dat he orren
federe vorden noch
tan en flogen si nycht
van om nu hort woe
die vader syn sermo
begaen **O** myn lie
ue susterken ghy val
ken groet vñ clemme
ghy synt schuldich
onsen lieue here toe
kue vñ to dancken
die v soe proeperlic
heuet ghesirt myt
schoonheit der vede
ren vñ die v ghege
uen heuet dat ghy
der lucht vrielich
moget ghebrocken
dar vñ synd di schu
ldich toe ghedencke
dat dar ghescreue
steet **D**oe got die
lande al verdrencke
de met der donnlu
me soe sande he w
m die erghē dat v
ghelichte myt ver

doruen en bleuen vort
myn lieue susterken
ghedencke dat onse
lieue heer w ghege
uen heuet die elme
ten der lucht te ghe
brocken he heft v
gheschapen ~~for~~ for
ghelof want ghy en
seit noch en mert mer
ghy en doet nycht
dan ghy myt ghe
nuchte der lucht bro
cket **H**e heuet w
besorget fontenne
der vaterē der ghy
ghebrockt to ower
noetdrocht als soe
ghebrockt ty der ho
gher berghe of der
syder dale vñ ghy
moget kyllen in dat
hoge off in dat side
yuwe neste w ma
ken dar ghy nye
ionge myt freden
moget foeden **G**hy

en neyet noch si en
 spymet noch en ku
 nt uwen kynderen
 geen gut ghevynen
 mer onse lieue heer
 die is die gene die v
 alle besorger voedet
 en cledet **Nu** siet
 lieue sustertken voer
 got ghemymet heuet
 vñ voer vele godes he
 ro ghedaen heft hie
 vme siddi vni alle sch
 uldich te minne en v to
 laue **Doe** he dit ghe
 spraken hadde do houe
 se al ere voete op en
 schudden orre flogelen
 vñ deden or nabben op
 vñ myt groter werdic
 heit leggede sy em op
 die erde neder voer
franciscus voite vñ
 bewisde myt eren ge
 late rech of se seggen
 voldē **Heilghe** vader
 wy dancken wy van
 der leren die wy van

wy ghehort hebben. want
 se bekomet ons seer val
 en wi dancken dy en
 onse here die di to ons
 ghesand hebben heuet
Doe franciscus dat
 ghelaet van den fogele
 sach vñ oren ymcheit
 vñ endrachticheit doe
 wert he alte seer ver
 bhet in syne geest vñ
 lauede gode onsen heer
 vñ leiden den fogelen
 gutlicke dat se gode
 eendrechtelike solde la
 uen **Doe franciscus**
 sermon ghedaen was
 vñ he den voegelen
 orlof gaff doe benedide
 he sy myt den tecken des
 cruces vñ beuael se ga
 de vñ gaff om orlof to
 flegghen waer se wolde
 vñ beuael vni gode altit
 to lauen **Dar** neme
 se al die vlocht toe der
 lucht wart vñ een
 wehick sanc nae syne

gheslechte en lauede
gade ere s'heper **Vn**
doe dit gheuecht ene
vt g'edurt hadde doe
deilden si sich crumb wis
nae den tecken dat
franciscus auer vn
gheslaghen hadde m
vier quarten myt sch
oene soete sange vn
floghen sudeuert **Ost**
uart noyt en west
toe ene tecken **Dat**
franciscus vn son ghe
sellen toe vier eynde
van der werlt solde
predelken vn mychten
solde sorghen mer dan
die vogelen sullen doen
sonder onse lieue heer
solde se al besorghen in
alle wege dar se come
solde **wo franciscus ont**
modichondwondt wort
o der va masseus
vt dat franciscus
wonende in eyre stat
Die profinkelem hit

hite myt broder masse
uo syne gheselle dat
een man vas va ga
de begaue dat he seer
wal predelken konde
vn soeteliche vn oer
hadde he voele syne so
dat he seer van den
vollekē ghemynet vas
vn ock van den gylh
ghen vader franciscus
vn dat gheschach op een
dach dat masseus sach
franciscus syne vader
comen vit ene busche
dar he sich hadde ghebe
det vn doe se malan
dere sethe doe grynck
Dasseus franciscus
theghen vn grotten
vn oetmoedelich vn
vrachede vm drie vm
ghen op dat he fran
scus oetmoedelich
mochte onderuynden
vn sethede franciscus
vader ven comet di
dit dat al die werlt st

man of wiff aldus
lopen omme di to sone of
toe horen want du en
bist van gheene edelen
gheslechte noch van
genre vermisticht
noch en bist myt suver
hick van parsonne wat
mach beduden of wat
moghen die lude sucke
in di dat se aldus nu di
lopen des berichte my
nu **D**oe masseus dese
vorde ghesacht hadde to
franciscus toe maect na
om selue vñ sloch syne
oghen op toe onsen heer
vñ stont soe lange tot
toe mael in gade gema
ghen **D**ar nae doe
he toe em selue qua
doe kende he vñ leide
syne hande to sinnen
vñ myt voerghen he
ten louede he gade
vñ kynden sich veder
om toe masseus syne

42
ghesellen vñ sprack
masseus lieue gheselle
du wolt weten van my
dit comet dat die lude
my dus nae lopen dat
wet die sone die al dr
nrtz kenet se syn quat
off gut vñ dat vñ
myne wil nrecht en is
want die here die alle
hartē bekēnet die wet
dat **M**asseus lieue
broder dat op al dererde
mye snoder omutter sun
der beschowet en word
dan icht erme katyf
en byn **V**ñ vme dat
got een grot wonder
op erde make volde
vñ een groet werck
werken op dat die von
delicke wesen solden
dit soe heuet he doer
my arme katyf gheda
want wer dat ghesyne
en da dor de wisen of
dor den gheerden soe
en dochdet den lude ncht

oetmoedicheit dar he
vaste m ghesondert
was dar masseus gode
aff lauede vñ dancke
de **Wo franscus ghesus**
outmoedich vant

Op enē tyt wō
den die hylighe
man franscus m
enē guente dat gema
ket was m enen bus
sche ofte wostene dar
inne wonēde ack
masseus vñ oec die
alre hylichste van den
orden vñ dat enm
lich stede was m toe
game toe gade te ky
ren vñ toe beden h
volde die hylighe vader
franscus openba
ren die oetmoedicheit
van masseus syne so
ne vñ oick poele an
dere schone gaue die
em got ghesgeuen had
de voer al die broder

vñ sprack **masse** hūe
broder al die broders
hebben die genade vñ
gade te bidden vñ toe
cōtempelhrren vñ he
heft genade van onse
herē dattu seer wael
kanst preken vñ lere
den volck den wech
gades dar vñme dunc
ket my gut dat du hū
buten der porten wese
salt vñ neme dar
die parauē des **Com**
fens vñ etē voer
der porten op dat dat
volck dat hū bynen
to comē plech dyne
sermoen to horen dar
die ander broders aff
ghehyndert werde
dar buten di bereit
moghen vñde toe
alle tyden alle comen
dat wort gades van
dy to hore vñ als die
broders eten gaen so

hū vñme seer
one onse hū dar
degade die gade
der den mensche
is mit die gode
die der gade
mer gade in
em wael
re wael
hū vñme
soe en
tur m
die der
verlat
he sal den
dar aff
alle
dat
vñ
soe
forghen
deht
gaden
soe
to male
doe
ruide
die

saltu die doren vastē
gheslāten halden vnde
blyuen dar buten vñ
oefet gheueel dat dar
oement queme dat he
mycht cloppen en dro
chte vñ den saltu da
waat van gade seggē
dit saltu doen bi gē
horfannhty om sech
eit dynre sielen Doe
massus dit horde so
negede he syne vader
franciscus myt enē
bliden ansichte vñ
myt groter oetmoe
dicheit dat he dat
sterne dede Doe ginc
he oetmoedeliche voer
die porte sittē den dynst
den vñ syn vader
beualen hadde dē dede
he mychtliche vñ nā
syn spysē vor die por
te vñ mei delden enē
ruweliche die beger
den der spysen der sie
len myt preken vñ

myt guden eyem pelē
Dit dede he soe lange
dat den broders die
dar bynē weren van
oetmoedicheit vñ vā
mynen mycht langer
en gonde dat masse
sus den dynst der por
ten allen dede vñ men
den dat se dat van
oeren gsongen mycht
langer en wolden
hynghen sy en moesten
den dynst mede doen
vñ segede dat masse
us een van groter
hullicheit vñ volcom
meheit van dogede
were dar vñ me ver
drot den broders dat
he die omrast allen
hadde se gyncē to
franciscus eren vader
vñ segede lieue va
der wy bidden is dat
ghy wael doen wilt
vñ ons hore des wy
begeren dat is dat ghy

dat ampt der porten
to waren in dat ghe
meyn deilen wilt dat
ghy **Masseus** allen be
ualen hebt vñ late dat
elleke syn tyt doen want
wy werden verstorft
van bynen dat he dat
verdriet allen heft
vñ onse ghebet wert
dar mede wersturt
vñ onse oecne en is
nuyt to vrede alsoe
lange als he buten der
porten lecht **Die**
ghilghe vader franc
scus en heft der brader
goodoncken nyet ver
smaed des se an om be
herden vñ dede **mas**
seus voer vñ come
vñ segede **Valle** dñ
brader hebben my ge
beden vor dy dat icht
dyn ampt enē ruwehē
kē solden laten oefenē
syn tyt vñ dy verdrage

24
dñe dñst **Masseus**
antwarden oetmoede
licke vñ mynnylicke vñ
seggede **Lieve vader**
wat dy gut duncket myt
my dach vñ nacht dat
dut want du en dus
nuyt du en dus van
der ordenance gades
Doe franciscus mer
kende die grote oetmo
edicheit van masseus
vñ die grote myne der
brader soe hiete he die
broderen gaen sitten
vñ begonde alte schone
sermoē van der oetmo
dicheit vñ woemē vā
gade mer gauē ontfat
voemē oetmoediger
wesen solde want gene
dagede gade behege
licker wer dan oetmo
dicheit **Doe** he syn
sermoen geendet hadde
doe beuael he elleken
syn tyt voer die portē

dat ampt dar te doen
in der maniere als
massus gheuen had
de syn tit **D**ar gaff
he em die benedictie
vñ segede in eren vre
de **Roey van aias**

Um dat **seus**
massus bega
uet was myt der gauen
des wael sprekes vñ
seer soete van gueche
te worden dar om soe
plach die hillinghe vader
franciscus al tit waer
hy vanderden boden
weghe **massus** ferne
myt vñ toe neme vñ
oec om ander dynste die
he om dede want wē
ner **franciscus** op ghe
nomen wart van da
de soe pleghen die lude
somyt to come dar
to lopen om alsulck
wonder to sien **D**oe
plach **massus** den lude
dat to verbieden op dat

franciscus mycht ghesturt
en vurden soe plach he
die lude doen siken vñ
die dede om een sermoē
dorende soe lange als
franciscus myt ghe
uoechde in gade ghe
ghen vas **V**ñ hy
vme soe nam he om
ferne bi om toe enen
ghesellen **D**es syn
ten sy ens to gader bi
den wege vñ **masse**
us synck wat suelre
den vech voer vñ
franciscus qua den
wech myt stade nae
gande vñ dar quam
an enē driescyteden
wech die to drieen
guden steden **gynge**
die ghenomt were
die een florie die an
der seuen die derde
cricck **V**ñ want
massus mycht en
wulste to wat steden

25
syn vader gaen wolde
soe verbeiden he em dar
hent he queme **Doe**
vragede hem **massus**
Vader to volleke stat
sullen wy gaen **franciscus**
antuarden **Bro**
der to velleker stat ons
got hebben wil **Mas**
seus antuarden **Ja** va
der wie sal ons den
wille gades seggen
dat sullen wy auerm
yds eyn recken weten
dat ons auerm yds di
gheopenbart sal ver
den **Doe** sprack **franciscus**
Masse icht ghe
biede di bi ghehorsam
heit dat du op die ste
de dar du nu op stes
ghehelt dat die kynder
om toe lopen ploegē
in erre kyntheit also
saltu ym lopen ter
tit toe dat icht di ver
biden **Broder** **massee**

was ghehorsam syne
gestelcke vader vñ
liep soe lange ym dat
he nycht langer staen
en mochte he en moeste
franciscus ym nycht
en werboit soe stont
he open begam noch
mer ym to lopen omē
die myne gades vñ dei
ghehorsamheit noch
tant dochtet em kyn
der speel wesen **Doe**
he sus sere yme hepe
doe hiete ym **franciscus**
dat he stille staen sold
doe hilt sich **Masseus**
stande vñ **franciscus**
vragede em **Massee**
Broder toe wat stede
is dyn ansicht ghehert
Massee seggede to seuē
wart is die wille gades
dat wy gaen sullen **U**
dus gynge se toe dar
van **Heuē** vñ in de

weghe murmerienden
Dasselus op den hillighe
vader franciscus vñ da
chre wat menden myn
vader dat he my dus bynt
rekecz voer al den volke
om dede lopen mer he
en durst nycht vit spre
ken om der werdicheit
franciscus **D**oe dy vā
der stat seue vernemen
dat die hillighe **V**ader
franciscus myt synē broder
dar quā dar hepen die
lude buten vñ bestrowe
de die weghe vñ die pade
dar sy auer gaen solde vñ
vntfingē se myt alte gro
ter werdicheit vñ op die
tyt soe hadde die borgere
van der stat vnder sich
twist ghehad vñ hadde
soe seer gheuochte dat
dar tpe māne werē dot
ghebleue dar began frā
colaus alte vreselctē ser
moen toe prederken vā

den gebaden onses herē
vñ woe se gheymiger
solde werden die se bre
ken vñ voeil schonre
ander materien soe
dat die borgere van
der stat die den on
vredē ondersich ghad
hadde veruert vorden
vñ quemē to francis
cus vñ vñ he wer
svōnede se vñ makede
vnder in enē stede een
drechtighe vrede **D**it
quam den bisschop
van der stat voer dat
franciscus dat allonge
volctz van der stat to
vrede ghemact hadde
dar soe bat om die
bisschop ten eten myt
synē ghesellen **D**asselū
vñ ontfyntz em myt
alte groter werdicheit
vñ erē **V**ñ he ver
~~nachtē~~ nachtede dar
myt den bisschop vñ
des morgens vroe

26
sprack he Masseu toe
vñ he ghyntz van den
dat he des nyemande
en segede want he en
suchte anders nycht in
alle syne werken dan
die ere gades vñ om
dat he vruchte de dat
men om ere sulde don
hed he dar ghebleuen
Dar vme soe toich he
hemeliche van daer
Doe se op den wech
quemē franciscus vñ
Masseu doe ghyntz Ma
seus murrmurere yn
om seluen vñ dachte
Wat ment dese mā
dat he my gisteren so
het vme lope voer
al den werreliche lude
of ic een dwaes hedde
gheuest vñ nu geyt he
van hen daer mē ons
dese grote ere ghedaen
heuet sonder danbar
heit der dogede die

Die ons die bisschop
ghedaen heft dyt dinc
my oen grote dwasheit
syn doe he dit gheda
cht had doe versanhe
om dat he owel ghe
dacht had teghen
syne vader franciscus
vñ se sprac teghen
om selue Du wasse
dyne houerdicheit
is te grote war om
ordels du dat werck
gods dat he werket
dor myne hillighe
vader franciscus dan
an heuestu wael ver
dynt die ewighe ver
domenisse want du
wardes myt dynre
houerdicheit gode
onghehor'sam in syne
knechte franciscus
dat ick merke dat
he in dese wege soe
mēnych groet wert
heuet ghedaen myt

der ghenade gades
als of he een engel
gades gheuefer hedde
hij omē du arme kint
Masseus hiet he dy
stene lesen du soldest dat
doen vut ghehorsamlyc
want du weres wal
al die welcke die he dut
die setten doer vū vā
der vorstynheit godes
dat magstu merken
an den borgers vander
stat die soe vinctureden
varen die he to vrede
sate hedde got dor vū
myclic geuacht soe solde
dar bi auenturen auer
myds haet en nyt vol
sielē geuue hebben ter
hellen hij vū soe bistu
een recht dwaes dattu
dinge berryse wolt die
my hylige vader fran
ciscus gheuerket heft
met der mede hulpe go
des **D**oe broder masse
us dese dinge aldus in
vū selue sprack doe
vorden dese dinge alte

male **franciscus** van
onsen heer toe kene ge
geuen die **massus** ge
dacht hadde vū riep **mas**
scus nae em dese dinge
toe segghe vū seggde **ma**
scus lieue broder blyue
nu vasse dar op als du
mi denckest want dat
is gut vū orberlyc vū
die here heft dy dat gege
ue mer dattu wst mir
merieden dachtes dat
is quaet vū quam vā
den geste vū vut groter
houerdicheit **L**is **mas**
scus dit horden soe be
kende he veruaer dat
franciscus syn vader
clarlyc bekende die
gedachte syns harten
Dar vut bekende he **frā**
ciscus to hebben den
geest der ghyckelker heme
licheit dar he syne ge
dachte mede bekende
in gade **W**o broder
massus myt **xpo**
sprac van der outmo
dicheit

Alle die broeds die
franciscus weren
geuolget al werg se
arm van tuchte In
ge se weren richte van de
gane gades se en begerden
nocht golt noch tuchten
ere mer se erbeide toe alle
tiden woe se die dogede
mochte kriden dar se ge
de mede behagen moghte
Also dat op ene dach ge
wiel dat **masscus** **fran**
ciscus geselle horde wer
tellen woe dat een vint
gades in enre stede was
soe die van onsen lieue here
begauet was dat he da
toe sinne brubede en
werkende vñ een besch
owende leuen vñ myt
groter oetmoedicheit vñ
he was soe oetmoedich
dat vñ dochte solde vñ
got toe rechte lone he sol
de vñ rechte vort in dat
af giont der helken lace
vallen van der oetmoe
dicheit soe werbrech die

27
broder van gade dat
he sich myt van gade
en korden Doe dat
masscus horde soe wer
stont he dat dar geen
dogede den mensche so
behegehetz gade en ma
ket als geuar oetmoe
dicheit Dar nae be
gerden he alte seer vñ
onsen here myt vuthe
recten armen vñ myt
op gheslagene ogen in
den hemel vñ sprack myt
groten barmherticheit
vñ myt mincheit: **sinre**
belouede gade he en
solde sich minnermer
verbliden vñ en wor
de van gade verlenet
rechte **ferwaer** oetmoe
dicheit vñ doe he dese
belofte gade **ghedam**
hadde doe **ginc** he en
beslot sich in **sinre**
sellen vñ **gynck** daer
stien vñ **sinre** kenen
vñ volden syn hande

to samen vñ gaf sich oer
moedeliche vñ mynliche
ke m gebeden myt tra
nen bitteren en sprac
vntwendeliche m vñ
selue toe vnsen here wer
dat he nycht en geue
die ghebar oetmoediche
vor synen dot soe wer
hi des seker dat he wer
domet moete syn **Vñ**
vñ dat masseus ouer
dachte dat he den bro
deren had hore seggen
die soe seer wael myt
vnsen here was vñ soe
vonderlich oetmoedich was
dat die nochtā segede
dat he die akre snoste wer
van alle mensche vñ
dat he der helle wal ver
dynt hedde soe ontwyuel
den **Masseus** nycht he
en moete oet der helle
varen **Doe** dese broder
Masseus aldus bedructet
m synre cellen lach lange

tit vñ bitterliche venen
de m synre l gebede dar
he menygher honger
led vñ dorst soe ghescha
ch dat op ene tijt dat
he wart bueten synre cellē
synre vñ trad m enē
clenen busse die dar bi
vñ stont dar he m synre
ghebede sich myt inwiche
biteren tranen lyden
vñ bat vñ dat he vñ
verlene volde die vage
oetmoedicheit **Vñ**
want vnse lieue heer
is een froster der jenne
die volherden die em
anropen vñ den oetmo
dighen nycht weder en
steet soe heft hi ange
sien die mynliche be
gerten van **Masseus**
vñ een stemē van den
hemel neder ghesant
die aldus spractz **Bro**
der masse broder masse
he sprac spreect here

28
wat woltu my geuen
dat ic hier byn ic dyn
vuerde creatur Die
steme spract **W**aste
wat woltu my geue
dat ic dyn leue dage
geue war oetmoedich
heit to dymre dot toe
Masseus sprac hereit
wil geue myn oghē
mit myn houet die ste
me spract du salt dy
oghē beholden to dymre
dot to vñ die war ot
moedicheit dar mede
dar du my vñ heues
ghebeden **V**ortoen
soe blef **M**asseus in
alte groter tenade sta
de der oetmoedicheit in
guthcker gtemplagen
vñ wan he gtempredē
soe had en vnderichte
manyr van wyse vñ
van geberē want he had
de een ghelut vā luyt
tene c als een duue vā
hefcher stemē v.v.v vñ

anders en hordmen
gene steme van vñ
In deser wise was sñ
gtempredē myt
enē ghenueghelike bli
den ansichte **O**ck
secht die scrift van vñ
dat he soe oetmoedich
was vñ vnder vorse
alle creaturen dat he
in vñ selue mende dat
in al der werlt geen
boser mensche wesen
en mochte dan he noch
kan **W**as he versek
ert van den monde
gades in der doctede
der oetmoedicheit
Wo **masscus** plachup
gevuut werde vā d
engelen in d
armode mynede dat
steet hier na

Moseus die
hauer hylighe mā
sprect die scrift die
pynden vñ myt den
dat he vermochte en
toe richte na den

leggen mochte dan
vp die blote erde dar
gingen se wat vor
der dar se van der vor
siemheit godes von
den alte schoene fon
ten vñ dar biene scho
ne sten die alte suuer
lick aen te sien vas
dar soe verbliden se
sich alte seer vñ danc
ten gode dat he se
soe versien hadde Vñ
ginge dar myt mal
canderē blidelicken
neder sitten vñ se
leggede or ghebedē
almysse vor em op
den sten dat or tafel
was Doe merke
de dat franciscus
dat masseus syn
gheselle vele mer
vñ beter stucken ge
beden had dan he
des werbliden he
em e alte seer dat

29
he armer in der almysse
vas dan masseu vñ
seggede Masseus heue
broder wy hebben
vercregen alte grote
schat des wi vñwer
dich syn vñ dat sege
de he menichwerf so
dat Masseus des ver
wonderden want om
duchte dat dar mer
armode was dan rich
heit vñ dar om vra
gede he om Vader
voe mach dit alte gro
te schat wesen dar
du vele gebrecke he
ues Dant hie noch
camer noch sale noch
tafel noch dwele noch
vleis noch stule noch
banck noch knecht
noch maget en is vo
mach dit dan soe gro
te schat syn franciscus
antuarden Masse
broder ic mēne dat
vor vns een schat is

dar nycht bereit en
is van ymmergher men
scheliker hulpe mer
al dat hy is fonten
sten vñ broet is vns
van gade bereit hy
vñ wilich en beger
dat wi vnsen heren
bidden die he vns ar
men mensche wil to
kenē geuen vñ to mē
nē desen edelen schat
der armoden dar he
sone geminende vryn
de mede bestaet **D**
se gegoten hadde doe
stonde se vort vñ gyn
ghen toe **F**ranchrich
wart dar quemen
sy in enen kerken die
in den wege stont vñ
dar mysse toe hore
vñ vñ dat die kerke
vere stont van den
dorpen soe en fonden
sy dar gene priester dar
gynck **f**ranciscus
staen in enē ort syn
ghebet dar to doen vā

der kerken dar kerch
he sulleke genade
van vnsen here vñ
wart myt sulleker
myne der armoden
onsteken dat vñ
duchte dat he vit
sone monde sach gā
een adam toch ghe
lick enre vlamme
vñ riep van groter
mirchicheit myt
groter voricheit
massē sone gefelle
vñ segede driewerf
a a a my is soe we
Masses broder kum
heer toe my **D**oe
he masseū sus drie
werf had geropen
quā he hachelike
toe en lopen **V**ñ
vñ verwonderden
alte seer dat won
derlike karmē vñ
dat ghedaet dat he
hadde vñ gynck to
om vñ nam vñ
in den armē **V**ñ

doe he vñ in den
armen hadde doe
gaf franciscus een
lymē **D**it syne mō
de dat soe heet was
auermids brande des
hlylge gēestes vñ
he riep myt luder
stemē a a a **D**it
ten grep he masseū
vñ vattende ene vñ
vñ hadde em myt
crachte des hlylge
gestes al vñ beuat
tet dat he em vñ ge
uort hadde van der
erde waleen glayre
hoghe **D**es verwō
derde masseus alte
seer want he quam
by synen broder soe
plach he em te ver
tellen dat he nu vñ
al syne leuen alsulle
ke vuricheit en voo
lede die he vñefinc
van der vuricheit syne

30
franciscus **D**oe dit
myrakel gheschieden
vñ franciscus to vñ
solue quam doe sprac
he to syne geselle mas
seū **B**roder wy laet
vns to romē gaen to
sunte peter vñ to sū
te pawel vñ laet vns
van vñ begeren dat
si vns villen leren
vñ visen wo dat wy
beest den ghewari
ghe schat der armo
den moghen werer
ighen vñ behalden
Dort sprac fran
ciscus to masseū vñ
segede van dese schat
der armode **O** lieue
broder masse du salst
weten van dese schat
der armode dat he
soe edel vñ werdich
is vñ soe verdich is
vñ soe hyllich dat
wy des myt werdich

en sin to draghen want
he is hemelsche dogede
vñ wen die ghegeue
wert die ver smad alle
tittelike d' dinge vñ
alle becōmer nyse cred
hi vnder die voete vñ
he briget eyn licht vñ
gemode syne ziele in
gade vñ ver belt vñ te
rychte **D**e dut in oer
hyn in dar erden hemel
sche dinge smaken
Dese var armode was
oec myt vnsen heue heer
in den cruce vñ gynch
myt em in dat graff
vñ wyse se hult den
vurt sy int ricke der
hemele **J**hu vñ me
massee heue broder lat
vns to romen lopen
vñ anropen die aposte
len dat se vns verwer
uen van vnsen heue
heren dese margriete
die waer armode te
werkriegen in vnsen
hertliker mynnen

vñ die behalden to vnsen
dot to **D**oe se beide
toe **R**omē to sinte
peter en pauwel que
men dar suchte Fran
ciscus een hemelike
stode dar he sich in bede
solde vñ masseu gynch
staen besiden syne hilt
ghe vader in enē ande
ren vñchel dar stonde
se beide vñ beden vnsē
heuen here vñ die ap
ostelen sinte peter en
pauwel an myt vny
ghe vnyghe harten vñ
begerden myt screyen
de ogthen vñ myt such
tende harte dat em onse
here apenbarden wolde
in oren harten vñ dar
in stortten wolde die
grote gaue der armode
vñ voe se die offene
solde toe der eren gades
vñ toe ere selcheit vñ
toe alre mensche stich
tyngē **A**lse aldus ston
den myt myncheit des

des harte toe gade soe
quemē die apostele
gades myt ene woude
vlitke clare lichte vñ
kuffede Franciscus por
synen mont sprekende
Franciscus lieue broder
wes vort mer toe vre
den dattu gebeden heues
dat heft die heer dy
ghegeuen vñ die schat
der armoden die en is
myt allen ghegeuen
mer alle den genen
die dy in deser maner
ren nauolleghen vñ
en twyfel mycht dar
an se en syn al van
vns here ghebenedit
vñ om allen is be
reit dat ghebructe
der ewigher salicheit
Doe stont Franciscus
op hastechtē vñ ginc
to Masseu synen broder
vñ vragede em of em
icht van vnsen here

31
gheopenbaert en wer
he antuorden vader
nen mycht Franciscus
antuorden Masseu
lieue broder ick heb die
apostelen ghesprake
peter en pauwel vñ
die an oren mont
ghekust vñ segede om
al die worden die
se toe em ghesecht had
den **D**ar verblide
se sich myt malcanderē
alto seer vñ wergetē
to gan to franciscus
dar se vst oren op
sat ghemact hadde
om een beter vñ g
gen sonder marre to
den dale van spolite
dar se dit leuen der
ghewarigher armodē
begonen dat se toe de
eynde onfende in der
myne vñ in der lifde
onfes here die se dar
to gheropen hadde
**Vau broder leue
den veerde geselle**

Doe die hylhge
vader sunte
franciscus syne orde
wst begonne hadde soe
voenende he myt bro
der lewen syne sone
m der roppinge allene
m een closterlyn dar
en he hadde se gene boeke
noch bryeyren dar
se vit mochte lesen
dan allen or paty my
dat onse heue here
synen apostelen leerde
lesen dat lesden se
do mede **D**oe gync
franciscus op een nacht
toe lewen synen broder
vñ segede **B**roder
lewe wy en hebben hr
nycht dar wy vit mo
ghen lesen vnse mette
noch buck noch brie
vier dar vñ moeten
vy vat anders oefene
to der verdicheit ons
heren **D**oe salt du
spreke als ictz dy lere

sal vñ du salt dy woere
dattu anders nycht
segge en sal dan ictz di
lere sal **A**ldus saltu sp
reken to my **D**u fran
ciscus du heues soe voe
le groter sonde ghedan
hr op erde dattu wen
dich bis ewelike m der
helle front gepynt te
syn **V**ñ vñ dat bro
der lewe een sympel
por hart vas soe sprac
he dese worde nae als
vñ syn vader voer sege
de **D**oe sprac franciscus
Noch segge dat ictz dy
heire spreken **D**u
franciscu du heues
die helle werdint vme
dattu vfel schandehet
die sinde hefs geofent
vñ ghedan **D**oe sulde
lewe seggen na begerte
syns vaders vñ sprack
nae m geuen des hylh
ghe gestes spreken

32
Illige vader francisc
onse hene her sal noch
voels wonderlike dyn
ge don dy werckey
dattu dan by come salt
noch in corter tyt in die
vroude des paradyses
So sprac franciscus ind
segede lebbe broder so
en saltu mycht spricke
meer du salt seggen
francisc du heest soe
voels gedaey tegen ou
sey hene hēy dattu
mycht weerdich en
byst to hieten een kne
cht gades meer du bist
weert dat die de her
vermaledye ind ter hel
len wont wise hene
segede vader ick salt
doen wanttu my dat
hietes van blyt scape
sozichte franciscus
sine arme wt myt
sareydey ogey vnd
sloech von sijn hte en
sprack O du dde hē
vde got vander heme
le vnde van der eerde

Ich heb soe voel qua
des gedaey in myne
leuen dat ick der
hebbe wil heb verdi
ent Do hnef leue
up sijn steme ende
wolde spreken als
om sijn vader hēte
spreken ind segede
hene vader onse hene
hene wil dy vergeue
al dyn sunden ind dan
to wil hē dy baven
alle die leuey gebene
dyen so dat leue al
ange anders segede
dan hē om hadde ge
hētey Do verwon
derde om franciscus
seer wan dat comen
mochte ind schuld om
dan om ind segede om
hene sey wan om
en segesdu mycht als
ick dy segen hēte
noch ghebiede ick dy
by gehon samheit dat
du noch sprackest dat
ick dy von sprackey
sal Vnde franciscus
began al dus wenes

Du arme katynge me
schelkyu dat dy got
ouer outfarnie sal du
heue al so voel tegey
god gedaey dattu mycht
weerdich en bist dat
dy barmherticheit ge
schie Dit sprack si d
rusus myt grote won
derliker outmodichit
ind myt bitten vanc
zbroder lewe dede up
synen mont om syne
vader hon sam to we
sey ind al so na to sprack
als hie von gespro
ken had ind segede de
willey gades franciscus
vader got die hert
die alre dyuge mechtich
is wes barmhertich
outyuclich is in geet
bauen al dyne suide
die heuet dymz out
farnet ind wil die
grote genade geuey
ind selicheit Doe le
we dit had gesacht
Doe wout franciscus
sueticlick toer mich

so dat en geduldich dinc
in en quam ind sprac
brod' lewe du doyst
dy ind my omrecht
dattu mycht gehon sam
en bist ind du anders
vay my sprakes dan
ic dy beual Doe sprac
brod' lewe heue vader
onse hert weet dat ick
mycht anders en mende
in myne synne to sprack
dan dattu my hietes
sprack meer als ick
myne mont up doe
so sprack myn to uge
dat got gesprokeynd
hebe franciscus ver
wonderde sich des vñ
sprac to lewey **Hoch**
had ick dy myn heue
broder dattu my segest
als ic von segede dat
ic der barmherticheit
mycht weerdich en
byn ind en twiel nu
mycht andit gebot
Do began franciscus
lewey to seggey so se
ghede he dat myt sey

ende ogen vnd myt grote
 clageren **Do** de leue sijnē
 mont up to sprakey nae
 sijnē vaders gebot mer hie
 moeste swigen die woude die
 hie inuade to sprakey die
 om die tonge runde **Vnd**
 sprack vader wees onuer-
 saugt want onse lieue hē
 wil dinre ontfermen vnd
 wil die sinderlinge quade
 gene so dat dine ziele sal
 selich make in der ewichē
 vnd na der tijt des wees
 versekeret den ewigen
 vreedē mit goede want
 wie sich in deser tijt ver-
 out mo ot moducht die sal
 mē swijget verheuen sijn
Dit nam franciscus seer
 vrendmodeliche dat he
 anders segedē day he om
 gebodey hadde **Doc** sprac
 leue lieue vader ick en
 mach up desse tijt myt
 sprakey na dyne wille
 mer na dey wille gods
 di dor myne mont spract
 tegey myn up fact **Dit**
 myt dusdangere oefnē
 ghe so brachtē sie al die
 nacht auer sonder ruste
 midē ere gades vnde

meirynghe oer dogden
Woe broed' leue gloriyde
ide cruce ons heu ihu

Die hellige vad' sijnē
 franciscus die man
 die de cyus myt broder
 leuey sijnēy geselley vā
 parys toe sijnē mariey
 ter oigelhusēnd die kal
 de suce vnd die harde
 hagel diede om bedey
 wee **Do** sprac franciscus
 to leuey sijnēy broder
 die von om eey stucke
 wegeb gegacy was
 vnd segedē to om leue
 lieue broder **al** ist dat
 die myre broder der
 werlt eey oempel
 geney der hilige conuer-
 saciey nochta en is hyn
 mycht yne gelegen
 die nullenromicheit
 des leuens wort soe
 sprac franciscus to leue
 sijnē broed' dan sie up
 dey veelde genge in grof
 kuyldēy vnd myt beue
 dey leedey leue broed'
 al makede en myre
 broder tropele gaende

compt hyn mycht yn Gaet
 hey gi ribaldy alber veerde
 mid stret ons dan die
 doere vor dat honet mid
 lyet ons dan bute blyue
 dey auent dan mider kul
 de nacht mid honger rich
 Gyet ludnen wy dat
 vngelick duldlick mid
 mynietlick verdrige
 sonder emtych moegelick
 bewegen onser symie
 denckende dat he die
 wanlyt gesacht hadde
 mid dat om dat onse
 he gaf to sprykene
Scrufft broder leo dat
 hyn wat volkenromicht
 yne legt her yst dat
 wi verherdey mid meer
 sloffe omc yn to wese
 mid die portener comet
 mid gruete ons quade wor
 de mid werpet ons up
 die eerde neder mid sleet
 ons mid weerpt ons
 vit der portey mid segt
 ons Gaet hey quadey
 vuley ribaldi ick en
 bekeme w mycht pyn
 v heu to comen yn die

gusthuyffe onder
 die boeneu ilbe ge
 selley **Ou leo kun**
 wi dit myt ver dul
 dighey herdey mid out
 modeliche hy lydey
 sonder mur mur yde
O broder scrufft dat
 ons dan vele vroude
 yne is **Ist** dat wi noch
 na dey dat ons dym
 gedacy is mycht hey
 en gaey mer noch slop
 pende blyuey vor
 der porte aldus ghe
 slagey besnyet honge
 rich dorstich mid
 halff ver elbet van
 kuldey mid soeyey mid
 suchtey mycht van on
 ver duldich t meer
 dat mey ons die bet
 m latey moeste die
 nacht comet an ed
 wi en weten mycht
 wan heuey mid sloffe
 dan om seer harde
 mid ropen myt liden
 ste mey up dat mey
 ons die bet out farne
 moege mid dan die
 portener te beste

35
pauwel Dat sy verre
van my dat ic my erge
aen verbliden sels dan in
Den cruce onseghen ihs
Wo franciscy apenbar-
de na syme dout

Want franciscy dyc
hellige vader die
h lieffhebber onser heyl
ihs xps bekende die
puer simpelheit syns
broders lewey dar om
plach hie **lebbey** alto gert
ne tot euen gesellen to
nemey als hie yrgen
to gaey off to waren
plach om on syne he
melicht to vertellen
Vnd hie plach to em to
ropey wan he wat son
denkinge von hadde so
dat broder lewe hie
wouste van den monde
dat got by om dede hie
sach on duchte yn die
lucht in up gevunt
ind hie hende on duchte
myt gode spraken ind
myt marien ind myt

Den end engeley hie
sach eyns een schoey
licht van de hemel
up on hromey ind hont
de ene steme dat wt
sprakey to vnu dan
hie by dey wege geue
ind sach eyn schoey
lanche cruce dan hie
xpus an hange sach
ind wancer xpus
bleeff stey soe bleeff
dat cruce onch stey
vnd wan xps weder
genck so genck dat
cruce mede wout ind
van dey cruce genck
so schoone licht dat
die lucht dan mede
verlucht was als leo
apenbaerlicht sach
Desey brode lewey
wout alto grot solacs
gedach van franciscy
eer hie stra starff ind
ou na franciscus dout
to vole tijden want to
hant na syme dout
so heeff hie leuen ge
apenbant vnd sprac

D kene gedencket gy
nicht dat ick up een
tijt segde van d'ey uer
rey die voor myre doot
komde selley mid vele
andere plagen. Gedenct
dy oick nicht dat ick
dy segde dat got die
plage ontset om en
azme menschekens
willey dat se nicht ey
seja als lange als die
azme mensche leuede.
Do sprac lebbe ja nad'
my gedenckes des wal
Doe sprac **franciscus** u
was die azme mesche
dau ic di aff seggede
om wech wilt god
die plage ontset
als lange als ic leude
mer des en wold ick
dy nicht seggen d'
wilt dat ic leude mer
broder lieue sey mi
wil ick dy late wete
want ic van der werlt
geuaren bin wo dat
der werlt corten nahe
ude is alto sward hun
ger so dat vude lude
van hunger **f** sterue

solley **W**ind do dat **franciscus**
dat gesacht had do
uer hie van selley vud
set maende dan na quad
soe grotey duer tijt in
dat lant dat die lude meest
allene ey eten de wortele
van dey kerude oick dat
die sefaley van dey boe
mey also dat alto vude
volcs van hongers starff
hijr machine mestey
drie dyngde die in brod
lewey mid franciscus
sine **broder** vader wey
alsoe broder lewey simpelst
franciscy gullicht mid sin
re propheeten simp
wargheit. **Wo brod lewe**
franciscy sach upuer he
uen van der eerden

Die die gullige vad'
franciscy in sich be
gonde to voeley die won
derlike gaue des gullige
geestes do gaff he sich
dau to der myt all sy
mey aechtey wan to ne
me so dat hie voel tyden
in **hij** syney gebedy
plach upgetoeyen toe

woerden vander eerden
 myt hinc mid myt ziele
 Die scrifft tigt van om
 dat om onse lieue here mit
 wonderlikey guader
 plach to begaue mid yo
 hem onse lieue he' mee
 genader gaff yo he sich
 meer verout modicheit
 in der armoden mid dan
 ome so gescha om manich
 auertret synes gemodes
 yn gode als des syn ge
 sellen waul gewan syn
 gewonden die myt om
 genge mid sonderling
 brod leue om synre
 engelstheer onnosselheit
 mid simpelt want om
 was onloff gegene va
franciscus sund synen vad'
 dat he al tijt mochte to
 om gaey oute wo hemche
 dat franciscus myt gade
 was in synre oefenunge
 of yn synre gebede war
 om dat leue to vol tij
 dy franciscus synre vader
 sach up gewont vander
 eerden somtijt sijder
 somtijt hoegat als he
 up nam in der doegt

So wart he up ver
 gaue vander eerden
 So dat leue in vol tij
 dy on sach so hog dat
 he sine woete ikeid
 mochte somtijt haue
 alle kerne somtijt spe
 hoge dat he synre
 mycht sien en mochte
 Ond als he soe sijde
 was dat on leue taste
 mochte by den voete
 so nam he die voete en
 omvynck sie in synre
 armen mid kuste sie
 myt groot ymcheit
 mid myt stazenden
 ogey seggende Nu he
 nu he die myne vader
 dus creft ic arme suode
 sund' bid di om die ver
 dienste myns vaders
 dattu dy myne wilt
 ontfaene mid dit plach
 leue vakie to bidy mid
 als franciscus also ho
 ge was dat leue
 mycht restley en tonde
 soe ph plach he onder
 synre woete to valley
 up die eerde mid sprac

polley
 dar gesiet
 was he
 so misde
 he gort
 dar dar
 allere
 van der
 die spijde
 may alle
 volch
 hie mede
 die d'ne
 leuey
 sine
 alle
 fransiscus
 te prophe
 wauert
 uen
 De
 fransiscus
 geude
 der hie
 geest
 dar
 my
 mid
 in

Dese woude of deser ge-
lycke mid segele here dor
die verdynste myne
vaders franciscy soe ont-
fame die myne az
mey onsaligheyn sunder
sunder vnde dese ver-
heidge plach franciscy
also gecm gestrey up
der berg van alucerne

Dese broder lette had
dat vordel haen ander
broder dat he mochte
tastey franciscy woude
wo hy woude dy to ver-
bynder mid die dypcke
to renge want mey
leest van franciscy dat
he die woude die he
van xpo in der vleysche
ontfangen had myt
witten schonen dypcke
vaste to bynde plach
up dat se mycht en ble-
dey mid dat se ouck
om to myn weede
vnd dese woude plach
he alle dage en toe
verbynder vnd plach
se toe playstey sonder
des vriedages so en

verbant he se mycht mid
des donwedages des and
des ome dat he die men
dan an solde hydy ome
die myne onses he ome
dat he up der selud dach
hent an der duc qur
up der eerdey mid dat he
die mer up die daghe
myt xpo gecruet mocht
weerdey vnd wane-
lette franciscy syne vad
syne woudey to verbynde
plach so plach franciscy
syne haende to leggen
up lettey sydey dat he
sich an om gadd halde
mochte so dat lette ge-
vuldey by tydey alsulke
beroynghe syne herte
va ynnicheit dat om
duchte dat he versche
dy woude so dat he toe
mael verbandelt wort
in wonderlike smake
der salich **Wo broder
lewe sach een schoen
visioen**

Broder lewe fran-
ciscy sonce die ge-
dachte en toe dat

hie sach eyn visioey dat
 om d'achte dat domesta
 ch waer getomey ind
 dat die engele dat volck
 to same riepe myt ge
 michte der basuney up
 eyn grot wylt velt
 ind up elke syde des
 voeldeb staende twe led
 den up gerast vander
 eerdey to dey hemel
 ind woren beide alto sijn
 ey ind die eyne was
 roit ind die ander was
 wylt dan sach hie p
 suten recht als een ver
 torent richt up dat on
 ste van der roede leddey
 vnd een weymich benede
 epo dan sat die hilige
 vad' franciscus vnd
 riep klymet aff dan
 na d'achte om dat hie
 nep to dey broderen
 syns ordens **E**n we
 set mycht verbeert
 mee komet her alle
 gaderit myne lieue brod'
 want die hemelstege uad'
 ropet v om **D**an duc

chte lewey dat alle
 die broderes liepey to
 der leddey dan die
 richt up sat myt ene
 touerlate der woude
 die sic van franciscus
 orey vader-gelont had
 dey **V**nd do sic up die
 leddey stomey do que
 mey sic weder aff val
 ley sonnge vanden
 derdey grade sonnge
 vanderdey tyenden grade
 vnd oick die myddel
 stey ind die auctste
 quemen in dat gras
 neder valley **D**oe
franciscus dat sach
 do mont hie alto
 seer beweget vande
 valle sijnre broder
 ind bat dey richter
 vor om myt groter
 reuerencie ind toegede
 om sijnre hande ind
 sijnre voete **v**nde
 segede franciscus dit
 hebey sijnre broder
 gedaey **D**oe bat franciscus
 dat hie der broderste

vortant de...
 dat dome...
 dat om...
 dan an...
 die myne...
 dat hie...
 hie...
 up der...
 die mo...
 myt...
 waer...
 lalle...
 sijn...
 blact...
 sijn...
 up...
 sijn...
 waer...
 vnder...
 bevo...
 na...
 d'achte...
 de...
 met...
 in...
 der...
 lieue...
B...

ontfame wolden vnd
dau so clam **franciscus**
van der leddey neder
nd riep to synen ge
uallency broders lopet
snellicke to der witten
leddey dau solden weer
dey in gelateny Doe liepe
sie to der witten leddey
nd dau segey sie die
weerde moder onse
gey nd sie quade neder
nd leydey die brode
myt vrandey sonder
pyne in dat ewigelyc
uey dat sie myt gade
regnyert als om duchte
in der visioey die he
dau sach **wo die ber
ch vst gewonde na
xt dau franciscus
sine wonde ontferet**

HFranciscus die tru
we knecht onse
gey na alle synre macht
pynde sich allemensche
sonder dey dyust gades
to brenge myt leue
nd myt leuey nd dau
om wolden onse lieue
he ene weder eren
want he sprekt selue
in der scriffturnen alle

die myt euey nd blyuey
vor dey mensche die sal
ick weder euey von my
ney hemel segey vader
vnd dau omc war want
dat he toe ganc plach
om welck dinge toe
scaffey so haden on alle
die lude olt nd jonck
in groter weerdicheit
dat alle die menschey on
von ene gudey nd hili
gheey menschey hilden
vnd want he quade dau
liepe die lude va dorpe
va stodey van castelen
na om recht off se medey
dat he selich werke die
oen mochte hore offte
sien offte die oey vuer
dey **Soc** dat gescha up
eey tyt eer he die won
dey had verstrege dat
franciscus quade gegacy
vandeey daele van spolie
tey vnd sold gacy toede
lande dat hietey **Roma**
Diolay dau sach he up
euey barch stacy eey
groot castel dau genck

... die myt euey nd blyuey
vor dey mensche die sal
ick weder euey von my
ney hemel segey vader
vnd dau omc war want
dat he toe ganc plach
om welck dinge toe
scaffey so haden on alle
die lude olt nd jonck
in groter weerdicheit
dat alle die menschey on
von ene gudey nd hili
gheey menschey hilden
vnd want he quade dau
liepe die lude va dorpe
va stodey van castelen
na om recht off se medey
dat he selich werke die
oen mochte hore offte
sien offte die oey vuer
dey **Soc** dat gescha up
eey tyt eer he die won
dey had verstrege dat
franciscus quade gegacy
vandeey daele van spolie
tey vnd sold gacy toede
lande dat hietey **Roma**
Diolay dau sach he up
euey barch stacy eey
groot castel dau genck

hic myt synē gefelley
 ind men segedē om dat
 dan do groot fest was vā
 eney die dan ridders ghe-
 maket was Do sprack
franciscus to lethey synē
 broder lāc ons dan gācy
 Ich hāpe myt der hulpe
 onses hēy wi sulley don-
 orber doey Op die tyt
wācy dan vā gaderē
die meeste ind die edelste
vā den lande sonderlyn
gēc was dan eey edel ind
die her vilant ghehietē
was wt der lande vā
custāne seer rijke ind
mechtich ind dese had also
grote begeerte franciscus
to hōdy seggey vā der
grote dyngē die hēc in
der lande godaey had
doe franciscus dan quā
soe clam hēc up die mū-
rey up dat die bet ge-
hont wōrdē sijn pre-
dickei dan begāy hēc
sijn sermoey nā eneb
uvelichey mensche stāt
die dan wācy ind sprack
al se suctelich ind se be-

quemelich al offte dit
 die hūige goest gesprake
 had wt synē mēde
 so dat alle dat volck
 stont ende sach on aey
 myt enē grote verwō
 derēy erēc hertey ind
 mēde hēc wēz eey telich
 eyn eugel gaderē Wnder
dēser sejaer des volckes
so was dese vōrgē her
vilant ind dese edele
may wōrt so wonderlike
seut beuert in sijnē herte
so dat hēc mēde hēc
wōlde myt franciscus spre-
kei vā sijnē zielei
salicht Do franciscus
sijn sermoey geyndē
had doe genēc her vā
lant to om ende segedē
broder franciscus ich
selde also geerne hōne-
liche myt u sprakei
vā salicht myre ziele
franciscus ant wōrde om
als eey wōyb beschedey
mensche ind hētey on
bedey to der noncei toe
ind oifend sijnē hēc

leucht dan myt synē
vrienden und beriede
om mit den genē die
on dan gelandē hadē
und dan so com by my
und sege die myne me
nige **Her vrlant die**
stecht und genē etc
und als die malijt ge
daey was so quā her
vrlant weder myt
enē onstehende herte
to synre sieley salicht
und sprac **franciscus**
vader is het enē berēg
liggen **in tussyen**
die seer cynlich is und
ter ymcht bequeme
und den genē die een
ledich cynlich leuen
voren seer mitte weite
und hiet die berēg to
illucene den wil ick
ick geerne genē ist
dat hie v und ick ge
selley bequeme is
wantte die hellighe
vad' **franciscus** altyt
enygge stedy mynde
want sie bequeme

syn der stilliker gebu
kynge gades und dan
kide onser lieue heren
ynst dan aff dat hie
synre scapelyk dū
versprey had und wort
danckde her vrlant
van synre gaud die hie
om got gegeue hadde
Und segede her vrlant
als gy nu comet in is
lant so sal ic to v send
tebe brodere und desey
sedy desey berēg late
syeu und is hie bequeme
tot onser onsynge so
willey wi ick offerid
de geerne onsfay **De**
desē her vrlant toe
kueb quā do sande sid
ciscus tebe synre gesel
ley yn dat lant dan
doe her vrlant wone
de **Wid** want sie dat
lant und die wege
mycht en franden so
dwoley sie lange eer
sie her vrlandes wo
nyngē wonden und
do sie on gellonden

goddey so verblidende om
die heer alto seer inde
ontfench sie myt sulker
ere mid myney offte en
gele geweset goddey vnd
he dede beridey vstich
madne die dan solden
myt den ~~br~~ broderen
gaey ome se to bescher
mey vau den augeste
der beestey die dan
weren mid die sie toe
den berge leyden dan
gengey sie mid woude
alto grote palac dat
seer genouchlick mid
bequeme was dat sie
dan eney ordey woude
hulden mid onsey lieue
hey dan dyney **D**e
so genck dat werlic
he volck dat dan myt
om rone was mid he
wey vole ryfete mid
telgey der boeme mid
makeden dan een huot
mid doe dat gedach was
gengey die broder we
der to **franciscus** oren
vader mid segeden wo

58
se dan een stede begre
pen haddey dat et dan
seer bequemelick mid
eyulick mid onbelick
werk mid hemelick
to contemplieren mid
gades to gebruken
Do **franciscus** dat
honde soe wout he
vullendelick seer ver
blict mid lauede mid
dankede onsey lieue
hey der gauen mid nam
doe die sijnre brode
myt om als broder
lede broder engel die
doe eynt werliclick
man was eynerlick
ridder mid broder
massus mid myt de
drey genck he to de
berch van aluerne
Do se up den berch
quemen mid een wey
mich gerustet goddey
so quemen dan wan
derlicke wole vogele
sitten up die boeme
dan se onder rustede
dat mychey ver vau

Der stede en was dan
Dat cloyster begrepe
was mid die vogele
hadde wonderlike
woele geschaels van
sangen elck na synre
nature sic queene
myt gespreiden
vlogeley mid myt up
D'gerichsted houdey
by grottey hopey to
Dey hyligen vader
franciscus mid geuge
sutey up synre schuld
rey up syn houet
up syn hande ende
al omme om hyr
wt merfede die
gylige vader dat om
die got die stede ver
sien hadde mid segede
to synre broder Siet
lieue broderz ick ge
loue dat onsey lieue
gheij hyr behagelich
is dat wy hyr onse
tonent makey wat
dese vogele musc lie
ue susteren bewysen
myt orey magelen

mid myt oey sueten
sangen mid sueten ons
wilcome syn Siet hyr
verblide sich die vader
franciscus mid stont up
mid geuch van day myt
synen drey geselley mid
geuch to der stede dan
die hute van synen
broderen bereit was
van ryseren mid van
telgen der bone Und
doe franciscus die stede
waul besien had doe
geuch hie mid mahode
ene stede talle up dat
ene eynde des berges
dan om dat alre hene
lichte duchte butey dey
broder mesen allene in
synen gebude mid ver
boet eney wbelichey dat
nemad en mochte komē
dan broder leue mid
dan nam hie aey die
vastene van sunte micha
gelis mid nochtan soe
verboet hie lewey dat
hie mycht meer dan
eens des dages to om

comen en solde ind dat
 up die rechte none als
 hic om brechte water-
 ende broit ind ter rech-
 tet mydder-nacht
 D ind dan en moeste hic
 mycht spreken day
 Desse wort here luyck
 up myne lippen ind
 dan solde franciscus
 antwoordey ind my
 mont sal kondigheey
 dyn loff dan solde
 kelke dan blyuen kent
 se desse metten gelesed
 hadden mer kelke solde
 butey der telley blinde
 ind weer dat kelke
 der antwoorde mycht
 en honde dar bynen
 der telley so solde hic
 weder heey gaen Dit
 begeerde franciscus
 sine dat hic by wiley
 yn gode upgetoge was
 dat om duyden eney
 dach ind ene nacht son-
 der affhuerey Wnde
 kelke die gehonfame
 broder hyle dit gebot

mer doch die trulle
 broder wold doch sy-
 ney trulleby wad' he
 waerde so dat hic som-
 tyt genck ind merkede
 wat sijn vader dede
 butey der tyden vorge-
 nomt dat die vader-
 mycht en wuste hyn
 so sach hic sijn vader
 somtyt so hoge upge-
 vort van der eerde
 dat hic sijn voete nau-
 de rechtey en mochte
 somtyt so hoge dat hic
 albaunen der bomey
 was somtyt soe hoge
 dat hic sijn mycht
 horey en mochte mer
 alsoe he on verken mochte
 soe nam hic die voete
 in sijn arme myt groot
 weerdicht ind myt
 freydenyoge ind sprac
 myt groot ymicheit
 O god ic arme suode
 sunder ick bidde di om
 die verdienste des hili-
 gheey mannes dat du

my wilkes verlene
Dyne barmherticheit
Vnd dit sprac lette
diche myt biteren tra
noy vnd als hie on
so hoge sach dat hie
on myt handey myt
en mochte tasten soe
viel hie neder ter eer
den ond' syne uader
en sprac die selue wor
de vord' offte des gelic
kes In deser manne
so sach leue maduch
schoey mirakel ind re
uelacien vnd hie d'ome
had lette meer v'ucht
ind myne haue die
ander broders to syne
vader franciscy dat
hie om toe voel tyden
des dages en des nach
tes to wachtere plach
dat die ander mycht
en dedey Also dat et
up ene tijt geschach
dat broder lette inder
vasten vord' der myd
der nacht was to der

telley Dyns vaders ge
gaey als om syn vader
gebedey had ome met
tey myt om to loesey
do hie an die telle qua
ind segede hie lutz up
myne mont so en aut
woude v' on hie mycht
vnd onduchte dat do
en seloey mane stijn
was ind die lucht
claw was so sach lette
dor ey getekey vnd ey
sach franciscy myt in
synre telley ind hie
dachte dat hie synre
beiden mochte in den
buissthe Doe genck
lette listlikey fuchde
hijr ind dan so dat
hie synre ten lestey
wan wort dat hie ind
genallouy lach up syne
kneey ind syn hande
to samen getboldt
ind syn ogheyn in den
hemel gestlagey ind
honde ey sprekeyn ind

41
segede **O** suete he wat
dijn ick arme worm want
dijn ick en suet knecht
ind omme ind anders ey
honde **lebbe** on mych segen
meer he sach een vuerich
licht up en comen vā den
trone des hemels ind dan
wt sprac en steme toe
franciscus die segede dat
lebbe mycht en verstant
want he genck en spake
vā om ende vruchtade
dat he mochte hyndere
franciscus soe dat he myt
en verstant wat die se
me segede mer he sach
dat **franciscus** die weers
syn hande up stacke toe
der vlamen die on ouer
lichtede ind do dat licht
en wech genck to pynde
ken lebbe weder totter
telley wart to geyt aer
ome dat leue sich in
den wech stotte an ene
stapuch soe honde die
uader dat dan en
by om was ind sprack
myt enre luder steme
Ick gebede dy by onse
kenen he **ihū** **epm**

Dat du dan staende bly
ueb went dat ic by dy
tome **Do** dat honde bro
der lebbe so verstrukede
he to male ind en dorste
ken mycht vuerich
went he so bestwarey
was ind he bleeff dan
staende ind segede vad
ick gheue my schuldich
ick bynt ind he was
soe seer verbeert god
die werde apen gelbeset
he god dan yn gegay
so seer ont sach he sy
ney vader ind he my
nede en sichte soe seer
dat om duchte dat he
mycht leuen en mochte
sonder syn vader
franciscus **D**an ome
vancer dat die broe
derb sprack vā den le
ney der hilygen so plach
broder lebbe to segen
vā franciscus syn vader
Dat ys war dat he
vā den hilygen segget
die hilyghen sint alle
groot von gade meer
wettet oute lieue brodes

Dat onse vader franciscus
coy van den meestey hi-
lighen is dat moeyen
in mercken om die mo-
derlike sonderlinge dyn-
ghe die onse he' myt
om ind don our werket
Dat sprac hie lieue v-
synen vader day van
hemgheyn audeyn hilige
Dan sine en waist
gheyn wonder dat hie
voorweert wort doe
hie syns vader stemme
houde die dan to om
quid in dat seigeme dan
hie geschulet was Do
franciscus dan lebbe
synen soey dant sprac
hie om myntliken toe
als hie gelbont was toe
doey wud sprack **S**egge
my lieue boeselen gades
wat was dyns doen
al hie want ick dy
verbadeyn had dattu
my aldus nauwe macht
verwary en soldes
mi gebiede ick dy by
gehon samheyt dattu

my segget wat du ghe-
sien off gehont heuest
lebbe sprac vader ick
houde dy bedey ind du
sprekest wat bistu sece
hie ind wat bijn ick
arme worm ind knecht
Wud du heuec du durke
gesprockey **O**ck sach ic
sue hemelste vlamme
up die krome dan hoe-
de ick en stemme dan
du mede sprekest mer
dat en verfont ic nicht
ind ick sach dyne hande
to samer gelicht ind up
golden rey hemele toe
dyne reysen mer wat
gy doe spreken dat ey
weet ick nicht want
ic en mochtet nicht hie
Doe lebbe geseget had
desse vorsegede worde
soe veel hie up synen
kneey en segde ~~lebbe~~
lieue vader mi bid ick
dy dattu my willes
seggen die woude du
ic houde ind nicht en
verfont ind bedudet

my die worde die ghi
wal verstondey **W**nde
ome dat franciscus **l**et
sime sone goetelicke
mynede want hic sse
sympel sse outmedich
sse rechtwerdich was
so en mochte se om des
mycht weigeren des se
om sse outmedelicke bat
nd segede myt rechter
ymtichheit **O** lieue beest
kyn gaedes myn lieue
broder kyn ick wil gher
ne dyn begherynghe
vervulley **E**n datu
segest dat my tede lich
te apenbande als dat
eyn was eyn groot licht
nd dat ander eyn scho
ne vlamme **D**at ene
gaff my to kenne mi
ney heij myne god dat
d'ander gaff my toe
keney my selue nd
myne gebreke nd
dey Willey nd dat ge
beit myns heij myns
gades **W**nd als ick
sprac wat bistu my

42
god nd wat byn ick
sse was ick yn god
vertogety dan ick yne
beschoubede die grote
diephheit sime outmo
dicht nd wonderlike
gudertuichheit nd day
merckede ick dey grote
val myre bescreylike
suoder-**x** hatynichheit
myme sondey **W**nde
dan ome sprac ick
wat bistu alre auesste
he vul wysheit nd
gudertuichheit nd
dat ouerste guet dat
du my armeey suodey
menschey die ander
mycht en is dan ey vul
worm der cerden aldus
wonderlikey begauest
myt dymc getlicher vi
suariey **l**et lieue
broder du seges ick
ene vlamme dat was
my hert my god die
myt my sprack recht
als hic myt moyses
dede nd bat my eyre
bede als dat is om drey

Dynge offeren soldē
Do antworde ick here
Du weest wal dat ick
mych en heb et dy al
tomack to gene dat
allene ene roide enen
rouck mid een neder
tleet dat selue is ick
dijn dat mach ic dy
dan gene ic dy mach
en hebbe wat et is al
dijn hanc mid cerde
water mid lucht mid
al wat dan yne begie
pen ~~hant~~ is want al
dijn is die di dan wat
giff die giff di dan dat
dijn is mid mycht dat
syn is ~~hant~~ omme lieue
he rompuck alie dyn
ge almeychich wat
mach ic arme mensche
Die dan gene **D**o
sprac vuse lieue he
steuck wt dyne hande
in dyne schoot mid dat
du dan yne ~~to~~ vndest
dat offer my vnd ick
dede dat mid want ene

gulden penynck de
gaff ic om **D**o eschode
got noch ene mid ick sege
de dat ick mycht en wuste
dat golt off siluer by
my was want ic dat
versmaect heb van dy
begynne myns wtged
geb om dy allene lieue
he mid heb ick icht in
myne schoote dat heb
gy dan selue in goden
Vnd ic stack myne hat
an myne schoot mid
want noch ene penynck
mid dat dede ic to drey
tyden mid ick gaff sie
myne he y wader die
sie my had gegeney
Vnd doe he sie outfan
gey had doe vvel ick
up die cerdey neder
up myne knyeen mid
benedidey mid laude
myne he y god vander
gaue die he my ge
geney had die ick
om offerde dan gaff
he my to kernen

war die offer duedede
die hie van my ontfenck
Die yste penynck be
tekenet gehonfamenheit
Die ander armodie die
derde reynicheit vnd
dese drie heuet my
onse he also gegeue
dat ick se to myre dout
to ouer sal en midneer
begheue en sal Dat and
mdey dat ick die penyn
ge nam mid gaff sie goe
de weder and myne zie
le is gesterket in syne
gotlikey gaue dat ick
om dan von wed gaff
danckbarigen loff mid
ere mi mid inder ewich
In lebbe lieue broder
dit is die beduynghe
dattu heueb gehont
mid gesprey wort beue
le ic dy lebbe lieue
brod' dattu my aldus
mych na en volgeb
mid dan gengen sie to
der telley wart vnd

43
franciscy segede wort
lebbe syne broder du
salt wete dat onse
here up dese berch
alto wonderlike dyn
ge sal doey die nu
vor deser tijt en selgy
gey in gene creatur
Vnd als dat geschuet
lieue brod' se nemept
myne waer myt
cernste Do genck lebbe
ter telley wonderlike
soer in sich uerbliden
die die up dey seluey
berch wonede van al
uerne up welliken
berch franciscus vatte
die die vattey vnd my
thahelic myt groter
ynicheit dat he micht
en at dan water ende
broet ttle Iar von
syne dout so was fra
nciscus up dese berch
van aluerne mid by
der tijt als dat hilige
cruce was up enen

morgen stont vro soe
apenbande om onse he
Dau he stont in synē
gebede gelucke eney
seraphim myt sech
vlogeley in ewe ge
daente van eney beer
mendey cruce mid quā
gepliegey up eney
Dey hyliggey vader
franciscus dau he
stont in syney gebede
vnd prentede om in
synē hylige wifswō
Dey in syn licham in
syn voete in syn hande
mid in syn sydey vnd
dese seraphim quam
myt soe grater clau
heit dat wicht alle
die berch mer alle dat
lant dat dau dinc
langh was was myt
alsulker clauheit
verluchtet recht off
die sinne gescheeney
had als die gene tuge
Dey die des nachtes
up dey velde legēy

myt orey scapen aker
modamēch die wonden
Berkey mid wo damēch
die vlogele andey sera
phim werten mid vande
myrāculēy die dau ge
schiedey dau aff enwol
utz in dit pab in myt
schreuey mer up een
pab hyn na **wo fran
ciscus wonden gewon
den wordē vā brod ruffin
die sy mit beheidicht
want**

Broder Ruffin die
wiste broder frā
tist die sach up ene tijt
die wonden sijn vades
franciscus die he in synē
sydey ontfangēy hadde
vā onsey lieud hey
want na der tijt dat
franciscus die hylighe
wonde ontfangē had
so behidede he se als
nauwe dat sie mynāt
sien en mochte wat
he had wail verstaey
Thobias wort die dan

44
spract dat die engel
to om sprac ende seged
dat oerberlic werke dat
dat sament **Des rom**
geb verholley en bedect
woude dan om quede
ke se als ke best mochte
want van der tijt dat
ke sic ontfeuch soe plach
ke sthoc to drage dat
ke to woerey **De mygt**
ind an syney handey
dan die vingerhuce
aff gesnedeu woerey
Du merked **ruffyn**
ind legede dan liste
aey wo ke die woude
synne syden solde moge
tastey **Wd** want ruffyn
franciscus neder cleet
plach to dwacy dat al
tijt to der rechter syde
so seer bloedich was
so dat ke sonder tbi
uel meende dattet va
der woudey synne syde
werke **Wd** legede al sy
ne synne dan an dat
ke des gewan wart

ind apenbaerdet frid
tiscus **Die** hylighe
vader **franciscus**
merkedet so waneert
ke syn neder cleet
solde wasschey dat
ke dat entnoel dede
ind crustlike besach
om dat om ver nou
derde van dey bloede
dat ke dan aey sach
wan omc dat om
franciscus ducke dan
huc to berispen plach
so ducke to outfolde
ne ende toe besynene
Wd want ruffyn
sien anderoy raet
dat ke synes vaders
scholder en cloubey
wolde omc ene wat
gemakes to doey ind
stach ke synne hant
ter rechter syden ind
stach synne vinger
in synne woudey dan
ke dey vader alsoe
we mede dede **Soe** dat
franciscus seer bedruet
want van dey wedone

Dat om Ruffyn in der
Woudey gedaey hadde
Vnd he ney myt lu
der stemey O lieue
broder Ruffyn dat
mote dy got vergene
wan omc ducb du
my al soe wec Aldus
vant Ruffyn ander
weerff die woudey by
dey teyhene des bloids
ind nu myt geuollike
taestene dat noch set
kerre is Vnd nu der
de warff suchte he vut
omc die woude toe
bespoy dan he myt
behendichheit den vad'
verschalkede ind segede
myn lieue vader ghe
begeer cyn dynch vā
di dat bid ick dy mycht
geren en willest om
dy myne myns lieue
ghe francisc aut wou
de wantu omc die my
ne gage gades begeres
so en wil ick di mycht
weigen lieue vader
ic beger dattu dyne
ouder roech wt doest

ind my dey leue ind ick
wil dy dey myney we
der leuey Dit en dede
Ruffyn mycht om dey
roech meer alse francisc
naket stunde dat he
day besjouwd mochte
die woudey syme sydey
die he getastet had
francisc dede dat om
Ruffyn bat ind dede
wt finen roech ind
legede von Ruffyn
neder Vnd want he
naket was so en mocht
te he die woude myt
bederkey So dat Ruffyn
dat apenban sach apt
desey drie pucten
vorig so heuet Ruffyn
die woudey sekerlike
behrant ind geboude
die syn vader francisc
in syme sydey lange
verbergey had gedra
gen Wort die plaste
re die he up die wou
dey plact to byndey
die heb ick gesien

in eney schryeu liggen dor
eyn cristalle dan die aller
suetste lucht aff qua dat
my duchte dat icht nu
suetter lucht en roke noch
tant dat dat schryeu to ge
platey was **Und** dit sach
it up die tyt doe men
schreff **Und** ian onse he
dusent driehondert ind
negennid tachtentich **Und**
was dat selue **Nar** doe
die tlic parvebe quene
wst dan die ene aff hiet
te palbes vrbach ind die
ander stemet dan ome
heefft die plaister alfulke
roiche die up dey woude
legey wo wonderlike mo
gey die woudey ruckey
dan sie up liggen **Und**
sonderlinge die woude
der sudey **Dit** sach die
gone die dit boich ge
maket heuet to der eke
gades ind des hillige vad
sunte franciscus **wo ofe he**
Ruffijn apentarde dan
he i sware betaryng was

85
Broder Ruffijn
was van assis
geborey ind was van
deley geslechte ind wa
grotey rickdome do
hie yrtsey myt **franciscus**
qua ind dey onse mede
aey nam **Und** he ofende
om alsoe wromelich
dat onse hene he ene
lyet come in sware be
taryng up dat syne
verdyeuste to merre
solden sijn **Soe** dat dat
gestach dat die brod
van dey viant vander
helley die eyn beyder
is alre dogden seet
bekant was en hadde
dessey broder ghem
gelyndert in syney
vortgange ind bedroch
on myt valscher out
medich vn brachte
om von oey sware be
taryng van der von
spermet gades **So** dat
desey broder duchte
dat hie di geene mycht

en weite den got ver-
rey hadde to den ewige
leuey Mer al den arbe-
yt dey hie dede van
bute mid vā bymney
die en mochte om to
male mycht helpey
mid to staedey stacy
hie en mochte verdoe
met sijn Alsoe dat
desse broder also seer
gemoyt was myt de
seer gedachtey mid in
so groter droeffnisse
dau mede was lange
tyt so dat hie to maec
in melancolien veel
mid nochtant en dorste
hie dat mycht apenba-
rey sijney vader mid seer
mede sich des seer des
dey hie had in der beca-
rynge Nochtant sprac
hie sijn gebede mid in
sijney vastey mid in al
der oeffninghe van
butey dau om die bro-
der in offendey Wid

om dat hie mych aff ey
brack vander offeninge
vā vastene off van bedde
van wakene off van ab-
stinency van buten so
wilde oey die want moeg
meer en vechte mid wold
ou leydey in seure beca-
rynge mid apenbāde
om in eyn gesteltemisse
des gecrucedey xpd mid
sprac to om en segele
O broder Ruffijn O bro-
der Ruffijn wan sine
wolkē dyne licham also
seer myt penitency
verderuey du en machs
dorch myn ryke mid mer-
meer verzyge want
du nocht orre gem en
bist die franciscan volge
want ick heb se all to
voren bekant die ick
in myne ryke hebey
wil verhoed Dau om
eussact in franciscan bar-
naedonys sey mid en gele-
uet hem mycht wat hie

W seget hie bedreget W
 meer en wilt om hie
 mycht aff to kenne goud
 want hie en weet dan
 mycht aff meer wat ick
 des gades sey bin so ghe
 louet my der waarheit
 Dat alle die gone die sich
 in franciscy holden ind
 in sine onmynghe die
 sin alto mael in der waar
 heit verdomet Dan
 wart Ruffyn van dey bo
 sey geeste so seer aff ver
 blyudet dat he aff sette
 alleyn gelouey ind myne
 de he to franciscy to hoby
 plach mer omc dat is
 om Ruffyn mycht on y se
 gede so gaff om onse lie
 ue he to bekennene die
 verdienste Ruffyn en
 walde hie myt verlar
 latey **D**nde do franciscy
 die ghelike vad' vuste
 die bedynginge dan
Ruffyn sijn sey in ver
 ledet was **S**oc sande
 hie massen sijn broder
~~hem~~ en ont bou hem
 to my

Dat hie to hants to en
 queme want sic wone
 dey alle die up dey
 berch van Sabisi de
 by assis gelege was
Doe massen en die
 bou trap segede **S**oc
 aut woude Ruffyn
 myt sturicht sijn ge
 modes dat hie myt
 franciscy myt to doey
 en hadde **D**o massen
 dat hende so bekaude
 hie dat hie van dey
 viande bedragey wert
 mer myts dat hem
 god to bekennene ge
 geuey had Ruffyn
DWelmye **S**o sprac
 hie hem mynelike to
 en sprac lieue brod'
 heuestu mi vergete
 dat onse vad' franciscy
 gelike dey engel is
 dey my wail metey
 dey van gade en
 sunderlike genade ge
 geue is dat hie ons
 ind meugeb me sege
 ziele to gade gebracht
 heuet **H**ie omc lieue

broder Ruffyn u bid
dy dattu mede to hem
gaey willest hic sal
die sonder twivel ver
loefey vander dwelinge
Dau du yn geualley
bist Do wart hic be
wegey en genck to
franciscus Doe en fr
tiscus van vercomen
sach so nep he myt lu
der stemey to Ruffyn
O Du lieue kynd du
heuest alto snel geloe
uet dy boefey geeste
die die gemange heuet
Dau vertellede hic fr
tiscus alle die tale mid
wonde die om die duwel
seget had en al die be
tazynghe die hic loet
van buet mid va byn
ney en wo hem die
duwel apenbawde ge
lyt off he onse he ihc
weike gehangen an
dey cruce Op dattu
verwar wetest dat
dit die bofe geest was
Dau ome wāner he

die to spraket dattu
bist vdoemt so spreket
to hem du bofe geest
lukic up dyne mont
der logene ick sal dan
cey dreck yn werpe
Want na dey wonder
sal hic van is bleey dan
salu wetey dat id is
die duwel mid anders
myemant dat hic die
aldus heuet bedroge
want dat hont en toe
her xpus seget die
screyff dat strege ste
myge herte en dat se
te vleyschclike herte
genet sic weder Doe
franciscus Ruffyns wor
de had gehort in wat
manerey hic becaert
was van byme en va
butey soe viel he neder
myt screydey ogey
en gaff om schuldich
myt grot outmodich
dat hic hem die dynghe
myt geapenbawt en
hede Do sprac die
hilige vader franciscus

to en myn lieue soey
 Du salt out medelike dy
 ne bucht spreken en dyn
 gebect ut medelike soey
 dan saln verward wete
 dat dese betarynghe dy
 sulley gelbeset hebben to
 enet sunderlikey mit
 schap en woude dymre
 zylen Des gync Ruffin
 to syner celley ovent
 en gaff sich to synre ge
 bade myt groter ymcht
 myt suchtey en myt
 freyey bude der celley
 onder ene boey dan
 so qud die duuel na
 synre gelboente recht
 off hie gelbesey hadde
 onse lieue he ist xps
 en segede heb ic dy mit
 gesegt dattu myt gelo
 uey en sldes Abernaz
 domys soey want hie
 bedruget dy alto macl
 dan sine laut aff dyn
 freyey want du moest
 dourc verdomet syn maer
 sine quellestu dy hyn
 selud Inder tyt die
 dourc in der enuigheit

gepynt mont syn do
 antwonde om Ruffin
 boese vdomede maer
 want Nu luct up dy
 ney mont en ic sal dar
 ene dretz in werpe
Do die want dat honde
 do wort he confuset en
 toernede sich en von
 vout an myt sulliker
 belbeginghe en bulde
 rynghe dat alle die ge
 ne die dan s melynch
 dey herch were hedy
 gemeynt dat die herch
 sldde neder heben ge
 ualkey to der oerdey
 en for mey sath to der
 seluer tyt springen dat
 vuer wt dey stonay
 des berget en woude
 like grote stene van
 band dey berge neder
 ualkey die dan noch
 liggey en se makedy
 also greit geruchre
 dat die gylige fidre
 en synre bruder queme
 gelopey onder oey cel
 ley om dat sie dat won
 der siey sldey dat dar

ghefchien was **Doe**
merkede **Ruffin** wal dat
hie bedrogey was end
gynck to **franciscus** sy
ney vader end sprac sy
ne scolt von en kint
end end bitterlike screy
end end na want hie
m gade gester rket end
van syne vader **franciscus**
end dan na al tijt leue
de m vredey **Wd** hort
wort wat onse lieue
ge dede myt **Ruffin**
Wzycet lange tijt dan
na dat hie aldus van
den becoer vlyst was
so was hie m syne gebe
de myt ymicheit end
myt bitterhout syne
traney **So** dat hem on
se ge' apenbande end
makede syne ziele to
male sachte myt syn
re myne end segede
Ruffin Wete verwan
dattu mystlic heuest
gedaey m dattu **franciscus**
end geloenet heuest
Want dat ander was

die want die dy toe
moeyen place end ter ver
dome myse wysde oer
ut byn syn he' syn
god ihus **2^e** toe eney
teykene geue ut dy
dat dattu alsoe lange
al du hijr leuest en
salstu indmer meer
drouch **wesey** weede
Wa dessey wond gaff
om onse lieue ge die
benedictie end segedde
van hem **End** dan bleef
Ruffin myt alsoe groter
wonderlike soetichet
end vrolicht syne gemade
alreyt verheuey m onse
gey end m sekerheit
syne zelichet **So** dat
hie m eyen myen mensche
verwandelt want end
soe ingude ver slundery
Want dat hie die wike
ene nacht end ene dach
alreyt alreyt stift stont
op eyne steden m to
templaaey end toe be
scouboey die heuclike

43
Dyngey onses heren
gades Van desey Ruff
in plach franciscus to
seggey dat on god ghe
hilliget hed hyn nder
tijt dan en thuelde
he myet an wo franses
ind brod Ruffin to
assys naket gynge
en p dichten dan

Broder Ruffin was
he van gade myt
sunder hiter ymheit
begauet was So en plach
he myet to fruder dan
al tyt toe to templerey
van gade So dat he son
tijt in gade getoge was
en was recht gestalt
als ey eut symmet me
sche want seldy sprac
he ey hadde die gracie
myet wail to spreken
en ont enhad he die
talc myet gerynghe
Des geuyell up ene
tijt dat en franciscus
gehout dat he sold ga
ey toe der stat van

Assys en predike dan
dat wort gades Doe
sprac he vader ick
bidde dy dattu my des
verdrages wautu we
est wail dat ic dan
myt bequeme toey by
ome dat ick soe sympel
byn ind ungeleert
Do sprac franciscus Ru
ffyn om dattu myet ge
daey ey heues dat ick
die hette soud wder
spreken So bidde dy
by ghehansangt dattu
dync elder wt doest
ind genommet dyn neder
tlect end ganch all na
ket in die stat en all
die strate don to der
kerckey en predike
dat wort gades Des
gyn Ruffin als con
gehonsam bruder off
he en d'wau hadde
gelwoest al naket en
gynck in die stat van
assys Doe he to Assys
quod dan gynck he

in die yste kercke
dan hie to quād oude
gynck stacy up syne
~~ky kuyen~~ kuyen von
dey altan en grote
dat sacramente myt syne
gebede Dan na gynck
hie up dey predic stou
en begonde dey wolle
to prediken Do dat volc
so dey nakedy may sege
in der kercken so bespot
tedey sie on mid segden
Siet desse braders neme
sac swanz leue an vay
penytence dat se myt
en moge wleybrenge
vay vasten wd waken
vay bedey die natuer
ey moit on cracht on
synne verliesen hie
en byme so bedachte
sich **francisc** wac hie
Ruffin synen gefelle
to onbehonlike gebode
hadde gebodey en dat
hie ouck so rechtte willie
like had gedaey en sich

vau rechtte out moedert
vluchtes ontcleet had
en alse gegaeu was
also naket in die stad
Des gaff om sidricus
selue schuldy ind se
gede **Du** peter **ber**
nardomys sey moe
donstu ouermeer se
kone syn dattu desey ar
me mensche die vay
dey bestey vau **Assis**
geborey is seldes ghe
bedey en sendey in die
stad omc dan alsoe
dey wolleke openbare
to pdiken synen sermo
ney **En** verblan fra
tiscus **ic** segge dy du
saket selue nae dey
Ind myt desey woude
so dede **francisc** syn
cleeder wt up syn ne
der cleet en gynck
myt grof ynnichet
al naket in die stat wd
assis dan **Ruffin** syn

geselle was ind hadde mit
 hem bruder lewen den he
 kenalen had to verwarre
 ne oer **beider** abyt do
 dat volc van der stad
 franciscus naket segey soe
 meynden sie vmer dat
 he vnuout hedde gewo
 sey end lacheden dan ome
 end spotteden end segeden
 dat **Ruffyn** end syn vader
 van penitencie wysynich
 weruy geworden **franciscus**
 gynde haesteliche to der
 kercken dan he **Ruffyn**
 synen broder want den
 volc dat wont gades p
 dictene end lerene den
 menschey wo men desse
 ertse dynges versma
 ey sal end dat se dat
 vrechtte guet meder
 genen solley vnde brech
 ten van oren sunden en
 penitenciaen dan aff to
 done **So** mochtey sie ont
 gacy der helken end dat
 ewige leuen verkrige

wort solle gy die ge
 boede onses heij hold
 dat is dat gi gaede
 solley myney baue
 all dynck ind wbeey
 euene mynstge solle
 gy doey dat gi wold
 dat he w dede **Dan**
 na so began fradiscu
 outz enen sermoey all
 naket **Do** **Ruffyns** ser
 moey gecyndet was
 end segede wo boese
 end wo quant dat die
 weerlt were end wo
 sie die versmaey sol
 dy end wo men om
 god solde an nemē
 die hellige willige
 armode end wo men
 die salicheit solde be
 getey **Dan** na sprac
 he van den lyden on
 ses heij wo dat he
 sutz outz hadde late
 make end al naket
 an den holte des cru
 ces hynck ind wo

mānych verſmaect
wont he van den bo
ſey roden ghehont
had out modelike en
dat al om onſey wil
Vriet dat he dat ver
dient had vū aldus
ſo touc he dat liden
onſes heij myt alſe
groter ymger vuer
utheit dat alle die
lude begonden beue
get to weerden ende
bitterlike to ſcreyey
ſo dat alle dat volc
to male vernyet wa
rt en van bynnen
verwandelt van dey
wonden gades die
om franciſcus gepre
dect had. So dat dan
to woren bynne der
ſtat van alyſs nye
ſulken ſcreyey geſo
ert en was beide
van leigen en va
clerkey en van alle
dey geney die dan

weren als up die tyt
dan wart gehort en
dat al om dat liden
onſes heij. Do dat ſer
moey gecyndet was
do trat franciſcus an
ene ſyde en he roep
broder lebey dat he
dat abijt brechte en
hi nam doe ruffins
abijt en touc en yft
an en dan na touc
he dat ſyne an ind
gynge myt groter
vrouden ind blyſſap
ind danckeden onſe
lieue heij ind laude
dat ſie ſich ſelue ſe
haddey ver-womeney
ind dat ſe dat volc
van alyſs alſo dat
der leze gades ende
myt dey gecyndey
omc to doegdey ge
kuert haden. Do ſie
to huc gyngey to
proudenkey dan ſie

Wenachrich Weren alle
 die ghene die dan on-
 rappey mochtey voren
 die meyndey sonder
 tlyuel dat sie van
 onsey hey gade ghem
 net Wey in der clucht
 Doe bruder ruffin
 Den vrant werdref
 vut ene besetene mens

Die broder Ruffin
 sin franciscy ge-
 selle die was sonder-
 linge vreedsam inde
 ymck vnde hadde to
 male cyn eugels ge-
 mode vnd he was soe
 sedich van gelate end
 soete synre antworde
 soe dat cyn iwbelic ver-
 man meynde he wert
 gehomey vid ene and
 weerlt Dat geschach
 cyns dat he gerope
 wart van synen gesel-
 ley dan he syn brot
 mede to bidey plach
 dat he sold gaen to

Assys dan he hey
 gebarey was inde
 bidden dan syn brot
 omc got he segde
 gne lieue broder
 end sonder vertreck
 gynck he dan end
 do he in die stad
 qud so brachten me
 dan leyden end in
 sichey die myt dey
 vvaude besetene was
 geboude myt ysey
 bendey End dan gy-
 nck voele volckes
 mede omc oey toe
 leyden to dey hylige
 vader franciscy up
 dat he mochte ver-
 loset weerdey vande
 boesey geeste vnd
 doe die boese geest
 ver nam vnd berre
 to broder Ruffin
 die dan by der stra-
 ten gynck end bat
 dan almysssey omc
 onsey hey god soe

began die besetene
mensche alto gualde
likey to ropey ende
alto greylike gebeer
to kringe so dat alle
die bande onsprugde
en hie outbrack hiey
alleyn mit oren hande
sac dat sie sich des seer
verbonderden Ende
vrageden hiey wo he
no aldus seer won-
de gequelt he ant-
wonde hiey comt een
arm mensche van gude
meer alte rike van
doeyden en het ruffijn
die pynt my alto seer
myt synen gebede
Vnde brennt myt syn
re outmodicheit en
tuet my myt synre
ynichheit dat ick nu
hiet in dessey may myt
langer en mach blyue
en myt den seluey ru-
mede hie dat wat ende
voer en wech doe que-
mey die borgeren van

der stad die dit ghehoert
ind gesien hadu ende de
den ruffijn grote en
en weerdicheit want
dit gold by hiey had
gedaen dan so gauff
ruffijn den loff ende
die eitz van den werke
gaede ende informerde
alle die mensche dat
sie dat loff gaede dan-
aff geuey solden en to
saryuey want hie dat
dan synre grote barm-
herticheit hadde gedaen
dar geue sie gaede den
loff die dat werck ge-
wraecht had den den
menschen **Woe** fram
craus Rufins hyllic-
heit **Spenbarden**
Also onse lieue hie
spraket inden ewe
gelu Ich bekeme my
ne scape en myne scape
die kennen my also
bekende die hylliche
vader franciscy synre

broder werke die guet
 wrey en die quaet we
 rey en dan omme gaff
 hie ene wbelikey broder
 dan-na dat hie on be
 kande to alle tyden to
 dacy dat onber was
 want vnam hie in ye
 mande houerdicheit
 die bracht hie tot ou
 modicheit Sach hie
 onder yemande out mo
 dicheit to hant verho
 eff hie oey vnder oey
 graut der sympelheit
 Also mey sien mach
 in vele dyngen die
 hie synen broders plac
 wapoubarer Also dat
 do hie eyus sat up syn
 iz telley myt synen
 broder mid sprack va
 onsey lieue hey ende
 van der hyllicheit Ru
 ffyns geselley die dan
 myt mede en was aget
 hie stont to der tyt

inden bussche en in
 synre hemeliche stede
 ende bede sich vnd
 dan franciscus sat
 myt synen bruder
 en sprack hey ma
 wyge gude lerynge
 Soe qua dan bruder
 Ruffyn vnd den bussche
 eyn may van groter
 gebonte en was eyn
 reyne maget van
 lichaen en van sund
 luynges wordel in to
 templacien der heucl
 seler dynges alsoe dat
 die scriffture van
 eyn segt dat hie als
 eyn waukukende bloe
 me in synre wande
 rynges was von ga
 de en von de mesche
 Do franciscus desey
 Ruffyn van verreb
 to me sach vnd den
 bussche soe kuerden
 sich franciscus omme

to syne bruder ende
vragede en lieue bru
ders wie seggen gy
dat de hilige geest
ziele heuet die in
der werlt is Doe ant
worden die broders
outmodelick to en ey
segden w om vader
wi s meynen dat gy
dat seluen sijt ende
nyman anders wal
is god myt alzulke
wordel. beganet heuet
bauen alle menschen
die inder tyt is syn
Do sprac fransiscus
ayn lieue bruder
des en solle gy up my
nyet vermoden wat
ick die quantste ey
vuerderste bin va
myns selues wege
mer hoert lieue brue
ders siet gy wal
Ruffyn vnsen bruder
die genten in der
byssche van synen

gebede comt van den
heuet my god to wete
doey als dat syn siele
die helichste is die god
in deser werlt heuet
Dare sine douer my
wal vmeten en toe
weseu getoformet
van onsey leue to hie
sunte Ruffyn want he
is gelichet end geke
nomfient in der ewige
leuen van onsey heren
mer dit sprac he dar
dat Ruffyn wist en
honde in beualt syn
bruder en vnder hem
to holden hie in ist
apenbar dat he wal
wuste die hemelicht
synre brude als gy
wal verstaen hebt
va Ruffyn end hie to
voren van bruder be
nart end vort van
voele ander dan en
onse he aff to keneu
gaff vele hemelicheit

to syne bruder ende
vragede en lieue bru
ders wie seggen gy
dat de hilige geest
ziele heuet die in
der werlt is Doe ant
worden die broders
outmodelick to en ey
segden w om vader
wi s meynen dat gy
dat seluen sijt ende
nyman anders wal
is god myt alzulke
wordel. beganet heuet
bauen alle menschen
die inder tyt is syn
Do sprac fransiscus
ayn lieue bruder
des en solle gy up my
nyet vermoden wat
ick die quantste ey
vuerderste bin va
myns selues wege
mer hoert lieue brue
ders siet gy wal
Ruffyn vnsen bruder
die genten in der
byssche van synen

Takey om dat ene vuse
 lieue he' frande to ene
 trulbey hysde fymre
 scape **O**uch so sach
 franciscy die cracht
 fymre bruders ouer
 myt den hyllyghey
 geeste **D**at my moge
 merkey in broder-10/
 han vander cappelley
 die alre quetste ind
 boeste was vnd ouck
 in dey houer-dige bru
 der heliab desey tthey
 bruders von-segede hie
 als dat bruder iohay
 sich hangen solde ind
 dat helias vid dey
 ordy solde gacy vnd
 dit geschach hem bei
 dey also als hie dat
 von-segede **A**ldus mo
 gey wy merkey dat
 franciscus bekant
 heuet dat leue fym
 re bruder beide die
 gudey end die quadey

Dat harte Des
 koninc van fra
 ncrich 1 Bekande

Do sunte loedelbuch
 die cyn conyck
 van francrike was
 en cyn hyllich ind
 up had genomey
 in verey lande bede
 uart to doey **G**oe
 quam hie in dat lat
 van samperdey dan
 hie verhorde van
 voele guder mesche
 ind van ene auer
 hylliche manne die
Egidius hiet **G**oe
 dat hie up satte de
 hyllygey **E**gidius toe
 sien con hie vout
 reysde en ane nam
 myt sich cyn luttel
 gesynde ind gynck
 dan die parvs was
 dan **E**gidius mede
 woende ind slopede

von der porte dan
Egidius yne wond
recht als eyn arm
pelgrym myt dely
ney gesynde ajer
myt wondliker
groter ymheit
Vnd hie bat dy
portener dat hie
hey vort dede come
Egidius mer hie en
apenbande hey myt
dat hie woer eyn
krompck va franc
rike Doe grynck
die poertenen ind
segede Egidius hie
is eyn arm pelgrym
die is gherne spre
ke To hants bekan
de hie in dy geeste
dat id was loedelich
krompck va francrike
Vnd Egidius liep
haestelich ter porte
recht off hie drinc
hey hed geweset
Do sie malkander sege

Do neme sie sich in dy
aranc myt groet blyt
scap ind kussedey sich
myt groet ymheit
en myney recht off
sie al oer leue malkan
der gehandt hedde
en bleue soe von der
porte stacy dat ore
geey dy andey mont
en sprach Dan nae
scheydyt sie sich my
neutlike sonder spre
ken des mondes Doe
Egidius van en gync
to synre telken mont
so wolgede en eyn syn
re bruder en wagede
ey wie die pelgrym
was die dan myt
solker myne to en ge
tomey was Die ander
segede dat ander was
die krompck va fran
rike die up eyne be
deuart is Do monde
die bruder seve be

gaen myt sghemeden
 Om dat Egidius al
 sulken groten heren
 myt guetliker toe
 en sprach ind spreke
 Egidius lieue bruder
 vns verbondert altoe
 seer dat gy to v wete
 come al so edley may
 here loddich konnye
 vā francrike vme
 wat guedes vā v toe
 lerey en to horey en
 gy en spreken heyn
 myt eyn wort toe
 wan rome doetst dat
 Do sprac Egidius
 weder en laet v dat
 myt verwonderen
 myne lieue bruder
 dat wy gene worde
 en hady onder ons die
 konyke ende ick
 want to hants doe wy
 malkandey om vate
 dey myt onsey arme
 en kusse dey ons en

Den mont so begaue
 de onse lieue here
 ons beider soe myt
 synre myssheit soe
 dat elck des ander
 herte verstant en
 kenede myt der sel
 uer myssheit swige
 de al dat wy malkand
 deren myt dey mon
 de solden hebysse ge
 sacht spreken ja
 voel bet off wy dat
 met dey monde ge
 sproken hedy ende
 myt dey oreyn van
 bute gehont hedy
 Ende dat wy dan
 byney vā onsey heyn
 gehont hebey dan
 solken wy ick ind he
 up iubileren want
 hedy wy mit dey
 monde van butey
 gesproken soe hedy
 wy ons selue van
 byney gehynderet

ome to hem homey
solde Do he on home
sach Do gyncz he on
to gemote een tydes
to vorey eer he to eny
quid en sprac em aldus
toe **O** du bruder pre
dikier maria was jec
frou in der geburte
Jouctiou was sy na der
geburte en Jouctiou
was sie na der geburte
Vnd to ether tijt dat
he sprac nam he
simey stauff dey he
in der hant hand ende
selouch up die eerde
en dan queme die
witte kelien wt **D**oe
dit die pdiker sach
die die sezone wit
te kelien dan von hem
stacy die to dey von
sprakeney wonden au
mytts dey flegey dan
vont gekomme **W**eh
Doe voelde he alle die

betazinge slichtes quyt
to wesey vnd sine heft
Do die meister die p
dikier die verstant dat
dit bruder **E**gidius
was **E**o kreect he so
grote deuotiey to eny
en to fransus onden
Dat he na der tijt al
tijt reuerencie ende
de myt wonden ende
myt werthey yuele
set van desey **E**gidius
dat he in dey hemel
gelijck dat paulus die
apostel in dey hemel
getogey was als in die
beginne van desey bu
ke gescreue stant **V**a
Bruder **J**ohā van
aluerne Die myt
en mocht onber
Wo glouose vnd mo
dunban dat is fr
tus en sine ystey
bruders von dey aug
sichte ons lieue heren
dan mach me merke

an den sunderlingen
wercken die got myt
en en don en gewra
cht heuet en sunderlo
ge inden bruder-woha
van aluerne want do
dese bruder noch en
kyndelyn was inder
werlt doe had he die
genade dat he sich to
penitencie gaff vnd
begeerde alre myt
grotey eeruiste die
reynheit syns vlei
sches en syns herte
en genoelde sich al
so van bynne dat
he die werlt en all
die myne dan aff
laten wolde om onse
he god en wolde die
blome synre eugelscher
roget onsey lieue he
up offen die om selue
geoffert had dme oey
an den 2 holic des au
reth vnde nam andy
orden van sunte frau

55
iscus doe he nochsta
was en rouchkyn
delijn dme dat en
dachte dat geey leue
den leue onses he
so geluck en was als
sunte franciscus on den
do dat inden on den
gekome was do be
uael mey he eney
seer hiligen bruder
die oey bewaerd solde
onde leeren oey in se
sedicheden ind in
steden oeffenunge
vnd in dese wart
dat kynd also ghe
informert recht
als mey dan en
segel formert dat
was en segel oey
weerden also wort
dit kynd ingepri
tet in wonderliker
geestliker oeffen
ge en myt den bid
delt der gauen gades
soe don-drongey
Ende he bou he

seluey so der genade
gades dat he sollike
tijt gedreue wart so
to der kerken to lode
so weder in den buy sel
so in den haue na dat
on onse herte dreeff
myt wonderlikey
vlamen synre myn
ney so dat dyt kind
so wonderlikey vout
gynck vnd to na in
geestliker oeffenige
Dat he is geworden
eyn in scharre der got
heit dat he welcke
tijt getagey wort vnd
hem selue in de rhou
va cherubim someli
ke tijt in den brand
vnd seraphim en wel
ke tijt haue alle apo
rey der engelien vnde
dine vangey in die
armen synre lieue des
gemeyden heyl ihu
xpo en kussedey an
synen mond recht
als eyn lieff vrint

den andey ja myt alle
ne inwendelick mer
oock mede vnd wende
lick Also dat he eyn
waul dirc jaen was
in sollikey brande der
myney dat he gades
dau en hymne myc en
myssede Also dat he
dirc wile in gade ver
sunder was haue hem
selue dan na geschap
id dat onse lieue herte
recht als eyn guet vnd
synre kynde besorgde
die he bet kienet dat
he om selue kienet
Soe dat onse he bruder
iohane uerrestat synre
genade entouch en sy
ne vuerichout die he
van kynde gehad had
vnd leet ene up en sel
uey staey up dat he
merkeny salde dat he
van hem selue die ge
nade myt en hadde
gehad mer van gade

Wid he bleeff vout an
arm van alre genadey
wid blou mid verlob
se altemael dat he to
voren gebroek had
van gade want he no
myet engeuoelde als
he plach **Soe** wout
he wonderlike seer ge
pyngtet en getruet
myt groot bitterheit syns
hertey Want he onse
heij myet en had noch
myet engeuoelk myt
dinhel syngte en myt
kussinge als he gons
gelboent was wan
he gynck en to wey
he quid he enbant myt
die syne ziele zoetelike
dome to helsen en toe
kussen plach **Wid** als
heij soete was die tege
wondicht syns gem
den sueten ihus **So** vele
was en dat ontferen
die zebant **Aldus** ble
eff he manye tyt in

56
screyene mid in such
tene en in tarmene
en in voele verduet
Aldus bedruet gync
he enus ramerlike
clagey in en seluey
in eney busse **Dan**
he sich to bedene plach
myt drongde herte
en myt groten veit
langey **Dan** he al
Dus bedruet gynck
Dan vant he staende
eney schon boeke
ney boey **Dan** gynck
he up stacy up syne
knyey en syne hande
to samene geualdet
ende syne ogey screy
ende in den hemel
staende vercht als die
gene die van bedruc
keden trost suchet
In der versuchende
bedruckey so sach he
den geney die sich
den geduldige liden
mycht en holden
en mach **Die** en

getruwelicke verhei-
dende biddende sijn
in oere bedruefms
se he en mote sic
troystey Dat was
ihus xpus sijn my-
re dey he so lange
bederft had myt
grotey iamer vnd
he liep haustelike
to en end voel hem
to voctey myt zwa-
rey druckey ende
myt onspizkelike
tranen end riep op
ome v m troyst end
genade end sprack
O myn gesontme-
kerit myn troyst my
hulperit myn lieue
he ihu als ick dy
myt ey heb soe bijn
ic vol druckes end
duester mysse sond
die is myn ziele in
grotey ampte Ouck
ick sonder dy in to

fusicy ind in onbreiden
end in groter sekerhey
O guede ihu Du bist
dat licht myns herte
end myns leuens leue
sonder dy is my een
duester verdomet dor
Du vruchtbaufontey
ne sonder dy also ver-
dorrede v vruchtba-
cerde Du bist o ihu
myn myne end myne
sieley hogeste troyst
Du bist my eyn saden
de brout Du bist my
een vermakelike volc
wijn Du bist eyn he-
mels melodie dey enge-
ley in dey hemel end eyn
ubilerey der hyliger
herrey in der eerdey
huy ome my gloriose
meister wanttu eyn
mylde he bist der sta-
gender steiney der
armey Soe bidde ick
dy dattu my arme

vermakelike sekerhey
in der onbreiden
end in groter sekerhey
O guede ihu Du bist
dat licht myns herte
end myns leuens leue
sonder dy is my een
duester verdomet dor
Du vruchtbaufontey
ne sonder dy also ver-
dorrede v vruchtba-
cerde Du bist o ihu
myn myne end myne
sieley hogeste troyst
Du bist my eyn saden
de brout Du bist my
een vermakelike volc
wijn Du bist eyn he-
mels melodie dey enge-
ley in dey hemel end eyn
ubilerey der hyliger
herrey in der eerdey
huy ome my gloriose
meister wanttu eyn
mylde he bist der sta-
gender steiney der
armey Soe bidde ick
dy dattu my arme

verblindede schapken
 verlichten mist al by
 ick des onbesdich
 want onse lieue he' de
 bekenden die begeer-
 ten des broders ende
 he wail wuste dat
 syn begeerte in dey dat
 he en nyet en schiep
 to hoetey to merre
 myney en begeerte
 solde on werck wer-
 dey so heuet sich on-
 se he' van dey bruder-
 gekiert en gynch en
 wech Recht off he
 des nyet geacht en
 hedde Do iohanes
 sach dat onse he' nyet
 en achtete en nyet en
 hende so stont he up
 en liep en nac ende
 viel weder up syne
 voete neder to der eer-
 dey en bat myt grot
 oitmodicheit ende
 myt ymyngen tranen
 en segede **O** Dualie

schooste en suette
 ihu ontzame dy
 auer my arme me
 schey dey du bekenst
 myt alto swar ey
 laste kduct to wese
Ouch sprac he ont-
 zame dy myner
 lieue he' don dyne
 grote ontzameher-
 ticheit **E**nde doer-
 dyne weerdicheit
 so guff my die blyt-
 scap mynre selich-
 weder wantu we-
 test wail dat ick
 al to fier gequelt
 werde vnde ick dat
 licht mynre siele
 verlate heb **D**an-
 sme wil my lieue
 he' trousten en ont-
 steck weder in my
 dat licht mynre
 ziele myt dey lich-
 te dyner genadey
 Do he aldus bidde
 de was so gynch

ihesus wastē bont
en wettē van heyn
recht off he des myt
en achtēde en en de
dat heyn myney sola
es en dede recht als
die moder oerz lie
ne kynt up dat he
sine begeerte ver
meren soldē to en
want als die mod
oerz kynde die
mellick ontzetket
en als dat kynt
suet dat heyn die
mellick ontagey
bont so sohedet der
moder in borste
myt screyē **Wid**
day mynt die mod
dat kynt moerz
arm myt lachey en
myt kussē **Dan**
wort des kyndes
volichet mentre
day sie to vore was
er en die moder
die mellick ontouch
Aldus ghyck ihes

der de werff onsey
heyn na al screyēde
en clagēde als dat
kynt na der moder
Wid do iohanes der
de werff by onsey
heyn qud en en noch
myt screyēde en
myt suchtene ymag
likey bat **So** fuerde
en onse lieue here
sijn benedide angefus
te to alto mynentlich
en glorioselick ende
updede sijn gloriosē
arme **Ende** broder
iohay souch vid der
borste onses heyn alte
tlante en sezone na
dien die alle dey busch
auerlichtē **Ja** met
allene dey busch
van bute her se
verlucqede sich
broder iohans hte
en siele van bymē
Dan viel iohanes
vont ihud neder to

der de werff to sijn
mod die die to bus
to myt lachey
als en die lachey
pote volert lid
die hte die me
die om lichte
die myt sine tranē
myt off en en
die melliche ge
myt die vnde
die en die met
myt die vnde
die die ge gest
die die sine si
die to sijn e
die die sine vete
myt melliche sine
trane well vete
myt die vort
die myt mynt
vort en met
die vort se selue
die die die
die die lieue ge
die myt to sijn
die die die vort

Der eerdey to synen
 voete omc die to kus
 sey myt wdicheit
 als en die hylighe
 geest geleert had
 en bescreide die we
 te ihu en makede
 sie myt synen tranen
 veticht offret een an
 der magdalene ge
 weest hadde vnde
 bat en dat hie met
 an en sege die sunde
 die hie gedaey hadde
 mer dat hie gestort
 hadde omc synen sic
 ke to vloesey ende
 dan omc synen ziele
 outfermeliche synen
 gracie wolden verle
 nen en verweken
 nder myne nyemat
 verkingey en mach
 hie en mote se selue
 geue Dan omc
 sprach hie lieue he
 kom my to hulpey
 dat ick dy mote

myne myt alle
 dat ick vermach
 als du my gebade
 heuest Alse dese
 broder iohā von
 die voete synen he
 ihu xpo sich sunder
 aflaten bedede So
 ontferck sie alful
 hie troust van onse
 hie van bynnen yn
 synen ziele vnde
 vort so vrolick
 dat hie vergat al
 den vongaende dunct
 vnde in dese geuole
 gaff hie onsen he
 sunderlinge danck
 righeyn loff ende
 kussede die hylige
 voete onsen he
 mit
 alte clare en selue
 groter outmodich
 vnde de richte he
 en op omc enere
 uerencie an tgo
 schoudey dat my
 nentlike augefichte
 onsen hiey Dan

geboit om onse he
sine gebenedide han
de dat he die taffe
en kussen solde dar
gynck wghanes to
myt reuerenacy
en myt groter yn
micheit Ende he
en kusten myt alle
ne die hande mer
he omme vynch sy
ney salichmekeit
ghid myt armen en
druckede oey an sy
ne hilige borst he
vernam also wond
likey soctey roeke
vnd stome welcke
licht geyme licht
der speacy noch der
firude geyn to geli
key enyb dl werd
die al to same die
ouder der hemel syn
So mochtey se deser
licht myt gelikey
van soctey roeke da
recht als eyn stantz
Ouch sact he vnd
der borst stomey

alfulke alfulken radien
die clanchheit die alle
dat lanc en busche
verluchtede als eyn
sonne Van welcke
clanchheit syn herte
en siele also verluch
tet wart dat he to
male van heyn selue
qua vnde vort meo
so vergaet he al syn
vorgeledene hst liden
en bedruchheit vort
na der tyt dat he an
die borst onses heyn
gedruet had so wart
he vullket vander
genadey gades mit
so groter wysheit
en lerynghe der wort
gades dat sie vort
men vloyden vnd
siney monde die toe
voren ny van heyn
ghehort en weiten
van sulcket auer na
tuerlikeit wysheit
Recht als oey beke

alfulke alfulken radien
die clanchheit die alle
dat lanc en busche
verluchtede als eyn
sonne Van welcke
clanchheit syn herte
en siele also verluch
tet wart dat he to
male van heyn selue
qua vnde vort meo
so vergaet he al syn
vorgeledene hst liden
en bedruchheit vort
na der tyt dat he an
die borst onses heyn
gedruet had so wart
he vullket vander
genadey gades mit
so groter wysheit
en lerynghe der wort
gades dat sie vort
men vloyden vnd
siney monde die toe
voren ny van heyn
ghehort en weiten
van sulcket auer na
tuerlikeit wysheit
Recht als oey beke

vid cynre vueren
Quintus welker le
re die hten der me
sagen die oey honden
so male ver wandelt
wonden inder lieue
gades wort die sel
ue clankheit en scho
nheit die hie ont
fangen hadde van
hynen vnde gesma
ket hadde in synre
zuelen Dan inder
bussche onder de
bome dan onse he
myt synre hyligen
voeten getreden had
die selue rocke en
clankheit die bleeff
dan lange tyt ende
manigey dach by he
Do dese broder iohā
to en selue komey
was so en vernam
hie onsen hē myt
by en want hie vā
en gewaren was
nac den dat hie on

59
getruyt had Vnd
iohānes bleeff vo
ertment al tyt ge
trost ende ver bli
det *Doe broder iohā*
sach dat vele siele vt
den vegeren vlost
worden en vrede
ghenomen vt des
vrandes hande.

Deyne tyt
solde broeder
iohā cynre sich mys
se lesen von die
zuelen die inder
wege inder wey
Want he dan sin
der hynghes myt
medelidene toe ge
uiget was vnde
om dat en meest
ghesquet mytten
ampre der hyligen
myssen en he en
myt ander toe
hulpe kome dan
dan mede Dan
Dinc plach hy sine

Den gedaen von die
sieley die mid vege
luer syn In welker
myssen geoffert
wort die bene gads
mdey ruce onder
die gestactemisse
des brodes in der
hostien von die le
uendige en von de
dodey to laue ende
to weerdicheit des
hemelste vaders
in der ewicheit

*Woe
dese wonder Johan onse
here op den altaer in der
hostien sich inder vles en
in der bloede*

Dese selue bro
der Johan ghe
uic ou eyn groet
wonder dat men bil
lick myt swige en
silde als syns selle
uec broders segdey
die dat myt oerey
ogey sagey So dat
dese selue bruder
eyns was in dey

60
Closter dat ghe
huetey was ayoluey
en licht inder pro
myncien van aza
riacy Dan hie doe
gesant was onder
ene custodie die
furney huetey dan
gestha up der octa
ue laurencies in
des ystey dages
na onser vrouwe
dach Assumptio dat
dese iohannes myt
sine bruder stont
en sanc die met
tey myt sunder to
ger duoney in
doe die mettey ge
dacy was doe een
gynck hie myt ome
slapey tot synre
telley als die andey
bruder ddey sonder
hie gynck butey
in dey hoff want
hie woelden alto

grote sueticheit
van den wonden
die he mider mette
gelesey hadde vnd
ouch myt den wonden
der confectiey
Dan die priestere
dat sacrament
mede makey so
dat he vanden wonden
der dat men dan
secht dit is myn
vleesch ind myn
blout van desey
wonde was he
so van hymme ont
stekey mytten liden
dat der myney dat
he riep mit draue
denck dit is weer
liche dat licham myn
Ende mider wonden
so velden he en
myt den heilige
geeste also verluht
tet to weerden dat
he sach myt syne
vnd wendingen

ogen onsey lieuey
he ihu xpus en
marien sijnz mod
myt eyne hemel
sehey sehave der
hellighey en der en
geley vnde dan
wort en geopen
bant wo wy alle
sijn en licham in
gade na sinte pau
welb leue vnde de
ene is des ander lichte
vnd ouch verstant
he dat sinte pau
wel secht op dat
gy mogey begrepe
myt alle den lieue
hiligey welke dat
is die hogede die
diep die leugede
Ouch up dat gy mo
gey weten die onne
telike myne die alle
sijnne haue gaut
alle desse pynne
vntmenyk allen

Den heiligen sacra-
mente dat gecons-
ecreert wort van
brode en van wyne
to alre tyt als die
puesters spreken
myt volkenome
myger menynghe
Dit is myn vleesch
en dit is myn brot
Als bruder iohann
dit in den bystiche
gesien hadde Soe
gynck he der mo-
gens vroe toe der
kercken Ende wa-
ende dat he die
kercke alken solde
heby gehad acht dan
so was eyn bruder
hemelich inder ker-
ken die dat al sach
dat he dede ende
honde wo iohannes
en oefeude myt soch-
teney en myt screy

en trane der ymich-
wid gaff wid men
myt hertelich h-
men en ver suchte
ende wart so myt
gracien gades van
bynne begauct dat
he sich myt langer-
out haldey en moch-
te he ey moeste myt
hider stemey wid
roepen Dan na so
qua he von dat
altan omc die mis-
se to celebrere was
id en na der ordina-
rien to behonde Des
begaude en onse he-
ue herte myt synre
genadey van bynne
die myt en mochte
wid spreken Ende
die genade was yo-
leng yo meer wid
en wont soe wo-

derlike to mode dat
he meynde dat he
dau omc die myffe
solde laten moten en
was in hem selue be
gacy off he die myff
se doey wold off he
na wat beidry wold
Mer want he up
andry tyden des geli
kes wul geuolt had
vnd hem god dat also
tempererde dat he
nochtant myffe had
gedacy **S**o hapede
he ou noch wael
myffe toe doey **D**an
omc vruchtode he
douty oer doey se
ynich he vont to
der myffen want al
sulck inforte der ge
naden en stonde myt
in synz mach mer
nder macher gades
Do he to der profa
ney qua do mey do
sanct van onse vrou
dey hemelewant **S**

was dat gotlike licht
also seze der gotlike
kenyffe die toe vore
geuolt had **V**nde
die hostie in syn ha
nt nam omc die toe
confiteren en make
de dat he liegham onses
heij myt dey monde
die god dau toe ordi
nert heuet **D**o en had
de he gene macher
die wort to spreke
vander grot ymicht
die he dau to hadde
Mer he beganse toe
by wiley en nakey
Sonder he en konde
se bynne langer tyt
myt vndeuy auer
myts dat he in ey
voeled de groten y
micht des sacmen
tes en die blut scap
die he had van dat
he dau sac **D**ie
scarey der eugeley
die heij dau goape

62
bant wercy **S**o dat
hy van groter wallust
en hertliker ymptheit
die hy in sich voelde
alle dymgen vergat
en bleeff se en gade
getagey **D**o quam die
gardiaey haustelich
to en gacy en al toe
seer veruecht ende
gymtch by en ^{an} dat
alcan stacy want die
tortsey wercy onstake
en die broders mey
al in dey choert ende
dat gemeyne volck
dat verbeide dan
vnd ock weid dan
vele mechtige luden
en grote heren die
alle stonden en stey
dey van grote anke
en beddey bedruet
abroder iohan stont
dan von dey alcan
recht off que were
verwandelt ende
was al toe male mder

sueticheit gades up
getagey ende enkonde
die worde der to se tra
ney myt wort gele
sey **S**me dat que seer
in hem wolde onsey
ken ihu **E**pu die
doe noch tray myt m
die hostie gekomey
en was noch in de
licham **E**pu myt ghe
substantient en was
Iohannes en mochte
dat gebruke der
krechtse gades myt
langheit in en ver
dragey mer que berste
de vnd myt liden
stemey die worde
alste sie bescreuen
stacy en sprack dat
is myn licham en
myt dey verloeb
que de forme des
brodes **V**nde onse ge
apenbande sey en
lichamlich den von
bruder iohane op

Den altan end bemise
De dan den bruder
Dan omc hie wolde
mensche woerden end
alle dage kome tus
sien eyns vogeliche
priesters hande alle
die werlt don. **W**d
mider outmodiger
apenbaringe dat sich
onse he' aldus apen
bande. So was hie so
wonderlike vol vrou
den end sueticheyden
dat hy eyn vonte
myt mer mochte
spreken. **W**nde doe
hie onsey he' geton
seruert had end die
denatien gedaen had
soe en mochte he' myt
langer van verwon
derene stacy oer he
begaeu neder to sigen
von dat altan. **W**d
die gardian die dan
by en stont die hie
ene dat hie myt to
der coeden en viel

Do queme die bru
der alto gelope end
al dat gemeyne volck
die in der kerckey we
ren end die bruder me
may bruder iohan end
drogene in die sacristie
recht of hie dou ge
wey had. **W**d sijn
lyff dat wart so kolt
end syne loede so stiff
dat mey sie nauwe
trecken en mochte.
Dan lach hie lange
tijt al gegerwet myt
der ornamente ende
myt stalc van verwe
Wd so lach hie vand'
morgen stonde tot
der terien tijt to end
et was to some tijt
Dit spraket die ge
ne die dit sach ende
dat hie gheerne ge
wey hadde wat god
in vinn gebracht had.
Do iohan to en selue
quid so bat he en om
onsey heren god dat

hie en segghey wolle
 wat hie gesien hadde
 van onsen heyn en om
 dat he om wail geloue
 de so heuet hie en al
 synck gesacht Doe
 ick en aldus hat doe
 dede hie my verstaey
 als he dat hilige li
 kam conferrey solde
 So wart syn herte
 recht als eyn was
 dat mey voele recke
 mach wad syn vleysig
 duchte heyn sonder he
 ne syn Doe dat hie
 nagey en luyt kinde
 up richteey een cruce
 mede toe makey auer
 die hostien mede toe
 gebenedien hie sprac
 dat en out dit selue
 geapenbant wart
 eer hie priester wart
 als dat god van heyn
 hebby wolle als hie
 priester wesey solde
 aher want he manich
 werue von der tyt

myse gelesey had
 wad hie des nye ge
 waer en mozt als
 ick en geapenbant
 was eer hy priester
 want So meynde
 hie dattet al drouch
 gewest hed aher xv
 dage na vnsen vrou
 wey dage onre he
 melwaert so want
 dan dit heyn verda
 elt en noch ander
 weerff wart en dit
 apenbant dat heyn
 dit solde bescrey
 als ome die tyt on
 ser vrouwe aher he
 en dachtet met en
 synck ter missen
 ter erey gudes en
 synre lieuer moder
 marien als hie ge
 woent was **Woe**
Bruder Johan van
aluerne plach toe ber
nen in der mynen
stades

Dese brud
wihan hadde
begheuen alle wande
linge deser werlt
en synen syn allene
gegeuen had in on
sey lieuen hey Soe
enplacq hic om ner
gen an to verbliden
day allene in dat alre
ouerste guet dat got
is wāncen sinder
linge hoecghede que
men so pgh placq hic
sich sinder linge to
onse lieue hey toe
beden myt sinder lu
ger reuerēcy en
myt enen inwendige
toe hietey des soe
placq onse he' oey
weder to begauey
myt in storzinge
des gilligey geistes
myt wonderlikey
apenbaringhey der
hemelikey dinge
Soe dat id enns ge
nakede der hougtijt

van mydwynter als
der geborte onses
lieue hey in mensche
liker forme dan bi
en myt alre groter
woudey verbiende
Dan so begaude oey
onse lieue he' dan
he mynest des ver
modede want onse
he' giff dey mensche
sine gaue myt nac
oey wille en beghe
tey mer na synē wil
ley en mischap der
mynstey en gaff
al fullrey beuoelēy
der gotliker myney
dat en duchte dat
sijn siele myt in sy
ney lieue en was
En en duchte dat
he hondert verue
men hette in hem ge
uoelde day of he in
enen berneude auene
gewest hadde. Ende
aen myts der hette
wel he in enen amsch

tigen tuchent dat he
 myt en moeste spre
 ken oer he hynede
 end veruchtete ende
 nep myt begeerte
 syns herte vnde do
 he ene lange wile
 so geleyen had Soe
 berstede die stome
 vid end he nep mit
 liden stomey des he
 van hynne genoelde
 vnde se he en doege
 noelde al hedde he
 to hantes gestroey
 he en solde dat nege
 mer myt gevoert
 heby mer sonder
 myddel woert to he
 mel gebaert hebbe
 vnde desse brand
 der gotliker myne
 duerde in en lende
 dan en halff ian
 lang Soe dat he hyn
 en hynne en selue
 voelde recht off he
 ontgeestet heu gene

set wort gaff om
 god na den brande
 alfulle vrolicheit
 end vandyng van
 onsen heyn als die
 gene segden die by
 en pleyen to wesen
 die dat segey wat
 he en konde die visi
 tation gaudes myt in
 heyn verheueden wat
 he wart duclic up
 nru getagey dan id
 de lude segey he
 want sonderlinge
 up ene tijt al se in
 gade up getagey als
 die scrufft tuget
 dat he in den heyn
 alle creature sact
 beide in hemel end
 in eerden die hemel
 seke creature gheoz
 dmiert woren elck
 in synen grade hyn
 sact die thore der en
 geley end dat certseke
 paradys he sact
 out die mescheit

onser heyl ihu xpo
Vnd he sach alle din-
ge die inder eerde
weren wo sy om sel-
uen oner scapper me-
Der boden elck nae
sijne manieren
Want so want he
se diep in gade ge-
tagen end inder elbi-
gen stanheit gades
Dat he van en sel-
ue quid dat he niet
en konde noch en
sach van geney ghe-
scapeney Dingen
Mer dat he dan-
sach dat en mach
herte gedencke noch
oge gesien noch litten-
vulskynne dat he
in sijne ziele doe
geuoelde **M**oest
was recht als een
drapen waters toge-
de hele se to geliken
Dat he geuoelde by
Dat en onbleeff
Want als die dropel

niet en byndet dan
Die se dan se in drupet
Als se en konde he sijn
re ziele niet dan
blout en god in drie
psoney in en god he
wilde die wonderlike
myne die die gades
sone hup up die eerde
bracht aenmits die
ghehon samheit des
Vaders die ene mensche
dele woerde om die
menschen toe verlosse
inden roue Vnd von-
alle die passie end pijn
Die hy hadde inder tijt
Die ontfecht he do-
in die toghe dat he se
na der tijt niet onge-
ofent en liet he en
plege sic alle daghe
to bescreyey niet y-
nheit sijn herte
Vnd he segele datme
indmermeer to onsen
heyl komde en mach
noch don gene anden
niet dan don die

65
passie onses heij ihu
op vout / leestme
dat en god gaff in die
selue visioey to kenne
ne al dat god die vad
re gewatste ailmpts
simey enygey soene
van adams tijden to dat
op to hemel von en
he verfont dat id wort
wan is dat op sprack
dat alle macht is my
gegeue inden hemel en
in der eerden vnde
dan omc is he eyn
recht en oey here alle
der dynges des maete
hy benedict sijn inder
enichheit *Woe broder
Johan franciscus sach
in groter clarheit schijn
vande*

Broder iohan ver
haude dat brod
iacob van faon sieck
lach to iohannoy ende
he wart beweget
myt medelijden en
dat onsey lieue heij
god myt groter ympt

myt bruder iacob was
he oey mymede laue
die andey bruder alse
sime vader vid doe
en bruder iohann aldy
myt groter begeerte
biddende was von
bruder iacob dan
wart he up getage
inden goeste hauey
en selue en want
en geapenbant wo
die eugeley mit grote
scharen inder lucht
quene mit vele der
hilligey en brackte
so grote clarheit
dat alle dat lant ver
lichtede als en duchte
In wellikey hillige
he sach sime vader
franciscus blicken
de in groter gloriey
en sime viss woude
en dan gyngey
vid blickende va
diey die gheen me
schen hertey begrepe
en mochte Ouck

sach hie dan bruder
lucius end dey alden
bruder maches van
tribaey dat tede hi
lighe manne waren
van synen on dey end
voele synre brudere
Die hie inder tijt wie
en kande die blencke
de werey in groter
gloriey Doe hie dit
sach doe wart en toe
weten gedaey bynne
synre gebede dat he
sede von bruder iacob
de in groter sietey
lact to moliaey als
dat hie sterue solde
end behalder sode we
sey aye he moeste noch
in dat vegeuen end
day solde hie toe der
vroudey waren Do
verblidede sich bruder
iohan mit alzulker
volucht dat he
in en seluer riep
end sprach dese won
de **D** getruwe knecht
gades bruder iacob
D geselle der engele

myn alre hielichste
vader **I**n dese als
bruder iohan to en
selue qud **E**o was bro
der iacobs dou ver se
kent end dat he was
behalder dan stont
hy up end gync to
der stat van moliaey
dan hie dese sietey
bruder in so groter
crancheit want dat
hie myt sprakey en
konde dan sprake
en bruder iohan myn
uelich toe van salich
synre zuley ende sege
de en dat hie van
hen solde waren toe
der ewig salichheit
De bruder iacob die
mere gehont hadde
so wort hie alto seer
verblift om dat syn
siele ver seker was
des ewigen leuens
dat hy bruder iohan
myt alto groot blif
scap end myt enen

volichet herte ont
 fenck vnde dat hy
 ser branchede se be
 ual he sich in bruder
 iohans gebet Doe bat
 dem bruder iohay en
 segede want he ene
 gemynnet hadde also
 syney lieuen vader
 So bat he en dat hy
 sich apenbaren wolde
 na synre doue Do
 antwonde en bruder
 iacob dat wil ick ger
 ne doey is dat id my
 god my wil verheu
 gen hyr enbynnen
 squam en die dytne
 des doudes dat he
 en beuoede sterue
 de Die sprac hy mit
 groter ymtheit nu
 ga ick slapey in my
 ney hey ihud opud
 en mit volichetey
 angesichte gaff he
 syney geest up dan
 bleeff bruder iohay
 verbeidende der be

loeste die en bruder
 iacob gelauet hadde
 von dat he starff
 dat he en up ene
 versactey dach seide
 apenbare also vorz
 als id en god vnse
 herte staden wolde
 Dan he aldus was
 en verbedede die
 weder comste iacobs
 So wart en dan
 apenbart en wond
 like schare der en
 geley en der hilli
 ghey die also sego
 ne blanchede v
 groter clarheit
 ende ihesg opus
 myden onder hem
 Do dacht syns
 bruder iacobs en
 bat onsey hey dan
 von mit groter
 ymtheit dat he
 ene verlosey seide
 vnd der vegenmet
 Des andry daeges
 was bruder iacob

Dan inden busche
en bedede en dan
was bruder jacob dar
te von gebedy had
D myt eyne groter
schone en glorioch en
segede en Ich en heb
my dy myt grasen
baekt als ick dy la
mede want ick do
nochtan wat gepun
griet moeste wesen
ayer doe du dy heij
von my bedes doe
want ic tho gant
verloft van dy py
ney en ontfangen
in die glorie vnde
myt dy so wart
Johan bruder jacob
quyt en des want
hy went en wail to
vredy en danckede
gade der genadey

*Bruder philippus die
vun Bruder bekruden*

Broder philippus
dan stont aldus
van gescreue als

Dat oey die engel gade
roede myt eney herte
beroudey carbunckel
steen Ghelyck als he
vortuedes roede dy
phetey ysaiam ende
gaff desen bruder
die genade des wael
sprekens en der groot
wysheit So dat he
alle die scrifturen
verstant en verluet
tede ene van hymne
in syne herten Soe dat
he crustelike die die
gedy oeffende dat
onse ge' eyne van
heij tugede to eyne
cleyn kyndelyn
dat philippus eyne
weze van syne bru
deren Soe dat dat ge
segac to eyne tyt
dat bruder Johan
van pena do hy
noch eyne cleyn kynd
delyn was en in
werlikey abijt Soe

quā to em eyn sleyn
 kyndelijn dat seer su-
 werlick was en sprac
 en to en segede **D**
 lieue kynt w' stant
 up en ganch haeste
 lichey toe sūte stef-
 feus kercke **D**an
 stut my eyn van my-
 ney broder en pre-
 dicit dat sermoey
 dattu van hem honst
 dan saltu nae daey
Wd du salst gaen
 in vredeney lande
 en werrey wech
 en dan na saltu toe
 my kromey **R**echt
 vont stont iohannes
 up w'd hū genoelde
 in eyn eyn ver-wande-
 len syns moedes w'd
 hū gynch to sūte
Stephaens kercke
 dan so vant hie brud'
 philippus staen ende
 predicytey dan dat
 vont gades dat

hū van gene mensche
 geleert en hadde
 mer dan van dey hū
 ligheey geeste do dat
 sermoey godaey was
Do ginch iohannes
 to philippus ende
 sprac ey to en sege-
 de lieue bruder w't
 bid v om god dat gū
 my wilt ontfaen
 inden onden want
 w't alto geerne onse
 heren diene solde
 en lerey penytēcie
 daey want bruder
 philippus eyn wan-
 achtich mensche was
 die aumpts dey hū
 ligheey geeste ver-
 lucht was aumpts
 welke ver-luchtinge
 hie bekande die sym-
 pelhou de beret-
 heit en die cyndol-
 dieheit des heren
 des iongen kyndes
 dat id to dey orden

had soe sprack he en
toe en segede Dusalt
noch hude come in
die stat van rathay
Dan sul ick die hel
pen dattu die orden
kingest Doe gedachte
de ionge up dat uif
oey dan en des nat
hies in gespraken was
Dat hy eney lange
wetch gacy solde en
dan kromey solde ten
enigen leuen Wd
dachte myt vester
reynen simpelheit
dat die lange wetch
wete den hy gacy sol
de Aldus ginch hy
myt groter blyfscap
to rathay ind dan
wont he ont fange
inden onden Do wa
ende hy to hant toe
gade gewarey hichy
Doe sprac die minst
der orden to den bu
drey die dan ver

gader t ward inden
capittel dan iohannes
ont fangen was en
vragde off yemant
wete inden onden de
wanden woldt sine
ghehonfamt wiken
to parys op dat hy
den volke mochte le
ren den gelouen den
wil ick geerne onlo
ue Do dat die ionge
iohannes honde Doe
dachte hy dat dat
die lange wetch we
den hy gaen solde
en dan to gade wa
ren solde Wd he
ginch to bruder
philippus sine dat
he oey in den orden
gebracht had ind dat
he den dat he om hel
pen woldt dat he
toe parys mochte ge
sant wesen D want
do plegen die bruders
toe begerey dat men

se vid ory vromdy
 end magey in vromde
 laut sendy wolde up
 dat se hyr inder werlt
 mochten syn als arme
 ellendige pelgryme
 end borgerb mochten
 weerdy in dy ewige
 leuey als bruder phi
 lippus sach die grote
 sympeelheit mid jonge
 dat hy wanden wolde
 in vromde lande do
 hulp hy om dat hy
 onloff kreect toe
 wandere to franch
 rike wart do meyn
 de iohannes als hye
 die reyse gedacy had
 soe solde hye vaerey
 toe den ewigey leue
 wd hy gynck den
 wech myt grote
 vromdy aet doe hy
 dan qud soe bleeff
 hye dan xpy in
 lanck in alto grote
 hillicheit van leue

end drouch den volke
 dan von eyn guet
 exempel van enen
 sedigey eynvoldighe
 leuey alre dogedey
 end hapede van dage
 toe dagey dat om
 die gelouffte solde
 geschey die ey god
 gelauet had soe dat
 hy to hantes toe den
 hemelrike varey
 solde doe desse brud'
 iohann aldus vont
 gynck in alleyn doge
 dey end gemeynet
 wab van allen me
 seken wery sy geest
 liche off wery sie
 wertliche end syn
 begeerte myt en
 wart ver vullet
 des kreect hye eyn
 groot verlangen
 in ey selue soe
 dat hy up eyne tyt
 in synen gebed lach

in foreyden bitter
hikoy ende clagede
Dat syne bedervart
huyr in deser ellende
so lange ver tagen
vart end hie myt
en queme tot dey
eynde **W**id in deser
karmey suchtene
end foreyne **D**oe ape
bande hem sich onse
lieue he' end segede
Du bruder Johay
A lieue kint wat
du wilt dat effe
vay my end ick sal
dat doey **D**oe sprac
hie lieue he' ick en
wil myt anders
vay dy day di sel
wey oer doch soe
begere ick dattu
my myne sunden
vergeuec vud dat
du dyne soete tege
wondert mit my ver
togen willest von
myney doide als

my dat alre onber
lypt is **D**o antwoz
de en onse lieue he'
dattu my gebedy
geuec dat sal die
geschey vud myt
dey was xpus vud
syne ogen ende bru
der iohay bleest vort
ay in vromden laude
end was wail gester
ket myt der guade
gades huyr nae ge
wielc dat bruder
iohay ont baiden
wart myt breue
der geloufamheit
end doe hie dey bies
sacq soe dachste hie
dat onse he' sey ge
lauff had dat hie
na dey lange wege
solde kome to dey
ewigen rusten vnde
hie segede in hem selue
dat dit die wech we
dey hy sold gaey to
gaid wart **O**et toe

hanteb doe hi den
 bresff der ghehonfam
 gent hadde gesien So
 gmeck hi to der stat
 dan hic gebard was
 van yarzhey en ver-
 bedede dan in hilyger
 oeffnyngē dan nota
 eyn bade dy van gade
 gesant Dattu heueb
 verseyge eyn bede
 van gade dattu moeg
 seft bydey eynē bede
 welke du wilt ende
 dat sal dy gheschey
 en wont marqstu
 kiesey van tvey eyn
 Offtu lieuer eynen
 wilt sien inden vege
 uer dan seue dage
 hyn in zebard verduc
 te to sien zbroder io-
 han die berade sich
 en hoeb hyn seuey
 dage in zebard ver-
 driete to sijn Doe
 sande dach nota der
 beloftey dat hic na
 hemne seheyden soldē

mer god onse lieue he
 die liet oey hyn noch
 eyn tyt alse by der tlog
 iant vnd bymme der
 tyt se was he die die
 Gardiaey van d'orde
 vnd hic dede dan me
 moeg schoey inuakel
 vnd oetz was hic be
 gauct myt der geeste
 der prophetiey so dat
 hic to prophetiey plach
 als die scriffte vax
 en tuget want toe
 eynre tyt was hic
 gegaey butey dat
 kloyster dan hi en
 brudey want stacy
 Den anquam ene be
 raryngē vanden du
 uel so dat eyn van
 den duuel gerade
 warte dat hi gaey
 soldē vnd den kloyster
 vnde doey vnd sijn
 abyt vnde neme an
 ey wertlich leuen
 vnde dit duede eyn
 wail eyn heel iant

lanck vnd hic wort
sae veruonnen nder
beatzunge dat he wol
bart dan to gaff q
mer he vertoude
en bey mych dat he
myet vluchtet nac
den consente vnd en
genck vnde bruder
iohan qua p va pe
na dan in dat cloise
vnde bekande syne
beatzunge dus was
he belast dat he
toe em queme vnde
bruder iohan sprach
en to end segede kom
to my lieue bruder
vnde doe dyne bucht
von my **I**ck fall die
yrst wat seggey
Dan begay he en
yrstey toe seggey
wo he van dey v
ande bekant was
vnde wo hy synre
ontbeidet hadde
Du sprach hy ome

Dattu myns verba
dat hadde vnd de mit
weder to der werlt
gegaey en bist pnder
myne benedixie
so salcu veruaren
wetey dattu die gra
tien onses hey ont
faest **S**o dattu dyn
leuey lanck altyt in
dey ondey salt bliue
vnd dan salichliken
ynne sterue **D**oe
die bruder dat hoo
de so wart he sond
lyngey gestercket
in gudey willey end
want toe male eyn
out modich ma **D**o
wt se suldi wetey
dat desse bruder **I**ck
va pena eyn seer out
modich man was
end sachit modich sal
le ende also seer yst
tich to syney gebede
vnde ymyet vnde
sunderlinghe nac

metten soe en quam
hy inder up syne
telle **Soe** dat cyns
up eyne nacht **Dan**
hie sach in synen ge
bede cyn engel toe
en quam vnde sprac
en toe vnde segede
Du bruder Johayns
vorblide dy myt
vrolicheiden wanttu
verduldlikey verbei
det heuest dyne be
loeffnyffe die dy
god laude soe seg
ge ick dy als nota
em onse lieue here
to hanteb madingher
hande verdriet toe
Soe w die gucht soe
dan die kortb soe da
die krankheit omc
dat hie **So** dan auer
all dyne leede bitte
smerte **Soe** cyn be
stoppen synre nature
So de samtheit des
hertey en wort me
nygerhande quellim

70
ghe die der naturey
soer pynlike werey
yer die was dat
schamste vey allen
als dat die duuel
to em quid in syne
telle ende gynck
dan von en stacy
en hadde in synre
hant cyn brecff
dan ymme gestreue
stont alle die quat
heit die hy gy ge
de myt wonden
myt wercke off
myt gedachte ende
sprack **Soe** omc de
ser wercke bistu
ewelichey verdoemt
Doe he den brecff
sach ende die wonden
honde do wort hy
soe sere bedruckt
dat hy vergat alle
die doegede die he
ye gededde ende dat
hy inder eerden
was ende meyde dat
hie vmer vdoemt

weke vnde als en
yemant vragede
wo he dan an weke
Boc spract hy quel
lic want. ick bin
eyn verdoemt me
sche dan gengey
Die bruders ende
sander omc bruder
matheus die gelady
was van Rubiacy
dat eyn hyllich man
was vnd die brud
rogay in sunderling
myne hadde **D**e qua
tot en up dey leste
dach van syne tyde
en sprac en toe en
segede **O** myn alre
lyfste bruder wes ge
grot in onsey heren
wo is id myt dy
Johannes antwonde
dat is alto quat
myt my want ick
byn eyn verdoemt
mensche **D**e sprac
bruder matheus

wo sprackstu aldus
weetstu myt dat ic
dyne bicht dicke
heb gehort dat
ick dy dan aff ab
soluerde vnde en
weetstu myt dat
dy barmherticheit
gades gaet hand
al onse sunden die
alle die werke ye
gedede ende heu
vergetey dat **x**p
betack heuet al on
se stolt myt syne
doede en geuet ons
dan toe dat loey
dat sonder eynde in
vroudey duet hyr
omc betrubbe lieue
broeder up die bar
mherlicheit gades
en segge dy sonder
thymel du salt heb
dat ewige leuey
want die tyt van
seuey dages omc
gekomey weren
die emc van gade

gesat wercy dan hy
syn vegemmer van
gade mede aff gelact
had So wort hy vry
van synre suckey en
onse here sande en
sine benedycie en
hy wort vvollet mit
grouen blytscap
Wd hy hietten bruder
matheus endbeym
an syn side gaey bedde
en eyn luttel tydes
Dan na soe apenbar
de en sytch onse hyc
ue he myt alto groot
stanheit wd myt
wonderlikey soctey
rocke als en onse he
hadde gelauet toe voe
rey up eyn and' tyt
Dan wont iohannes
alto wonderlikey
waul getroust van
alle synen bedrucke
en legede syne hande
to saemey ende danc
kede onsey hyc
hey ende gaff syne

71
geest up in die hat
gades myt groter
wroudey was bruder
*Tomad ene verlossen
die grote ymie had*
Vdu bruder Coen
tract die franciscan
negende geselle was
en gebarey van affi
da Die eyn auer
gillich man was
en groot von gade
Den god mannghe
ere dede ghynder
werlt en in den
ewigey leuene Do
dese in affida was
Soe queme voete
mensche to en ende
bedey en dat hy end
sermoey doey wolde
want dan was eyn
jonck bruder die
soe verkuert was
dat hic gene getyde
haldey en wolde
vzoch en onder nye
mant glichon same
en seer onsedich
in synen gelacte

Wid was so onbedro-
gen en so onvred-
sam dat he dat geme-
ne Conuēt duchte to
onbredy satte Doe
bruder Conuēt dat
goude doe krecht hy
medelyden myt den
brudery en myt den
andery ludery en sege
de hy woldet gerne
doey Doe hiet hy vor-
sich komde den onse
dighen bruder ende
sprac en al sulke
woude toe myt hul-
pe der genade gauds
Dat die bruder toe
hant verwaudele-
wart in ene andery
ind en schickede sich
vort aey tot alleyn
doegden Inghelom-
samheit en in sacht-
modicheit en in alle
guedey werke Dat
die bruder so seer
woudey verbeteret

van synre doeghet als
sy en argerden toe
voeten in synre ondo-
gedey Ende hy wart
seer liefftalich in den
Conuēte en segey oey
aey als ene engel Na
den dat he en aldus
bekierden en en aldy
vromelikey betende
Soe gescha id dat dese
bruder seer vanch-
wart van suckey dat
he toe der doot quā
ende starff Des naey
die bruder alle seer
bedruet Ende dat
geschach dat bruder
coenraet die dese
bruder van synre
verkertheit gebra-
cht hadde myt der
genadey gauds
vorn den altam stōt
en las inder nacht
synre gebede Don-
soe quā des bruder

ziele ende grotede bru
Der Coemact myt
woerdicheit recht
als syney lieue vad'
Doe bruder Coemant
die steme honden do
sprack he u bidde
dy segge my wie bistu
Doe sprack he ick
bijn die ziele des ion
gen mans die hijs
leesten stantff Doe
sprac bruder Coemant
lieue kynt wo is id
myt dy Die ziele
antwonde alre lieffe
vader almijts die
gracie gades en die
lere die ick van die
gonden Doe byn ick
behalder ment ick
moet noch vegebuer
lijden omme myne ge
bricke **W** ick bid
u lieue vader dat
gy von my wilt bide

72
als gy in myne
leuey dedey dan
my gratia aff gestha
ad want ick nu seer
bijn gedruet ende
getruet Doe bid
ick dy dattu von
my dyn pr noster
leses want ick we
et dat dyn gebet
van gade ontfange
is bruder Coemant
segede he wolle dat
gerne daey ende
he bereide sich tot
der myssen van re
quien myt eney pr
noster ende toe hant
verkerck die ziele
verlichtinghe ende
segede lieue vader
dat pr in dattu
leseste heuet myne
pijne seer vlichtet
ick bid leest noch

eyn Doe hy dat
gelesen had Do se
gede die ziele soe
wan du lefest ende
bedes soe woelke ick
grote verlustemys
Dair om so bid ick
dy euidel myet aff
laten to biddey Doe
bruder Coenraet
Dat honde dat der
zielen geholpen
wort myt synre
bedinghe Soe sprac
hy dan staende
vorn dey altan hon
dert pat'nost' vid
Doe die all. vid the
rey Do sprac die
zuele lieue vader
ick dancke dyne
mynde die du my
bewysen heue nu
wil ick onsey lieue
hey vorn v biddey
Dat hy v wil gene

vorn desse mynde
ewige vroude was
ick by dyne gebede
verloist byn vid d'
pyne des wegebueres
en ick waer nu toe
der ewiger glorien
en myt dey vorn die
zuele inden hemel
Doe qud bruder Coen
raet vort vnde sege
de dey brudey ende
dey andey ludey wa
en die bruder geape
bart was en he ma
wuste dat hy to he
mele gevaren wser
des verbliden sy en
alle ende danckiden
onsey lieue heren
synre genaden *Doe*
rich bruder marpa apen
borden bruder conrad mit
den kernde ihesu

Broder Coenraet
Doe hy woude

in eyne stede die
 hiet foray vnde out
 woerde dan die hie
 ghe bruder end was
 gebarey van ayonola
Dan gynch bruder
 loemant al hemelike
 vnd end gynch in
 eney busch omme dan
 to bedey vnde bruder
 peter die volgede
 em al hemelike nae
 omme dat hie wolde
 sey wat hem dan
 geschey solde **D**oe
 bruder loemant em
 toe bedey gaff doe
 bat hie marzey der
 weeder maget mit
 alto groet ynnichheit
 end bittere tranen vnd
 bat dan dat sie em
 wolde verleney dat
 hy smakey mochte
 enbeynich vander
 sueticheit die syne
 en gewoelde **D**oe

hie onsey hey ihud
 opud ontiench in
 syne arme up dey hi
 byghey licht mysey
 end drooch ene up dat
 alant end doe hy mit
 groter ynnichheit aldy
 syne gebede gedacy
 hadde **D**o wart hy
 van marzey gehont
 want sie quam als
 eny gloriose konyn
 gynne hemelikes
 end ceetrikes ende
 brachte oeren lieue
 soene blenckende
 myt alzulker clau
 heit dat all die buch
 verclant wart vnd
 segynch toe bruder
Loemant end gaff em
 oray lieue sone die
 sifone was bane alle
 sonney der mensche
 in syne arme dan
 nam hy dat suete

B

liefflike kindelijn
myt alto grot ymcht
en kuffde dat an sy
ne gebenedide monde
lijn en dructey dat
an syne borstey **D**es
genoelde hy to hants
alsulke vroude van
bynnen synne ziele
dat sie to male van
enfluyen qud **2** broder
peter die enghene
liche genolget was
die sach alle dese
dinge en die wart
wonderlike begauct
van bynnen myt
vroudey **D**o gynck
maria van dan
vnde broder peter
gynck hemelike
weder tey cloister
dat id broder **L**oen
raut myt en wuste
dan nae en wile
Doe qud broder
Loemant ind den
bustge myt alto

vollickey aengesichte
Do ene bruder peter
sach **D**oe sprac hy o
bruder **L**oenraut sie
melste meste wat
groter blyscap heuften
op dese dach geschat
Doe sprac hy lieue
broder wat weetstu
datter **2** quden
myt my gelibest
heuet **I** lieue bro
der ick heb gesien
wo maria die moder
ons heu dy genander
heuet myt oren lieue
soey gqud dan duc
myt wonderlike vrou
de some beuangen
geddest myt dynen
armen en kuffde
des ene an synen be
medey mont **D**oe
dit bruder **L**oenraut
honde **D**oe sprac hy
outmodelikey ende
bat bruder peter dat
hy dat neymant en

segede want sy wyl
 die ene der ander
 so seer hemelick end
 haddey alsulke sun
 derlinge myne re
 tte off sy en herte
 ende een siele gehad
 haddey vnde bleeff
 verhalley also lange
 als bruder loen
 mit leude **Wol**
bruder peter
 sprack myt sunte
mycheel
Woder peter
 was eyn hul
 luy may gheborey
 van yonaole dese
 bruder had genastet
 die vastey die mey
 liet sunte mycheels
 vastene so gmetz hy
 to der kerckey myt
 groter ymichheit end
 deuotey myt dey an
 derey vastene die hy
 toe vastene plact

vnd do dat qud up
 dey lesten dach vnd
 der vastene sunte
 mycheels so gmetz
 hy to der kerckey
 end besloot eyn selue
 dan yn end hy was
 de dan alleey hebby
 gewesey oer dan
 was eyn bruder he
 melike achtter dey
 altant om toe onder
 wyndey wat peter
 alleyn inder kercke
 meynde toe doey
 dan hont die brud
 dat hy myt sunte
 mycheel sprack
 vnd mycheel segede
 to peter lieue brud
 du hauest dy ome
 myne willey seer
 gequelllet myt vaste
 ne ende myt bedyn
 gey vnde ick heb
 aey gesien dyne
 deuotien ende heb
 van dey hemel to

Dij hier gekomney
sinc dij dan weder
von to troustey vnd
segge dy wat du be
geerst dat sal ick
dy van onsey herey
verberue **Do** sege
de pet **O** mynheer
hemelsche vader du
myneest truelikhey
dy weerdicht onses
hey vnd wanttu bist
alreyt en behuder
der ziele **Do** bid
ick dy dattu my
wildest verkinge
an onsey hey gued
terlick verlate
myse vnd myney
sunder von myre
dort **Do** sprach
mynheer **o** bruder
bid ander gracy
want dat verlate
der sunden kringhe
ick luytelick vnd
bruder peter en
wolde ander myt

bidy **Do** sprach die
engel sine dattu dus
grote geloue ende
mynheer to my he
nest so sal ic dy dat
verberuey dattu
gebedey heues ende
dau toe vaele inden
geuedey **Do** sy aldy
een groot stucke inder
nachte myt malhand
rey gesprakey haden
do von die engel
van dan en bruder
peter bleeff dan
wael van en ghe
trout **Wol** vingerus
Beert wart
van fransiscus
Dit geschach
eyne dat fran
ciscus gynck prede
key don dat land
als hy gewoent was
en gynck don die
stat van benomey
vnde doe dat volck
vernay dat hy don

wants ginch queme
 sy en alle to moten
 lopen vnde quemen
 myt so groten gedra-
 ge dat hy nauwbe dey
 weth mochte haldey
 want een ygelich be-
 geerde ene to sien off
 to roerey recht off he
 een engel geweest had
 de so dat he myt gro-
 ten arbeyde don dey
 weth in die stat quid
Do dat volck myt
 groten vrsamen were
 geleerde ende onghe-
 leerde wyne end ma-
 ne Doe stont francis-
 cus up end dede een
 schoen sermoen als
 en onse he gaff to
 spreken So dat dat
 volck meynde ganz-
 like dat hy en engel
 were dey god toe me-
 scheliker forme toe
 der stat gesant had
 want syne woerde

die veruerdey die
 herte der menschey
 so dat sy van bynne
 to male belveget wor-
 dey vnde een groot
 deel des volkes be-
 kierdey sich end liete
 die graney zware
 fundey vnde neme
 en penitenciey myt
 alto grot vliticheit
 vnde vnder andey
 menschey die dan
 vergadert werey
 So queme dan tte
 clerike von francisq
 die van dey beeste
 vnde van dey edelste
 van al aarchien
 werey dan die
 eyne aff hette pel-
 gerim end die and
 Richerq dese wey
 van dey woude gae
 de alsoe van bynne
 geraket haen an
 der menschey die
 dan werey dat sy

to franciscus quemey
ende segeden si wolden
al verkopen dat si
gedey ende werthick
keney archt larey ende
komey in den orden
Doe franciscus dit
sach dat si dus be
weget worden toe
euen geestelikey
keney vnde dat si
van den rechte geeste
geropen wetey vnd
kande ouck toe wel
ken state se noch ko
mey selden **D**an so
onferuch hi se myn
al to groten blitschap
pey ende sprac den
euen to die pelgeren
hette ende segede **W**el
getum du salt al
tijt voegen dy selue
to veroutmodigen
ouder-alley indeste
vnde toe Richerus
sprac hi Richerus
sprac hi du salt
al tijt dieney den

kruden man du hi
en bist welck gebot
Dat si dan na hilde
Want pelgeren en
wolden sich niet
van rechter outmo
dicheit niet sere
larey gelich andey
clerkeij aenrecht
off hi en leest me
sete wete omc dat
hi stuwede die oc
van der crone noch
tan hi en groe
clerck was vnde
omc dat hi sich dus
veroutmodigede so
quam hi tot merre
genaden vnde fund
linge to ene beudek
ne des mynenden
lydens **W**pd vnde
omc dat hi in den
liden **W**pd auermyts
gewoentliker oefe
myuge sich verem
De **D**oe waer hi soe

ontsteken myt den
brande der myney
des heylens **epo** dat
hy oick ome en ster-
uey wolle want hy
om en gestoruey
was vnde von dar-
ome auer to **alptid**
ome die stede der
ghilicheit to verfulke
ed nam myt en dat
euangelid bouck dat
sine regel was dat
hy sijn leuey nae
richtede vnd wan he
wan lab in eney ena-
gelid bouc wan
opus plach to gane
Soe viel he neder
up sine kniey end
andachte myt groe-
ymicheit ed verke-
de die arme ende
kussede die stede
dan onse lieue he
myt sijn voeten
getredey had mit
bitterey tranen soe
dat alle die dat

76
segey beweget wor-
dey myt groter-
ymicheit **Des** he
cuet id onse lieue
he alsoe myt en
ver-sien also dat
hy auer von alm
dey lande van ytalij
en **Dan** bleeff hy
wonende sijn leuey
lanck in hylighe-
seffennige ende
sine grote mage
plach hy seldy to
visiturey vnde als
hy dan by quam
so plach hy se mit
huliger leue to stich-
tey ende leerde om
deser weerk weel-
de to scrubben ende
wo sie onsey heere
seldy myney vnd
licff heben vnde
als hy en dat ghe-
sacht hadde soe gy-
nck hy haustelick
van en ende segede

Dar to Dar onse
lieue he ihesu xps
die onse ziele edel
maket myt mytte
vrienden ende ma
gen gebunden en
wart **B**roder ber
nart plach van de
sey bruder to segen
dat hi die alre
vollenbomente
wab die inden on
den wab sine dat
hi seer recht uer
dich wab ende eyn
recht pelgerim
in deser werlt
Want die gotlike
myne die hi in
synen herten droug
die en liet one mit
rusten up enygen
catur **D**an wa
ert hi getranste
myent als eyn
myne in synen
gemynmeden vnde
in dat leste syn
leuens se begaue

De oey sin myne
eyn wil tydes von
synz dat **S**o dat
hi indouch sehoey
myrakel dede ende
leuede dus in myn
nen en starff in
vrede ende rustede
in synen gemynne
den **M**oe **B**roder
Vegerus gepryst
wart va fransya
En va der groz
zbecnyge led he
Broder Rucheg
en bruder pel
gerim die ttele
ue gesellen woren
in den onden ende
borger in den he
mele **D**ese Rucheg
wab eyn mynlich
may ende vrende
onsen hyuen he
in euen wkenen
leuene vnde den
menschen die des

bequefden vnde was
 sere gemynnet van
 fynen hyligheyn vad'
 franciscan vnde he
 leerde manich guet
 onbarlich punt va
 en **S**underlunghe
 die tbbuelachtige
 dyngen leerde he
 clanclich end wat
 en oerberlich was
 to doey off to latey
 na dey wille gaudes
 vnde he diende dey
 bruders alto mynet
 liche to marchiaey
Antiochiaey **D**an
 he mynster was
 inder prouinciaey
 end regierde die
 bruders **D**an myt
 alto groten vreed
 samheit vnde he
 had dat **E**wange
 lid wael verstaey
Dan in gescreuen
 stant **C**risty began

to doey end to lerey
Dan omc so pynde
 he sich al tijt dat
 he dey luden leere
 wold: selue myt
 myt dey werke
 toe ver-vulley **D**e
 sey bruder gemel
 vander ghencke
 myse gaudes dat
 he in grote betari
 ge viel dan he
 seer mede bestwart
 wart vnd do gaff
 he en selue to
 scarper disciplin
 mit vastey mit
 wakney myt bed
 ende myt screyey
 ende myt ynnige
 trancy **S**ochten en
 mochte he dan
 der betarmge myt
 quyt weerdey se
 dat he in grotey
 mystroest viel
 ende meynde dat

hy toe male versey
Dey wote vnde do hy
in dat hardste van
synre betarmge was
Do sprac hie in en
seluey nu wil ick
gaey to myne vader
franciscu vnde toget
my eyn mynuelick
gelact **Soe** wet ick
verlae verwan dat
my god genade ver
leuey sal ende is hy
my sebau in myne
gelate **Soe** weet ick
verwan dat ick
van gade verlatey
byn vnde aldus
stont hy up ende gy
nck haustelike to
franciscu synre vad
ende up die tyt lach
franciscu in dit sachie
to d'issus in des z'isco
pes hies pallaes
Dan hy in deser
cranchent lach ende
sich to onsey heren
bont van bynney

myt synre andacht
Dan gaff en god
to bekenne die be
tarmgey dan syn
bruder richerus
mede belastet was
Vd wo hy dan omc
up reisde to en ko
mey om raet van
en to heben ende hul
pe **Do** riep hy to
sich bruder leuey
do bruder massens
do segede myne lie
ue bruders ic bid
v dat gy bruder
richerus to gemote
gaey die to my ko
met vnde grotey
ey my sachte van
myne wegey en
nemet ene in t'be
zime do segget en
dat ick ene sinder
lunghe myne mit
al mynney heren
bauey ander myne
bruders **Soe** gy

so pynde hy en up
dat sanc myt gro-
ten arbeide want
hy seer cranch was
en ginch synen
bruder Richerus
to gemote vnde
do hy by en quid
se nam hy one
andey arm als hy
beest mochte en
sprac en also my
neutlich en soete
lich to ende segde
O myn lieue bru-
der ick mynne
dy band alle myne
bruder die ick nu
leuendich hebbe
in alle der werlt
en myt dy machte
de hy en raue vor
dat houet Richeri
ende kusten alte
yunnichlich myt
groter yunnichheit
ende segde my

lieue sone du salt
weten dat die last
dymre bezarunge
dy is gegene to also
groter wyymunge
dymre zielej oer-
want du des quyt
syn wolt se en
saltu sic myt men-
geuoelen vnde recht
te vout was hy los
ende ontbonden na
der sware bezarun-
gen recht off hy
sy ny geuoelt ey
hadde ende hy wart
verblidet monsey
lyenen hey vnde
dit geschach ene
dme dat hy sich
otmodigde raet
toe suckey an eney
andey want also
lange als hy myt
up en stont raet
to suckey so was

die beczinghe van
Antony's Den in
gesel Francisca's
Doe en verstonde
vele lude die van
sone tonge myt en.

A waren
Athomus ghe
barcy vander
stat van paduane
die een geselle was
des hyligey vader
francisci vnde hij
had franciscy alsoe
lieff dat hij ene
hette syne blyscap
Dese bruder solde
eyn sermoey predi
ken von den paus
ed von den kande
nael vnde von alle
dey heyl dan men
vergadert sterke
en alrehande toge
alsoe van greckey
van franciscy van
vristant Engel
sckey swauey polen

Galucey ductsken
vnde anders van
mangerhande lan
de ed tongey dan
begonde antonomus
alto soetlich dat
want gades toe
prediken want ene
die hylighe geest
begauet hadde mit
eynt apostelsker
tongey dan hij me
de sprack. Soe dat
alle die mēschey
van alle dey lande
vorgenoeuit ene
verstondey recht
off hij in eyne yge
likey tonge y ghe
spraken had by
sonder. Soe dat id
en alleen alto seet
verwonderde. Wā
spraken is dit mit
eyn van hispanen
gebarcy vnde wo
romet dat wij dij

van andey lande sijn
en neystray gerd mij
vay en onser alre
sprake in sijnz ton
gry verstaey walpog
Orchestig ductsig
latijn So dat des dey
pauze en dey andrey
hey alto seer verbon
derde alfulker won
de die Antonomi dan
vid der scrifftey sprac
vū segodey weerlike
dat is eyn arke en
eyn sigreoy dan god
die verborghenheit
sijnz vergholley heefft
sijnz hillig^e scriff
turey fiet al dus da
nge geselley placz
franciscy to hebby die
myet allene en plege
toe serene dat gemeij
ne volck ayer oick
die vicarius der roc
mescher kerckey
Dey sijn auermits dey

hiligey geest leerde
myt gudey oecuple
vnde myt der hilige
leke Doe antomys
den mysten enen
alte schone sermo den
Wise lieue ge^e die
alyst die sunder
lingey vnde die sijn
vduerkeren heuet
ende die en to on fuc
rey aldy vermoge
alyst bidey den geue
weerdicheit doet vor
sijnz hemelstey nad
vnde ou mede worde
menschey die heuet
Antonomi sijnz
kenicht veruert sijn
ander werke vnde
sunderlinge up dit
pab als en ghestha
nder stat Lammud
Want sijn sunderlinge
genadey had toe pce
Sikey dat wart gau
des dat sijn oick

vocle menscheij dar
mede to gade touc
O dat en eyns bou
De te predikcy dat
wort gade den volc
dat inder stat van
Carmun woende
vnde dat was seer
hart volck vnde doe
hij dan bynne die
stat gekome was
se vernamen hy wal
die hardicheit don
re herten ende be
gonde dijn myt suete
lyflikeij wonden to
seren den wech onre
salicheit vnde hij
had en groet mede
lyden mytten ver
kuerden boesey wolke
So woren sic vhar
det dat sij van sin
re lelinge myt en
wonden verbeeter
aer sij wonden tot
menten verfuert hē

80
gesaet vnde in en
seluen verhandet
als en steen vnde
verfinaden sijne le
re **D**an se ginch
antonom vnd der
stat vnd want sij
en myt en wolden
haer die redelike
ratureij herten se
wraete god recht
don om als hie
don die eslymde
de die den ppheten
Dalaam leede
So wonden die
menscheij geleert
aer myt den
wonder dat god
dan wraete an
myt den duchtom
sijne knecht don
den rusten want
doe antonom vnd
der stat was se
gynch hij myt veert
van dan up eney

auer van den wat
dat an die stat liep
en riep die vrede
liken viffchen die
dan in den wateren
waren dat sy an
dat ouer quemen
vnd honden dat
wart gaudes dan
weren die viffche
myt groten hope
honsam en queme
dan by den ouer
des meres vnde
hielden omc honden
to den ouer dan
die vader stont also
vort bauen den wa
tere als sy mochte
Doe sprac di gene
die dit sach goddestu
dan gebeset so pl
de di verbondent
heben wo die viffche
dan queme die alre
cleynste naest den
lande sonder honden

Der meesey dan
na die noch merre
weren bet aff ende
dan na die meeste
in dat alre diepste
ende hielden en dan
also stille dat die
groten den cleynen
myt enden vnde
weren in groten
vrede sonder enen
den anderen to deren
beddestu gesien wo
up dat land vnd den
wateren mangen
hande cleyn viffche
kens weren ende en
ten lande wart schi
pden elucke myt
synen gelijck ende
tierden en recht als
en genoechlick velt
myt suuerliken blo
men ende sunder li
ke vanden vnde god
destu ouer gesien die

grote vifche in dat diep
 wo hi en felud myt die
 die to famen wogedy
 elick myt fyney ghe
 like sonder enyghemo
 remffe elick gelick
 koes fyney gelike fyne
 fode to haldey in dey
 merz dan fy dat wo
 nt gaudes fovey woldde
 heddetu gefien wo die
 myddelste vifche fton
 dey ruffey die grote
 ed die cleyney recht
 offtet om van onfey
 hey geleert hed ghe
 weeft recht stedelick
 ed fedelick omc dat
 wort gaudes to hedy
 dat folde en alto feer
 veruondert heben
 vid wo die cleyne
 vifche myt grouten
 haepen en hauftey
 ten lande sonder hyn
 dat der grote vifche

vid hauftey om to
 antgonid recht als
 en pelgryn haefte
 to der fode dan hi
 fyne bedebart me
 ynt toc doey omc
 on afflaue to ont faey
Doe die vifche inder
 ordindacy vergadet
 wery **D**o begaude
 Antgonius syn fmo
 ey aldus en fegede
Hey vifche myne alre
 liefftey bruders gy
 fult wery dat gy ga
 de altyt fchuldich fyn
 toe danctey na uwer
 macht ed toe laueny
 omc dat hi v heuet
 gegene dat fchone
 ed claere clement
 des waters to brukie
 na uwey willey beide
 falt ed verfig vnde
 he heuet v gegeney
 hale ende hemelike
 ftey in dey wateke

dar gij ~~is~~ ~~is~~ yne
mogen bergen als
~~is~~ die storme ende
die wagen des wa-
ters toe mogelike sijn
Dau gij v day moge
rusten wort soe he-
uet v onse herze ge-
geney als des v nou-
is to uwey noutruffe
sonder v sorge v is
ouch eyn sunderlinge
vordel gegene van
gade dat gij alle sond-
plage behalder ble-
uey doe alle creatur
verdoerue sunder di
inder arken wery
Vd gij sijn ouck beque-
melike geuert myt
vymey vnde dau-
mede gestercket dau-
mede to vaerey va-
v genoget Ouch is
v van onsey her eyn
sonderlinge vordel

gegeue dat van ~~is~~
gheflechte die hullege
psete Jonas in de
buke to lande behal-
der waert gebracht
die drie dage in de
vissche verborge was
sonder enyge quetsyn-
ge ende der ey ~~he~~
hebt noch eyn sonder-
lyng vordel gesad
dat gij betaelt hebt
der tubere offe der
tyus der mey onsey
her eysschede doe hi
arm was vnde myt
ey had mede to gelle
Wont soe wer di uer-
karey dat gij sul-
sijn eyn spise dan
sich onse her mede
vodee von sijnedot
ende ouck na sijn
vertryfensse vnde
ouch dat hi vmyt

v spisede wondlike
 vocke vollics toe tbbey
 tidedy omc desse vord
 le die v onse here
 geuet godaey **Soe**
 sij en alle gader schul
Dich loff ende danck
 to seggen baude alle
 andere dincy **Do** hi
 dit sprac soe geuey
 en sonige vissche
 mfinder linge geluet
 ed sonige lukicy oort
 re monde up vnde
 ynt gemeyne soe
 negedy sij alle gader
 onr honde to dey hi
 lighey vader dincgo
 miny vnde lauedey
 alle gader onsey hey
 myt sulkeey teykens
 als sic beest mochte
 na onre wijsse vnd
Do antgonus die v
 dieket sach die die
 onredelikey beeste

onsey hey **De** dey **Soe**
 wart hi alto wonder
 like in sijn geeste
 verblidet vnde riep
 myt eyne luder ste
 mey danc id die lude
 hondey up dey vstey
 up der murey van
 der stat die wrey
 getomey vnd dat
 wonder ansegen en
 sprac **Gebenedict**
 bistu he' god mder
 ewichheit dat dese
 vissche men' evey
 bewiesey die onred
 like beeste sijn day
 vander stat die rec
 delike menschey
 wney to sijn aye
 sij sijn verhardet
 morey ongelouey
 vnde dat die vissche
 dyne wart beet so
 rey lieue he' day di
 vele flettere mder

stat von carminen
wo dese broder leut
p'dite wo d're vissche
en negre quemen
vnd die ene bynder
de den andere myt
da dat volc vand'
stat dat wonder
sagen so worden
se beweget vnd q
queme mit grote
hopen to anthonio
en velen voer syne
votte neder vnd hor
den dat woert ga
des myt grote
ymicheit. Do antho
nius dat sach do
began hi alto ernst
lic to predicken
vanden gelouē
So dat hi d're on
gelouigen alto male
berichte tot den
lichte des geloues
vnd d're kerstene
worden out sere

gestertlet vnd ginge
mit groten vreden
vnd freede to seimen
weder in die stat vnd
benediden en laue
den gade mit groter
ymicheit vnd d're
vissche die dar ge
komen waren die
schiken om mit gro
ten vreden van dar
dat die ene demme
andri mit quessede
en ellick swam
syus weget dar he
ben getome was
Na den dat sy van
den heiligen vader
oueloff hadn vnd
anthonius beke
de alle d're bettere
die binnē d' stat
Carminā weeren
vnd frachte vrachte
grote vruchte vnd
slercke vnd vnder
dat gemerne volc

So dat se voort meer
 leueden in eyne voort
 ganne der doegden
 vnd gade dienende
 lauende vnd dancken
 de dat hee se so mit
 mit syne genaden
 versien hadde dor
 anthonn synen
 knecht des mote
 he syn gebenedyt
 die syne creature al
 diu versien kan in
 tijt vnd in ewichheit

Amor *Mir* *beginne*
 somghe wordelen die
 broder egdrus plach
 to seggen to syne bru
 deren vñ begint al
 dus

Die genade ga
 des vnd dogede
 syn recht als eyn led
 der vnd eyn weg in
 den hemel mede to
 klimmen vnd die quat
 heiden vnd die sunde
 sint recht als eime
 ledder mede nedre
 to klimē tot d'hellen

Die sunden sin recht
 als eyn venin die
 dogde en die gude
 wercke als en dei
 arkel Die genade
 trecket genade to
 oer vnd die eyne
 sinde trecket die
 andi to oer Die
 genade wil me ge
 priset wesen die
 sinde will me ge
 lastet wesen god
 roset in der oer
 nodicheit vnd luid
 samheit is eyn figu
 re oer eyn gedaen
 te danc aff Die pur
 heit des herten
 saet gade mee die
 vinctheit eor en en
 trecket en in is
 dattu mynest du
 salst gemynet wer
 den dienst du sal
 gedient werden
 Salich is die die
 mynet en mit en
 begeret allene

gemynnet to werden
weder halich. **O**ke
die ontfiet en mit
allene enbegeert
weder ontfien to
werden halich
is hy die sint en
mit enbegeert alle
ne gedient to wesen
vnd want die gro
te dinge sint dare
sime entomendie
omwysen dar mit to
Dat sint do die
grote en mitte
dinge vnd wie dat
heuet die mach
ouele vallendat
reest is dattu
alle tribulacien
die di beiegent
sime godin vrede
lides. **D**at ander
is dattu van al
len dingen die
du doet vnd die
du ontfangest mee
verotmodiget
werdest. **D**at derde

is dattu die guden
trouwliken mynest
die mit den ogen des
lichams du mit souwe
en machest. **A**l dat
van den wretliken
menschen meest woert
vsmact en gelaten
dat woert van gode
en van syne heiligen
meest gemynnet vnd
begeert vnd ontfangen
Ond dat meest begeert
woert van welken
menschen dat woert
meest ghaecte vnd
gelaten vnd vsmact
van gode en vanden
heiligen. **W**ant aldat
die onsaligen mensche
mynen solde dat haet
hy vnd dat hy haet
solde dat mynet hy
Broder egidius vrag
de ene andri broder
vnd segde heuestu
ene gude ziele hy
antworde om wed
broder ich en weets
mit do seide hy vnc
weder halich berou

heilige oir medichet
 helige mynne vñ he
 lige frolichheit dese
 maecten ene gude zie
 le en ene helige ziele
 vanden *thofimre*

Alle dat men den
 ken off segen
 off sien mach off tas
 ten de enys mit to
 legen tegen die dinge
 die men noch dencken
 noch sprecken noch
 sien noch tasten en
 mach Alle die wisen
 vñ die heligen vñ
 die geweset hebn off
 syn vñ sollen wesen
 die van gade gespra
 ken hebn off spreke
 sollen en sullen nu
 mermeex van enne
 mogen seggen dat he
 is na dat he is dat
 als enne natelen oet
 to legen is tegen den
 himel vñ eeden vñ

tegen alle creature
 die dar yne sint vñ
 doct dusent weene
 myner Want alle
 die helige scriffure
 spreket ons alle sta
 merende to recht
 als en modex mit
 oren iongen bindere
 plecht die oer woe
 de anders mit vstan
 en londen *De seide*
 ems tot enne weet
 liden richter gelo
 uestu dat die gaue
 gaudis groot syme
 die richt' seide wed'
 ich geloues he seide
 weder ich will di
 bewisen dattu des
 mit engeloues en
 vragede enne wo voel
 is waul diu guet
 weet Die richter
 antwoerde dat id
 bi dusent pont
 wer duth was *Do*
 vragede hi enne off

he dat walle wulde
ome tien duseut pont
geuen hy antwoorde
em en seide ja geue
dat is sonder twiuel
en seker ware dat al
etliche dingz nit to
rekenne en sint tegen
die hemelstien ware
ome gauestu dan dese
ome die niet Do
antwoorde die rechtze
gelouestu dat die men
schen also voele duet
als hy gelouet he
seide weder die sante
vnd die santymen
hebn gepint die weest
to doen die si vnoch
ten Vnd die se mit
den weerten nit vol
brengen en mochten
die vnuilden sy mit
heligen begeten
vnd die helige begev
ten vnuilden dat an
den begeten gebrak
Hedde vnuand gelouet
he solde comen in

den stat dat melese
ke heiden seldenge
geuen werden Vnd
wat d'riet mach den
menschen pinnichat
marten die greit ewich
guet sekerheden ver
wachtende is Vnd wat
guet mach den geue
genoechten marten
die die ewige pine v
wachtende is noch
tant en sal vnuand
vnd' der ontfemher
tichat wan hapen
also lange als hy in
desen leuen is want
dat eme gheim holt
dat sy onaffen is men
en moge dat sinelut
verghreen Vele die
meer en is vnuand
so groot ein sinderen
der weelt god en moge
on noch mit genaden
en mit dogaden ver
ghreen **Van der mē
gades vnd des euen
mensche**

Dat sich vni
 ant van synes
 euenē menschen doe
 geden mer & blyt wo
 hys gudes mer deel
 achtich wesen sal vni
 wilstu van alre me
 schen doegde deelachtich
 wesen so vblide di an
 alre menschen doegde
 wantu magst ander
 lude doegde maken
 dat se di se is dat se
 die behage vni and
 lude ondoegde is die
 em waar suwinge
 is dat se di mishagen
 Want dit is die wach
 der salichat van and
 luden doegde blide
 vni feulich to wesen
 vni droonich van oren
 ondoegden vni dattu
 alre van andri lude
 guet vni odest vni quaat
 van di seluen vni and
 lude creest vni di selue

vsmact want
 so ma ander lude
 mit een en wille
 die en sal mit geeret
 werden vni wie mit
 bekennē en wille
 die en sal mit bekant
 werden vni wie mit
 gemoyt wille wesen
 die en sal mit rusten
 die vruchtbarste
 arbeit banen alle
 arbeide is gudertice
 vni gade dinstachtich
 to wesen vni soe
 wan sonder myne
 geschuwet dat or
 is gade vni synen
 heligen mit beheg
 lich die mensche
 woet van sijn selue
 dinge arm vni van
 godliken dinge
 vnde dar om sal
 hi gude dinge my
 nen vni alle ander
 dinge vsmacen

Wat is meer dan
gamen gadijs danc
sinnich to wesen
vndeme seluen van
sinen eygenen quade
komen beroffen
In deser scholen wol
gult dat icht gestudi
ret hedde van den
beginne der werlt
vnd studigen solde
to den ende to mocht
ich also lange leue
Du suet waer dat
die bedelers die ge
ne die elluttellen
em geuen wondli
ken sere dat om
pisen vnd wat sin
wy onsen heren
gade dan schuldich
to done Du weest
schuldich to wesen
den genen harde
teuwe die di ver
loesen wille van
allen quaden vnde
geuen dy weder

alle guet zamen
van der oetwichto

innand en mach
to der kenne
gadijs come dan auer
midts outmodicheit
den werch epwaerts
to game is ned'weert
to game **W**n alle v
derfuis end alle ge
ualle die inder werlt
schiin an sin anders
mit to gecome dan
oumits vheffnisse
des honedes als men
in den gene merken
mach die in den he
mel geschapen was
vnd in adam end in
den phariseus vnd in
vde andri mensche
Wn vele guder dinge
syn danc geschien a
ueernits neder bugin
ge des honedes als
it wal schint inder
heligere maget marc

in den publiceren in den id is vnd dat die
 heiligen moedeneer vnd yn mensche syn quat
 vele andr. Is dattu die heid em seluen to
 ganc gadijs bekennest du legge salich is he
 bist schul dics dyn houet die sich selue vor
 neder to negen Is dattu die den menschen also
 dyn sunden meelest snode helt als he
 du bist gelickes schul omie selue vor gade
 dics dyn houet neder heldt Salich is
 to negen aex wie den hij die sich selue
 gene die van synre me oedelt want
 boeschat begeret to he salte nwt geze
 wesen Eyn geact daz dalt werden Salich
 outmodichat in den is he die na eyne
 menschen is dat he andr guet duncken
 sich selue bekenne vnd gehorsamheit
 synre gudon altritt to trarie to wesen wan
 rekame oit ein heli dert want dat he
 ge telige daz out die apostelen gedan
 modichat to wesen ja na dat se mit
 aex to gene dat an den heiligen geist
 nit to or hoert vnd vuult weren die
 dat vor syn eygen vrede vnd eyndeach
 nit to hal dan dat tichheit hal dan wil
 is dat men gade al die moit alle men
 kenne guet to fremd schen boue em ee
 alle des genen dat kenne to wesen

alle guet
 dan de
 man
 to der
 gadijs
 mds
 den w
 to ganc
 to ganc
 dectus
 ualle die
 schim
 mit to
 oimms
 des h
 in den
 mure
 mel
 vnd in
 den
 vele
 vnd
 syn
 uer
 ge
 it
 helige

Salich is he die in sine

worden vñ in siner
sedon anderz mit ge
saw enbegeet to
wesen dan in der
schikinge daerem
die gracie gadijs in
bewiset heuet **S**a
lich is hee die die
apenbaringe gadijs
behaldeu vñ ver
bergen kan want
dare enis niet so
hemeliken god en
sult apenbaren als
is em behaglich is
war die heiligste
van der werlt en
selue rekende die
meeste sinder to
wesen van der werlt
dare were die outmo
dicheit in gelegen
Outmodicheit en
kan mit spreken vñ
lidsamhat en wil

mit spreken **O**utmo
dicheit dunkt my
recht wesen als em
blixem want als die
blixem vneerliche ste
ge maket en men
dare niet aff na en
vynDET also scheidet
outmodicheit alquait
vñ is eyn viant alce
sinder vñ doct om
selue vor mit rekne
Ouermits die out
modicheit vynt die
mensche genade by
gade vñ mit sinen
euen recht als em
grot konig die sin
dochter de he tot
eyner stede senden
wolle mit setten en
solde op eyn onge
trent weder spemth
honoridich peert mer
op eyn sacht modich
ait peert dat wacl

getemet weere vū
 effen ginge **Also**
 giff god sine gena
 de den houerdigen
 mit meere den outsi
 modigen vū den
 sachtmodigen
Van den vruchte
gades

Die heilige vrucht
 des heern vee
 deinet den onrechte
 vruchten en bewaert
 die gode dy mit gem
 re tongen vū gespre
 ken en mach werde
 want die vrucht des
 heren is eyn ouere
 grote gane gadi die
 allen menschen nyet
 geguen en is die mit
 envreuchtet schijnt
 recht off hee mit on
 hedde dat he vlysen
 mocht **Die fruchte**
 des heern regeret en
 bewaert den mensche

vū doet ene to ge
 naden comen yuant
 die grane gadi hede
 die vrucht gades
 solde ene bewaren
Wen heuet hij
 die gracie gadi mit
 die vrucht doet sy
 ene to comen **Alle**
 redcliken creature
 die gevallen syn en
 weeren mit gevallen
 heden sie dese genade
 gehat **Dese** heilige
 gane enhoert yma
 de to dan den santen
 vū den santinnen
 vū wo die mensche
 mer ghen heuet
 wo eimodiger vū
 vruchtiger is **W**
 die doget dat siet
 die mensche mynst
 yn oefenen en is mit
 myne dan die ande
Eyn mensche die
 synen god so seer v
 locont heuet dat

hij des dodes we
dich is mit wat
sekerheide mach he
vor sinen tegenwe
dichat comen **Salich**
is he die ene sel
uen warachtich
pent in ene kerker
to wesen in deser
weelt and die alit
veucht to toerne
Widmer meer en is
die mensche seker
in deser weelt dar
he onder sine vi
anden is **Dat** is
smogelich die grie
gandis to verlegen
vnd dar yn to blinc
dat en syc mit an
te vnd mit veuch
ten die veuchte
gandis doet denne
menschen outmod
licken gehorsam
wesen **W**o wo dat

hij meren veuchte
heuet wo hij mer
bidt vnd dat en is
gene sene gane
Van lissamheit

Do wie om ga
dis willen gee
ne **S**duldclik lidet
die sal hastelich
comen to der groot
genaden **W**o en
here deser weelt we
sen vnd setten den
vuct in die ander
weelt **S**o wat die
mensche duct dat
sij guet eder quat
dat duct he suth selue
Dar vnu en salitu
dy mit toeren al
duct dy ymant on
recht mer hebbe
medeliden mit em
Wo die mensche

beender is tribulaci
 en to liden vñ on
 recht om gades wiku
Eo he gretex voega
 de greekent is en mit
 mee **S**pecket dare
 ymant quat van
 die help en **G**echt
 dar ymat van dy
 dat offer gade op an
 der lude worde en
 werke saltu preisen
 vñ die dy saltu
 lachen **V**ñ dar
 om saltu als ymant
 mit dy kuen will
 woltu dat winnen
 se vluck dat **V**ñ
 so ymant geen
 onrecht vñ doct dy
 ymant onrecht dat
 lide **S**chuldiken om
 dye myne gades vñ
 yn vlatemisse dyne
 smiden **V**ñ en web
 smen euene mensche
 geyn hinder **A**rey

trect en to gade of
 du machis **D**at is
 vde baxer en grot
 onrecht sinder
 muoneeyngte om
 die myne gades to
 liden dan hondert
 hongeringe mensche
 cten to geuen vñ
 lange tijt to vasten
 to den ouende to vñ
 wat batet dan man
 schen en seluen
 reachtelous to ma
 ken vñ synen luy
 am vñ tribulac
 an to done vñ gen
 onghelick van syn
 euene menschen
 mogen liden dar
 hee vrede mere loe
 nes sald aff ontfacn
 dan van alle dat he
 mit syn eygene
 willen door mach
 onrecht to liden
 send' muoneerie :

purget die sūde
vele meer dan vīd
tortinge der trene
Salich is he die ge
nen troest en heif
siet noch ontfan
get van eyngere
creaturen die ond'
den hemel is. **A**l
dat guet dattu he
nest saltu belien
van gade gudor
ontfangen to hebē
Vīd alle creature
vdrict vīd ongenoch
te van dīne sūde
Al weet dat om
mensche al dat guet
gedaen hebde en
noch dede dat alle
menschen mogen
gedan hebē en noch
dīne suldor vīd he
sich selue van dīne
wact besege selde

sich den gode otrene
vinden. **E**n broder
vragde em eynt vīd
segde wat sūde wij
doen of dat vī vīn
tiden vele tribulacien
op stonden he ant
worde em weder al
weet dat onse hee
stene en beselinge
van den hemel
licte neder comen
se soldor ons mit
deren ween vī
alsulit als wiewe
sen soldor mer alle
vdrict selde vīn
i gemuchtz vī van
delt werden want
also als den gene
die eynt quaden
willen heuet dat
gude in dat quade
vī wandelt wort
also wer om out

Dat quade veerwan
 halt yn dat gude
 die enen guden wille
 heuet want alle die
 groeten gude vñ
 alle die grote qua
 de sin binne in dor
 menschen vñ men
 en mach die mit sien
Gude man doen
 giet vñ liden die
 quaden weder ken
 stu sine stappen ver
 toert to wesen so
 kame out dattu
 wedich bist allen
 creaturen weder ge
 wercken werden
Van allen creatu
 ren saltu gerne ge
 moest wesen want
 du heues vñ int va
 em allen gelyngt
 to werden Dat is

eyn grote doegde
 ene menschen en
 selue to vwinne
 want die sich vñ
 wynt die veerwint
 alsyn vande me
 de vñ sal to allen
 gude comen dat
 were eyn grote
 doegde liete ym
 ymand van allen
 menschen veerwint
 want eyn sulken
 menschen were
 eyn here der werlt
Eyn peet is van
 edelee naturen
 want wo sere dat
 id lopt nochtant
 mach die gone die
 dar op sittet dat
 wendon vñ keken
 vanden ene wege
 to den andr vñ
 sturen dat dar

In dat hebr wil
Also solde on ene
mensche en selue
in synre denstichat
van ene anderen
en daten egren
Eyn religiose cla
gede eyns van
eyner swaren sin
den gehorsamichat
die en gheaten was
dar dese broeder to
segde veynt wo
du mer nuemmer
erst in dmer denst
tichat wo du to
die selue mer be
lastes **W**o wo du
by outmoedelen
ouder dat gebot
der horsamichat
ganc wo dattu
is de lichter en
sotter sal wesen.

to done du en wilst
mit genedert wesen
in deser werlt vñ in
dye ander werlt ge
eyt wesen **D**u en
wilst mit arbeiden
vñ nochtant wilstu
rusten du en wolt
nyt verliesen ende
nochtant wilstu wint
Dat is en wan woet
die mit auer geuen
enwill dat he myn
net die en sal nyt
vkeigen dat he be
geert **E**n wonder
die nyt dattu dinc
eynen menschen
sontit vtoerst
want martha die
nochtant guet was
wolde den heeren
toerich maken tegen
oer natuereliken sustre
do sy dar mit vrecht
op nuemmerede
prynce danc samich
vñ degansamich vñ

stude tegen die ge
 deerte vnd lide vee
 suldeliken druck vnd
 ongenoechten **W**
 all dit en is ander
 mit dan dy seluen to
 inwinnen want ziele
 to gade treckne is den
 menschen slame id
 en sy dat he sich selue
 verwymme **Van formol
 dicheit vnd sekerheit
 des herten**

In ledich mensche
 verlost dese vee
 lt vnd die ander en
 doet en selue noch
 no mynant bate dat
 is ongenoechlich sond
 forge vnd sonder ae
 bet die dogaden to
 verbeugen En iont
 mensche die den ae
 bet scruet die scu
 wet dat ruke dee
 hanelen **Die mensche**

solde sorghevellich
 wesen die genade
 die en van gadege
 gouen is teuwelich
 to waren vnd aebey
 den dat mede want
 diuwile verlost die
 weucht en mensche
 om dee blade wiln
 vnd dat korne
 om dat koff dat
 is mer die gaue
 gadijs korne vee
 waren dan korne
 verbeugen want
 alle kan sy en
 mensche verbeugen
 vnd he sy mit vee
 waren he en sal
 midmer ruke vee
 den **O**wo vele
 wateres solde in
 die tyder dogaden
 en lypet vnd die
 mensche begreet
 van gade lone
 sonder mate en
 sonder eynde en

wil mit maten to
eyne tijt em dyne
Die sonder mate en
eynde gemynct vñ
geloent wil wesen
Die is schuldich sond'
mate en sonder eynde
to mynnen vñ to
dyne **H**alich is he
die om die myne
gadio syne licham
veuchtbar maket
vñ van den gode dat
he doet ghen loen
in' erden beget
Gogede ymant to
enen seer armen me
schen dit dinc leue
ich die die dage
lant dinc orber med
to done vñ moget
dar eyne geoten
schat mede vreygen
dar dinc dat ons
geloent is dat is on
se licham alle die
tijt onser leuens

en is recht mit mee
dan die dage wolke
gemeyten so pynly to
wonne want arber
des du met du en
solt mit rusten vñ
alweer alle dat land
vñ alle die wingar
den vand' weert en
menschen die se nit
en ofonde noch ofend
endede wat vrecht
solt hi dar aff boec
weert heuet en men
sche en luttel land
off wingarden vñ
dat walle gebou
wet hi v reiget
dar vele vrechtten
aff is dat venant
quait doen wille
hi beget seldan
ymandes rant dar
to enen wille he
guet don so rant
veaget he mit vele
menschen dat is

ein gemeyn woer
 op die hape van dy
 nec gboecte endarf
 sin dyne potten mit
 by vuer setten Nu
 mer guet enst die
 ene guden willen
 heuet he en prind
 yn guden willen
 mit guden werken
 te vullenbrengen
 want dar vmb
 giff god den men
 schen genade op
 dat he se volgen
 sole mit den werken
 Ein mensche die
 seer vwoftet schein
 to wesen dat enst
 dgen broder egidint
 dat he en trosten
 wolde he segede
 wed' prind' wael
 to hein vnd du salt
 getroust werden

want id en sy dat
 ern vadelik gude
 stede bereyden in em
 seluen hij en sal gen
 troyst in dar creatu
 een vinden **V**ch moht
 te wal waerachtich
 zweren dat so wie
 sich seluen dat iust
 gades vlicht dat he
 en selue dat beswert
Wen wie em dat
 sweret die vlichtet
 em vnd vigne god
 den menschen dat
 deden dat oeren lutz
 am dat best were
 in dese weelt dye
 dye ander weelt ge
 maket heuet die
 heuet ou dese we
 elt gemaket vnd dat
 gude dat he in die
 onder weelt genet
 dat mach hij ou in

deser werlt geuen
vnd dat licham
gemet des gudes
des ziden want
beide dat guet dat
quade des ziden
comt ou op den
licham. We solde
enich mensche enige
konst konne dave
he mit om gearbat
enheuet. wensu dat
grote hern dwasen
menschen groten ga
uen geuen. nenn si
Gude werck syn en
werck to allen gude
quade werck syn en
werck to allen quai
den. **A**luch is he
die w van ghene
dingen vnder den
hemel ongesticht en
wort vnd die van

allen dingen die
he suet vnd hoert
syn oder prout
to trecken. **H**ie be
gint een spiegel
der volcomenheit
dar der mynne bou
der staet in beginne
18

Dit werck is
vstaert to
sonigen alden le
gonden die sinte
fermasius gesellen
in alre handeste
de schreuen en schre
uen schon. **S**inte
fermasius makede
des regel die wesse
reformeerde die
pauwech Innocen
sius sond' bullen
die and' makede

he boeter ouer
 mit den visione
 dat em vteget
 was van enre
 cleene hofstien
 die he vmaent was
 to maken van ve
 le cleene stulen
 die ym dichte dat
 he na hreft vnd
 gaf al den genen
 dar aff den die des
 begerden. Desse re
 gel wart v loxen
 als hre na ge
 sacht sal werden.
 Dar na makede
 hi die derde regel
 die di pauwe ho
 norius mit enre
 bullen toformice
 de. **D**et walter
 regeln vele pun
 ten getagen we
 den van den vi
 misten teghen

franciscan als hie
 na walle volgen
 sal. **D**oe franciscus
 den meester anruode
 die myt verbonde
 vnde wesen die re
 gel to halden die he
 had gemactet volget
 hi nae

Die andere
 regel sloxen
 was die sunte fran
 ciscus makede. dan
 he twen synen gesellen
 mit sich genomen
 op ene berg om
 ene andere regel to
 maken die he als
 em xpus selue leer
 de. **D**ede schreue. **D**e
 Egaderde dar na
 vnde ministrer to
 gader vnd queme
 to broder heliam
 die syn vmaent
 was vnd segeden.

Wij hebbe ghevet
dat dese broeder fran-
ciscus en ander re-
gel maket Nu ver-
uichten wij dat he-
si so scherp sal
maken dat wij sie
mit solen mogen
houden dar om wille
wij dattu dar gaest
vū om seggest dat
wij om di regel mit
verbonden wils we-
sen **W**ā dat he si
vor om sene make
vū mit vor onse
broeder helias ant-
worde em dat he dar
mit gaen en woldē
si en gingen mede
Als dat si somen
gingen **D**e broeder
helias quam vū mit
veer van sent fran-
ciscus en was riep

hi en to em vū
do sent franciscus
dese munster sach
veerde he em wat
wils dese broeder
helias seide weder
dat syn alle mun-
ster vū hoeren
segen dattu en wie
regel makest Nu
veruichten se dattu
en wie regel salt
maken Nu veruich-
ten si dattu se
alzo sware salt
maken dat se du
mit salen mogen
houden vū seggen
di te veeren dat si
dar mit to vbandē
wils wesen vū
dattu se maket
vor di vū mit
vor em do boede
sunte franciscus
syn houet to he

met waerh op nu
 segde to vnsen haen
 gaide adus Sachre
 ich di mit walle
 dat se mi mit ge
 louen enwolden
 De herde si alle
 wo em dze steme
 xpi inder lucht
 antwoorde vū seide
 Detet In die regel
 ten is vanden dme
 mit oer dat dyn
 dat die is dat out
 myn vū ich wille
 dat dze regel also
 gehalden werde
 Na der litter na
 der litter na der
 litter Sonder glo
 se sonder glose
 sonder glose vū
 segdy voort Ich
 weet wal dze
 menschlichen recht

Smarth wo vele ich
 em helpen wille
 dar om die si mit
 halden willen die
 gaen vū den ordai
 So keede em fran
 asus to den brodern
 vū segede em heb
 ghy dat wal gehouet
 Hoff wilt ghy dat
 ich so ander werffe
 so segen De segen
 die mynster on
 malandri em an
 vū gungen mit to
 fusien alle vūciet
 van daer **D**an der
 volcomenheit der ar
 moden vū vult voe
 dat sinte franciscus
 sine wille vū vūciet
 vūciet vūciet vūciet
 hadde voe men die armode
 vūciet vūciet vūciet
Dus vander **g**alde solde
 waer den sinte
 franciscus sece lieff

had quam eius to
em yn des f. bisschops
hane van zisse vñ
ouder ander wordan
die he mit em hard
vanden strict der
orden vñ was men
dye regel halden
solde vragde he em
sondelinge van ene
dinge vñ seide va
der seg my dyne
meynige die du yn
den begyn hebbe do
du die broders die
du heest ontfange
ontfange vñ die
du nu heest vñ
halden wilt to der
dort to op dat ich
vseker mach we
den van dyner ierste
meynige vñ van
dine lesse eynde
dat van desen aff

wy broders die
kerke syn vñ also
vele boken hebbe
die mogen halde
al is dat wy ons
segen dat sy den
orden to horen
Do seide em sate
fransiscus myn
ierste meynige
vñ myn beste wille
was aldus hadu
my broder gelouet
als die regel seide
dat ghen broder
meer dan en klet
mit enen korden
vñ mit enen ned
reide hebbe en
solden. **D**u weer
dat enich broder
vragen wolde
war om dat sate
fransiscus in siner
tyt die gescreuen

veld mit en dede
 halden van den
 broeders **Wij** die
 mit em weeren
 antwoorden em
 dar als **wij** out
 van synd selue
 midde hehoer
 helen **Dat** he schied
 dese dingz van vele
 ander dingz den
 broedern segde van
 out in die regel
 dede schreuen die
 hemyt theachtige
 gebede vanden
 hern to der orden
 behoff bat van
 segde dat id alte
 male na de wilm
 gadijs was dat
 he dar yn satte
Mer da he den
 broedern voetege
 den duchte id ym

alto **Azwar** en on
 dragelich to wesen
Wij se en wusten
 da mit wat na sine
 goede op staen solde
 in den orden in to
 comenden tijden
Wij want he die
 scandalizacie tussche
 die broeders van tuss
 them em seer out
 sach **So** en wolden
 he mit mit oen line
 mer he lyet daer mede
 to sine ondank dat
 se oeren wilm bekeil
 den **Wij** ontschuldigde
 em vor vnsen hern
 gande **Mer** op dat
 woert des hern dat
 der sinen mond to
 der broeder orber
 gesproken was mit
 to vgeuec solde we
 sen **So** en wolden

he den willen des
heeren in ym selue
vullen en ontfaen
dat loen van den hē
dat off vā syn
geest waer getroust
en rustede eynliche
dat op **Woe he ene**
mester antuarden
die myt syne orloff
buke hebben volde En
woe die mester's buke
syne weten in der
regel dede doen dat in
pyttel. Dan nae den
ewangelyū in vōden
is alre hande dinge te
hebben in mede te drage
¶ ene tyt do
¶ sinte frans
cisc van auer dat
meer weder gerome
was sprak e myn
mister mit em van
den capittel der ar
mode vā begerde

synen willen vā
syn vstaent dat
off te weten son
derlinge verbedinge
der heiligen ewige
lien. Als ghi en
solt mit in den we
gen. ¶ mitte fran
cisc antwoerden
em vā serden. Ich
vsta dit also dat
die bruder mit schul
dich en syn. Mer dan
en slect mit cruce
korden vā mede ene
nederleide als die
regel sacht vā wer
reit. ¶ Se mochten
schoen dragen vā
do segde die mynister
to em wat wat heb
in maer sal ich dome
die also vāe boke
heben die meer werdich

sint dan vrsach put
 do segde em sent fra
 he op dat em sent
 fransasus dat oulof
 de en syne consciencie
 dar mede vrien solde
 want alle die boke
 die heyt he mit vreo
 ginge der consciencie
 en wuste wal dat
 sinte fransasus dat
 capitell van der
 aemorde seer streen
 gelich plecht to vee
 staen do soude em
 sinte fransasus icht
 en will noch icht en
 mach noch icht en
 byn schuldich icht
 to done tegen min
 consciencie noch tege
 my volkommenheid
 der heiligen ewige
 lieue die wy gelouet
 hebbe do die mynister

dat horede waert
 he seer drouich
 vnd do en sinte
 fransasus so vstroet
 sach segde he mit
 groter vuerheit
 to em dar dat alle
 die broeder horede
Gij wilt van doi
 menschen minne
 broeder gesien wesen
 vnd den namen dat
 gij den ewagelid
 leuet oec mit
 den werken wilt
 gij eygen guet
 hebbē vnd allewaft
 dat die mynister
 wal wisten dat
 die broeder na d'
 regeln schuldich
 wesen dat heilige
 ewagelid to hal
 den nochtant hadē
 sy vnd seer regeln

doen nemen dat
capittel daer yn
stat **En** en sult
in den wege dree
gen **W**an wan
den dat se daer om
mit schuldich en
weten die volken
romenheit der
ewagelien to hal
den daer vmb seg
de sinte fermana
die dat ouermits
den heilige geest
kande segede to en
sonigen dese wint
teck merne gaude
to Amen **W**an
to bedriegen **W**an
op dat alle die
bruders mogen
weten dat se to
der volkomenheit
der ewagelien ver

bonden sijn **So** wil
ich dat yn dat beg
yn **W**an yn dat vnde
der regeln gescreue
sye dat die bruders
verbonden sijn dat
heilige ewagelien on
ser heren ihu xpi
strengelich to hal
den **W**an op dat die
bruders geen on
scholt en hebbe van
den dat sye heere daer
mi om die salichheit
willen gefondert
heuet en noch to
kenne giff **So**
wil ich dat mit
den werken **W**an
mit den leuen be
wisen voer den
heren **W**an **W**an
siner hulpe ewe
lichten hallden **W**an

vd he hielt ou dat
helige ewagelind na
der litter von der
mit to dat he broder
begun to heb n to sy
nen doeds t h o

Van ene Romys
u

Op ene tijt was
dar en nouicius
die ene salter hadde
vd lesen tonde al was
id dat em die van de
gnaale mynister mit
grouloft en was to
hden mer want he
ghont hade dat sinte
fransiscus mit en wol
de dat syn broder gi
uech weren om konst
vd an hoke to ver
deuten so enst he mit
wal to vreden ome

den salter den bu
ten sinte fransisc
us ordoue to hal
den v n dar ome
segde he to em da
he bij em quam
vader dat weer
my en groot troost
to hden ene salter
vd alle id dat di
generael mynister
en my v hengt he
uet to hden noch
tant vader wolde
ich en geen mit
dyne orloff hene
Do antworde den
broder sinte fran
scus Comis kade
die kaiser vd ro
lant vd olifer vd
vde vromer stae
der mane weren
stark in den stude
die ongelouigen

to bedwingen vñ
behouden vanden
victorien mit vele
wyne vñ arbeides
die sy dar vmb to
der doct to hadde
vñ to den besten
strome sy heilige
meesters in den
stede vor den ge
louen xpi mee
nu is oec vele die
allene van een
segen d'vromicht
die dy lude deden
die d'menschien
loff vñ oren wilu
hebn. **X**ldes gelich
is oec vele die oec
vñ loeff willen
hebn alint dat
sy dy weck de die
heligen deden pre
diken vñ v'telle
recht of he segen

wolde wat is mit
den boken vñ wat
is mit den konsten
to done an die gude
werke licht it al
want die konst
blaeset op vñ ma
ket vmetelheit
vñ die wyne ma
ket sachticheit. **S**oet
na der tijt gemilt
dat die selue nou
tint mit sinte fran
ciscus by dem anre
sat vñ began om
noch van den sal
ter to segen. **D**o set
de em sinte fran
ciscus als du den sal
ter heuch. **S**o saltu
oec eyn preuier dar
to begern to heb
vñ dan saltu vñ de
setel gaen sitten
als eyn groot plat

in seggen dinc bro
 deren brenget my
 mynen breuwer do
 fransiscus dit segde
 nam he mit groot
 vuerhat affthe in
 vreff sy dar op
 recht als men ho
 uede plecht to
 waschen in segde
Ich breuwer ich
 breuwer in ver
 haelden dat die
 wile al vrenende
 op sin houet des
 verwonderde den
 broeder in sijn
 meden en dar na
 segde en fransiscus
 broeder ich plecht
 des gelikes getep
 euert to wesen
 boeke to heben
 mer want ich den

willen gadijs dar
 van mit enwist na
 ich eyn ewangelic
 boeke in dat den
 heen dat he my
 in der iester op lu
 kinge des boeke sy
 ne willen dar aff
 openbaren wolde
 in da beiegende
 my rechtvoert dat
 wort der ewagelic
Nu is gegene die
 verbortcheit des
 vickin gadijs to ken
 nen mer den agn
 in pabolen in
 dar segde hi voert
 oec sy also vele
 die op thymen to
 kunsten dat he sa
 lich wesen sal die
 sich om die myne
 gadijs dar vor huet
 want also vele heuet

eyn mensche van
der kunsten also
vde guder werke
als hi doet van
in also vele is ey
religiose eyn guet
bedeler in also ve
le als he guder
werke doet want
eyn werckman wort
van syne werken
bekant *Van der
mynnen vñ melode
In voedat he den
bruder toe hulpen
quam vñ dommen at*

Sante fran
ciscus plach
to seggen dat in
den bok dat ge
tuche solde siben
vñ mit die kunst
lichtheit vñ luttel

nouweustighe hinc
ringte ynt gemeyne
to der broder nou
teuffte to gebrucken
vñ dar gene schon
hat in tye siben
In erer legensrede
was die armoyde
also oueruludich
dat zo ontfesteliche
leeder op den stroe
mochten ligen dat
was eyn vordel
gerekent onder den
broders he leede
voert syne broders
dat se arm lege
huestens maken
solden van holte
gemaket vñ met
van stene stichte
lich gemaket sond
eyngte k kunst
lich at vñ mit

alle en plach hi
 hi kostlichat der
 huse to laten niet
 outmoide alle niet
 ofe rechtichap byn
 ne den huse die
 men van nodes
 wegen ontberen
 mochte plach he
 te schuwen vnd to
 gene dinghe der
 tafelen to horede
 kenne vnd vacte
 vnd der gelike dar
 men der werlt me
 de gedenken mocht
 en plach he to be
 sien op dat alle
 dinghe der armo
 den bewisen mo
 chte dat vni al
 hie in enree
 ellendiger pelger

maden synne
 woe he alle die
 vbruders vnt enen
 huse dede gaen om
 dat se den name
 hadde dat it der bruder
 was

 Op ene tijt
 gent he doer
 benomen vnd hore
 den dat den broden
 wgvlnk eyn huic
 gemaakt was vnd
 rechtvoert do he
 vernam dat dat
 huic den namen had
 de dat id den brodn
 to behoude kerde
 he sik omc vnd ginc
 rechtvoert vnd der
 stat vnd gebout stien
 geliken dat sy alle
 haestelich vnd der

stat gingen vñ
dare mit en woude
Da gingen sy alle
van dan ja die sic
ken moesten mede
vid den huse also
dat dar nymant in
wonen en mochte
hent ter tijt dat en
kardenaill die op die
tijt ene legat vne
ludmerdien was
dat voorgesegde huse
an nam vñ vore
syn helt do queme
die broder weder
mit als to oren hu
se mee to dat en ge
leent was vñ en
broder die al sieke
was vñ mede vid
den huse gedaen
was getugede dit.

dattet also schach
woe dar he een
huse woude heboen
neder ghebraken
dar die bruders vñ
alst ghemaket
hadde den vnderen
O dat general
capittel namen
de was dat men
alle iaer dy onse
de prouincula tho
halden merkede
dat volke dat die
broders dagelijc
veemangvoldich
wart vñ alle ier
dar eens vngaderde
vñ dat se mit
meer enhedden
eyn clene huseken
mit stroec gedect
vñ die wende mit

weder getunt vnd
 mit sliche beslagen
 Do bereiden si en
 dar op vnd maleden
 mit groter haest
 vnd groter denoacen
 aldaer in korter tijt
 en groot huys van
 stene vnd van kalk
 buiten sinte fcan
 rsub consent die
 op die tijt dar mit
 tegenwordich en
 was da he weder
 quam vnd to capittel
 ging verwonder
 de en harde seer
 van den groten
 huys dat he dar
 gemaket sach vnd
 hadde aert dat
 die andri broders

in andereen steden
 dar sie weeren off
 comen solden en
 myte der oersacke
 van desen huys
 oir mede des gdeli
 kes grote huys
 solden maken dar
 se queme vnd wat
 he wolde dat de
 stede sold wesen en
 forme vnd ene of
 enplacc van alle
 andri steden der
 orden Dar omc
 exe dat capittelge
 eyndet wart et
 clam he op dat
 dake vanden huys
 vnd gebou sinen
 broderen dat sie

Dattet also
 was dat
 hys was
 neder
 dar die
 affe
O dattet
 de was dat
 alle waer
 de pro
 hadden
 dat volke
 broders
 vcrmingen
 wart vnd
 dar omc
 vnd dar
 mar en
 en die
 mit s
 vnd die

mede solden sijn
men vnd begaen
mit den broedern
dat dake van den
huse aff to werpen
vnd avolde dat
hues alinge neder
legen to der erden
Da weeren dar somi
gen ridders van **Uff**
ise die omc veel hat
des volkes dat dar
van buten omc dat
capittel to sien gero
men was I geschiet
dar to sien vnd doe
sie seggen dat fean
astub mit synen
broedern dat hues
dar neder legen
wolde gengen sie to
en en segden broed

dit hues de horete
der gemeyten to af
sise vnd wi sijn van
oerree wegen hie
vnd dar omc geboden
wij di dattu onse
hues mit en to bee
kest Do he dat hee
de segde he en we
der **Is** dat hues v
so en wille ich des
mit roeren vnd he
slam rechteroet her
aff mit sine broed
vnd dar om se
satte dat volck van
assise dat so wie
die stat regerde
dat hues in vach
solde halden staen
Ie vander tijt voer

160
vander gemeynten wege
wode he synen vint
vint berispen om
dat he he en schue
ken make volde die
gerde halde m

Op ene tijt dede
franciscus vint
vint ey kene huof
ken maken dar die
bruders mochten
rusten vñ oer gehde
in halden mochten
want aumyts dat dar
alzo vele bruders
quene arhedden
oer selues broder
mit dar sy den dienst
mochten doen wat
alle die bruders
vonden orden hadn
eren tho gant al
dar vñ nymant

waert m den orden
ontfangen dan op
die stede da dat huof
gemaket was quam
sinte franciscus we
der vñ horde dar
he op siner reden
wat vele geludes
der arbeders vñ
vragde sine gesellen
wat werkes die bro
der deden syn geselle
segde em alle dinge
als sy weeren Do
dede he rechte vort
den vintem vopen
vñ segde em broder
dese stede is en for
me vñ ene exemplar
van al den orden
vñ dar om so wil
ich dat dese broder

om die myne onse
heer gadijs ierst
tribularen vñ oen
genochte liden op
dat die bruders die
van verre hieer come
En ghet oempel
der armode weder
to ghet draget
dat is vele bettere
dan of sie hieer al
gemarchlicht vñ
alle genoch vollen
komelichen seggen
Wñ dar van ene
oempel to name
vñ segeden to onser
vrauwen proman
la dat die ierste ste
de onser orden is
dar tymeet men al
dus Wñ dar is al

Dus danc gemake
en genoch dar
om moete wij wal
des gelikes ou doen
in vnsen lande als
wij weder to hieer
come **Woe dat**
he in gemen cor
rosen tallen staen
en wolde of die
herten syn te wesen

Dit was ene
harde seer
gestelik broder
vñ hemelich mit
sinte fransiscus
die ene aff gescha
dene stede dar he
wonden eyn gelle
eyn stude van en
bede maken dar

sinte fransiscus
 sin bedinge in
 daen mochte als
 hi dar quam vñ
 so dat gefiel dat
 he dar quam lede
 en die broeder dar
 vñ do segde sinte
 fransiscus dese
 celle alto sehone
 want alle dat
 holt was geschaue
 mit weese schaue
 do segde he volte
 dat ic hier blinc
 so do maken en
 cleet van lose vā
 byme vñ van
 buten off des ge
 gelike geuen
 fruct van telge

vñ van bomen
 want wo ene huet
 vñ en telle arge
 liker was wo he
 dar liuee plach in
 to wesen do die
 broeder dat gedaen
 hade bleff he dar
 ene wile vñ en
 dages do sinte
 fransiscus vñ d'
 cellen was gegaen
 ginc en broeder
 dar yme om die
 celle to besien vñ
 quam dar na to
 fransiscus die en
 vragde vñ segde
 wen komstu bro
 der he segde en
 weder **I**c come

dus danc ganc
 en ganc dar
 om mochte
 des gelike or
 in vnen lude
 vñ weder to
 comen **D**ese
 ic in vnen
 vnen danc
 en weder to
 comen **I**c

Dese
 gesel
 vñ
 sinte
 die ene
 danc
 vñ
 vñ

van d'one cellen
Gruete fransiscus
segde en weder om
dattu segest dat sy
myn ist so sal daer
eyn ander voert yn
wane vnd ich mit
vnd d'wile plach
he dat wort to seg
gen die vosse hebbe
we holen vnd die
vogel des hemels
hebbe we vrist **meer**
die soen des men
schen en heuet mit
dar he syn houet
op leggen mach
vnd segde voert do
vnsse here ihus
xpus in der woer
tenye was vnd vas
tede vierthich dage

vnd nachst en dede
hy dar geen huere
maken noch gene
celle **meer** vustede
vnder eyne stene
van ene berchten
vnd dar vmb vnd
den oempel en
walde he nye huere
vnd en liet is nye vnd
en selue maken
vnd gerucht dat
he den vnderen se
gedi gant vnd ma
ket die celles mer
nochtant en wol
de he dar yn come
om dat wort der
ewagelien en wult
mit sorgvoldich
wesen vnd heerom
do he steene solde

dede hij in sonen
 testament schreuen
 dat alle die huse
 vnder alle die rollen
 der broder solden
 gemaket wesen alle
 ne van holte vnder
 van lemen om by
 der armode vnder
 der outmodich at
 die bet to bliuen
 Doe dat sy stede vnder
 ringeren in den
 stede plegen an te
 nemen vnder roe ma
 ken nae sint
 franciscus meninge

Do enec tijt
 do sinte
 franciscus om die
 krankheit synce

oegen to beuen was
 segde om bonanc
 mea die den broder
 ene cruce gegheuen
 hadde dar op ge
 tuncet was vader
 wat drinket dy va
 deser stede sinte
 franciscus segde
 em weder woltu
 dat ich segge wo
 men den broder
 stede getimereu
 schuldich were he
 segde weder ja ich
 vader do segde he
 em als die broder
 to eyngere stat to
 men dar sy geen
 stad en hebbe vnder
 dar ymande vinder
 die em also vele

eruel geuen wil
dat men dar op
timmeren vñ dar
nouttenste mogen
heben. Versten sullen
sij an sien worde
leudec en genouch
is vñ nemen alrijt
armoide vñ gude
pompel vor die
wij schuld dirc syn
allen menschen
achte to laten
Do segde he want
he en volde geyns
sines dat die bro
decs huse of ker
ken hebñ solden
off hanc affe
nich ander dink
off eyrich stede
besitten solden.

alst oec eygen guet
oer solden dar yn
wone als pilgrim
vñ vreunde gheer
bergde lude. Vñ
dar om en volde
he nit dat vrede
broder to gader
wonden want dat
dichte en alto
swaer wesen en
eyner groter red
hat armode to
hebu. Vñ dit was
syn meynunge
van den begynne
siner bekeringe
to der dait to dat
men in allen din
gen armode hal
den solde vñ als

die broeders also ve
 le crucht hebben dar
 se na der armode
 gedoen mogen dan
 sullen se gaen to de
 rusticheit in der stat
 vñ seggen en here
 dese man wille ons
 geuen om die myne
 gadijs om syner zie
 len selicheit also
 vele crucht dar wi
 ene stede op moge
 maken dar om
 tomen wi weest
 to v want ghi ene
 vader vñ en here
 ee syn van allen
 zielen des volkes
 die v beualen syn
 vñ dit dan vñ
 seer broeders die

op deser stede wo
 nen sullen dare
 om wolden wi
 gerne mit oueloue
 gadijs en den velle
 tumeren dat seg
 de hi dar vmb
 want die vrecht
 der zielen den die
 broeders werken
 wolden is beter
 to vkeigen mit
 vreden to halden
 mit priesters vñ
 mit clecken als
 en mede to win
 nen mit den ge
 meyne volk dan
 om to scandaliz
 een vñ dat vol
 ke allene to win
 nen vñ segede
 voert die heer heft

id ons geroepen
to eyner hulpe
syns gelouen vnd
der clerken vnd d'
platen der heilig'
romsche kerken
Vnd dar om sullen
wy sy na vnsen
smogen alrit mo
nen vnd eeren vnd
in werdichat
heben/want wie
syn myn broeder
Vnd also als wy
in den namen
outmodich heite
Also sullen wy
our in den leue
allen menschen
exempel geuen
Vnd want die

here vanden begy
ne myner bekeeringe
syn woet in des
bisschops midde va
assise gene heuet
wy to raden vnd
to troesten in den
dienst xpd omme
dat vnd des geli
kes ander vde gro
ter werke die ick
in den platen
meeten. So en
wille ick mit alle
ne bisschape mer
our ander arme
papen myne vnd
eeren vnd halben
se vor myne heen
vnd als sy oeff
van den bisschop

hebbe so sulken sie
 gaen vnd maken ene
 gecte geaeste om dat
 erue dat sy ontfan
 gen hebbe mit ene
 tunc voer oer mu
 ren to ene tekeme
 der armoide van
 der outmodichat
 Dar na sulden se
 husekens van leme
 vnd van holte
 laten maken vnd
 somyge elene cel
 lekens dar die
 broderb somtijt
 oer gebet yn mo
 gen doen vnd ar
 beiden in den din
 gen di der eerbe
 heit to behorde
 vnd om die ledichet

to sulden **D**ien
 solden sy gene
 gecten kerken
 maken om dem
 volke to p diken
 off om eyner an
 der saken wiln
 want to andere
 kerken gaen p di
 ken is ene mere
 outmodichat vnd
 dater oemp d vnd
 is dat platen der
 ken geestelich lude
 vnd werelike lude
 somtijt to vnsen
 steden come so
 sulken em die ar
 men huse die on
 kostelike cellen vnd
 die elene kerken
 den luden meer

prediken vñ sulle
dar mer aff geste
dijet werden dan
von den worden
vñ he segede vort
durwile doen die
broderb grote tym
meeringe maken
vñ storen vnse
helige armode
Vñ maken mure
mureyngte vñ geue
quade exempel
vele menschen vñ
sontyt laten sy
die stede on die
tymereen om ene
beter stede vñ om
meer anevallch
van den volke
vñ becken dat
se helyn vñ ma

ken ander grote
tymere Dar die
gene die dye al
myssen dar to ge
ben heuen vñ an
dere lude als sy
dat syne aff ge
scandaliziet wer
den Dar om wert
beter die broderb
ciemlike tymereen
vñ helden eer p
fessien vñ geuen
oewn eueue men
schen gnet oem
pel Da sy thegen
oer beloeftē den
anderen syme qua
it exempel geue

105
was dat die bruyt
deus en sonderlym
ge die ouersten
en die gheleerste
son fransyscus
contway weren
oetmoedige stede
en arme hyme
re to lokene

De fonte sijn
Iysus gheseghet
had dat der bruder
kerken derne weke
solde **D**at men or
guse allen solde ma
ken van holt en va
leme vñ te enen
oecten der armode
vñ der oetmodicheit
Du dat begrinne
wolde toe fonte
maria de prom
cula sonderlyngte
dat die husen die
van holte vñ van
leme al dar ghe
maket weren to
enre ewigher ge
hogemisse wesen
salden alle brodere

to alle tyt want
dat die 11ste stede
der orden was
soe weren in so
nnyghen broders
dar in enteghen
Du segtede dat
in somnyghe lande
dat holt durre were
dan die stene **A**
soe dat et em nyt
gnet en duchte **M**
fonte francyscus
en wolde nyt tegē
in sryden want
he seer siecht was
vñ nyt lange
leuen en michte
Dar vñ was it
dat he in syn teste
ment dede sayue
Die bruders solde
em huden dat sy
gen kerken noch
geen huse die toe
oren behoue geti
mert syn nyt ont
faen it en sy dat
sy der hyligher ar
mode wal betemen

vñ wesen dar alre
in gheberberch als
pelgrom en arm
lude **Vñ** wy die
by em were doe he
die regel sereue
vñ by nae aldat
ander dat he sereue
geue dat ghetuct
dat he vele dinge
in die regel vñ
in die ander scryf
ten dede sarruen
dar en vele bro
ders conuary in
wesen sonderlyn
ge onse platen
vñ onse gelerden
Oer auermude da
dat he die twistyn
ge onder die bro
ders ter ontfach
Doe liet he dan
mede teghen syn
gordoncken vñ liet
se in oren wil
blyuen vñ plach
ons die syn mede
gefelle weren die
wille toe seggen
in dede desen is

myñ sericheit vñ
myñ verdrijet ge
legghen dat sonnge
broders aller mude
onre konsten en onre
onrechter sonuldicheit
vñ maken to met
dat gy myt groten
arbert des gebedes
an gode veruoruen
hebt toe tegenwor
diger vñ toe comē
comender nutticheit
der orden vñ bin
van stade dar aff
gescheert dat et na
synen wyl is vñ
dat se wy comen en
seggen **Dit** salme
halden vñ war
nemē vñ dit mit
Woe he dat vor
dise hilt vñ toe
rekenē plach almyne
to baryghen vñ bouē
noet druchte to
bruckē vñ armē
te berouē

Dese worde
fransuis dur wil
to seggen vñ to
vermen se en helbe

106
gene dief geweest
vande almisse myt
veigare of myn
noet drochte toe
nemen al tit nam
ic myn don my
gheborden op dat
ander arme lude or
del mede hadde
want anders to don
wer dieft **Woe**
xps toe em segede
dat he niet en
wolde dat die bru
ders niet hadden
noch in dat geme
noch by sonder

Ooe die brodere
vri die manst
ters van em begar
den **D**at he den
bruderen doch ver
hyngthen wade wat
in dat gemene to
hebbe op dat die
velheit des volkes
wat hed op toe ver
laten **Woe** riep
sontre frangis
apin to em in sine
gebade in nam

so met em vanden
Cristus anwardē
vri segede ic sal
alle dynge geuen
berde by sonder vri
in dat gemeyn
Want dese gesyn
de sal ic bereit wesen
to besorgen **Woe**
groet dattet aech
wasser vri ic sal
ic al tit voden als
lange alle in myne
vri hopen **Woe**
dat he dat gelt ha
pede vri verwoerp
vri woe dat he gne
bruder om dat gelt
orghuden

Alofrangis die
een nae uolleger
vri warachtich
vriint xpi was ver
smaden vol comelic
al dat der werlt
toe behorden **Vri**
bouen alle dynge
sae ver ompeidigede
he dat gelt **Vri**
om dat toe scho
nnen als die diuel

ke plach he sine
broderen myt wo-
den vñ myt grem-
pelen In toe te
halden vñ plach
vñ toe seggen dat
sy drect vñ gelt
gelic solde mynen
Dat geuvel ens
dat en warlick
man in die kerke
quam vñ offerde
dar een deel galdes
Dat een bruder
synpelick in die
hanc nam vñ
werpet in een vñ-
ster **D**oe dat son-
te franscus vñ
die bruder sach
dat he dar an myt
daen hadde viel he
neder op die erde
en bat em dat he
em vergeuen
wolde en wolde
dar vñ ghestagte
wesen **D**once fra-
ncus berispede
em ser hardelick

.. vñam

dat he dat gelt gely-
delt had **V**ñ gebot
em dat he dat gelt
myt den monde
vit den vñster vñ
droch dat vit den
closter **D**at men
sachticheit en vel-
heit der cleder

Ene mensche
was myt der
crachte gades van
bynnen ser veruer
met dan myt den
clereren van bute
he lasterden se act
die myt drier hande
clereren gheclede
waren **V**ñ sachte
cler der boue noet
drochte in die orde
ghebrucken vñ se-
gede behouede die
myt vid der reden
mer vit den wille
komt **D**at is een
tecken des verlaede
geestes als die geest
allentelken verkol-
det vñ word vid

to enre hemelike
stede mit de volke
enē wile was lappe
de he syne sock
vñ syne ghesellen
sock vñ der helde
wil myt wele lappe
Want he en droch
myt mer dan enē
sock dat syn habit
was alsoe dat syn
licham dar mit
gemackes af be
gan to hebben vñ
kort dar na doe
he van syne gebe
de quam setede he
seer vroelick toe
synen gesellen
Wy behort enē
forme vñ een
exempel alre bro
der to wesen vñ
dar vñ al ist myne
licham moet enē
ghelapuede sock
to hebben nochtā
moet ick op myn
bruder merken
Die dat oec wal

behouede vñ myt
en hebbe noch ey
gē en mochten vñ
mēnchande dat he
wal behouede dat
he syne licham we
gerden op dat he
syne broderen gut
exempel geue en
te bet to liden **D**at
enr a maghen
wy die by em wēre
myt te volle spreke
Want nae den
dat die brubers
begonden to ver
menfoldige soe pyn
de he em die bru
ders mer mit wer
ken dan myt wor
den to leuen mit
sy doen of laten
souden Woe he sich
schamede als he sach
dat yment armer
was dan he

Enō moten
he een ser
arme mensche
vñ doe he syne

armode merkede
 segede he to syne
 ghesellen des ma-
 ne armode heuet
 ons grote schande
Wle ick yment ar-
 mer vnde ghe-
 daen vñ berispet
 onse armode haue
 ser dan ick byn
Want ick die
 billighe armode
 plaren heb myn
 proue te wesen
 dan al myn ry-
 dom beyde ghes-
 lichte en medem
 lichamliche vñ
 dat is kondich
 auer al dat ick
 armode ghelauet
 heb vor gade en
 vor den mensche
Woe he die wste
 bruder leude vñ dar
 to brachte dat so
O almyste bade
 sonce
 fransiscus bruder
 began to kryden
 want he alsoe

blude van onse be-
 kyrynghe vñ dat em
 got die gude ge-
 sellichap ghesene
 had vñ had sy
 alsoe lief vñ also
 wert dat he se myt
 en hiete vñ die
 almyste gaen vñ
 doe he dar ser mode
 af ward want he
 teder nae der natu-
 ren was vñ van
 abstinenghe noch
 mere verkenchede
Vñ merkede dat
 he den arbeit myt
 lange doen en
 mochte vñ dat se
 aec toe den selue
 gheropen weren
 al schamede se em
 dat te doen **D**ar
 om segede he em
 lieue broders vñ
 kynderen en wilt
 v des myt schame
 want vme diem
 ne ons here ihu
 xpi den wech der

der warachiger
armode to gaen
want dit is onse
ar erue dat onse
lyue heer ons ver
cregen heuet ende
gelaten en alle de
gene die nae synē
exempel in der hil
ligen armode leue
wil **Ick** segge v
in der warheit
Dat welle edelre
hilligher lude to
deser vergadering
ge comē sullen
vñ voer grote
erē sullen nemen
dat se vñ die
almisse gaen **D**ar
vñ gaet blidelike
want ghy sult vñ
die myne gades
te huys brengen
dar ghy se af bid
det **Vñ** segge geuet
ons almisse vñ
die myn ons herē
gades dar hemel
en erde als nyt
teghen te rekenē
en is **Vñ** auer

myde dat der bro
der ist nyt alsoe
vele en was dat
he twe vñ twe
toe gader mochte
vnsende mer elck
allen soe ghescha
it als se weder
queme dat een
igelick syn almisse
die he ghebeden
had sinte frans
cus liet sien vnde
die een segde ock
to den anderen
Ic heb mer almisse
kregen **dan** du
Vñ des veruorwe
de he sich wort
vanderit alhe se
vrolekē en blide
sach **Van** der tit
wort plaghen se
stern orlof to bidde
op dat se de almisse
mochten halen

In der tyt leude
 soue franciscus
 myt synen brodere
 die he hadde in al
 soe groter armode
 dat sy dat ewan
 gelyc in allen dyn
 gen na der luter
 liden Alsoe dat sy
 des dages to vore
 gene spise tegen
 den andere dach
 besorgede en liete
 elke dach syn sorde
 myt em brengen
 Dat lange dar
 na onder den bro
 ders gehalden wart
 Dat se myt mer
 almisse ontfaen en
 wolde dan se op de
 dach behouede vñ
 sonderlinge als se
 in stede waren

Doe
 een coamster
 to soue franciscus

op ene kerstdach
 ghecome was vñ
 syn hochtit dar mede
 to halden makede
 die broders om
 des coamsters wil
 die tafel wat feste
 lick myt varssen
 laken vñ myt
 glasene vate **D**o
 franciscus quam
 vñ dat sach nam
 he rechte wort
 ens erme mans
 stuck vñ synē hoet
 die dar ghecome
 was vñ gynck
 myt em van synē
 ghesellen vit den
 huse dat die ander
 broders myt en
 wiste vñ dar en
 bymē sungen die
 ander broders
 sette **W**ant soue
 franciscus en wol
 de myt dat mē
 na em wachten
 als he rechte wort
 myt ter tafelen en
 quam **I**n doe
 se seten vñ eten

quam he met de
stocke vñ myt de
hode op synē rust
ste recht als een
arm pelgrom vñ
segede vñ die
mij ons heren
godes soe geuen
desen armen pul
grom v almyste
Vñ want die
mynster vñ die
ander bruders
rechte port myt
en kande segede
se toe em Bruder
wy sint seluer arm
lude vñ want
onser vele is soe
behoue wy der
almyste selue wael
die wy hebben
mer om die mij
ne ons heren de
du ghenomt heues
soe komt vñ wy
sulle v mede dele
dat ons die
heer verlent

houet vñ doe en
die mynster een
schuttel myt spysen
gheteuen had vñ
broet dar to nam
he dat oetmodelicheit
vñ ginc dar mede
sitten by dat voer
vñ segede myt gro
ten versuchten to
den bruderen die
by der tafelen satē
Doe wt die tavel
alsoe coryosek
ghedectet sacht
dochte my dat ghe
arme verholen myt
en betemede die
dagelyc van huse
die almyste halen
Want myn lyue
broders dat behoort
ons bet toe dat
exempel der oet
modicheit vñ der
armode xpi nae
to volleten dan
ander gheselcten
luden omme des

Wille dat men dan
gheropen syn vñ
onsen pronessie
dar op woogade
vñ vor den me
sche gedaen heb
ben **D**ar vme
is ic behorlic dat
ic als een mynre
bruder want onses
here gades festda
ges vñ synre hil
tigher werden mer
geert myt sober
heit vñ myt armo
de dar sy meden
to den hemel ge
come syn **D**an
myt corporaliteit
vñ myt festelic
heyde dar men vñ
den hemelen mede
geuyrt word **D**e
dat die broders
horde schamede
se em harde ser
vñ dachten dat
he die blote war
heit **D**ñ orre
romych begonde

110
ser toe kreyen vñ
dat he alsoe getmo
dich op der erde sat
vñ leiden se vñ sachte
talen se myt alsoe
huligher oetmodic
heit dat se oetmoe
delicken souden eten
dat wercklike lude
dar af gheschietet
solde werde vñ als
een arm mensche
gem dat se den by
der tafelen solde
setten vñ myt op
die erde

Doe een carde
nael die naemals
pauis ghekarre waert
Dñ Gregorius
gheheyten was to
oren Capyttel qua
Dñ myt vele
rydders vñ clercke
sach de broders
in dat huys dar sy
slipen beneden op

beneden op een
luttel seroes legte
Vn somyge op
versterene clayne
to culten noch
polue noch cischen
'onder oer houet
vñ he began ser
to seruen vor em
alle vñ sefegede
dit **A**ldus slapen.
die bruders vnde
roy onsalighen die
alsoe vele auer te
leghen hebben
wat sal van ons
werden **A**lso dat
he vñ al die andere
dar ser af gheset
chtet worde **H**e
en sacht dar aetz
geen tafelen want
die bruders plegē
op die stede op die
erde to eten

In den begyn
der orden was
een bruder onder
em die luttel gebedes
dede vñ nyet en au
beyde en aet nyet
vm die almytten
wolde gaen **V**n al
licke wal wolden
eten **D**oe fonte
franciscus merkede
bekande auer myde
den hylligen geest
Dat it een vlesse
licke mensche was
vñ sefede to em
broder ganc dynē
woech want du wolt
dynre bruder erbeit
eten en in den wer
ke gades ledich wesen
recht als een ledige
onwuchter by die
nyet en erbeit
noch nyet en wmet
Oer der guden byen
erbeit en gewyn
helpt verteren **V**n

alsoe gincz he sine
wech want he was
een mensche sonder
gest. Vn besterde
sine genaden soe
en seke in act
geen genade

Op ene tyt horde
sonte fransyscaere
ter gesteliken arme
man gade myt liden
sinen laue vn brot
bidn to assise by der
strate do gincz hie
rechtvont myt rech
ter vuycheit em to
mote op der strate vn
kuste die stholderen
Daer he den budel myt
den almossen op dro
ich vn nam den sact
seluen vn droich ene
to hieb to synen bu
den vn segede wil

ich dat myne broders
blide vn vrolike guen
vn come myt der almy
ssen weder

Op ene tyt sege
de hij d' my
reboder leuen vn
orden is eyn cleyn
kuddeken daer die soe
ne gades den hemel
schen vader inder les
ter vre omme bat vn
segede vader ick wol
de dattu my makedes
in deser lester tijt eyn
mye oitmodich volc
dat al den anderen
die daer von genest
hedn ongelic were
in oitmodicheiden vn
in armoden vn ein
myt my allene hie
gemiege dan to

segede die sone vader
alstu begeerst so is id
geschen vñ hyr sine
segede sinte fransisq
dat id god wolde vñ
em apenban-de dat sij
selden mynbroders he-
te want id arm oitno
dich volc is dat die
sone syne vader aff
gebeden heft dan hye
mde ewangelin aff se-
get Eleyne kuddeken
enwilt myt ontsien
want dat is uiben
vader behagelick ge-
weest daer zike vto
geue vñ dat gy eyne
vñ myne myneste
broder kijnt gedaen
dat hebbe gy my gedae

...
...
Sinte fransisq sach
opene tijt dat een

seer geestlick broder
vñ alt mde orden
seer siert vñ kranck
wab vñ wart seer
myt medeliden opem
beweget aier vmyt
dat dat de bruders
beide gesint vñ sich
myt groter violicheit
des geestes oerre ar-
mode gebruckede ge-
luker wns als se auer-
ulodicheit hed gehat
vñ geyne medicie
meren sette enplege
aier dat den licham
contrarie wab vñ sege-
de in em selue ick v-
mode weert dat dese
broder des moighens
vro van zypen drue
eten dat solde em
guet wesen vnde als
hy dachte also dede
he vñ riep den bro-
der eyne al heymelike

Des morgens vro
to em vñ leide ene
in ene wyngarden
vñ verkois ene wy-
nstock Daer gude rix
drinck an were daer
he selue nst began to
aff toe eten op dat
em die broder met
en schamede vñ der
wile dat sye eten wart
die broder genesen
van synre sekicheit
vñ do laueden sij gode
to same vñ die bro-
der gedachte der gud-
er tirenheit al syn da-
ge vñ plach dickewi-
le des heligen vaders
wone al schreyende
vnder den buedere
to vertellen
Dat he sich selue vñ
synre geselle ontkleede
sine enen armen in-
enschen to cledene

192
Op ene tijt vnde
wint do sinte
frumafiq eyn stuck la-
kens voer ene rock an-
getoghen had dat em
vander broder vrint
galent was do qua
eyn alt wiiff to gemo-
te vñ bat em om ene
almysse do dede hij
rechte vout dat lakie
van synre halse vnde
gaff to den arme wy-
ue al enbas to sijn ny-
et vñ seghede ganck
vñ maeck daer ene
rock aff want du he-
ues des waell to done
Dat wiiff lachede vñ
vervonderde lichte va-
vruchte offte van vro-
uden vñ nam dat la-
ken van synre hant
vñ aumyts vruchte
Dat hij des nyet wed-
Eyschen enfoldde hep

se haestelick vñ dede
dat rechte vout sijnde
vñ do si des lakens
myet genoch en had li-
ep si weder to em vñ
segede dat oer lakens
to oere roek gebreke
do sach fransisco op
to sijne gesellen die
myet voel an en had vñ
segede hoerstu waer
wat dit orme wijff
seget om die myne
gades lat ons kelde
kiden vñ giff oer dy-
n cleet op dat de roek
volmaket werde vñ
sijn geselle dede dat
rechte vout also dat
si beide gebreke had-
de op dat arme wy-
ff geschedet mochte
werden

Do dat eyn mā aū
myddes ene almisse
die em sunte fransic
o gaff sijne herē

vergaff dar hi grote
myt op hadde gehad

Vene int viagede
sunte fransisco ene
arme māne den hi
lange inder werlt be-
kiant hadde wo dat id
myt em stonde dat
do began hi myt ene
vbolgenē mode sijne
heren toe vlokene vñ
segede wo soldet an-
ders myt my wesen
dan quellie **E**ot mote
myne herē vmaledie
want hij heuet id my
al genome dat ich
had do sunte fransisco
dat sach dat hi mō-
dat sijnde stont ent
sijn mede em sijne
ziele wille vñ segede
Broder vergaff dat
dijne here omē dyn
re ziele wille want
dat is wall mogelic

113
Dat he dy dat wed
geue want ander
so bystudyre dyne
quijt vñ du salt dyne
ziele mede vhesen
Do segede die man
sich en mach des myt
allen myt vgeue id
ensij dat he dat we
der geue Doe segede
francisco sich ich geue
dy desen mantel vñ
bidde dy vgyff dat dy
nen heñ omme diem
ne gades vñ rechte
woert want vander
myne gades syn
harte ontfenget vñ
vergyff id altemale
id do dat hij ene ar
me wyue sijne ma
tel sande

Eyn arm wyff
die sieke ogen
hadde qua to enen
aersten vñ begerde
van em genesse toe

wesen Doe gynck
die meester to sūte
francisco vñ segede
broder em arm
wyff myt sieke oge
is to my gekome
vnde is also ar m
dat ich oer oer de
kost geue moet Do
sinte francisco dat
honde hedde syn gr
oet mededoge daer
op vñ aep enen
vaden brodere die
syn garde aen was
vñ segede **B**roder
gardiaen wij mote
aengeue dat onse
myt eme Do segede
hie wat is he segede
dese matel die wy
vaden arme wiucte
geleent hebū den mo
te my oer weder
geue Do segede

Die gardiaen bro-
der doet dat mede
als v best duncket
Do riep sinte fran-
cisco myt groter
vrolichē enē geeste-
like menschen die
em hemelich was
vñ segede myn p de-
se mantel vñ twelf
broden dar to vñ
gauck to den arme
wyue to des meis-
ters huē vñ segge
oer die arme mēsc-
he den du dese mā-
tel geelent heddes
die sent se dy wed'
vñ daerick dyne
seer dar aff vñ
nemet dat dyne we-
der vñ do die bro-
tischap ay oer qua-
waende dat wyff

Dat hi dat in spotte
gefacht hed vñ segede
myt vruchten vnde
myt schemede weder-
toe ene. sat my in vr-
eden want ich enwet
myet wat du segest
Doe gaff hij oer die
mantel vñ die twel-
ff brode in oer hant
vnde ginch enboech
vñ want se sach dat
he dat in die warth
mynde so ontfont
se die gaue myt wer-
dicheit vñ myt vrū-
chte vñ lauede gade
vñ want si vrūch-
tede dat me die mā-
tel weder hale soldē
so droich si de die
mātel to huē vñ
sinte francisco ser-
tedet also do myt
den gardiane dat

hy oer die nouw-
 besorgede also lage
 als in ten meester gen-
 ge

Wdo dat hy ene arme
 manne hemelike wo-
 lde eyn stucke lakens
 geuen

Op ene tit qua ey
 arm man onde-
 re die broders dan
 sūte fransisco was
 vñ bat eyn stucke la-
 kens omē die myne
 gades Do hiere sūte
 fransisco ene brod
 dat hij al dat hoes
 doer sochte off he
 yet eyn stucke lake-
 ne vunde den arme
 te geue vñ do hij
 seichte vñ nyet en-
 vant vñ fransiscus
 nyet enbelde dat
 die arme man ydel
 weder hen genge

nam he eyn mek vñ
 began dat stucke dat
 vnder sine roek ge-
 roert was aff to
 syden al hemelike
 op dat id em die
 gardiaen nyet en-
 verbode vñ wolde
 em dat hemelike gh-
 euen oer die gar-
 diaen vnam dat
 vñ verboit id em
 dat he des nyet en-
 dede omē des kalde
 weder wille vñ omē
 me dat hij seluer
 zocht vñ kalt was
 do segede sūte fra-
 nisco wolk nyet dat
 ich em dat stucke
 geue zoe ghyff em
 wat anders want
 die arme man moit
 omers wat hebbe
 also dat em die bro-
 ders wat geuen

van oen dedere om
sinte fransco wil-
len vñ so wāner
enich broder en en-
yge mantel leende
so enbolde he se myt
outfan dan myt
vortwande dat he se
enē anderen armē
die armer wer dā
he ga geue machte
die en verst to
queme mē dat
en syn geest ge-
tugede dat hij
des noittruflich
were

Wō hij broder e-
gidius segedē dat
hij enen armē m-
ensche moste dede

In den begynnē
d'ordene dō hij
noch myt dā twe

gesellē enhad qua
syn man vit der we-
rit toe en die Egi-
dius hette en syn der
de gesellē wart dme
syn leuē mede an
to nemē vñ do hi-
ene wiltde in syne
wertlike dedere die
he myt eny gebracht
had by en bleff geui-
el id dat dan en ar-
in man k qua vñ
enchede ene almyse
van sinte fransco
vñ do sach hij op
de Egidius vñ segedē
giff den armē bro-
der dyne mätel vñ
rechte vout toich hij
den seer blidelike vā
syne zuggē vñ giff
ou den armē māne
vñ do duchte en

Dat god rechte vout
 ene nye gface in syn
 harte sande want hij
 de arme dat cleet so
 blidhich gaff vñ doe
 wart he van sinte fr-
 anasco ontfange vñ
 ginct alijt vout
 to groter volkentw-
 menheit d' dogeden
Waden myn testam-
ment dat fransisco
ene arme alde wij-
ue dede geue die
twe soene inden
orden hadde

Ahij sid genē pre-
 diken quā eyn arm
 mēsche die sieck was
 vñ dan hie groit me-
 zehde mede had vñ
 began syne gesellen
 van syne armod vñ
 van syne sieckich to

seggen do segede syn
 geselle weder brod'
 Dat is die warht dat
 hij arm genouch sch-
 ynt toe wesen mer
 dat mochte wal ge-
 uallen dat in al dat
 land nymāt ziker en-
 were van wille dā
 he vñ do hij van
 sinte fransisco dan
 hardelick ōme be-
 rispet wart sprach
 hy rechte vout syn
 schult Doe segede
 hy om wed' voltu
 penytēcie dan vor-
 doen die icht dy seg-
 gen sal die broder
 segede in icht do sege-
 de fransisco see gan-
 ct vñ trecke vut dy-
 ne rock vñ ganch
 vor de arme mē-
 schen buete al naket

higgen vñ segge dat
tu gesundighet hebbe
en to vordelen vñ
achter sprake vā en
gedaen hebbe vñ bid
de dat he dy dat vge
ue de broder xde
als ein geliete was
vñ do hy weder to
sunte frāisco qua
segede hy woltu we
ten wo du gesundi
get heues mde ar
men man ja in xpe
so wā de du ene ar
men mensche suest
dā saltu den geue
vnemen in wes na
me dat hy toemt
Dat is xps seluen
die vnse armode vñ
vnse armich an geno
me heuet vñ die
armode van disen

mensche is ons eyn
spiegel dan wñ die
armode vñ die arm
heit vnser here ihu
xpe in spigelen vnde
mercken moge in sole
vā myn testamete
dat frāisco ene ar
me alde wyne xde
geue die twe soene
inden orden hadde

Op ene tyt eyn arm
alt wyff die twe
soene mde ordene
had van sūte frāisco
bat segede hy de ge
neral mynster red
te vout moge wi
wyet wat hebn dat
wñ onser mod' geue
Want eyns vegelike
broder moder plach
he syne mod' hietē
to wese do segede
die general myn
ster in alle dese hu
enys wyet dat wy oc

mochte want se in
 il alzulken almytse
 hebben dar sy af ghe
 uodet werde oer
 in der kerken heb
 ben wy een nye
 testament dar wy
 die lexce toe der
 metten vñ lesen
 Want to der tyt
 en hadde die bru
 der nyet vol bruyt
 noch salter. **D**oese
 gede em soure si a
 cyfus ghy onser
 moder dat teste
 ment dat sy dat ver
 kope vñ neme
 or noetdrucht dar
 af want ick geloue
 gensechke dat ic
 got onse heer vñ
 synre lyuer mode
 bet behaghe sal
 dan wy dar vñ
 lesen vñ also gaf
 he oer dat waf
 testament
Woe dat he syn
amet se auer

staf pñ der oghe
schyter prelaten
en die synre lere
nyet achten en wolve
vñ synre verma
nynghe

One tit wart
 em gheuaget
 war vñ dat he dat
 redement der bru
 der in se vrende
 hande secede recht
 of vñ dat nyet
 toe en hoert. **W**e
 antwande kynt ick
 myne myne bru
 ders na dat ick
 vermach mer vol
 legende se mynen
 vermanynge yet
 solde se by trouwen
 vole mer mynen
 en my selue vrbic
 ke maken. **D**at
 syn somynghe pla
 ten de em ander
 alde exempel vor
 leggen en luttel
 van mynre ver
 manynge halden
 mer wat sy dar
 in mylsoen dat
 sal men in den

Wal clarlike vnde
Woe dat he den
siecke vleys her
werf vñ leiden
te lidom toe wesen

Onte francys
cus ontlach
on des nyet enē
sieken broder ope
barhck dor die stad
wat vleysches toe
bidden vñ verma
den den sieken dat
sy oer gebreck du
berturhck solde lide
vñ verarderde vñ
nyet als men on
nyet al ghenoch en
dede Vñ dar vñ
dede he in die iuste
regel aldus setten
Ja bidde myne
broderen dat sy in
erē sieckede nyet
vertornt en werde
noch verstuert te
ghen gade noch
teghen erē broders
Vñ nyet sei die
medegyn te begerē
vñ oer vleys toe
verlofen dat een
mant is der sielen
vñ doch cort steruen

sal men wesen dan
barhck van alle dinge
Vñ woe got wil
dat se syn soe sullen
wy se begeren toe
wesen want die
got to den ewighen
leuen geordenyt
heft Die casid he
met perckelen der
Gesselinge vñ der
sieckheit als he selue
secht die ich mine de
berispe ic vñ die cashe
ich

Woe dat sunte
franciscus en sunte
dommynicus oetmo
delicke antwoorden
do em to samen
gevrager was of
se iet wolden dat
or broder predike
worden

O sante fran
ciscus en sante
dommynicus als
twe grote lichte
deser werlt to samen
to romen quemen
bi erē Cardenael
die naemaels poverē
gecreven wart vñ

voel soeter ma^{ter}
en van onsen heer
toe hope gesprake
hade vragede em
die Cardenael mede
begyn der hilliger
kerken werven die
platen vñ harde
arme mensche
vorych in der myne
vñ nyet in der ghy
richheit **W**ar om
en make wy dan
van onwen brod
ers nyet bishoppe
en platen die in
den leuen vñ in
den leren orberlic
ker woen dan die
anderen **D**oe en
wolde orre geen
vorden anderen
van oetmoedicheit
dar op antwarde
want elc hed gern
gesien **D**at die
ander wst geant
want hed **O**er te
lesten verwan die
oetmodicheit sonce
Francyscus dat he
nyet wst en antwor

47
den **V**n verwan
sonce domynicus
dat he die wste in
der antworde oet
modelike gehorsom
was vñ segede heer
myne broders sijn
in enē grude staet
vheuen willen se
dat bekenne en na
myne vermogē
en sal ic se nōmer
verhynghen dat se
enych spytel der
hocheit verbrige
Doe neygede em
sonce francyscus
vor den cardenael
vñ segede heer
dar om sijn my
bruders gheheten
myne bruders
Dat se em nyet
vermeten en solde
merre to werde
Der ropen dar
sijn in gheropen
sijn leert se op
dat slechte en lege
to blyuen **V**n die
voetstapen der oet
modicheit xpi toe

volgē op dat sij te
lesten alsine die
heiligen loent vhe
ue moge werde
vū is dat gy wilt
dat se vrucht ind
kercken gudes we
rken so haldet se
mede stuc dan sem
geropen sijn vū ist
dat se to hoge dyn
gen dymne so we
rpet se myt gew
elde weder ned vū
latet se nimmer to
eynger plaatsap
usen Do dese car
dinal deser ant
worde van eyn bei
den gehout had
wart he seer dan
van gesichtet vū
segede grote danck
dan aff Do sijn to

samē van danne gu
ge bat sūte dominicus
sūte fransisus dat
hij em syne orde we
lde geuen dan hij
mede gefordet was
sūte fransisus wei
gerde em vste vā
oimodicheide also
als die and van my
men gebeden had
de aey ten lesten v
wan die oimodiche
it begeerte des bid
ers vū die card die
he myt mynliken
gewelde van sūte
fransisus vertrech
droich hij vand int
vent onder synen
roek vū ten lesten
doe sijn malanden
bij der hant nemen
vū gude beuele sege
de sūte dominicus

to sūte franabau
 broder frimasto Ich
 wolde wael dat dū
 ordene vū die myne
 een mochte werden
 vū wy na eyne for-
 men inder heiger
 kercken mochte leue
 Dan na do se gesch-
 eiden waren segedē
 sūte dominico dat
 dat vele luden hon-
 den Ich segghe v
 dat billikest alle re-
 ligiosen desen heigē
 nam francisto solden
 volgen also grot is
 die vollenkomēheit
 vū sūre heicheit
Itso dat vme dat fu-
ndamet oitmodic-
heit he wolde dat al
sūre broder den
melaetschen luden
Dienden

Sūte frimasto
 sūndierde em sel-
 uen vande begyūne
 sūre bekerunge in
 die oitmodicheit vū
 armodē des sonē gar-
 de vū dat omē wo-
 lde he mde begyūne
 sūre bekerunge op
 die oitmodicheit
 vū armodē des soe-
 nē gaudē m' me
 lantscher lude hūe
 wone vū em diene
 vū leggen al dat
 eyn fundamet der
 heligher oitmodic-
 heit want se wann-
 er ymant to den
 orden quā edell off
 suedel so segedē hij
 em te voere dat hy
 oitmodeliken d' me-
 lantsche moste diene
 vū wone in oeren

hues ghelt als in
oerre ierfier regel
stet want onder de
hemel enbegeerden
seanderf myet to he
bn dan die helige
armode vñ van alle
menschen verwor
pen to wesen want
alsullie vernederyn
ge is ene grote vhe
fayffe vor gade vñ
den menschen

l. Do sunte fransis
ca van all syne gu
den wonde vñ wer
ken gade die glorie
vnde die ere to ge
sereue wolde hebv

O sunte fransis
in eyne stat
in sermoen geeyn
det had stont die bis
schop vander stat
op die eyn wyb

geestlich: want was
vñ segede to de volke
vander tijt dat vuse
here god syne kerckie
erst plantede vnde si
chte de so heuet hese
altijt versien myt
gude manne de se mit
leyunge oefende vnde
bonde vñ nu in deser
tijt heuet he sye myt
desen arme versmade
verluchte menschen
fransisco vlochtet
Dan ghi onsen heu
god om schuldich sin
to dancken vñ to
eren vñ huede v
vor sunde want al
len geslechte enis
dese genade myet ge
genē dan na qua
sunte fransisco to
den bisscopen vñ

viel vor syne vete
mid' vñ segede o here
bisschop ich segge v
mid' wanheit dat my
nye mensche mid' we
rt also grote ere en
dede als gy my hie
den gedaen hebt w
ant ander lude segg
en dat is eyn hell
ich mēsche vñ geue
my die glorie vñ
die hellicheit vñ ga
de myet. **Mer** gy
hebn als eyn beschei
den man dat costlic
ke vāden quade ge
sede vñ somtijt al
sme sinte fransisco
pnsede plach hnto
seggen Ic enbyn
des noch myet v
sekert dat ich gene

719
Dochtere noch sone
hebn ensal want
so wāneer de here
den schat de he my
gelenet heuet na
en nemet wat sol
de my dan bliue
dan lijff vñ ziele
die oic die ongelom
mghe heidene he
bn. **Ja** ich byn sch
uldich to vermodē
hedde die hē enē
mordener offte
enē onghelomgē
mensche also ve
le gudes gedaen
alse he my heuet
he solde den here
truce wese?
Dan ich byn wa
nt geliker wnt

als onse he vn onse
vrouwe ider picture die an ene
want off an eyn holt gemaket sint
ghecert werden lā nochtant dat
holt off die picturen em dat selue
myet to enscruet aldes ghekes is die
knecht gades eyn picture gades off
te ene malinghe gades dan god in
geert is vn wont omē synē selue
willen vn dan omē sal hē dye
meche sich selue myt gades toe sy
ven want hy voer

gade myre is dan eyn holt off eyn picture off eyn malinghe dan an **I**a tege gade to legge is he eyn puer myet vn dan omē sal he die glorie vnde die ere gade allene geuen vn em selue adere myet dan schenke De vn tribulac al die tijt die he in deser werlt knet Wdo dat sūte fran asca in rechter ge honfameit beger de to leuen **L**ange tijt eer hy starff segede he to syne general minister Ich wil dattu dyne

macht auer my
als een van myne
broderen in gehou
samichheit hebbe vñ
plach syne brodere
to seggen end' an
deren genaden so
heuet my die he die
genade gegeue dat
ich also vltichck ge
housam solde we
sen ene nouiaq die
hueden nst mde or
den gecomen is
wer he my to enen
ousten geset off ge
geuen alse den al
desten vñ de meeste
van den orden wa
nt syn onderstant
ensal synen men
sche nyt men an

120
sien als enen me
schen aier alse god
ome web myne wil
len hij onderdumch
is so wānen enyge
brodere en in syre
noithrusten myeten
genuegden off ey
nige worde toese
geden dat die me
schen aff gestoert
plegen te wardē
so kuerde hij em
rechte vout to sy
ne gebede vñ als
he weder quam vid
syne gebede onkol
de hij geente dyn
ge die geleden wa
ren gedencke vñ
nimmer enygede
he die broder en

heuet my nyet ge
nouch gedaen off
die broder heuet
my dat gedaen of
dat wart do gesa
cht wū wo hy der
doit men genake
de wo hy men be
sorget was wo hy
in eitmodicheit in
armode wū in alre
vollenkomēheit
d' doegden mocht
te leuen wū sterue
Wan eyne man
ren vollenkomē
re gehon-sāheit

Dese hehge va
der plach toe se
gen myne alre
hefften bruder
vulllet dat gebot

mit den ierste wou
de vū verwachtet myt
dat ment v andwe
vff mit worden se
ggen sall off moit
wū enleit myt seg
gen noch clagen
datter yet o mogel
inden geboden is
Want weert dat ich
v yet banē usser
macht geboede die
hehge gehon samit
heit holt/ als mē
ene meest eren
duet en sal geen
re krasste ondr
ken

Wdo dat hy ene
volkomenen ghe
rsamē mēschen
gehkode ene dā

menschen

Op ene tyt v'su-
 chtede em sūte
 franses v'n segedē
 ene gelikenysse wd
 dat eyn gehon-sam-
 ich mensche rechte
 wacl enen doden
 licham gelikede wa-
 nt ny eyn doelic-
 ham v'n legge dat
 wan dattu wolt dat
 enbederstant du
 nyet als du hēne
 drageest dat enbe-
 dagest em nyet al
 lates du dat dan
 bhuē v'n is dattu
 dat op enē hofe
 stoil settes dat en-
 suet nyet opwont
 mer nederwont

hangestu eme eyn
 purpuren cleet an
 dat wort vele to
 leethker an to siene
 All des gelikeb is
 oic eyn gehon-sā-
 ich mensche die
 dat nyet euerdest
 wan omē dat he
 v'sant wort des
 nyet enachtet wan
 hyn gesant wort
 v'n die dan nyet
 omē vte em b v-
 sendet to warden
 die byd' alder oit-
 modicheit bhuē
 als em offiaen
 beuale werde die
 meest ere doet

vū dat hette die
heilige gehorsam-
ich to wesen die
puerlike vū sym
pecht beuolen
werde vū myet
gesschet vū dat
vnode he die ho-
geste gehorsamich
to wesen daer
vleisch vū blot
et gemeyn em
enheit mer in
godlike in spre-
kyng. ito begerē.
vnder die heide-
ne gesant to wer-
den off merteler.
to steruene dat
rekonde in gode
ser genome to wese

Wdo dat id seer vū-
chtlic vū lichtelic in
gehorsamichheit toe
beden vū dat vande
gebade to halden

Evnte fransaus
plach selde em-
ch dynck by gehor-
samichheit to beden
vū seged dat men
dat iwert myet to ha-
yfelick solde vid tre-
ken vnde als id vid
getagen is die dant
dan myet aff verue-
ert enis die schint
dat he gade myeten
ontsiet noch em vor-
den mensche myet
enschaemt want
wat is id als cyn
onbescheiden plate

macht heuet to ge-
 bieden dan enen
 verwodeden mēsche
 eyn scharp sweert
 in die hant toegēue
 tū wat is am lik
 dā eyn religiose
 die gehen sūnich
 vorsumet vnde v
 smad

Wohin den brudere
antworde do sy
privilegien hebē
wolden vragelike
amer all te predike

Somme bru-
 der segeden
 toe sunte frans-
 cis wader du
 west wael dat
 ons die bisschope

somtijt nyet en late
 pdiken also dat wij
 dicke in sommige
 landen lange ledich
 guen eer wij dat
 wont gades moge
 bodeschappen vū
 wert nyet beter
 dattu vanden pau-
 se eyn privilegim
 dan aff vertogest
 dat solde der siele
 salicheit wesen do
 antworde hi em
 myt scarper berispy-
 nge vū segede sū
 myrebroders enbe-
 kēnet den willen
 gades nyet vū ver-
 hēget des nyet
 dat die werke na

synen willen bekiert
werde want
ic selde ghe myt
oetmodicheit vñ
myt werdicheit
verst die Platen
bekieren vñ als
sij onse oetmodi-
cheit vñ myt wer-
dicheit die wy to
em hebbe dan soe
sollen sij v p̄dikē
vñ biden dat gij
dat volc bekierē
vnde dat sal vele
men-vrucht m
biengen dan v
privilegien de v
to houerdie sellen
biengen want ic
id dat gij v bād

gheheit kiert vnde
dan volke radet dat
sij de priesteren vñ
der kercken doen
dat sij em schuldich
sijn dan solen se v
biden m oen kerckē
to p̄diken vñ oers
volkes biedt to hoe-
ren al ic id dat gij
des myt ensoet ach-
ten want wort dat
volck bekieret so sullen
wael biechters vñ
want dit privilegii
begere ich vor m
van onsen heren
gade dat ic nimmer
men- ander privi-
legii vkrigen en
moit dan allen

menschen die vñ
 werdicheit to bewi-
 sen vñ vnder die
 gehonfammicheit der
 regule mer myt dē
 exempel dan myt
 den worden alle m-
 ensche bekeerē mogē
Wō men oitmodic-
heit vñ vreedfamsk
myt clercken vñ myt
lepen halde sal

Sante fransco
 plach toe wille
 dat syne brodere mit
 alle mensche vrede
 hielden vñ sunder-
 hunge vnder den
 priesten vñ vnder
 den clercken als hy
 sic myt won den

vñ myt vude myt
 exempelē bewi-
 sede vñ segede wi
 sin den priesten
 vñ den clercken
 to eyne holpe ge-
 sant dme salicheit
 der zielen op dat
 oer gebreck oimytē
 ons vuullet wer-
 den vñ eyn ynwe-
 lick sal syn loen ont-
 fien myt vand
 macht die ombe-
 ualen is mer na
 den arbeide dat
 hy duet men en
 mach gade gene
 denckelken di-
 enst doen dan

zielen te wynnē
vñ dat moege wy
wele bet myt vrie-
den doen dan myt
kynynge tegē die
priesters vñ tegē
die klercke vñ
is dat se des vol-
kes schicht hyn-
deren wille die
wrake dan aff
hoert gade toe
vñ he sal id vrie-
ken als id emge
nueget dan omē
weset den plate
vnde den prieste-
ren also wele
als m v is onder
danych op dat
geyn wydicheit

tusschen v op ensta
vñ is dat gy kyn-
der des vreden sint
soe sole gy die cler-
ke dan mede wy-
nen vnde die cle-
risie is gade voel-
genemer dan dat
gemeyne volt te
wynnen vñ die
clerisie toe schanda-
lieren bedectet oer
sunde vñ veruullt
dat dan an gebre-
ket vñ als gy dat
ghedaen se weset
noch outmodiger
dan gy te voe-
ken weren

Wo xpus onse
lieue here bedage
de vand' brud' on-
sacsamheit vñ oic
van onre houdien

Onse he' ihns
xpus segede eyb
to sinte franciscy
brodere Ick bedage
my auer die bru-
ders van Drien
dyngē dat nste 16
kaut se myet en-
bekemē de doege-
de vñ die walda-
den die ic em so
mydeliken vnde
auerulodchke da-
gely Doe als du
wael weest sic en-

seyen noch en meye
Dat ander 16 dat
sy alden dach mur-
muriren vñ ledich
gaen Dat derde 16
dat se malcandere
dickwile moeyen
vñ vertoerne vñ
die myne myet we-
del heel en make
vñ oick dat se alsul-
lick onrecht leue
myet enwillen lide
als sy malcandere

Doen
Wo hij den stant
rechter oitmodich
an em selue bescrijft

O Dat general
capittell neke-
de was segede

sunte fransisco to sy
nen gesellen ay
duncket dat ich gen
recht myrebruder
enbyn Dat enbere
dat ich in solke stat
comen konde als
ich dy seggen sal Du
de broders bydu
my van mynnen
dat ich toe oere ca
pitel comen sal vñ
dat ich dat wort
gades onder em p
diken wil vñ dat
de ich na dat my
god gemade dan
to giff Sebiele id
dan dat sive na de
sermone alle tegē

my op stonde vnde
segeden wy enwil
len nyet dattu onse
ouerste wesen salt
want du enkanst mi
sprieken als id wael
betemede du bist ser
ongelert wy schamen
ons aldusdanggen
sympelen plate auer
ons to hebn vñ dat
sme envermodt my
dattu voutan onse
prelate wesen salt vñ
verworpen my mit
laster vñ myt scan
den se dat ich my
nyet so wael enver
blide in deser ver
smynghe als in
deser oren vnde

reuerenae die se
 my doen In den
 dat id ene mitte is
 so endumckit my mit
 dat ich eyn zecht
 myrebroder byn
Woo dat somyghē
broder vā em gelet
worde mordeners
zielen to wyinnen
myt oimodich

Die broder ha-
 di eyn hoes
 in eynre afgeschei-
 denre steden dan
 mordeners vū zo-
 uers om broit que-
 men vū somige
 broders segede dat
 id myt guet enar
 alsulke lude to voe-
 den die ander

menschen berouede
 somige ander bro-
 ders genent om g-
 ne vū vmaenden
 vnde segheden
 Dan mede do pe-
 nytenae vnde do
 sinte francesco op
 ene steden quam
 vrageden sy em
 wat daer best in
 gedaen were Doe
 segede he ist dat
 gh doet als ich v
 seggen sal ich betru-
 cke gade dat ghy
 ere ziele soele wy-
 nen gant vū nemet
 guet broit vū gu-
 de wyne vū bren-
 get em dat inden

busch dan se der
lude v̄wachte v̄n
segget em brod
erb comet tho ons
want wij synt bru
ders v̄n wij brē
gen v̄ guet broit
v̄n guden wyn
v̄n als se dan to v̄
comen so dectet
em ene tafel op die
erde v̄n dat broit
v̄nde den wyn
dan op v̄n dient
em sitmodekten
v̄n b̄dehtkē hent
hy geten heb v̄nde
nadē eten segget
em wat vanden
wondē gades

v̄n ten lesten bidt
eme ene bede dat
he doch nymant
enbōden noch hf
en neme want
wolde ghem zonen
mede aff bidn se
enseldens v̄ myt
hoeren v̄n die
ste begerte sullen
se v̄ dme ufferont
modicheit wael
lauen v̄n dme ū
m̄ne wille Deb
anden daegē so
brenget em myt
den brode v̄n myt
den wyne eyer
v̄n kēse dme ser
re guder leesten
willen v̄n dient
em v̄htekē he n̄

si geten hebn vñ
 segget em na den
 sten ligget hi gij
 broders alde dach
 vñ steruet vā ho-
 nger vñ lidet ve-
 le swarer druess-
 heidē vñ doet dat
 to so vele quades
 myt willen vnde
 myt werke dat
 gi v siele dan ome
 vdoemt ten si dat
 gi v bekiere dat
 is vele beter dat
 gi onsen heren got
 dient die sal v die
 noutruste des lyc-
 hams wael besor-
 gen vñ v yn dat
 eynde uwe ziele

behalden dan sal
 em god in geuen
 dat se ome uwer
 oitmodich willen
 vñ myne bekiert
 sollen werden
 Do deden die bru-
 ders als sunte
 fransisus gera-
 den had vnde die
 mordeners dē
 myt der gae
 gandes van wor-
 de vñ van pūte
 to pūte al dat
 die broders van
 em begeerde vñ
 begonden vader-
 hif vont dē brue-
 ders alle swarē

arbeit to done
holt op oeren
schulderē to dre-
gen vñ al dat se
woldē somyge
vande mordeners
gingē daer na
mden ordē vñ
somyge deden butē
den ordē peny-
tēaen vñ leude
vont an vanden
arbeide oerehan-
de vñ al des ge-
helt als sy gedaen
heden wyet met
to done

Wo sinte frans
is de broderen
die na onre wif-
heit wāderen

wolden benpede
O to ene gene-
ral Capittel wy
fouzent bruders ver-
gaderē wēt gēgen
somyghe wise gelerde
bruders toe enen
Car-dinal die op die
tūt daer mede was
vñ segeden em he-
re wy beghen dattu
broder fransiscus
iaden willest dat
he wiser lude rait
volge vñ lait em
sind' wilen dan af-
berichten onderde
vñ aligerde smite
Benedicty sūte an-
usting vñ bernard
regel dan mē die
gehke plach to done

Do die cardinael sike
 fransco alle dese dr
 nge ondersacht vñ
 vmaent had enant
 worde hy en nyet
 dan op mer nam
 ene bi der hant vñ
 ledde ene in dat ge
 neral capittel vor
 alle die broders vñ
 segede em in groter
 vurchheit des gees
 tes vor em alle my
 ne broders myne
 broders die heer
 heuet my dor den
 wech der simpel
 heit vñ der oetmo
 nichheit gheropen
 En den wech he
 uet he my in der
 warheit gherope
 en gheropenbaert
 to myne dele vñ

to der genre be
 behoue die my
 gheloue en volge
 wille Vñ dan
 om en wil ick
 nyet dat ghy my
 enyge regel of
 manyr van leue
 ne noch nyet da
 my die heer va
 synre ontfarm
 harticheit beuuet
 Vñ heuet my
 ghesicht dat he
 ons dor den wech
 leiden wil mer
 auermyds open
 wicheit vñ kon
 sticheit sal v got
 schenden vñ pr
 uyghen dat ghy
 tot ruwen irse
 staet dat sy is lyue
 dat sy is leet sult
 moten baren Do
 die cardinael dat
 horde verwonder
 den he sich seer
 mer he en segede

myt vñ die bru
ders en dorsten
em van vruchte
myt anspreken
mer noch anspra
ken dar af doen

Woe soue fra
nciscus toe voere
vste vñ vorse
gedede dat auer
myds konst ende
ghelertheit Die
orde solde to nyt
gaen Woe dat
he verbod enen
broder prediken

Dinte fran
ciscus dage
de ser dat men
die dogede achter
hete vñ datme
die opgeblasene
alsoe seer beger
den dat een we
lick in den rope
myt en bleue dar
he van wste be
syn inthe rope

was vñ segede my
nē broders die vā
der curyosicheit der
consten reghyt ver
de de sullen in de
dage der trybula
sie ore haue idel
vynden Dar om
hadde ich lyuer
dat sy in warach
tigheer dogede
ghesterket werde
op dat sy in den
dage der trybula
cie den heer selue
myt em hadde
want dar sal een
bangicheit come
dat men die bu
ke in den vynstere
en in den donck
ren stede recht
vor myt sal hynē
werpen Dit se
gedede he myt in de
dat em die hylige
scryft myshagede
mer dat he em
die curyosicheit des

lere woude ont
 raden want he had
 de lyuer dat sy bu
 rich in der myne
 weren dan sy kon
 sych in den buke
 were. **V**n doe
 soute franciscus
 dot was openbar
 den he em een
 van syne geselle
 die ser to der leryn
 ge vñ to den pre
 dicken ghesat was
 vñ ghebot om
 dat he den wech
 der oetmodicheit
 en der sympele
 solde leren halde

Doe dat in der
nt der tribulac
die orde ghebene
it sold wesen

Winte franciscus
 segede de
 dit sal comen dat
 dese gemynde orde
 van der quader

broder exempel
 gheneert sal wer
 den dat se em scha
 men sullen apen
 baer bi den strate
 to gaen vñ we
 den ghenen die al
 de ghedante der
 vdwendighe or
 dene em verheue
 selen vñ betrou
 wen in orre wif
 heit vñ in ere
 konsticheit vñ
 dar ledich in ge
 vonden sullen
 werden sonder
 oefenynge der
 guder werken
 vñ des crucem
 der penytencie

Doe dat he syne
 gesellen antwar
 den die em vra
 gede var om he
 dat hete dat he
 die mysdaden mit
 en corgyn den die
 by synre tit geschede

in den orden

Eyn van soure
franciscus ghe
sellen segede en
op enē tit vader
myn dat wort
gades dat ick v
segde sal du west
wal dat alle dese
orden voortids bi
der gracie gades
in groter puicheit
vñ volkomēheit
plach te wesen vñ
voe al die broders
myt groter vort
heit die hylighe
armode in alle
dynghe pleghen
to halden als in
arme cleyne tyme
ren In arme tye
meren hufrade
In arme cleine
buke en cledere
gheleche als in
desen dyngthen
Alsoe veren sy
oect in alle an
dere dyngthen

in enē wille ende
in enre groter vo
richeit alle dat to
halden dat tot onser
pfesien vñ to orde
toe behoort Oer
weren sy eendra
chtich in der my
nen gades vñ in
die myne ore ene
mensche recht als
māne die den
apostelen en den
ewangeliē gheleche
de Mer nu in
corter tit is dese
vuricheit vñ dese
volkomenheit harde
ser begynnē toe
verwandelen Al so
id dat vele lude
die bruders die vñ
orre volheit ont
schuldiden vnde
segde dat men
datmē dar vime
soe nauwe myt hel
den en mach ra
vole broderen sy
to alte groter by
ntheit ghecome

dat se vermoeden
dat dat volck van
desen mer gesterket
werde dan van
anderē hi to vorē
Wā willen dar
om te erlicker
leuen vā versma
en en redene de
wech der hyligher
sympelheit vnde
der gromode voer
myt **D**ie nochtā
dat fundament en
begyn deser orden
heft ghewest **W**ā
wy hapen gense
hoken dat dy dese
dinge myshagen
vā ons verwon
dert sere want se
dy myshagen dattu
se lides en myten
congveres **S**onte
franciscus antwar
den em vā segede
broder got onse heer
noet dy dat ver
stehen **D**attu my
enē contrarie weder

129
sake wesen wold
en bestrypen my
in den dynghe die
to mynre beuelen
ge myt en horē
Want der wile
dat my dat ant
auer die bruders
benalen was vā
se in eren roep
vā erre pfehen
bleuē dede ich em
al was ick cranck
ghenoch myt den
re sorchuoldicheit
beyde in exempe
len en lerynde
mes: nae der tit
doe ick merkede
dat die here dat
getal der broderē
vermenychuoldich
den vā se om de
lrouwheit vā ghe
breck des geestes
vande rechte se
kere wete begon
den af to dwelen
en wolden den
rumē wech die
to der dat ward

leidet wan den
vñ crē roep vñ
crē pfehen nyet
aen sien vñ mynre
vermaninge wil
vñ vñ mynre
exempulē wille
die ick en dage
lyc dede. **D**ar vñ
hebbe ick dat re
diment van dē
orden gade onse
heer en dē my
nyster beualen
Vñ doe ick dat
auer dat dedere
myn ontscholt
Dat die bruders
in dat gernael
capittel dat ick
vñ mynre sieche
wil nyt mer for
ghen draghen ē
wil vor en mer
hedde die bruders
willen doen nae
mynē wil. **D**oe
hed ick vñ ons
broses vñ ons
arbeyses wille

nyt genolt dat sy
enē anderen. **M**y
nyster hedde ge
had to mynre dor
to. **O**uermyds dat
gude ghetromwe
bruders die ons
plātē wille kenē
vñ volleghe nyt
vele arbeyses noch
soruoldicheit en be
hounen. **I**n my sol
de van der ghit
heer der bruden
vñ van oren ge
wymme alsoe lyue
weten. **A**ls lege
ick hier op te bedde
dat et is my nyt
verdriten en solde
en ghenoch te
weten want die
dynst is gestelick
Dat is allen gebot
auer die ghebret
to hebben. **V**ñ die
gestelicke toe cony
ven of verbeterē
mach. **D**oe en
wil ick geen vleys

onberdiger to pmi
 ghen vñ to geiselen
 als die richters de
 ser werlt die myf
 sadigen plegē to
 hantirē want ich be
 trusse hē dat die
 onfienliken boese
 mande diades hēn
 bidels off behald
 ers syn in deser
 werlt vñ inder to
 comender werlt vā
 den geue noch wri
 ke nemē solle die
 gebade gades vñ
 die beloifte oerre
 fessie auertredē
 nochtant en sal ic
 niet ophalden to
 mynre doot to die

bruders myt gude
 exempelē vñ mit
 guder vermaninge
 to leren dē wech
 den my die hē ver
 toegēt heuet to wan
 derne vñ dat se
 geen onscholt vor
 vnsen herē gade en
 hebē vñ bauē dat
 enbyn ich niet sch
 uldich enige zede
 vo vnsen heren
 gade to geue

Also dat airmyt
der oitmodicher
brud' sympeelgebēt
die ziele bekeert
worden die noch
tant myt and' bru
de konst vñ p'dike

Schene bekent to
wesen

Dante fransisco
ontbolde niet
dat syne bruders
sine kenssen vñ
sine boke to vñ
gen ghinich were
mer hy wolde vñ
plach em to segge
dat hy dat pyne
sode die heilige oit
modicheit gefun
diert to werden
vñ volgen d'pure
sympellheit dat
vynge gebet vñ
die heilige armo
de dar die ierste
brude oer funde
ment op plege

to setten vñ dat is
allene eyn seker
wech to vnser sel
uef salicheit vñ de
ander lude stichan
ge want xps to
wes navolge wij
gerepen syn heile
sne allen desen
wech myt leuen
vñ myt lerende
sen wech gewist
Dese heilige fran
cisco die ainy
to den heiligen
geeste to comede
d'ynge van vore
sach plach die
nile to segge
dat vele lude

Some ander lude an-
 der lude to leren
 oen zoep dat was
 sympeelheit gebet
 vñ ynich vñ armo-
 de solde achterlate
 vñ dan se myt
 ynichheit aff bega-
 uet vnde ontfunc-
 ket van mynne
 vñ mit d' keynise
 gandes aumyts v-
 stant der heiligen
 scrifturen waende
 verluchtet to wer-
 de dan sülle se
 aff bynne calt vñ
 idel blyue vñ id
 vruchte dat dat
 selue dat sy sche-
 ne to hebn dat
 om dat onena-

me sat werde an
 myts dat sy dat
 em gene was mit
 allen verslmede
 want als se den
 volke gepredict
 hebij vnde sien dat
 dan sonige aff
 gesticht werde vñ
 kren em to peny-
 tenen so werde
 sy dan aff op ge-
 blasen vñ vheffen
 em van bromede
 gewyne recht off
 id oer eigen were
 nochtant dat se myt
 men en syn dan
 instrumete den
 geuen dan die he
 aldusdanyge vrucht
 doen verkregen

heuet want die
se waende beknit
to hebij die synan
nyds armer bro
der sympel gebet
beknit al ist dat sy
des selue myet en
weten want dat
is also die wille
gandes dat sy des
myet enbeten op
dat se en dan mit
aff myet enberhes
fen mer die myet
men geachtet en
to kenen
vñ anden lude
sonder exempel
van guden wer
ken den wech d'
sachheit gewyit

heben ze sollen vor
dat ordel xpi na
ket vñ idel vñ doeg
den vñ voll van
confusien gevonde
werden

Wo dat sunte fran
cisus wolde dat
platen vñ pdikers
en in gebede vñ
in werke d'otmo
dich solen oefenen

Oker myts dat
sunte fransisco
die en volkenho
me nauolgen xpi
was gevoelde dat
hij aumyts d'andich
der heiger otmo
dichheit alre mest
in xpm getransf

formyrt want
 doe wouede he
 de dogede boue
 alle dogede synen
 broderen Vn plach
 se met worden
 vn myt exempu
 len dar toe to
 halden vn toe
 spreken Vn alre
 mest die predck
 ers vn die my
 nsters dat sy
 werken der oet
 modicheit solden
 oefenen vn pla
 ch em toe segge
 dat sy noch ym
 yment der plat
 schap noch ym
 sorchuoldicheit der
 predckinge dat
 hylighe ghebet
 myt en solde late
 of ym almyste te
 gaen of toe wer
 ken met ere
 hande alle ander

bruder yme gode
 exempel wille vn
 ons selues vn an
 der lude siele toe
 wenne Want
 die gemene bru
 ders worden dar
 seer aff ghesaget
 als or mynster
 en predckers ge
 uen tot oren ge
 bede vn toe oet
 modige werken
 Vn die leste neder
 dynste myt en sch
 ouwede Want
 anders soe en mo
 ghen se sonder ons
 selues schande dat
 ander lude myt
 leren want emē
 moet nae exempel
 xpi er doen dan
 leren vn dan to
 samē det doen vn
 leren

Woe dat he de
bruder lerde ken
nen wan he een
knecht gods was

ofte myt

Op ene of
vrij sonre
francysais vele
bruders to samen
vri segede Ich
heb den here ghe
beden dat he my
vertonē wolde
vāner ich syn kn
echt wer of myt
Want ich anders
myt en begerē
dan syn knecht
to wesen Die
studertaren heer
gewardede my
dat to kēnē te
geuen vri segede
dan bustu warhe
ke myn knecht
Als du gude dyn
ge dynkes vri
sprekes vri ver
lyfsest Dan vri
heb ich gheropē
vri dy ghesacht
op dat ich dy my
vor dy mach scha
men Doe wan

siet dat my dese
drie ontbreken
of enych van dese
drien

Doe dat he
sichtes dat alle de
bruders somtijt myt
den handen solde
werken vri erbei
den

He plach to
seggen dat
die traghē vele
bruders de em to
genē erbeide oet
modelickē en gāue
vri den monde
gads hastelicken
gheworpen solde
werden Nemant
en mochte ledich
by em selue wese
he en plach se
scherpelicke to
beryspen he plach
aet seluer als een
exempeler der
volkomēheit mede
met den hande
to erbeiden ende

niet en het he nē
 der kēntlicher tit
 toe vergēnes kēnē
 vlien vñ plachē
 seggen **I**ch wil
 dat alle mynen
 bruders arbeiden
 en oetmodeliche
 geoesent werden
 op dat wy den
 luden to myn laste
 liche sijn **V**n op
 dat dat harte vñ
 die tonge in der
 ledicheit niet vñ
 en dwalen vñ en
 konen se niet er
 beide soe solle se
 dat leren **V**n dat
 gheueyn vñ dat
 loen des erbeides
 dat en sal in des
 erbeiders gūdimc
 ken niet staen
Mer in des jar
 diens of men
 salt in den gesinde
 benelen
Woe he de pfe
ae vander regel

prysede vñ wolde
dat se die bruders
konde vñ aec dar
buech wille af spce
ken vñ mytraer
stornen

Onte fran
 cysus hadde
 sonderlyngē myne
 to der pfeae der
 regulen Die an
 ders niet en is
 dan die ewange
 lie volkomeliche
 to halden **V**n alle
 die gene die se
 myne benediden
 he sonderlyngē
 benedyae vñ se
 gede dat se was
 een naenolgher
 een buck des le
 uens **V**n hope
 der salichheit en
 verfmack der
 glorien dat mar
 ch der ewangelit
En roech des
 cruces een stad
 der volkomēheit

een stul des he
melrikes een
werdicheit der
ewigher sone **D**e
se wolde he dat
elck konde vñ
Duck dar af spre
ke vñ al tif vor
oghen drughen
vñ dat noch mer
re is **H**ee lerdē
den brudecē dat
se dar mede soude
steruen

Doe dat een
hiltch leste bruder
die regel in synē
handē hild do he
vñ zps wilghe
martelt ward

En ghet hiltch
leest bruder
hadde de selue le
ryngē des hiltgē
vaders wal behal
den doe he onder
die onghelounghe
was vñ marteler
begerden to werde
Want ten leste

doe he vā den sarr
sine to der dor vit
wart gheleit hilt he
de regel myt gro
ter vuricheit in
beiden synē handē
vñ top kmdē oet
modelike neder
vñ segede to sine
ghesellen **O** hve
bruders van al dat
ich teghen dese
regel ghedaen
hebbe belie ich my
schuldich to wesene
vor der gotliker
mogentheit vñ
vor dy **V**ñ rechte
vort dar nae wart
em dat houet af
gheslaghen vñ
verkregte der ma
teler crone **D**ese
quam alsoe ionck
in die orden dat
he dat duck der
regulen nauwe
draghe mochte
Vñ al was he
ionck nochtā droch
he een panseer nast

syne licham Dit
was mal een
salich iongelinc
die dat alsoe salich
licke began en
noch salichlicke
deden

Woe he enen
bruder beryspede
die altes drouwe
van bute in den
anschyn was

O hylliche
vader plach
ter to beryspen
die alit drouwe
heit vñ swarheit
van buten tonde
vñ segede toe
enen broder war-
um tonestu vā
buten dordamgē
rouwe van myne
mysdade **Du**
foldes in heme
licke halden tusten
got onsen heer
vñ di **Vñ** biddē
em dat he syne
oucuarmhartiche

spav vñ gene dyn
re siele weder
die phaschap durre
salicheit **Dar** se
vñ orre mysdat
wil af berouet is
Mer vor my en
vor ander mēsche
saktu alit blide
ghetrosticheit pynē
to halden **Want**
dat en boert den
knecht gades myt
to allullike dro
uycheit des ange
sicht vor den mē
sche to draghen
myt dat dese hyl
liche vader die con
myne alre riep
heit vñ alre ersam
heit vet wolde dat
men enyge blie
schop myt lachgene
vñ myt wele
ydelen worden vā
buten hedde want
dar en word ge
ne gesechicken
blieschap **Mer** idel

en swaselic bi
ghemerket vnde
plach dat duzwille
toe berispen **V**n
al orsaken dar
sulke idelheit af
comen mochte
als he m enre
collacie segede **D**at
is een salich reli
goes dat gene
blichap noch vro
licheit en heuet
dan m der hyliger
scryft vn in den
werke godes vn
dar mede ander
mensche myt vro
uden en myt
blichappē veruac
kert **V**n wede
reliogosen die m
den idelen ledigē
vorden ghenuch
te settet vn vn
der anderen **W**ar
den mensche to
idelheit trecken
Bi der vrolicheit

des anghesicht
verstont he vurich
it vn forchuldic
heit gheschick
heit vn bereidic
heit der sielen en
des lyues allegut
en dogede gerne
toe doen **W**ant
myt sulker leuen
digher wackerheit
warden ander in
de somit mer ge
tasthen to dogede
dan myt guden
werken selue **I**a
woe ghet een
werck schynt to
wesen dat myt
vurich en willich
like ghedaen en
wart **D**at maket
duzwille mer ver
dints dan wacker
ryngē toe dogede
dar vn en sach
he sulke drouys
ansichte myt ge
rn **D**ar he trac

heit vñ vnghe
 schettheit des
 gemodes vñ lau
 wicheit des lich
 ams to allen do
 gode af plach to
 merken **W**ant
 vrpicheit ende
 sonchge swarheit
 in den ansichte
 vñ in alle leden
 plach he in em
 selue vñ in ande
 ren mensche son
 derlyngte to my
 nen vñ verman
 den se dar toe
 alsoe vele als he
 mochte myt wor
 den en myt wer
 ken **W**ant he
 d had dat onder
 vonden dat al
 sulke vrpicheit
 der seden recht
 was als een mure
 en een sterck
 schilt des viandes
 schutte soe wie
 dar myt mede

ghewapent en
 was soe ghehicket
 he enē bloten ryd
 der die onder syne
 ghewapende vian
 de was de en altit
 toe der dot dechte
 vñ begertenden
 to brenghen

Woe he syne
bruderē plach to
raden die noet
druchte des lichams
to neme op dat
se man neme op
dat se beden mochte

O Vermyds dat
 dese hylighe
 vader merkede
 vñ verfont dat
 die licham vñ
 der sielen wille
 gheschepen was
 vñ datmen die
 lichamelike werke
 vñ die gesehcke
 doen sal in etē
 vñ in drynckē
 vñ in slape vñ
 in anderen noedruchte

Syns lichaems toe
nemen myt vnder
scheidē synen lich
am myt weder
spenych en werde
vñ nōmermer en
seste ick en mach
myt lange op ghe
richt in den ghe
bede blyuen noch
in den drucke
syns harte noch
in den gude wer
ke **Want** du en
dorstes mynre be
houcheit myt ghe
noch **Want** is
dat een kercht
vndercheiden vñ
in der gude matē
synē licham vñ
brage vñ slaprich
in den ghebede vñ
gude werke wesen
wil **Dat** het als
een quaet trach
esel cashen **Want**
he eten wil ende
myt mynē noch

werken en wil
Vñ ist dat he die
noetdruchte syns
licham in ghe
sontheit vñ in
siecheit van ar
mode weghen
myt kryghen en
kan **Dat** sal he
vñ des gene
mynē wil lidende
wele lidens hadde
Vñ mynant en
vant de en troste
en willichlike leit
Vñ dat ghebreck
myt lidsonpheit
sal enē van den
here myt der mar
teler loen ghelont
werde

Dan enē pape
vygande dar de
drue vutghenamē
wordē van der
volke dat doe tot
sonte franciscus qua

Op ene tyt
lact sonce fran

alsus om synen
 oghen sieck mens
 papen huys **D**ar
 die paus onoryus
 myt al synen haue
 myt ~~se~~ ver van
 dar en lach m en
 re stat **A**lsoe dat
 vele cardenale vñ
 ander grote clerke
 dagelyc to fonte
 frangyscus quamen
 om der myne wil
 de se tot em hadde
Vn̄ inden huse
 dar he m lach stont
 een cleyne vygar
 de de der kerke
 toe horden **O**nde
 in den huse dar
 he m lach stont
 een cleyne wy
 garde de der ker
 ken toe horden
Vn̄ in den huse
 een doer dat sy
 alle in den wigar
 de mochte gaen
 de dar quemen

Vn̄ want die drune
 de wyppen weren
 vñ dat ene ghenue
 hdelicke stede was
 soe quemē se vele
 te mer **A**lsoe dat
 die wigarde by
 nae van al synen
 drunen berouet
 wart **D**ie pryster
 wart gheschandelt
 siert vñ segede
 al mormumyrende
Aen was die wy
 garde myt groet
 nochtan plach ic
 dar alsoe vol wyne
 af to hebben als
 ic behouede m een
 iaer **A**n heb ict
 m dyt iaer alte
 mael verlaeren **D**o
 seide fonte frangys
 cus als he dit ver
 nam tot em here
 en wilt v myt ont
 vreden **W**ant wi
 en moghen dat
 no myt moghen
 beteren **M**er hebt

werken en
Vn̄ ist dat
 nochtan
 lchamē m
 fonteyn vñ
 sieckheit vñ
 mode
 myt lach
 con **D**ar
 om des groe
 mine wil
 vele idens
 die mensche
 want de en
 en vol
Vn̄ ist dat
 myt lach
 sal en vñ
 here myt
 telē loen
 wolk
Om ene papē
drune die
worde vñ
volke dat de
fontē frangyscus
Op ene
lch fontē

betrouwen in den
heer he mach dy
dijn schade om
my syns armen
knechtes wille
alte male wael
verseten **D**egte
my voe vele vate
plegestu van den
wijgande toe hebbe
als in alre best ghe
wassen is **D**ie
pryster segede drut
tyn vatte **D**oe
segede em sante
franciscus **E**n
weset voort aen
myet bedruuet noch
en spreket myem
ant een verwiltic
wort hir om mer
hebt gheloue in
onsen lieuen heer
gade vng myne
worde **D**u ist
dattu myn heues
dan twyntich vate
wyns **I**ch sal sedi
doen veruollen du

van der af wort
swoech die pape
du sat em toe
voste **D**oe die
wynthit quam do
kreste he van
der genade godes
twyntich vate en
myet myn **D**oe
verwonderden
em de pryster
du alle diet hor
den to male sere
du segede **A**l
hedde die vygande
vol gewest dat
hedde du moge
lick ghestewest twy
nich vate wyns
dar an toe wassen

Van der spisen
du van den cleden
de he recht vor
synē doden beger
den

Do sinte
franciscus
in synen testen
sieten dat he in

stauf sieck lach
 riep he synen br
 uders toe en vñ
 segede ghy wetet
 wal woe dat vrou
 iacoby my vñ
 onsen orden har
 de trou myt gro
 ter myne heft
 ghestest **Vñ** dar
 vñ vermode
 ich dat sedat vor
 groten danck ne
 men dat ghy oer
 mynen staet scry
 uen **Vñ** ontbid
 oer dat se my vñ
 den gestelcke lake
 dat in der ver
 wender aschen
 ghelicket senden
 wille **Vñ** aect
 van alsulker eyn
 ghe **Als** se my
 die wille to romē
 gemaket heft **Vñ**
 die eynge noeme
 nt toe romē my
 natervoel en is

van amandilo
 en van sucker to
 gader ghekaket
Dese vrowe
 was harde geste
 lict van den alre
 besten vñ ricten
 van romen vñ
 hadde auermys
 soute franciscus
 alsoe grote ghe
 nade vercreghen
 van gade dat se
 altyt auermys
 die myne en sue
 ticheit xpi vol tra
 nen was en sch
 en recht als een
 ander madgellena
 toe wesen **Die**
 bruder scenen dē
 bryue vñ een vñ
 en gync mit om
 enen bruder die
 en dar solde dra
 ghen **Vñ** rech
 te vort wart an
 die doer gheclopet
Vñ doe men se
 op dede was die

van der...
 swach die...
 vñ sat en...
 roste **Doe**...
 wynt quam...
 krete he van...
 der genade ghe...
 ruytich out en...
 myt my **Doe**...
 verwordden...
 en de vñ...
 vñ alle die...
 den to male...
 vñ segede...
 hede de vñ...
 vol gheest dat...
 hede vñ magt...
 lutz gheest...
 rich vñ...
 dar in toe...
Van der...
 vñ van den...
 de he recht...
 vñ deden...
 den
O sime...
 in synen...
 sicten dar...

vrouwe iacuba
dar myt groter
hasticheit geco
men v̄m s̄n̄te
frangiscus toe
vanden Doe
gynck een bru
der hastelick tot
s̄n̄te frangiscus
v̄n bracht v̄m
die badeschop
myt groter
blideschop wo
dat vrou iacuba
myt ōre soen en
myt anderen
lnde ghecomen
wer van romē
v̄m en toe
vanden Vnde
segedē wat sul
len wy dar toe
doen sullen wy
se in laten come
vader to dy Dit
segedē he dar
v̄m want in

den closter was
ghesat dat dat ge
ne vrouwe in
gaen en moſte ōe
en mach die miset
tyngē myt der
vrouwe op dese tit
myt holden Die
vid alsoe groter
gheloue v̄n m̄
ne vit nere lande
h̄r ghecomē is
De gync to em
v̄n bracht
v̄m dat wonder
lick was to ver
tellen myt oer
Dat clet en̄ alsul
ke spysē rech of
se den bryue ont
fangen hēd Doe
segedē die vrouwe
toe den bruderen
O bruder doe ick
myn ghebet dede
ward my in den
steest toe ghespin
ken Baet vnde

~~staf sieck lach riep~~
~~he syne bruderg~~
~~to em en segede g~~
~~wetet wael woe~~
~~dat vrou iacuba my~~
~~vū vnsen orden~~
~~harde trou myt~~
~~groter myne hebt~~
~~gewest~~ Vn dar om
vermode ich dat se
dat vor groten dan-
nemen dat ghy or
myne stat sarnien
Vn ontbidet oer
dat se my van de
geesteliche laken
vandet franciscus
dyne vader haest-
le vū mestet myt
want beidestu yet
lange du en salt ene
myt leuendich vū-
nden vū brenghe
eme alzulken lake
vū alzullich dyndi
ome alzulke spise

Dan aff to make
brenck oick myt
dy eyn groot stukke
wass keerssen aff
to maken ofte wy-
zock des gelick
vū al dese dynghe
helt dese bress
sonder allene wy-
zock also dat die
gene die de drie
koninghe myt
gaue toden kin-
de ihm sande
do dat gebare
was dese selue
sande oic die ede-
le vrouwe myt
gauen sinte fra-
niscus do hy ster-
uen solde Die
vrouwe bereide

em di spise dan
he al wat aff at
toant he genake
de syne eynde
wan den wasse
dede se fersen
maken vñ van
den dede ene zo
ck: dan he in be
grane want
Was dat he vade
keiser begeerde
dat he ene sind
lyu cine make
wolde dat alle me
schen op de ker
schach de vogele
vñ de ossen vñ
den ezelen vñ de
arme lude mael
eten solde geue
Inte fransca

segede op ene tyt
Wan ich myt de keiser
to sprekene Ich solde
em byden vñ raden
dat he ome die my
ne gandes vñ ome
myne wille ene sim
derlynghe esse setten
wolde dat nyman
die lewenike vange
eff dode off enich
quant doen solde vñ
des gelike dat die
ouersten hen vaden
stede off van dorpe
alle van die lude
dan to drovingen
dat se van oen can
ne buten den sted
vñ bute de dorpen
solden werpen dat
die lewenike vñ die

anden vogele op
 alsoe grote heichht
 wat to eten hedden
 vñ so wie die offen
 vñ deazelen hadde
 dat he die op dē he-
 ligen kerfnacht wal
 voden solde die heef-
 ten die se hedij vñ
 oick mede dat die
 riken lude dē armē
 op die groten heich-
 ht wael eten solde
 geue van guder spi-
 sen want ainnyt
 den heñ die om on-
 sen willē ghebare
 is so woldē he dat
 op den dach elck
 kerstē mensche em-
 seluen blide make
 solde inden herte

vñ want he em
 selue onē gegene
 heuet dat dan
 dme alle mensche
 nyet allene den
 armē menschen
 mer oic mede dē
 dierē vñ den vo-
 geliken myldeh-
 ken an dienen
 solde

Ho he dat ouer-
nyet en volde v-
delget he by

Hest dē vure
 hadde he sin-
 derlinge myne
 in den water da-
 ir he hige penitē-
 cie vñ die selige
 tribulacie mede
 betekent is dan
 vlecten der ziele
 mede aff gedwagē

werden vñ dan
ōme so wānet
he syne hāde
lofch so werko
he alzulke stede
dat water dat
van syne hāden
viel nyet vōten
mych getreden
enborde vñ
nyet groter re
uerencie vñ nō
dicheit trat hy
op den sten vñ
myne des gee
ne die eyn sten
off eyn leie geli
cken is vñ sde
wānen ymand
trecken vande
bome holben
ōmet vuer

Dan aff to waken
begeerde he dat mē
se mydden nyet aff
snoyen enfolde vñ
dat dan altyt wat
oppe bleue dat was
sen mochte ōme des
geens myne willen
die an den holte
des cruceb ōme onse
salicheit to vuerue
gestoruen is vñ des
gelikes hytte hy den
broden die den hof
verwarden dat he
alden hof nyet to
warminois besyen
noch planten enfol
de ayer dat dan wat
bleue gruen cruet
vñ blomē op toe
wassen ōme des

... wilen die
... hōme des lam
... eyn leie der
... gelietor is
... die hōffine
... eyn stede
... hane alte
... wānet
... die sōne
... witten
... folde ty
... menschen
... sōne
... wael zake
... sōne
... sōden
... elcht
... vñ
... god
... gemake
... wilen
... vñ

geens willen die
een blome des kam-
pees eyn lehe der
zaelen gelieten is
vñ dat die hoffme-
ister op eyn stedekē
vanden haue alre-
hande wahrenēde
gude vñ die schone
blomen voortbren-
gen setten solde vñ
dat die menschen
aunyt den schone
blome wael zokede
gude oere scheper
die vuiriger solden
lanē want elck
creatur zopet vñ
secht **O** mēsche god
heuet my gemaket
ōme dyne willen
vñ dan, ōme wā-

140
nen sinte fran-
cisus alre hande
creaturen sach off
ruerde so schen
dat recht vā by-
nnen vñ vā buite
Dat sijn geest
meer midē hemel
dan inder erde
waes

Ho he die sone
vñ dat vuir vor-
ader creature erde

Banen alle cr-
ture die geyn-
te rede enbidkē
plach he die so-
nen vñ dat vuer
alre meest to my-
nen vñ segede
des morges wā-
nen die sonne
op riset so wer

guet werde by d'
 genaden gaides
 anderwerff segede
 om sinte fransisc
 segte my die wan-
 heit want dunc-
 ket dy vñ ontsie
 dy myet ich by u
 vander genaden
 gades myet vuert
 want an myt d'
 genaden gaides
 det heilige gees-
 tes byn ich myt
 myne hen gade
 also vemyget dat
 ich vanden eyn-
 de vñ vanden
 leuene enen ge-
 lict to wreden
 sta Doe segede
 em die menschen

apenbar-lick va-
 der na onser
 konsten en mach
 men dynre sier-
 heit myet genesē
 vñ ich vermode
 dattu in dat eyn-
 de september off
 in dat beghyn oc-
 tober sterue salst
 Do rekende sūte
 fransisc dan
 he lach synē hā-
 de myt groter
 begeerte vñ re-
 uerence to dē
 heren vñ segede
 myt grof vrolic-
 heit welkome
 moit my zuyt
 die doir wege
 byn beghynne

sonige wonder-
like wercke die
sunte franciscus
vn syne ierste
geselle dede

In den ierste
is to weten
dat sint frāscu
m al syne wer
ken onsen here
ihm xpm vū
mede formich
was want al
soe als ihns xp
ns inde begyn
ne syne pdik
ynge twelf vid
gelesene geselle
die die heilige
armode viduicāre
hadn vnde also
als een vande
twelf apostole

sich sehē hynck al
desgelick was dan
eyn van syne twelf
gesellen die hieton
broder johānes
vande capelle oic
eyn sehē hynck vū
also als die apof
tolen wondliken
māne weren vol
des heilige geestes
alsoe were oic sy
ne gesellen mens
schen van also gro
ter heilicheit dat
al der werlt dat
aff vū dēre m
ochte

Wdo sinte frāsc
cus myt sine gesel
len van onsen
here gade sprack

Vn wo em ihu
tpf mydde ond
em apenbarde

O die heilige
vader sūte
fransca die al sy-
ne gedachte in
xpo ihu gewor-
pen had vñ op
al syne vlticheit
vñ al syne begerte
in lesynge vñ in
bedynge to synen
waclbehagene or-
dinerde vñ op
syn tyt in dē begy-
me van synre
bekerynge myt
synen broderē sat
geboit hy enē van
em mit groter
vnsicheit des

142
gestes dat hy in dē
namen des he-
den mont oplu-
kede vñ spreke
wat van onsen
herē gade so wat
om die heilige
geest gene to spre-
ken vñ do he vā
gehon-samli send
marre van gade
wonderlike dyn-
ge began to spre-
kene hiete he ene
stinge vñ geboit
enē anden dat
he des gelyck na
synē vermogen
van onsen herē
gade wat gades
seghe de vñ do
die broder

gheonſam was
vñ grote dyngē
gades bagan vid
to ſtortene do
lyete on ſunte fra-
nſca ſwighē als
he de anderē had
gedaen vñ geb-
oit den derden
dat hy ſonder
berant wat to
den laue gades
ſolde ſegge vñ
deſe derde ge-
lyct den anderē
myt outmodigen
gheonſamheit
wonderlike dy-
ngē voutbrach-
te lyete he om
ſwigen vñ also

dede hy vout myt
en allen die byen
ſeten vñ in die myn-
like collaer van
onſen lieue heren
gade apenbande
em ſich onſe lieue
here ih̄s xp̄iſtus
mydden onder em
in enē gedaente
van enē altoſchone
nigehynge vñ gebe-
nedigede ſe alle
gader myt alsoe
grotter ſuticheit
der genaden dat
ſunte franſcaſel-
uen vñ alle die
brodere in dē geſ-
te op gerofē wor-
den vñ legen op
der erden alſe do
de lude die van

der lude gewo-
nen vñ do in re-
de on ſchone au-
te ſwighē hy om
en de luffte ge-
der ſantet on-
lyete hy ih̄m
vñ dat d om
ghegheue die
enclit ſwarte
we der ſpuect
te mēten mont
vout vñ to die
vñ in ſime me-
den vout op li-
net die maket on-
te he vñ d sym-
pote menſchen
vngen vout vñ
vout in den laue
gades
vñ ſunte franſca-
vñ ſime geſellen

deser wilde gewo-
 lden vñ do si we-
 der to em selne qu-
 ame seghede hy om
 myn alre lieffte b-
 roders dancket on-
 sen heere hen ihu
 xpm dad id om
 behegehet is die
 hemelsche schacte
 doer der sympe-
 re menschen mont
 geapenbant to we-
 sen vñ stimer me-
 schen mont oplu-
 het die maket oick
 als he wil d' sym-
 pehre menschen
 zingen wns vñ
 vont to den lane
 gandes
 too sinte frūasto
 vñ syne gesellen

myt sinne clare
 gevonde worde
Sunte clare
 plach dicke wi-
 le van sinte fru-
 ascus myt hehg
 vermaninghe
 getroust to werde
 vñ bat oen dat
 he doch enb ome
 se to troestene
 myt oer ete wol-
 de vñ do oer
 dat sinte frūas-
 cus weigerde ge-
 miel id dat syne
 gesellen ome sinte
 claren begeerte
 to vnullen em
 segedē wad' ons
 duncket dat dese
 strengicheit tege
 suster clare die
 also sehger

gemeynde gades
is to wederstane
nader mynne
gades myt en
is vñ sijn d'lyng
ge want se na
d'ynne zade alle
punte d'werlt
heuet gelaten
Dattu myt ey-
ne myt oer e-
ten enwolt al
hedde se dy myt
also grote anleg-
gen wat meer-
re ghebeden
Du enfoldes oer
dat billick nyt
geweigert heb
Do antworde
em sinte fran-
ciscq vñ segedē

Duncket v dan
dat guet dat ich
sijn deser beger-
ten hoeren sal
se segedē weder
ja vader se is
deē waerwerd-
ich Dattu oer al-
soe voel to lieste
doet segedē sinte
franciscus auer
myds dat v dat
guet duncket soe
is my dat aect
heue en op dat se
te bet ghetrost
werde soe wil ick
dat ic ghesche
Toe onker vrou-
wede van den in-
gelen Want se
heuet toe sonce
domynicus ghesla-
ten ghewest vñ
in den dat se on-
ser vrouwen sted-

wader sie dar se
 ghe wilt want mi
 een bruyt xpi se
 maect **D**ar sal
 se oer wat af ver
 bliden vñ laet ons
 dar et hen in den
 name ons here
Doe sinte clare
 myt enre suster
 op enen vernome
 de dach al dar ma
Vn onse here
 vrome die moder
 ons here oetmo
 delicken anthebe
 den had vñ al die
 stede auer al myt
 groter ymchet
 gheuytirt hadde
Dede frangiscus
 als he ghe won
 was de tafel der
 ken op die slechte
 erde vñ doe he
 myt sine gheselle
 en myt sante cla
 re vñ myt orre
 ghesellinne an de
 oetmodighe tafel

ware staen sitten
Doe begon he
 wor dat 11ste ghe
 richte van onsen
 here gade altoe
 soetelick vñ also
 hoge gothc toe
 spreken **D**at he
 en sinte clare
 vñ al de anderen
 die ander armer
 tafelen sare myt
 alsoe groter auer
 ulodicheit der soe
 ticheit gods in de
 ghesse ghetasthen
 worden dat se setē
 myt oet hen vñ
 myt hande toe
 hemel ghereket
 vñ onser lieue
 vrouwen kerke
 van den ingelen
 met alle der stede
 vñ den busch yme
 lande scken myt
 enen grote vuere
 onsteken to werde
War ym dat die
 van alyst auer al

Dinck...
 die ghe...
 sym deser...
 ten hoeren...
 se segde...
 ja onder...
 des...
 di dattu...
 soe...
 die...
 frangiscus...
 moder...
 ghe...
 vñ...
 here...
 re...
 werde...
 dat...
 doe...
 wede...
 ghe...
 heuet...
 dom...
 ten...
 in den...
 se...

die gheberchte
dar vmlinc hulle
licke quemen lo
pen en wande
ganelick dat et
al verbrant hed
ghewest **Mer**
Doe se dar que
men vñ seghe
dat dar geen
schade ghesche
en was **Doegh**
ghen se dar m
Vñ fonde son
te franciscus vñ
sonte clare mit
alle den gheselsch
appe vp ghes
ghen in den gree
ste by den oet
modighen tafe
len sitten als die
ghene die van
em selue wet en
wiste en **Doe**
dachte se dat et
gotliche voer
mochte wesen

dar se met churlic
ker vertroffynge
in ont synget were
vñ syngen wal
ghesterket **Dar**
was sonte francys
cus vñ sonte cla
ra vñ alle die dar
were in orre he
len alsoe auerulu
delijcke versadet
Dat se van der
lyfelicker spysen
myt voel en roer
den noch en ach
ten **Vñ** doe sonte
clare weder to
sonte domyand qua
worden die suster
seer verblit want
sy hadden mit
Dat se sonte fra
nciscus tot enen
nome closter to
beware hed wille
setten **Als** ^{he} agneta
oer natuurlicke su
toe florëae enen
abdisa hadde ghe
mact **Deck** plach

he somtijt **S**inte
 clare toe **S**edden
 bereide dy du most
 gaen war dat ich
 dy seynde **V**n doe
 plach se als een
 dochter der ghehor
 samheit en der oet
 modicheit weder
 to antwoorden **V**a
 de ich byn bereyt
 toe gaen war dat
 ter **D**ij dyn wil is
Vn vander tyt
 vort blef sante
 clare in den her
 ghetrost en verblid
Moe onse here
 got in ene capit
 tel v dusent brui
 der oer noetdrucht
 besorgden **D**ar
 sante domynicus
 myt seuen synre
 bruder mey was

In ene capittel
 dat by sante
 maria van den

ynghelen ghehal
 den was weren
 vergadert mer da
 v dusent bruders
Dar sante **D**omy
 nicus myt seue
 brodere van den
 syne mede was
 yn aeck een Car
 denael die som
 tit myt se sanct
 vn predicten den
 broderen **V**n do he
 de hylighe ghesel
 schap op der erde
 sach sitte by seftighe
 en by hondart en
 by drie honderde
 in gutlicker colla
 ge of in bedyn
 ge myt tranen of
 in ander oesem
 ge der mynen
 vn dat myt soe
 groter hylcheit
 dat dar geen ru
 mur af scheen
 toe wesen **H**e
 verwonderde yn
 harde seer **V**nde

seide vnd groter
ymichheit myt
namen wantlike
dit syn gescreide
hen gards want
ouder en endor-
ste mymant fabu-
le noch buerten
vont bringe mer
wan dat se vga-
derde dede seere
gebet off streide
vñ spreouder en
wat van salicheit
oerre zielen Oer-
bede was die blo-
te eerde off eyn
lutte strou dan
op oer hoenel pole
was eyn steen off
eyn holt Also dat
ome die ymichheit
die dan was vele

lude vnd des pantes
haus dan quemen
want hy op die tyt
dan na bij lach vñ
oer hertoge greue
vñ bauhossen rid-
derb cardinale bis-
schepe vñ clerke
edel vñ onedel al
hep id dan ome vñ
grote vngaderinge
to siene vñ ouer om
oer hoenel sinte
franasus die den
schone rouff vnd d'
wert gerouet he-
uet vñ dat ymige
rudde to der veide
xpi stuerde vñ de
se alle vngadert we-
ren stont die hehge
herde vñ die erse
me gheedel nam

sunte fransiscus op
 vñ began d' helige
 v'gaderinge dat
 wout gades myt
 eyne nymmentlike
 stemme to p'diken
 vñ began synen
 sermoen aldus wij
 heby grote d'ynge
 gelouet a'er ons
 syn noch vele met
 d'ynge wed' geloe
 uet lait ons hady
 vñ lait ons hape
 dan to heby dat
 is eyn korte wel
 de dat is eyn lan
 ge p'yne dat h'edē
 is kleyne die
 glorie is ongeey
 ndet vnde op de
 se wonde reet hy
 em alle outmodē
 like der moder

der heiliger kercke
 outmodich to wese
 die soticheit d' bro
 der liker myne to
 halden vñ vrede
 vñ eyndrachtich
 te allen mēschen
 to halden vñ to
 bydy vor all dat
 volck: gades hy leer
 de em oick tydsam
 heit in wederstore
 to heby kercheit
 vñ sinnerheit d'
 engelen to halde
 vñ vrede vñ eyn
 drachticheit to ga
 de vñ alle to mē
 schen outmodich:
 vñ sachmodich:
 myt alle mense
 hen to wese die
 werlt to v'smaen
 vñ myne vnde

winckheit to den
heiligen ewighe
to heby wacker-
lick te wesen in
gebede vñ in
gebade gades to
vullenbrenghen
die gebade gades
vñ alle forcht
dicht des lues
vñ der zielen
in gade to wer-
pen den guden
herte vñ op
dat gh dat die
bet halden mo-
gen so gebieden
ich alden brude
die hij vergade-
rt syn in dienste
der selger gelio-
n samheit van
eten off van

Drynckien off van
andere noutruste
des lichaems ewige
sorguoldicheit en
heby maen/taet
v allene to den la-
ne gades werp
al v sorghe in xpin
want em is die
sorge beualē van
v sindlinge vñ
alle die dan we-
ren deden aldus
vnde kuerde em
myt vrolike ghe-
mode to oerten
gebede vñ sinte
frā Dominico die
dan tegewordich
was v wonderde
harde sere vande
gebode dat dan
fransisco gedaen

hadde vñ en ducht
 te dat he sind' ondscheit
 vout vor om dat he gebaden
 hadde in also grot' mēychte
 van volke nymande van
 noutruste des lichaems
 sorge to hebben vñ hadde
 anghest dat onder die
 grote schaer' grot' gebreck
 solde comen mer onse
 hē ihs xps wolde bewysen
 dat hi selue voer die
 heue geselschap vñ vor
 syne arme kynde
 sindlinge sorge droege
 want rechte vout begane
 de he die

van parise vñ die van
 spoletē vñ vā al den stede
 vñ lande omelynck dat sy
 aldan quemen mit perden
 mit mule mireselen gelaeden
 mit brode vñ van wyne
 van bone vā kessen vñ
 mit alrehande noutruste
 die guden arme bruders
 behoueden vñ dan to
 brachten se tafelen
 vñ vatedeyne vñ grot vñ
 wat redschap dat se to
 done haden vñ eynuwelick
 rekēde en die beter to
 wesen dat hi

Der schaere mocht
te diene vñ be-
sorghen Dan sol-
destu gesien he-
bin die geselsch-
ap der heilighe
riddere vñ edel-
ynghe blidelike
vmychlike die-
ne dan soldestu
gesien hebin vele
nūger denore de-
rtke die rechte
als vtiage knech-
te al omme liepe
ōme to besien
off em vet ghe-
breke Dan
soldestu gesien
hebin vele nūger
lude die myt

alzulker/ lieuede
arme broden byf-
tonde off se gediene
hedu den aposto-
len onses lieue
hen ijm xpi do
sunte dominico
alle dese dynghe
sach vñ kande
dat die gothike
vorsichth swan-
achtich dan mede
was bensepede
hij om seluen
oemodhke vā-
den ordel der
onbescheidheit
dat hye gedaen
hadde vñ kande
vor sunte fran-
cisus vñ sprack

syne scholt/ outmo-
delike dan/ aff
vñ segede werthike
god dieget forge
vor desen helige
armoden d' ewa-
gehen to halde
vñ vermaledide
van gades wege
alle die broders
van myne orde
Die eigenschap
inden orde vme-
ten to heby vñ
sunte dominico
wab harde sere
gestichte van sūte
franciscus gelo-
ue vñ vander
gehonfameit/
vñ vand' armo-
der groten

148
geselschap vade
gothken voer-
somheit vnde
vander auulo-
dicheit/ alles dy-
nges inde selue
Capittel wab
sunte sa francis-
cus to weten
gedaen dat vele
bruder paufer
vñ yseren pla-
ten droge dan-
ser somige aff
gehuyert wor-
den dat se ind'
sefenyngē niet
en mochten
blyuen somige
worden dan-
sieck aff vnde
somige storue
Dan/ aff dan/

ōme gebout hi
by gelonfants
dat eyn vusbe-
lic: brod' alzulke
dyngge to em
brachte dese ha-
den **D**an werē
wael vyff hou-
dert panfer
vergadert vñ
yferne rynge
ōme ere arme
vñ ōme eren
licham plege
to dregene die
he em allē vout-
men to drage-
ne verhout
Dan na trouste
he se die heilige
vader vñ leer-
de se **W**o dat

se die werlt mit
getrouster vrocht
souden laten vñ
gaff em allen on-
loff to den lane
gades vñ to der
eren weder to
oere lande to vaere
Wo dat sunte fra-
nciscus seie glorio-
schick ene broder
mit vele brudere
vñ ebande

De eyn vrent
edel ungelyn-
ck to sunte fran-
ciscus orde qua
vñ der broder
abnt angetagen
hadde do kiredi
he anmytt temp-
taciē des viants
also groit engenne
ge

in myn hage op
dat adme dat on
die ducht of
die fact droge
dan ōme we-
en die moude
vñ die regel
die die lanchet
die roket vñ die
vrentliche dan
die also seie logeus
die on ducht
die of hi ene
vndachtliche last
dragen heede
die die he sticht
vrento was die
orde to laten
vñ weder to der
recht to loze mer
syn moister had
de em geleert
so tomer in wa-
re ginge by der
micheit altair

vñ myshagē op
dat abnt dat em
rechte duchte off
he enē sack droge
vñ dan omē we
ren em die mouss
en vñ die cogel
vnde die lauchheit
des sockes vñ die
sarpicheit dan
aff also sere tegens
dat em duchte
recht off hñ enē
ondragelike last
gedragen hedde
also dat he slicht
beraden was die
ordene to laten
vñ weder to der
wert to lope mer
sijn meester had
de em geleert
so wāner hñ wa
n ginge by des
sanctes altan

149
Dan dat hehge
sacinet op stont
dat hñ dā my groter
reuerenāē myt
geboegede knyen
myt blote houede
vñ die hande to
gader gelacht em
selue des wegē
selde mygē dat
oick die iongely
nck altit blidelike
plach to halden
vnde dat geniel
des selue nachtes
do he beradē was
sijn abnt to laten
vñ weder to der
wert to laeren
dat hñ vor dat
altan dan he vor
to knyen plach
rechtvort inde
geste gegrepen
was dan omē
eyn wonderlike

visione geapert
wart. Want hye
sach ene ongetel-
de manichuoldic-
heit van volke
vor by eme twe
vñ twe ind' pro-
cessien Die myt
altoesthike dede-
ren gededet we-
ren vñ beide
in angesichten
vnde in hande
blenckeden se
werden soemre
dan die sonne
vñ gingen myt
sange vñ myt
volherteliker
blitscap der en-
gelen psthiken
vñ soteliken
singen vñ ond'
em ginge twe
die konneschene

vñ edeler dan alled
anderen myt azul-
ker danheit bega-
uet dat em debal-
len vñ wonderden
mochte die dat sege
vñ an dat eynde
vander processien
sach he ene myt al-
so groter glorien
varet dat hy schon
recht als een nye
ridders van alden
andere sundertun-
ge geert to wese
Die rongelyck
de dit sach vñ won-
derde sich sere
wat dat dit was
vñ endorste die
ghe die vor by
em ginge myt vra-
gen noch enhad-
des gene macht
aunnt d' suetich

Dan/ hy mede be-
 ganet was mer
 zo die p[re]stie vor-
 by om was do
 vermanede heem
 v[er]bragede die
 echtersten vnde
 segede o my alre
 hefften segget my
 wie sijn dese twe
 die also wond'like
 geledet ind' p[re]s-
 sien gaen do ver-
 togen sijn en blenc
 kende angesichte
 v[er]bragede wy sijn
 alle mynbroden
 v[er] comen nu vid
 den paradise he se-
 gede vort wie
 sijn dese twe die
 also schone v[er]w[er]-
 derlike blencken

haue die anderen
 se segeden sinte fra-
 casius v[er] s[un]te in-
 thom[us] v[er] die leste
 die van em allen
 geert vort dat is
 zyn helich broder
 die nyelingege-
 storne is De wy
 nu aldus myt to-
 der ewigen vrou-
 den des hemel-
 rikes myt aldus
 daniger glorie
 v[er] victonen bre-
 gen ainnyt dat
 die crachtiken
 tegen die becar-
 yngen strijt v[er]
 volherden ind'
 helige opfate to-
 den eynde toe
 dan/ myt alle
 ne die m[er]sche

mer ou die enge
len nu aff vbliden
vñ dese costliken
dedere dy wy nu
also auerschone dre
gen sijn ons gege
uen vor die scar
pen dedere die wy
inden orden mit
hofsamheit hebij
gedragen vñ die
clantheit der glo
uē die du siist
is ons gegeneu
vor die outmodi
ghe penytēcie
die wy dede vñ
voer die helighe
armode vñ ge
heusamheit vñ
vor die sūer
reynicheit die

Wy mit vreliken
gemode to de cū
den to gehalten
hebij vñ dan omē
heue kynt enlat
id dij myet hart
duncken wesen
den sack der re
hgien toe drayē
die aldub bruch
tber is want
isset sake dattu
in sinte fransco
sack omē die mo
me onse heren
ihū xpe der we
rlt versmaist
dijn vleisch end
halde vñ tege

den mant inwendelike
stridest. **D**oe salu mit
ons in den selue de
dinge ghaledet wesen
Doe dit gheschiet was
quam die iongelinc
weder tot en selue
vri was gheskeret
van den vyfroen
dat he alle die beca
rynghe veder stond
vri syne crancke
wille vri syne scholt
vor den gardiaen
bekande vri vor die
ander ghempen bru
ders vri begerden
vort scharpicheit
der penytencie als
of et groet riddom
ghewest hadde vri
starf dar nae in enē
hulliche salighe leue
en to den laue ons
here ihu xpi

Doe sante franciscus
torteldiuuen verlost
de vri makede en
neste

Een knecht
hadde in den

151
herueke ser vele
torteldiuuen gheum
ghen vri droch se
al le^{en} dich leuendich
en wech vme to
vercopen. **M**er son
te franciscus altyt
vol guderarenheit
was en sonderlinge
toe schape en lame
ren vri toe vogel
kens. **D**ar ^{mede} nae die
in der hylghe scryf
turen dar mede
de otmodige siele
betekent is nyt en
komen in der gen
re hande die se dode
Die knecht wart
rechte vort van
gade gherurt vnde
gaff se em alle gader
vri doe se die ghu
derarene vader al
ontfangen hadde
Doe setten he se
in synen schoet vri
bestan em ser myn
like toe to spreken
vri segedede. **D**ie
torteldiuuen myne

tempel en suuer
vñ onnosel van v
het ghy v vange
Mer ick wil v van
der doe verlosen
vñ neste make
op dat ghy vruchte
moghe vort bren
ghe vñ per men
nychuldich werde
nae den ghebede
wes scheppers
doe ghynt sante
franciscus vñ
makede em alle
neste vñ se vode
vonghen vor den
brudere vñ wor
de seer vmanch
uoldiget vñ toge
den also grote vri
heit vor sante fra
nisco vñ vor syne
brudere recht of
tet henen hedde
gewest altyt vade

brudere opgenodet
vñ ensheden oic
myt van dan eer
en sante franciscus
onlooff gaff vñ to
den kynde dat se en
gaff segede he du
salt noch in desen
orden eyn myne
broder wesen vñ
onsen heñ ihu xpm
denchken dienen
vñ also geschach dat
to der ere vñ toe
den laue onses he
uen heñ ihu xpe
Wanden vonden hie
belde dat frāscus
apenbande dar wy
uerhande stait vād
myne bruder orde
in hennet is

De sante frāscus
op ene tyt den
alre ouerste vñ syne
gebede mynentlike

anginc apenbande
 syne vleischelike o-
 gen eyn wond'lich
 visionen vñ dat was
 eyn seer groot belde
 geliker wyf alse Na-
 bud godonosor inde
 slape vertoget was
 dat hadde eyn gulde
 hoenec vñ also scho-
 ne angesichte syne
 berst vñ syne arme
 weren van siluer-
 en syn buect vñ
 syne dec were van
 metale syne bene
 van yseren vnde
 syne vote weren
 eydeels van yserē
 vñ eyn delc van
 erde gemaket vñ
 he was geledeet
 myt enē sache dan
 he em seer affsche
 to schamen do

sunte fransco dat
 maefel sach vñ won-
 derde hy om harde
 sere synre onspreke-
 lken scheemde scho-
 enheit van synre
 wond'liker greut-
 vnde vand' scheemde
 die dat vanden
 sache omē em schen
 to heby vñ om al-
 dūb vñ wonderde
 vnde syn hoenec
 vñ syn sunertlike
 angesichte an sach
 sprack dat belde
 to em vñ segedē
 wan omē vñ wond-
 tu dy aldus god he-
 uet dit exempel
 to dy gesant dattu
 vā my soldest lere
 wat dat dymre or-
 dene geschen sal my
 to comeden tiden
 dat guden hoenec

bruder...
 vñ...
 on...
 on...
 den...
 giff...
 sulc...
 orden...
 broder...
 onsen...
 den...
 vñ...
 to...
 den...
 uen...
 wonden...
 belde...
 apenbande...
 uerhande...
 myre...
 in...
 op...
 alre...
 hebbe...

vñ dat schone an-
gesicht is dat begun
dymre orden datop
die bretheit der
ewangelien volco-
menheit gesat is
vñ also als de sub-
stanaen vande gol-
den bauen alleme-
tail to stlick is vñ
suerlyck an to syen
vñ also als die stede
des hoenedes baue
allen leden hoger
is also sal dat be-
gyn dymre orden
aenmyt d' guldere
hemelscher myne
also costelick wese
vñ ome die engel-
sche reynheit also
suerlyck wese vñ
ome die willige
armode van also
grotter heyl wese
dat all die werlt

Dan aff vñ wonder
sal vñ die konyn-
ne van saba dat is
die heilige kerke
sal vñ wonder vñ
wyde vñ gerzeker
werden moeren
herten als d' sende
ierste voren syn
sal dymre ordene die
grote schoenheit des
heiligen leuens dat
schynsel d' godliker
wysheit blencken
vñ lichte recht als
syn spigel der enge-
len vñ salich sullen
se wesen die doege-
de der ierste costli-
ker stene in der
guldene honede dan
syn xpm myt alleme-
de conformert
werde sullen pynē
na to volge mer
an die hemelsche
schoenheit pynen

an to hanghen Day
 an die bedriechlich
 der bloiender werlt
 Die borst vñ die ar-
 me die van siluer
 were gemaket die
 solle wesen die an-
 der stant dyne or-
 den die also vele
 leger als die erste
 sal wesen also selu
 beneden den golde
 is. Ende also als
 dat siluer konstlic-
 heit clarheit vñ
 zuengude klanck-
 heuet. Also solen
 mede andere state
 vele costliker bru-
 der wesen vñ heuet
 med' heger scryf-
 re vñ in claren
 schyne d' helicheit
 vñ in den guden
 gehide des won-
 des gaudes vñ de

also groet sullen see
 wesen dat oer some
 to pausen oer some
 to cardinale vñ vele
 to bisscopē state geha-
 ren solde werden
 want bi der borst
 vñ bi de arme der
 menschen stercke
 betwysset is. Dan o-
 me sal de he' mder
 tijt menschen vñ wer-
 ken siluerich vñ
 konsten vñ daer
 van doegden die
 beide myt wysheit
 vñ myt gude leue
 dynen orden on-
 der al die clercke
 sole vbrocke van
 manngerhande
 onbechtynge der
 viande vñ der
 boeser menschen
 vñ al ist dat won-
 derlike geslechte

wesen sal nochtan
ensalt to dē eerste
volcomenē stant
nyet geraken
ayer dat sal dan
tege te leggē we-
sen recht als dat
siluer tegen dat
gelt Dan na sal
die derde stant in
dyne orden comē
die den metalenē
buke vñ dē me-
talene den sal
gehke wat also
vele als die me-
tal oncosteler
geschatter wont
dan dat siluer
Also sal die derde
stant leger wese
dan die twe ier-
te vñ al ist dat
des metalē vele
vñ wyde inder
wert gedeilt

wort nochtan sal
oer vole van desen
wesen den oerbue-
ck oer guet sal wese
vñ oer glorie in
religien confusie
die nyet dan eert-
sche dyngē en sullē
smaken vñ al ist
dat oer tonge dme
der conste willen
gehke den metalē
wael luden sal
nochtant sullē se
als oefeners des
bukes gehkende
metalē Also sūnte
pauwel seget ge-
rekenet werden
want oer wondē
sullē anderen lu-
den recht als
hemelste wondē
schynē vñ wisen
anderen luden

de persone des le
vni mer te sullen
sullen dan dorste sta
vñ d'ijer nae sal
de vrede staer comē
in den iheren
vñ gemaleet is
vñ gheliker wese
al die sere marke
siluer en golt d'ijer
get vñ breket s'ijer
sal die sere van al
for g'ijer hardicheit
vñ iheren boetheit
vñ dat he aue
vñ s'ijer kalt
vñ v'rooster
vñ v'ijer
vñ dan s'ijer
vñ v'ijer
sal te doen al die
g'ijer caritaten
vñ v'ijer vrede
vñ dat die s'ijer
v'ijer vrede
der vrede vñ
dat die metalen
v'ijer vrede
vñ d'ijer vrede
in die kerke

die fonteyne des leuens mer se sullen selue van dorste steruen **H**yr nae sal de virde staet come die in den iseren bene gemaket is want ghehicker wie als die isere metale siluer en golt dwynget en breket **A**lso sal die staet van alsoe groter hardicheit vñ iseren bosheit wesen dat he auermyds synre kalticheit vñ verrostericheit vñ iseren seden de dan sullen wesen vergeten sal te doen al die golden caritaten der iuster bruder **V**n dat die siluer warheit der ander bruder vnde dat die metalen walludende worde der dander bruder in die kerke spi

gheshyechret heb ben **N**ochtan als die bene dat licha draghen **A**lsoe sol len die in eenre stercheit der verrosterde ypoocrythe die orden stande halden **V**n die bucke vorcreuen vñ die iseren benen beide sullen vnder de cledynge schulte en onder dat abit der regulen bedeket wesen **V**n dese alsoe verrosterden isere lude die alsoe den buke dynen sullen der werlt verborghen wesen mer den heer apen baer **V**nde sullen die alre costelyste dogede myt den hamer des quaden leuens recht als tompet maken **D**ar vñ sullen se recht als hart

iser myt voer der
tribulage vñ myt
merre der vrese
licheit en banghe
heit dan alsoe ge
prijngtet werde
dat se myt allene
myt den duuele
myt den regnres
der werlt in dat
voer vñ in die
kalen ghetrecket
sollen werden **O**p
dat die mechtige
myt aechtige tur
mente gheprij
ngtet sullen
werde **D**u want
se myt onwerdic
heit vñ hardic
heit ghesondich
hebben **D**oe sulte
se van den on
werdige haede
pyne liden vñ
sullen toe alsulker
vñ lidomheit co
men **D**at ghe
licker wys als

dat isere alle mytal
weder stet vñ ver
wymmet **A**lsoe sulte
se em teghen alle
mensche vor setten
myt alleen wertelick
mer aeck mede ge
stelick vñ sullen
venē alle dinge to
verwynē **D**ar se
onsen here seer
in vertornē vnde
myshaghen sullen
Die vifte staet
sal ens delc iseren
wesen auermids
die vorsetder vpo
grytten vñ eens
delc erde auermids
de gene de warlic
ke sake myt alle
vermynghen vñ
ghelicker wys als
du in den voete
settest dat ghebacke
erde en isere dan
an were **D**ie me
nochtan gens sijn
to stader ver emde
en mach

al se sal in den
al den dinge staet
der orden wesen
want der alsoe
more twynge
se sal sijn tuf
men den verme
vñ vortren vñ
de ordene bruder
de van den stae
der vnter dinge
vñ van den ghe
licker der ghe
licker sijn dat se
auermids twyde
vñ gheprijngtet
moghen verem
gheprijngtet vñ en
sullen myt allen
der vnter dinge
geliken vñ die
vnter vnter
euer oec sullen
se myt sijn
voeren vñ myt
voeren die myt
sijn ghebacke
sijn dit is myt

Alſoe ſalt m den
 leſten **d**achte ſtaet
 der orden weſen
 want dar alſoe
 grote twynige
 op ſal ſtaen tuſ
 chen den verme
 tene gpooyten vñ
 de erdene bruder
 de van den ſtike
 der tichker dinge
 vñ van den beger
 licheide des ghe
 kaket ſyn dat ſe
 auermids twydra
 cht gens ſyn en
 moghen verem
 ghen **V**ñ en
 ſullen myt allen
 dat hylighe ewan
 gelium vñ die
 rogel verſmaen
 oer ack ſullen
 ſe myt yſeren
 voeten vñ myt
 voeten die myt
 ſlicken ghebacke
 ſyn dat is myt

quaden begerē
 vñ vnreine wer
 ken alle dyciply
 ne der hylighe
 orden onder die
 voeten treden
Vñ als ghebacke
 erde vñ yſeren
 van malck anderē
 gheſcheiden ſyn
Alſoe ſal oer vele
 onder ſich van
 malck anderen ge
 ſcheiden werde
 van bynne en
 van buten **B**in
 ne myt kryyn
 ge to leuen bute
 myt vullen par
 tyen an to han
 ghen **D**ar ſe
 alle menſche te
 leſten alſoe vñ
 ſullen myſhaghe
 dat ſe nau dor
 den land ſulle
 moghen gaen
 vñ apenbar oer
 abit ſullen mogē

Dragen dat salen
also male dan o
me geschien dat sy
vanden gulden
houede geschiede
syn vñ sachly sul
le se wesen die
inden cruthken
dagen to der ver
mannige des
rothken houede
sulle wederkere
vñ helich vñ sa
lich sullen se wese
die to den eynde
to verherde mde
dringen die se ga
de gelauet heb
vnde dat wond
like vñ veruer
like belde sinte
franciscus dit
bedudet had ver
wonderde he em
sere dan aff vñ

benal als eyn iuet
herde syne tegelvor
dige vñ syne toliome
den schapenden al
medytigen gade mit
vele biddens vnde
sereiens

Wande aordener
die sinte franciscus
bekeerden

O to sinte fran
ciscus die alre me
schen sachheit beger
de eyn iongelynck
qua vñ em segede
vader ich wold
also gerne v brod
werden Antworde
ly om weder vñ
segede kint dubist
eyn ionck man
vñ weldichken
epgenodet die en
soldes lichte enfe
armode vñ onse
scharpicheit mit

mogen dragē die
 iongeman segede
 en syn gy myt me-
 schen als ich bin
 also als gy mynes
 ghehck syn hdet
 also sal ich sic myt
 der hulpe gades
 mogen liden die
 antworde behage-
 de sinte fransiscus
 wael v̄n ontfynd-
 ene vort v̄n hie-
 te ene broder en-
 gel v̄n he hadde
 sich so wael dat
 he cort gardiaen
 gemaliet wart
 v̄n mder tyt we-
 ren drie quade
 mordener die
 inden lande auer
 alle vele quade
 bedreue v̄n do

die drie mordener
 to broder engel den
 gardiaen quemen
 v̄n beden em dat
 hy oneten geue
 do antworde he
 on myt strengen
 berispyge v̄n sege-
 de gy dieue v̄n
 ongenadige man-
 slachters gy en ont-
 siet v̄ met alleyne
 der guder lude giet
 to berouen oer gy
 vermetet v̄ ou al-
 se onschemele lude
 to verteren die
 almyssen de den
 knechte gades ge-
 geuen syn v̄n gij
 en synt des myt
 werdich dat v̄ die
 erde dragē sal wa-
 ne gy ontsiet v̄
 geme mensche

vrompel xpi gedaen
 heneb se gebiede
 ic dy by gehorsam
 heit dattu rechte
 vout dit broit vñ
 desen wijn nemest
 den wy gebeden
 hebby vñ sukceest
 die mordenerb
 ernstliken op ber
 gen vñ in dalen
 hent du se vyn
 des vñ brenge
 em dat van my
 re wegen vnde
 dan na vall op
 dyne knyen vñ
 spreke vor em
 van dynre dhone
 scher wreethheit
 outmodelick dy
 ne scholt vñ bid
 de em gidentier

lick van mynre we
 gen dat se dese qua
 de dringe nyet men
 enden mer dat sy
 gade ontsien ende
 doen oen euenen
 menschen nyet
 hñ ist dat se dit
 duen wille se be
 laue ich em dat ich
 se van alre noit
 trusten vout an
 sal besorgen vñ
 als du em dit out
 modelike vor ge
 leget heneb so kom
 weder **h**yr byn
 nen bat sunte fra
 nasius onse here
 dat he oer herte
 to penytenciae betwe
 ken wolde **v**nde
 do sy dit ete dat

franasus ontfinck/
 se guderlike vñ
 ontfinck se myt ex-
 empelen dat die
 barmherticheit gods
 bauē alle sinde we-
 re vñ dat xps die
 gebenedide gades
 sone omē die sun-
 ders to vloese ges-
 torē were. also dat
 die drie morders
 vont an oere boef-
 heit lieten vñ bij
 den heiligen manne
 vont an bleuen
 die twe daer aff
 storuē kort dan
 na m enē heigē
 leuene die derde
 kastede drie we-
 rff mder weke
 to vader vñ to bro-
 de vñffien ian-

lanck behalūē die
 gemeyne vastene
 vñ gynck barmeet
 myt eynen vote
 vñ enplach nūmer
 na der metten
 weder to slapen
 bymē welke wyf
 ftyen jaren sinte
 franasus starff vñ
 dese broder vele
 ian die penyten-
 tien hadde gehal-
 den quā em nad
 metten int also
 grote slaphheit
 an dat hede sla-
 pe geenē synē
 wederstaen en
 mochte noch syn
 gebet doen als
 sijn plach vñ he
 gynck op sijn
 stedeken vñ liet

em vande slape
vrymē vñ rechte
vont do he dat
hoeuet neder lege
de wart he mde
geeste op enē ser
hogen bergh geleit
Dair seer eyshydt
aff was to sien be
neden mde daele
ainmytē seuenth
der stene die by
den siden des
berges werē vñ
die gene die ene
Dair op geleidet
hadde stoute oen
onbersienlick vā
den berge neder
dat he van den
stenen vont vñ
vont so lange
hent hñ benede

quā Dair em dichte
dat al syne bede v
stoert vñ gebrakē
werē vñ do he also
sere gequestet dair
bute lach hette em
sijn leidesman dat hñ
op stonde want hñ
noch enē groten
wech vor handen
hadde Do segede
Die broder dusch
yust em hart we
ret mensche to we
sen du suest wael
Dat ich to der doir
to gequest byn vñ
nochtant segestu
Dat ich op solde
staen do zonde
ene die hede b mā
vñ wart rechte
vont gesont da
ar na vrogede

he en syn groit/she
 ht velt myt scarp
 pen steuen vñ myt disse
 len vñ myt dorne
 vñ myt water vñ
 myt slike beset dar
 hi barnoet moest
 aier wandere To
 den eynde sach he
 ene gloienden auen
 staen dar he in mo
 ste gaen vñ doe
 hi myt groter ban
 icheit gecome was
 segede en die engel
 die syn leides man
 was Eruep in dese
 mie want id moit
 woefen Do segede die
 broder weder wenn
 wo ongenadich bij
 tu wat du suest wa
 el wo sere myne bo
 te vñ myne bene

gebonden sijn vnde
 wo waelich taste be
 houede vñ nochtant
 lietestu my in den
 auen gaen vñ myt
 den worde sach hi
 om en veele boeset
 geste myt gloiende
 yseren vorcke die
 om al myt dat hi
 tegen den auen sch
 orden myt de vete
 nemē vñ worpen
 ene dan in do hi
 ene lange wile dan
 yne geweset had
 de toich ene die en
 gel dar vid vnde
 seide bereide dy wat
 du heueb noch ene
 langhen wech aier
 to hiden Do segede
 die broder d onge
 nedige leides man
 die geen medeliden
 mit my enheuet

ick byn by na al v
brat vñ du segest
noch dan eyne an
dere vreslichheit
do rorde on die
engel an vñ ma
kede ene rechte vo
mt gesont vñ lei
dede ene to eyne
groter brugghen
dan me sonder
groter vruchten
met auer come
enkonde want
die brugge was
seer enge nar vñ
vuel vñ dan omc
hep ey eythlike
ruine dat al vuel
was van eythlike
slange vñ drake
vñ scorpione vñ
venyeden dven
vñ dan to al

vol van grote stanc
ke Do segede die
engel ganck op dese
brugge want du mo
ist dan auer ghaen
Do segede die brod
ter sal ich dan auer
moghen gaen ich
ensal in die amthke
ruine mote valle
Do segede die engel
volge my na vnde
sette dyne vuet dan
du suest dat ich de
myne sette du salst
die bet auer come
vñ also volgedely
den engel nahent
he mydde op die
brugge quam vñ
do hy dan mydde
oppe was entloich
en die engel op
ene wonderlike

hoge waninghe die
 seer sinerlick was
 als em duchte vñ do
 hm sonder leidema
 allerne op der bru
 ggen gebleue was
 houe al die vorse
 geden vneschke
 diere oere & houe
 de op vid de syn
 ne dme em to
 verschocre vñ die
 vshynden als hm
 aff vicle Do stont
 he m alto grote
 amte want he
 en mochte vor
 sbarte noch ach
 ter werf vñ ent
 iste myt to begy
 me vñ mder
 vruchtiker bar
 micheit gmek
 he neder liggen

vñ nam die brug
 ge m die arme vñ
 began onsen hen
 ihm vpm te ont
 fermeliken te bidu
 dat he em to hul
 pe queme vnde
 naden gebede dur
 lte em dat em
 vlogele begonde
 to wassen dan
 hm sere aff vblide
 de vñ hapede
 dat hm dan mede
 vliegen solde to
 der stede dan
 die engel vor
 genlagen was
 mer want hm
 to sere haistede
 myt den vlige
 ne vnde myt
 die vlogele to
 vollen wassen

die portener wie
 bystu die hyn gero
 men byst he seyde
 verd' n byn en my
 rebroder do seyde
 dyc poctmer soe
 beyde n sal sinne
 fransiscus haeten
 oeme to besyn of he
 op n kenet in dyc
 vyle dat he na sunte
 fransiscus ghynghe begu
 de desse broder dyc
 moere van deser
 avonderlichker stat
 m to syn in doe
 vere dyc moere mit
 al soe avondlichker
 slachent clae hent
 doer schynende dat
 he al dyc avondlich
 ke clare der hynge
 len in allet dat
 daer me vaes dalkich
 bynde saegh he saegh
 sunte fransiscus nu bro
 der bernardus in

eygduis in daer
 woellegede nae ene
 grote mynuytge der
 der sunte in dyc
 latyne dyc sine voet
 traeppe gelwoelget
 haeden in dyc sche
 men ontellich toe wesen
 In doe sunte fran
 sciscus geroeme seyde
 he toe de poectene
 laet omme yngaen
 waent hy en vaen
 mynen broderen
 is doe leyde om sun
 te fransiscus in hie
 em voete woend
 licher dycen sven
 in dyc broder warts
 rechte voert amte
 soe grote troest be
 gaueet in vnaen
 al sulke saetpcheyt
 dat hy alle sime droe
 heyt vgaet rechte
 of hy in omme nyceer
 weilt voor aberte
 gribest haedde Daer

was **D**ort dar nae
 krech he den sege
 vñ op den senende
 quam soute Fran
 cyfus myt enre
 groter mēschuol
 dicheit der hemel
 sche **D**ar syne siele
 van den hyligen
 mgelen medeghe
 bracht wart m
 dat ewighe leuen

Doe soute clara
 een tecken des
 cruces **V**ñ des pa
 uwes ghebot auer
 dat broet sloch

Sinte francois
 aus clare des
 hylighen vaders
 discypulen was vā
 soe grote hylighe
 leuede dat se myt
 alleyn bischeppe off
 cardenale **A**er ack
 mede die paus selue
 begerde to horen

vñ toe sien vnde
 plach se somit sel
 ue to versoken
 vñ van oer als
 van enē hylighe
 tempel dar die
 hylighe geest m
 was hemelsche me
 de sprake af toe
 horen vñ doe se
 beyde lange wille
 van salicheit orre
 siele vñ van ghe
 loue gods ghespra
 ken hadde **D**ede
 soute clare daren
 bymē toe erre
 suster behuf vñ
 alle tafelen een
 broet toe leggen
 vñ begerden dat
 se de pauwes die
 een vicaryus vñ
 is wolde benediē
De pauwes ant
 warden oer vnde
 seggede **D**uster
 clare ick wyl dat du

se benedies se seide
weder heilige vader
verlates my want
dan weis ich alto se
re in to berispen
Dat ich de cyn suode
wysse byn my dat
vor den vicarin xpi
solde vmeten to done
ne do seide de paus
op ditmet dyne v
metellheit myet to en
schryne mer op dat
tu dan an verdiene
moges so gebiede ich
dy by der heliger ge
hon samheit dattu
auer desse broder cyn
teiken des y hehghē
crude slust vñ gebe
nedie se in de namen
onses hñ ihñ xpi
vñ want id oer

gebaden was so
dede se dat oitmo
deliken als cyn
dochter der gehon
samheit dan ge
scha cyn givie
wonder want aen
alle den brode ble
eff cyn sone tes
ken des heligen
cruces staende
Dair van groter
myne vele aff
gegeē wart vñ
ome des myra
kels willen vele
aff worden ge
halden de paus
vonderde van
den myralike
vñ gebenedide
gade vñ nam
on thuff va sūc
claren inden
cloister woende

die daren moder
pater den hoff toe
waren en agnes
in tuerliche sū
wie al vol des
vñ gētes we
vñ myt vele an
daren vomen vñ
inden xpi dan
sime francia vele
sūken pūm to
inden die ammyes
der macht des
heligen ckes dan
in mede gēteken
worden alle gene
sen vñ worden
vñ sone
broder egnus
worden en vber
mannis der werre
die den mēsche
die sin hert
in sin begerte vñ
ne crachte in ar
tise dnyen settet

sūte daren moeder
 en plach den hoff toe
 bewaren. en agnes
 oer natuerlike sus-
 ter die al vol des
 helige geestes we-
 ren myt vele an-
 deren noemen vū
 bruden xpd dan
 sinte franciscq vele
 zuelien plach to
 senden die aumyts
 der cracht des
 heligen. ces dan
 se mede geteikent
 worden alle gene-
 sen vū worden
 gesont

broder sydius
wonde va v
manwisse der werlt

O Den mēsche
 die syn herte
 vū syn begerte vū
 sine crachte in ert-
 sche dynge settet

Dan tm dat ewighe
 hemelsche guet sine
 verluest hadde cyn
 an die hoge vliaget
 ene bathe van sinte
 peters tierctie an elke
 vlogel gebonden he-
 zinsolde also hoge myt
 vliagen moghen dat
 syn vele menschen
 die stene hoube vū
 vū berge vū graue
 vū zware arbeit doen
 sine oers lichaams
 willen ajer wie ist
 die also mēehke
 arbeide onne synre
 ziele willen syn
 ghmich mensche ge-
 liket ene molle
 die myt engeloenet
 dattet anders ve-
 melich sacht is offret
 beters is dan in
 die erde wroten

Vnde dan yn to
wone Nochtant
Dat dan schatte
syn die he nyeten
bekenet Die voge
le des hemels die
beesten der erde
vñ die wiffche
mde water laten
sich genuge als
sij oer notrofte
heby vñ want
Die mensche myt
geue ertfchen
dyngge verue
get/entwort he
engere altyt men
vñ men so schijnt
id dat he dan
to nyet gescappe
is mer to ande
ren dyngge dat
licha is ome
die ziele gescape

vñ dese werlt is
sine die ander werlt
gemaket dese wlt
is alzulken kampse
wie den meeste del
dan aff heuet de he
uet dat quadeste del
vñse licham is gelict
recht ene verken
dat inden slyck gant
legge vñ dan ge
michte in heuet
vñse licham is eyn
kamp des viants
Do dese brudergen
raget want Woe
Datmen best die
sunde des lichams
salben mochte se
gede hij weder
So wie grote stene
vñ swaren balken
vander eynde ste
den to der andere

leggen wil dar pū
ut he em mer myt
konsten dan myt sū
aren arbeide to done
vū all sinde beulet
ket. Des herten rey
nichē want se is claere
recht als eyn spigel
dat alleyne mit sūdā
loch verdnestert wort
Die enē menschen
smogeluck to der
grāien gode to come
als lange als he sū
vūnege suet yn vleis
liken dyngen laere
vnde weynde dme
vū weder dme opw
ertō vū nederwertō
dar en ys anders
myt op dan to schre
ven, tegen die begeer
ticheit des vleissches
die dy nacht vū dach
verraden wil vū so
wie dme verbynet

164
die verbynt als sine
vriande vū komt to
allen gode vnder
alle ander doegden
solde ich die reynichē
verkiezen vnde do
em gemaget want
off myne gene me
erre dogede enbe
re dan reynicheit
seide he weder wat
mach reyne we
sen dan reynicheit
vū plach dickewile
to sūnge vū to seg
ge **O** heilige reynic
heit woe sulck
bistu **W**so bistu also
sulck vū also groit
dat onbise men
schen dyne gedaen
te vū dyne grote
heit myt enbekē
nes vū doe em
eyn broder vra
gede wat hme

reynicheit hette we-
sen seide dat is al
die sonne tegen de
gracien godes to
behueden vnde to
berenden
wan anbedynghe
der bearynghe

Opote gena en mach
sonder anbedynghe
d' niet bliue wan
nt dan staen vele
anbedynghe tegen
op vñ wo eyn
mensche mer an
bedynghe heuet vñ
wo he mer angeno-
chten wort nochtan-
nt en sal eyn men-
sche dan omme niet
aff laten syne gena-
de to behalden wa-
nt wo dat weder-
uechten merer is
v'vymmet he wo

de crone merer sal we-
sen vñ dan omme en
hebn wij niet woel
wederstotes wan wij
alzulck niet en syn als
wij wesen solden noch-
tant so wie den wech
godes to rechte wan
dert den eynde geen
dynt mogelick noch
verdrietlike aen in
den wech der werlt
heuet die mensche
moyensse vñ v'vnet
went to der doot to
do seide em eyn brod
Du schynst twe dynghe
to seggen die malcan-
deren contrarie syn
he seide en come die
menschen niet heu-
to ene mensche die
ene guden wille he-
uet dan to de andere
luden vñ verkofte

ynnant eyn penynck
 wert gudeſ duseſ
 werue dumer dan
 dat verdich is wat
 moeynisse off ver
 dnetes solde hedam
 aff geuoden vnde
 dar mede was que
 sie ontbonde dan
 om seide ich wo eyn
 mensche vuller va
 soegede is wo hy
 meny angenochten
 wort vn saildich is
 die ondoegden to hae
 ten op ene tyt seide
 em eyn broder ich
 werde seer van eyn
 re quader beidryn
 ge dickerwile ange
 nochten vn ich heb
 den hen manichwer
 ue gebeden dat he
 se my aff nemen
 wolde vn hy en

doet des met he
 seide em weder wo
 enych konynne syne
 ridders bet wapent
 vn besorget wo
 hy wil dat se stark
 liker striden sich
 mede is dat remant
 to den stride des gebe
 des gant rechte on
 gewapent want hy
 sich dorre vn dynich
 geuolet vn onse he
 god syne truborch
 suet so gyt he em
 eyn teyken syne
 wapene dat ge
 schach dar mede
 als id gemele myt
 ene ackerman
 die enen groten
 busch vol geboemtes
 vn vul doerne
 to bouland make

wolde mer dat
myt arbeide vnde
myt alsoe vele mo-
yense in moste
wonne dat id em
sornicht rouwede
dat hy den arbeit
bestaen hedde an-
myts dat dan men
arbeides to honde
dat hy gewaent
had inde begyne
vñ auer myts dat
he inden versten
dan geue vrucht
aff op enbonde
mer want hie
myet aff enhet
so makede he
ten lesten eyn en-
cheber land dan
aff vñ vergat alle
syne arbeides auer
myts der gode

vrucht die dan syne
wijn. Eyn broeder
seide to em Do ich
wat gudes so hebich
dan ydele glorie
van. Do ich quant
so hebich grote dro-
ueheit van dyne
sunden dan duestu
wael an nochtant
rade ich dy dattu
dat myt quate duest
want alht salu ge-
loeuē dat die mo-
gentheit gades alht
merre is ynt ver-
geue dan diene
sunden syn want
yt dat god ene grote
sunder syne onfer-
mherticheit e doet
weenstu dat he ene
myre sunderlate
sall die en salstu myt

aflaten guet toe do-
 ne sine der ydche
 glorie willen want
 wert dat syn bouma
 die syne acten besyn-
 en wolde in em sel-
 uen seide Ich en wil
 dat ian myt sayen
 want die vogele mo-
 lten come vñ ete
 dan sat op vñ he
 syn sayen dan ome
 hete he en solde dat
 ian geen konn he-
 en to etene aen ist
 dat he sayet al bly-
 uet dan wat aff
 verlaeren noch tant
 sul dat meeste deel
 dan aff behalden
 Also ist myt den
 gene die myt der
 glorie angenoch-
 ten vñ dan tege
 bechtet syn brod

seide toe em aen lef
 van sinte bernart
 dat he ems syne
 senen psalmē als dan
 in anders myt ond'
 endachte dan dat he
 las he seide em we-
 der Ich rekene dat
 meren to wesen
 als em borch har-
 delich angenochte
 wort vñ die bewa-
 erre vander borch
 en seuen menlich
 vñ krechtelich
 verwert

Wander doegde

In werltlich
 Diche vragde em
 ems vñ seide toe
 mochte in werlt-
 like lude to de stade
 d'grae vñ der
 doegde best gerake
 he seide em wed'

Yerst sal diemen
sche berou hebben vā
syne sinden vñ da
clanlike briedte vñ
penitencie doen die
em gesat is vñ de
dan na em lue
den vor sinden
vñ oefene em ten
lesten in giden
wertke dicit sal
ly gerne verdriet
licheit inde seer
wert liden want
dan aff heuet
onse liene hē ih̄s
ons in om selue
eyn exempel ach
terghelate
Wander genade
Des gebedes

Dat gebet is eyn
groot anbegh
vñ eyn slot alles
guedes dat gebet

vertichtet die ziele
vñ anermitt den
wort dat gide vñ
dat quade bekant
Elck sinder sal
bidy dat em god
toe come wil gene
syne onsalicheit
vñ syne sinden
vñ de die gane gan
des die met bidy
enkan die enkent
gade met al die
behalden sille wer
den vñ reden
gebruken die mo
ten van noem
dat eynde oerb
leues to den gebe
de kieren weer
dat eyn schemel
wyff vñ seer sym
pel ene enngen
vñ seer genyde

in alle die ons
de menscheit gen
en wie vñ die vñ
dele werke sijn
in die spijge to h
vñ die man
niet wisse die sijn
en met indertiel
inder dreyde
moete vñ onselde
se mer ho schemel
vñ ho sacht dat se
tere met blote ho
ede vñ met hant
penden hure loze
to den koning vñ
sepen vñ bidy en
sen soen to bloede
dies sijn he mael
leren bidy die an
licheit syne sijn
vñ adphic bekē
Eyn broder soede
en dat maet den
menschen alto

soen hadde die onre
 ene mystant genan
 gen werz vñ die vñ
 geleidet werde ðne
 in die galge to han
 gen vñ die mod'
 wael wiste dat sy
 on myt bidn wael
 vnder dort vloese
 mochte vñ en solde
 se myt wo schemel
 vñ wo slecht dat se
 were myt blote ho
 uede vñ myt han
 genden hare lopen
 to den konynge vñ
 iopen vñ bidn om
 een soen to vloese
 Also solde he wael
 leren bidn die amyt
 licheit synre sinde
 wraachtlike bekede
 Syn broder seide
 en dat mach den
 menschen alto

sere verdructe als hy
 gene genade der y
 mcheit in den gebe
 dde vertragen enka
 hy mit worde en
 weder vnde seide
 ich rade dy dat hi stedi
 telic ðne erben du
 est want heddestu
 eyn luttelken gude
 wyns in eyn vetekyn
 dan heffen yne we
 re woldes du dat
 ðne dat vat breke
 vñ mengen den
 wyn myt d'heffen
 dat en behoert also
 myt to done vnde
 ist dat eyn molen
 steen gñ guet meel
 somtijt en melet
 die molner en breket
 den steen dan rechte
 wort myt ðne entwe
 mer pynet ene al
 lentelen to billen

vñ weder guet to
maken. Also dat hy
ten lesten guet med
weder maket al des-
gelijck salai doen
vñ Dencken dattu
des nyet werdich
entbist eyngetroist
in dyne gebede
van onsen heñ ga-
de to ontfangen
want al hedde ey
mensche vanden
begynne d'werlt
ene nap vall trane
al dage ghescrevet
Nochtant were hy
na verdienste to
sprecke nyet wer-
dich godlike troist
to ontfuen. **S**yn
vragede eyn brod
want òme syn
mensche men be-
corryngen lidet

als hy syn gebet doet
dan ey eyn ander-
lyc he antworten
em vñ seide so wa-
nem yemant eyn sa-
ke to doen heuet
tegen synē weder sa-
ke dat weet soe fet-
tet hy em myt
vor den richter
me em dan to becla-
ghe vñ die weder-
sake dat weet soe
settet hy em myt
alle synē crachten
dan tegen dat die
sencēae tegen em
nyet gegene entber-
de. **A**ldesgelijck doen
die bose geeste tegen
ons vñ dan òme
alstu myt anderen
luden stanst vñ spre-
so entberdestu myt
to velen die becoryn-

alst du to dine
deke hoer in òme
me siele to befor-
de. **D**an salu vele
mensche schutte des
troude tegē die vry-
de. **N**ochtant ontf-
de. **D**ar òme dyne
nyet myt liden
nyet bliuē dur mā-
like in sūende. **T**ruwe
durt die recht to
den ongen leuen
vñ so wie en dan
me vñ synen g-
bede let verdryn-
die is als die ghe-
die vñ den sūde
durt dach wort
Syn weder seide
ich sie vele hude
in ooren gebede
grote ghenade de
vinctat vñ der
trane. **H**och an-

168
mer alstu dy to dine
gebede kersin sine
dyne ziele to besor-
gen dan saltu vele
menger schutte des
vriande tegē die vyn-
de nochtant en sal-
tu dar sine dyne
gebet niet laten
mer bliue dan mā-
like in scaende want
dat is die wech to
den ewigen leuen
vū so wie en dan
sine vid synenge-
bede let verdrūē
die is als die ghenē
die vid den stride
vluchtich wort /
Syn broder seide
ich sie vele lude die
in oeren gebede
grote genade der
vriandheit vū der
trane hebby mer

ich mach dan nam-
esse niet aff ge waer
werde he antwor-
de em vū seide arbe-
de trusselike vū ont-
modelike dan vne-
wāt die genade die
dy god op de tyt niet
engenēt he machse
dy op eyn ander
oijt geue ofte ont-
halden na den dat
id dynre salich die-
nē mach do dat in
dy is vū god sal we-
d' doen dat id em
behegelich is want
eyn mesmek slant
vele slege op yserē
ser dat met volmac
wort mer te leste
wort id volmaket
niet enē slage die
mensche wer saildic
vor syne salich sere
sorguoldich to we-
se want wer al

die werlt vol men-
schen va to de wolke
to wert mogelick
dat van em allen
myet dan eyn me-
sche behalde en sol-
de wden alle yne
nochtant eyn sol-
de eyn ygehick
synre gracie volge
vñ hopen dat he-
dy ene wesen sol-
de **Op** eyn ander
tijt vngeden eyn bro-
der wat hy dede hy
antworde em vnde
seide ich doe quaet
hy vragede em and-
werue vñ seide wat
quam duestu die
myre broder bist
he seide weder wie
is bereider weder
god syne genade
to geue off wie die

genade to ontfange
ne vñ dan **Some**
doe ich qualke want
ich syne genade alth
myet en ontfange
bele guden werke
syn ons inden helige
sristinen gepriset
Else die hongeren
toe spise die nakede
to deden vñ ander
dus gehick mer do
vuse he vande gebe-
de sprack seide hy
dat die vader aldus
dmyge menschen
sochte die em anbe-
deden inde geeste
vñ inder woonheit
guden werke veri-
re die zielen mer
gebet is eyn seer
groet vat **ude** gees-
thike mensche syn

... die met vnde
... enkomen
... grote
... vñ noch
... make sy alder
... lange
... vnsche
... den
... off
... off
... le
... na
... honden
... on
... mer
... man
... onse
... guet
... herte
... d
... id
... dat
... god

in ene dele alle vnl
 ne die met vridē
 bussche inkomen
 dan van grote noit
 honger vñ nochtāt
 en make sy alder
 gene lange marry
 ge vñse hē seget m
 den elbangehen
 so wie vader off
 moder suster off
 broder achterlet o
 me mynen name
 Die salt hondert
 wolt weder ontfan
 gen inder werlt
 Syn man vanrome
 gnick in onse orde
 vees guet verdich
 herte wesen se sach
 dusent punit dan
 ome is id to mer
 ken dat id wat gro
 tes is Dat god somi

gen gyst in deser we
 rlt want des mānes
 guet wert em hon
 dertwerff hondert
 werff se sach dusent
 punit wert em vñ
 dan ome enlant
 ons met bhunt we
 sen noch bemanfelt
 he plach to seggē
 ich hedde heuer
 bhunt of to wesen
 dan die schoenste
 vñ die wiseste vñ
 die rikeste vñ die
 edelste van deser
 werlt gft dattu ge
 nade inder gebede
 byndes so bidde vñ
 enbyndestu gene
 genade inder gebe
 de nochtant enlant
 bidns met aff want
 onse hē god die
 ontfynct datham

Dat vanden geeste
gestate was to eyn
re offerhande

Dan geestliker be-
hoetheit to hebben

Wilstu wael sien
so steerck vud
Dyn ogen wilstu
wael vanderē so sin-
ne aff die voet wil-
tu wael mynne so
haete dy schien wil-
tu wael leuen so
sterue wilstu vele
wynde so verliese
wilstu rike wesen
so wec arm wilstu
leue in welde so casae
dy wilstu seker
wesen so sta altyt
in vruchten wilstu
verheneu wesen
so vnder dy wilstu
geert wesen so v
smade dy selue

vn doef en ere dy ber-
smaen wilstu dat gode
hebn so hde dat quad
wilstu zosen so arbe-
de **O** we grote wys-
heit ist die die dese
dyngge doen komie
vn want se greit sin
so en syn se alle dyn-
gen nyet gegenen
yl wer id dat eyn
mensche dusent ior-
lenede^{en} buten synen
monde nyet to done
enhed he soldē geno-
ich bynne synē her-
ten to done hebn vn
komie to den volco-
menen stant nyet ge-
raeken **S**o wie nyet
kemie enwil die en-
sal nyet bekent wer-
den oer we ons die
ganē gades hebn
bekemie se nyet

vñ die se nyet en hebn
die en sueken se nyet
die mensche vifinert
onsen heren god wo
dat he wil mer noch
tant bliuet he alzullich
als he is

Van ortbarliken konstē
vnde vāde wonde ga-
des to predickē

Die meesse wnsheit
des mensche is gu-
de werke to done vñ
em seluen wael to be-
waeren vñ die orde-
le gades to merkene
he seide op ene tyt vñ
die to der scholen
wolde gaen dme leyn-
ge Wan dme wolstu
to scholen gaen dat
ouerste van alre wys-
heit is vruchte vnde
mōne to hebn vnde
dese twe sijn dy geno-

ich wāt also vele
wnsheit heuet de
mensche als he gu-
des doet vñ nyet
mer vñ wset
nyet also sordhuol-
dich ander luden
nutte to wesen mer
dy seluen somtyt
wollen wy vele
dyngen kōnnen
dme ander lude
wollen mer luctel
vor ons seluen
dat wort gades
zyns des geneb
nyet die dat vid
sprekēt aff hort
mer des geneb
die dat werket
is dattu dymre
zielen salicheit
wael besorgest
so salst dymre zie-
len salicheit be-
weruen duestu

Dijn werck wael
so saltu al d'geen-
re dynck wael
duen die guetwil-
hicheit to dy heb
Eyn p'diker der
wonder gades is
van gade den volke
gesat to wesen Eyn
keerffe eyn spiegel
vñ eyn bamer drag
salich is he die an
der lude doer de
wech also leidet
dat hy oic seluen
myet aff enlet de
seluen wech to wā-
deren als vñ al-
so ander lude no-
det to lopen dat
hy oick seluen lep-
ens myet aff enlet
vñ also ander lude
sike maket dat

hy dan selue ome myt
om enwerde Eyn
broder vragde em
is dat p'diken beter
off dat doen he seide
em weder weer
verdint he meer
die to sinte iacob
gaet off die ene der
anderen den werck
wyset to sinte iacob
ich sy vele dyge dy
mijn myet en sint
ich hore voele dyge
dye ych myet en versta
ich segge voele dyge
dye ych myet en doe
van ene sijnre id
dat dye mēsche myet
alghene myt sijn
myt horen en myt
spreken verholden
en mach werden
Da gred want
en quaden
De gred word

Spracket is recht
 als die mont des
 vandes **D**oe we
 ner die knechte
 gades em versta
 deren myt malen
 deren to spreken
 dan sullen oer wor
 de wesen van
 der schoenheit vñ
 van der ghenuchte
 licheit der dogede
 op dat em die doge
 de te bet gheni
 ge moege **M**ant
 were se em ghe
 michtelick so sol
 den se em dar in
 besenen **V**n war
 den se dar in ge
 oeffent soe soldē
 se em altit mer
 behaghen **V**n wo
 die mensche volre
 van ghebreken is
Doe dattet em
 noetdruchtiger is
 van dogede toe

Spreken **V**n wo
 he mer dar aff
 spreket woe he
 heftelicker der
 dogede ontfanc
 kelick word **O**p
 doncket dat een
 mensche schuldich
 wer enen cranen
 hals toe hebben
 op dat syn worde
 recht als dor vole
 knokelen moeste
 liden er sy mit dē
 monde wordē ghe
 spraken

Van der dogede
der volherdinge

Wilt batet enē
 mensche te
 bidden te vasten
 vñ almyse toe
 geuen em selue
 toe casten **B**rote
 dyngten van den
 hemel toe gheuolē
 en myt toe der
 haue der salicheit
 to comen **D**at ge

welt somtijt dat
een groot schon
schip vol koste
licker comēchap
in der see is noch
tan dat et niet
behalden auer en
kome **V**n̄ wat
batet em syn scho
heit en vrocht
Vn̄ aeck geuwt
it somtijt datter
een onkustelick
niet luttel gudes
v̄n̄ niet vele er
beides dor alle
de vruchte der se
behalde in die hane
come **A**ldese
ghelick waltet
met vele mēsche
deser werlt **D**ar
om sal elck mē
sche wal met
recht al tyt in
vruchte leuen
Als een boom
rust begint toe
walchen en 18

lyrechte wort niet
groot **V**n̄ al bliyt he
ly en brent rechte
wort geen vruchte
v̄n̄ al brent he vrucht
die en syn rechte
wort **I**n̄t rype se
en komen niet al to
des mensche monde
Mer se werden vā
den verkene v̄n̄ vā
den anderē beste ge
geten v̄n̄ somyche die
verrotten **V**n̄ wat
solde niet baten dat
ick hondart Jar om
dat hemelrick gebe
de hadde **D**at en we
re dat ick wal vid
herdede toe den eynde
Dat syn twee gro
te dinge gade toe
mynen v̄n̄ van sonde
to huden **D**ie dese
twee hedde die solde
alle gut hebben

Van de gestelike stat

Ich hebbe liever
een luttel van

van der gracie stades
 in enē feesteliche
 staet dan vele mer
 in der werlt **Want**
 dar sijn vele men
 schen vruchte vñ
 myn hulpe dan dat
 vnder begheue li
 de is **En** warte
 lick man vragede
 em ens rades **Wer**
 dattet em erberlic
 wey in enen orde
 to gaen dan dar
 buten toe blyuen
He antwarden
 em weder ende se
 stede **En** arm
 man die enen
 verborgten schat
 schatte in enē ac
 ker wiste to vyn
 den die en solde
 em myt nyemende
 beraden wer he
 vñ toe den schat
 solde te pynē of myt
Doe die man dat
 horde verhochte
 al dat he hadde en

bestaf die werlt
vele metche dan
 in orden mer dat
 dar to hort en don
 se myt **Ich** en ach
 te dat myt groet
 in ens conynck
 hof to comē of
 stauē van den co
 nynck to ontfan
 gen **Mer** ick re
 kene dat groet to
 weten wo dat id
 in ens conynck hof
 behorlyck is to dynē
Ich wolde huer
 in werteliche schyn
 blyuen vñ myt
 inmycheit toe geste
 licker leuen mine
 hebben **Dan** in
 enē afgheschedene
 stade to wesene
 vñ ongesteliche
 laue **En** geste
 lick mensche sal
 vermoeden dat he
 myt wal leuen
 en kan noch en
 mach dan dar

mer

comē

vñ al bluyt
 en brunt rechte
 t gaen vruchte
 al brunt he
 en sijn rechte
 t myt vrye se
 komen myt al to
 mensche monie
 se worden vñ
 verlaene vñ vñ
 andere beste ge
 in vñ smyche
 votten vñ wat
 e my baten dat
 hondert jar vñ
 hemerick gae
 vade **Dar** vñ
 dat ick wal vñ
 de toe den ghyt
 sijn twe ghyt
 nge stude toe
 in vñ vñ sonde
 den **Die** dese
 hadde die sijn
 dit hebben
 vñ hebbe linc
 en linc vñ

hem is **V**n we
ons syn wy nyt
alsulck als wy
schuldich weren
to wesen Die is
ricke die den ric
dom mynet die
is wis die den
wise mynet De
is schone die den
schone mynet
die adel die den
edelen mynet
Vn alle dit is
onse here **J**h̄s
xps die ghebene
die syn in der
ewicheit

Vander ghehor-
samheit en van
sonyge andere
dogede

Ooe een ge
ordent men
sche mer ver
bonden is onder
dat roek der ge
horsamheit woe

he mer vruchte
werket **V**n woe
he synen platen
mer onderdanch
is vmmē de ere
gades **W**oe he ar
mer van geest
is **V**n veme van
synen sonden ba
lien anderen mē
sche **E**en ghe
horsam ghestelck
mensche ghelicket
enē wal gewapē
de ridder die op
enē gude perde
sittet vriecken
onder syne viande
rydet **D**an he so
in tit af ghewond
of ghewanghen of
ghekerkert wort
en somtit doet
gheslaghen **E**en
gestelck mensche
die na synē eigene
wille leuen wille
die wil gaen toe

der hellen ist dat
 offe myt den iuck
 die pluch trecket
He vernolt die sch
 uer myt korne
Mer die offe die
 sonder iuck indat
 velt hipet den do
 netet dat hy een
 groet heer sy **M**er
 die schure en
 warde dar myt af
 vernollet my don
 etet al wer een
 mensche toe alsoe
 groter genade
 come dat he van
 den ingelen spre
 ke vñ van ene
 mensche dar he
 ghehorsamych
 onder stonde ghe
 ropen worde **H**e
 were schuldich
 der ingelen mede
 sprake to laten
 vñ den mensche
 den he vñ gades
 wil ghehorsamhe

gelanet hedde to
 volgen **D**ie ghehor
 samich wesen sol
 de vñ dan in
 sijn hoenet vid de
 pike der ghehor
 samicheit trecket
 sine ene vollen
 comenere wech
 to volgen dat is
 eyn teiken sijnre
 groter verborjere
 houerdie **S**ijn gude
 gewoente is eyn
 wech to allen gu
 de vñ eyn quade
 gewoente is eyn
 wech to alle qua
 de **A**ldat eyn
 mensche vande
 begynne d' werlt
 hente noch hedde
 geleiden vñ all
 sijn leue verdriest
 gelud vnde no

mochte comē to
aller vronde wat
mochte id em scha
dat he geleden
hadde vñ hedde
eyn mensche van
den begyne der
werlt went noch
gemuchte gehad
vñ nu to alle yn
nichheit ginge
wat mochte em
die voerledene
gemuchte helpen
Eyn guet geselschap
is den mensche
recht als eyn dri
kel vñ quant ge
selschap is em recht
als eyn venyn
Eyn broder vra
gede em wat op
dat ich eyngē y
nichheit vā gade

wolede he vringede
em weder heuet dy
god ye eyngē gude
willen geguen
he seide weder ja
he manychwerue
vñ wan omē ripe
dickewile myt lud
steme manychwerue
vñ wan omē beuaer
tu dyne ^{guden} wille myt
vñ he solde dy to
mentre hoede geleit
heln Eyn ander
seide wat mach ich
doen ich byn seer
dorre sonder deuoaē
he antwde em
weder anders dā
byn menze vnde
seide em subide
gade myt op dattu
gene gaue enoff
ferst to den altar
mer syne mynyge

die enwode he
moet he enfolden
vringē die gref
tike lude in van
gude sinder mynige
wopē op dat se
em inden bede sijn
myne oesfē solde
vñ oemodich wē
vñ der bruder hē
myne onder da
en mer we den
nē die die beg
des gudes ver
heben
Van alle relik
is allen staten
vñ geestlike
den is oer somē
die gade beha
vñ somich die
myshage d ge
die om behage
sijn twe orden
eyne hier die o
ne d' mynes v

was enar beide he
myet he enfoldemiet
verorgē Die gees-
tlike lude sijn van
gade sinder hynge
gerope op dat se
en inden bede sinder
hynge oefenē solde
vñ outmodich wese
vñ der bruderlike
myne onderdanc
ch ajer we den ge-
ne die die begerte
des gades verlarē
heben

Van alle religiose
In allen staten
vñ geestlike or-
den is oer sommich
die gade behagen
vñ sommich die gade
myshage d'genre
die om behagen
sijn twe ordene die
eyne hiet die orde-
ne d'myres vñ

174
die ander hiet die
ordene d'genre
die gade behagen
die myre sijn alle
grote gades knechte
vñ myne gades
behagen vñ gades
willen die se hebn
vor ogē dat ene
oge nemt des alht
waer wat gade al-
re best behaget
dat an' ogē siet
alht sijnē euenē
menschē omē eme
guet exempel to
geue dat derde o-
ge siet vorwarts
to de dyngē die
noch geschen sul-
len dat vierde o-
ge siet achterberts
toe den dyngen
off sijn werck dat
hij gedaen heuet
gade behegchick is

Die ander orden
der behagers dat
sint alle die ghene
die om wachten
dat se niet en seg-
gen noch niet en
duen dat ander
mensche vnstich-
tich is vñ doene
ander lude drinck
vñ tribulacie an
sijn werde ordier-
re mit gode wel
vulle willen des
herte dese twee
ordene sijn inde
wael behagene
gode mer der religio-
sen di in twiscon-
ge sijn vñ bliuen
in werunge vnde
in sondunge vñ in
kenunge omme tijt-
like dyngge vnde
niet omme salich

der sielen die sijn
alle inde myshage-
ne gode mer sijn
moge niet penite-
cie weder toe sijn
wael behagene
come mer sijn hode
sich wael want sijn
moege also lage
inde quade merre
dat em die doere
der ontfermhertich-
heit geslote wort
vñ geworpe in
d' salicheit prelate
meisters in d' got-
heit predickers
vñ priesters sijn
dan omme van gode
gesat dat se die zie-
len to salich sullen
trecke vñ begerre
vurichliker da to
drincke also grote
dorst heben alle

mengen die dat
wont gods beho-
ren die hoere die
to oere vñ vne-
nisse vñ ghebrue-
ke die sijn en
in onsen oge oer
licht vñ vassen alle
die sijn oer
trecke als vñ
die sijn vñ di-
nime oer licht
gen dat licht vñ
sijn glon
der zielen
vñ sijn sijn
mide woerde
die brod' sijn
plach to sijn
ho brod' sijn
se dede vñ sijn
zielen vñ sijn
brod' sijn
sijn se dede

menschen die dat
 wont gades bespor-
 ten die hoere dat
 to oerz vdueme-
 nyse vñ gelikwis
 als die sternen
 mensen oge oer
 licht vhesen also
 die sonne opwert
 trecket also vhesen
 die sonne vñ die
 mane oer licht te-
 gen dat licht van
 eyne glorificier-
 der zielen

~~My eyndet somige~~
~~nucte woerdekenē~~
~~die brod' sigidius~~
~~plachto seggene~~
 Ho brod' joha my-
 se dede vñ sach dat
 zielen vloey worde
Brood' johan
 nyse dede

vor alle die gelouige
 zielen offerde lyn
 dat hoge werde
 sacrament wes cracht
 icheit die ziele ba-
 uen al ander hulpe
 begerē vñ dat myt
 also groter begerē
 der mynne vnde
 medehide d' guder-
 trenheit dat he myt
 alle m. die herte in-
 uloeyende soacheit
 gesmolte wort vñ
 doe hve dat licham
 onseb hen ihs xpi
 op bonde vñ offer-
 de den hemelsche
 vader op dat he
 zme deb genē my-
 ne willen die an-
 den cruce hynck
 die zielen vid de
 kerker des vege
 buere vloesen

wolde die vā em
gesthaepē were
So sach lym vele
zielen vid dē ve-
gewer comē in
die ghekenisse
van vuerige von-
ken die vid enē
gloenden amen
stoene vñ sach dat
se sime die ver-
sime xpi die
sime onse salichs
an den cruce sta-
rff vorē to den
ewigē leue

Wo dat die studie
ryngē inder lit-
teren sinte fra-
cisca nyt behagede

Dyn myre bro-
der die cyn ap-
mster vñ cyn ser
geleert man was

ordinnerde cyn stu-
diū to benomē sōnd
franciscus orleue vñ
consent vñ dat wart
em to wetene gediē
Do ginc sinte fra-
cisca rechte wort
to Bonouenien vñ
benspede dē gmis-
ter seer hardelich
vñ seide du wolt
myne ordene
vderuē Ich bege-
re vñ wolde dat
myne bruders nas
dē exempbaer o-
sēb heñ lym xpi
sich men solden
geue to dē gebe-
de dā to der
lerynge Do sūte
francisca vā bono-
men scheidē

vermaledide he
de amister myt
synre swaere ma-
ladraen vñ rech-
ten wort viel hem
ene zware zier-
heit vñ dede sinte
franciscus biden
by synē broder
dat he em die
maledy ten wed'
affnemē wolde
mer sinte franciscus
antwerde em vñ
seide die maledy-
ten heuet die gebe-
nedide he ihesus
xps inde hemel
geconformyert vñ
he is vñ maledyt do
wort die amister
seer drooch vñ lach
op synē bedde qua-
like getroest vñ

176
kort dan na quā
van banē em dro-
pel die vurcht
vñ zueuechly was
vñ synē licham
vñ syn bedde dan
lym ope lach dan
gucht vñ doer dia-
ncti vñ myt ene
groten sancte
gaff lym den gest
bo sinte franciscus
besorget wat die
broder etc soldē
de oer vele was
Op ene tyt do
de vicariū vele
brod' auer quemē
vñ he myet vele
en hadde em me-
de to besorgē
seide he to sinte
franciscus vad' ich
en weet myt

Want sy sijn d'werlt
 Sme oerre salich
 wille gegeue Dic
 keruile plach he to
 syne brudere to seg
 ge dat sijn d'ne dyn
 ge die beuele ich
 v alse sympellheit
 tege ongeorde myer
 de hegeerte d'konste
 sebet dan v die vi
 ant altit yne py
 nt to lynderere au
 myt v vele omitt
 werldlicheide myn
 ne te d'armoden
 vn oic die hehge
 armode selue

Wo dat sich mynāt
vhoudige en sal mer
vbhde inde cruce
 ons heren

Mensche mer

ke in roo grot' hoie
 heit god onse here
 Dn gesat heuet
 Winclyn heuet Dn
 geschapē vn gema
 ket to dē belde sijnē
 gebenedide soens
 na dē lichame vn
 to sijnre gehkemyf
 se na dē geeste vn
 alle creaturē die
 ond' d'ndiemel
 sijn die diene vn
 kenne vn sijn oere
 scepper na onre
 macht het gehort
 sijn dan du vn
 oic enhebne die
 viande myet gearu
 tet mer du eyn myt
 em gearuet vn au
 agest em noch myt
 dyne sijnē vn
 Warr ome machten

Die in syne macht
 geweest is altyt ge-
 vange helt vñ he
 wyslike dan off
 wachtet want
 duet he dat so en
 sal geyn ander
 vrant hemelick off
 apenbar em hy
 nderē mogē

Wo dat em in māt
vā eynē anderē
exempel vā gere
ensal

En knecht ga-
 des en moet ge-
 yn dinct in sly-
 gē noch in syne
 ongemuchte sitte
 dan alleyne die
 sinde vñ de knec-
 ht gades die sich
 niet enbertornē
 noch enbertuert

ōme vmaedes wil-
 len die recht sond'
 egenfap vñ salich
 is he die em seluē
 niet enbeholt
 aher genet dē kei-
 ser dat des keisers
 vñ gade dat gads
 is

Wo me bekenen
mach dan die ge
st gade mede is

Idis machme
 dē knecht
 gades bekenne
 off hy dē geest des
 herē heuet so
 wānen die hē
 wat guds daer
 em werket vñ
 cer die natie
 dan niet vñe
 enbertsuot aher
 em seluē suod

Die gades knechte
schynē to wesen
zue grote sandede
dat die helige werck
gedien hebē vñ ome
dit wy die wken
vont vstelle vñ pōi-
ken dat wy dan
ere vñ pñe aff he-
bē willen

Wo datme gude
wercke d' lerynge
volgen sal

Ole apostol seget
die litten dodet
mer die geest ma-
ket leuedich die
sijn vade liff dodet
die alleyne de vor-
de begerē to wete
ep datmen se wif
rekene dā ander
lude vñ dan mede
rydom mogē v-
kige vñ gene die

179
vont oerē magē
vñ vrynde vñ die
geordede lude sijn
vand' litten doir die
de geest gades die
dan yn vborge is
myet veloge enbil-
le aen begerē allen-
ne die woude to
komē vñ die anden
lude vont to lere
vñ to bedude vñ
die sijn vanden
geeste gades leue-
dich gemaket die
al die litten die se
komē off begerē
to wete de licham
myet to engeue
mer offerē sich de
hen myt lerynge
vñ myt exempe-
le den alle guet
to behor

Wo dat die gude
wercke d'kenige
volge sille

ie apostol seget
wemandt en
mach here sijn
xpūs segge dan
den heilige geste
vū dan omē wie
sijnē brud' mgu
den d'ynge beyn
det dat die hēre
m em sprecket vū
wket dat is sūde
der blasphemien
want he beyndet
de ouerste selue
die alle guet spre
cket vū wket
wand' mynne

ie hē seget my
net v maede die
mynet warachte
like sijnē viant die
dat onrecht dat

em gedaen is myet
vreckē enwil vū
bedaget sijnē vian
de sūde omē die
mynē gades vnde
beviset em mynē
myt de werckē
van puerheit des
herte

at sijn vele lide
als sijn sundige
offte onrecht lide
de de vian off oen
einenē mēsche die
kerent dan off
besiddige mer
dat enhort also myet
wāt em mēsche
heuet sijnē vian
dar is sijn licham
dan lym mede sijn
diget in sijnē ma
cht vū dan omē
is id em salich kn
echt die de vian

en is em seluet
vnschuldighen
Vn oetmodelotze
schande vn berst
pyngte liden van myt
dade dar he geen
schult an en heuet
Van der oetmodia
heit

alich is die
knecht die al
soe oetmodelich
ghewonden wort
vnder syne myne
als he onder forme
syne merve is
alich is die knecht
die alle tit vnder
die rode vn vnder
die torreyse blyuet
Dat is een trou
we vrot knecht
de van alle forme
schult myt en ma
ret van byne to
belien myt berou
we vn biten myt
bichte vn myt pe
nytenae dar vor te
doen alich wer
die knecht die syne

180
bruden soe sar my
den vn ontfenge
al wer he vere
van em als he bo
em were vn myt
achter syne rugge
vn seggede dat he
beholdelich der my
nen myt vor em
seggen en wolde
Doe die knecht
gads prystere vn
klerke euen sal
alich is die
knecht gads
die prystere vn
klerke ert nae der
forme der hiltger
berken ert vn
we den gene die
se versmad want
al sin se snode
sonder nochtan
en sal se niemant
verordelen Want
onse here wil
alleen dit ordel
auer em geuen
Want woe die
dynst die vm va
den dynst lichaem

ons here ihu xpi
dat sy selue ontfan
ghen vñ den ande
re minsteruyren
merre is voe die
sonde merre is die
men dar teghen
doet dan tegen al
die ander mensche
van der werlt

Wan dogede de
sonden verdryuen

Doe vaer nū
vñ wijsheit
is **D**ar en is
vrucht noch vñ
bekantheit wan
lidsonheit vñ oet
modicheit is dar
en is si torn noch
verstuyrninge **W**an
armode vñ blind
schap is dar en
is begierlicheit
noch ghyrcheit
Wan ruste is
vñ gude gheda
chte dar en is
gene vnutte son
cuoldicheit noch
vñ dwalen der

synne **W**an die
vruchte gades is
dar en mach die
wiant nyet comē
Wan barmhertic
heit vñ ondercheit
is **D**ar en is geen
auertelicheit noch
verhartheit

~~**D**oe men dat
gūt verbergen
sal op dat ment
nyet en verlyken~~

Dalich is die kn
echt die al
dat gūt dat en
die heer bewiset
recht als een schat
in den hemel ver
gadert **V**ñ dat
den mensche vme
lone wil nyet en
begert is open
baren **W**an de
heer selue sal syn
werken wal toe
weten doen wen
dat he wil **D**alich
is die knecht die
hemelike dynge
gades verberget

maek koning
dome in alle kin
der gods riken
die sin wirt
wead ghy die
dine die myne
enke hen ihu
xpi brad vult
wille in ziele vñ
in loue vñ alle
die si in deser
werlt had
nam mede
vanden oit
dige knachte
gades
alich is die
knecht die
vande gode n
men enstet
uet dat god
om sterke v
wertet **D**in
vanden dat

breedsamigen
want sy sullen kyn-
der gades hieten
Die syn wanlike
breedsamich die
sine die myne
onser heu ihu
xpi brede halde
wille in ziele vñ
in houe vā alle
dat se in deser
werlt liden
Van mede
vanden oetmo-
dighe knechte
gades
alich is die
knecht die sich
vande gode moet
men ensoerhe-
uet dat god dan
om spreke vñ
verket dan
vanden dat

157
tot der ene an
deren spreket vñ
verket
Van mede lide
des eue mensche
at is een sa-
lich mensche
die syns euen me-
sche crancheit dar
in lidet dar herwol-
de in des sake dat
datme em dede
Vñ salich is die knecht
die alle guet den
here getet want
soe om selue wat
behelt die verber-
ge syns here gelt
vñ dat he wande
toe hebben wert
em afghenamē
Van den oetmo-
dighe knechte
Alich is die
knecht de em
selue nyt beter en
kent en helt als
he van den mensche
verheuen en grot
gemaket wort want

alsoe groot als
die mensche vor ga
de is groot is he
en nyt merre

We den gestelcke
mensche die van
den anderē mensche
in dat hoge gesat
sen **V**n auermyde
synen egene wille
myt dalen en wil

Vn salich is die
knecht die nyt by
synen wille in dat
hoge ghesat wort
Vn alit vnder an
der lude voten
begert to wesen

Dan den guden
rehoen vn van
den iocien rehoen

Salich is die
rehoes die
gene bliscap no
ch vrolicheit en
heuet dan in der
hulliger sarkturen
vn in gude werke

vn dar mede bli
delic tidet to der
myne gades vn
we den rehoen
die syne ghenueche
in idelen lichte
dige worde setet
vn dar mede die
mensche to idel
heide trecket

Dan der beris
pynge

Salich is die
knecht die
die vryngge be
ryspynge vn calan
ge alsoe gerne
van enē anderē
lidet als van em
selue **S**alich is
die knecht die die
berispynge gerne
hort vn schemel
vn seggelich vn
oetmodelike bebt
vn gern ghenuech
dar vor duc **S**a
lich is die knecht
die nyt hastich

in sine herten

Van reynheit des
herten

Allich syn die
gene die reyne
van harte syn Die
syn warlickie reyne
van harte Die ert
sche dinge versma
en en hemelsche
dinge begeren vñ
myet af en laten myt
reynē herten den
leuendige warach
tge got alit te
ambeden vñ toe sch
ouwen **H**ir ender
werke vñ leuen
worde ons dels
van soute frans
cus vñ syne irte
bruderē
Hir volget nae
woe he verheuen
wart Die irte
letce op den dach
sime verheuyngē
onte frans
cus als een kne
cht vñ een vrynt

187
Des alre ouerste
gades was een m
setter vñ een vor
gander van der
myne bruder orde
Een myner der
armode vñ een
forme der peny
tencie Een bade
der warheit vñ
een gemplae
alre volcomenheit
der ewangehe
he was van der
grace gads vort
ghecomen vñ
sime myt rech
ter ordenancie
van den nederste
opwaert hynthe
to den hochste qua
Dese wonderhe
ke man was in
armode ricke in
nederheide hoge
In doringe sime
leuens leuendich
In simpelheide
wyt in alre se
dicheide arfom
mych vñ vorschynch

Die hē makede ene
wonderlike dan m
synē leuē vñ noch
vele danre m sy
me doir want
do hy vā der
werlt scheidede
vñ die geest vād
fonteynē d'ewic
heit des herē da
nck do was hy
also glorieus ge
maket dat hy
sonige teykene
der tocomender
glorien in synē
lichame adit liet
alsoe dat hehge
bleibmissynen
gebreken gearu
tet was dat he
rechte eyn nye
creatuer wart

want he ene gestalte
myse d'passien xpi
vid smderlingen
vordel ontfanghē
hadde vñ bewisede
die gedante d'vriese
myse in eynre wō
derliken
mygelyc

O Die and lere
n den hehge lede
wordē negele in
synē vleisse gesien
Die vander moge
nheit gaudē also
wond'like dan vñ
geprenter vñ also
in gewasse wēre
midē vleische dat
wāner mē se in er
mige side duckede
so worde sy rechte
wont in die anden
side gem geruert

recht off sy myt han-
 de sene dan yn ge-
 wassen were eick
 was in syre side
 geronde ene won-
 de die em vangenē
 mensche gedaen en
 was nae d' wise
 dat onse behald'
 in syre side hadde
 dan ons dat sac-
 mente vid geulate
 16 vñ die gheke
 mysse der negale
 were zwart alse
 ysere die woude
 inder side was
 roit vñ de ecke
 smeluyt to gad'
 gerympet inden
 vleische recht als
 sne schone rose
 Syn licham dat

to roere vñ sieels
 vñ natuere wort
 zwart geworden
 was dat began
 wed' wid blenc
 kede to werde
 dan ons die sco-
 enheit d'ander
 schole die gerecht-
 tigen ontfange
 sole betrekent
 wort
 Die derde lere
 yne lede we-
 re weeck vñ
 sachte van hande
 luyge recht als
 eyn ionck kynt
 vñ off he wed'
 to syre iersten
 puertly gecome
 were vñ anmyte
 dat de nagehyge
 in syne heiligen

lichā swart were
vū die wondē in
synre side recht
bloede als ey rose
so enkeab id gem
wōd' dat die wō
d'like schone ond'
scheidheit vrou
de vū ey vwon
derē gaff alle dē
genē die se segē
Die kynder wene
dē om dat em
die mylike vad'
ontbaerē was
vū oick vblidedē
sy em sere dat se
Die teykene des
ouerste konyn
an em segē vū
vblidedē em vū
kussede se dat me
wond' vwaelde
die druefheit

in volhertelike bly
scap vū dat vstant
enkeede die vrennt
heit myet vsynen
want dat was en
woentlic vū wō
derhick to stouwe
vū eyn vestige
des geloue vū
ene v'wachtinge
d' myne allen
die dat segē

Dat wonderlere

OD dat vname
wart dat de
heilige vad' to
hemele geuaere
was vū do dit
myrakel vid
quā hantede em
al dat volck to
der stede myt
oere mystlich
like oge to

siene dat emal-
len twiuel aff ne-
me selde vā oere
rede vñ die wro-
ude mde herte
vermerde vñ ve-
le vade borgerē
vā assise worde
dan to gelade o-
me die hehgen
myt oere oge
to siene vñ myt
de monde to kosse
eyn ridd' die ge-
iheromyng hietē
vñ eyn erber-
wys mā was de
twiuelde m dese
hehge hiteckene
d' wyff woden
vñ myt engelone
de als sinte Tho-
maes die gync

184
dan to vñ hāt
hadelde se seluen
myt syne hande
vñ do hy de wan-
heit dan vā ond'
vode hadde satte
he alle twiuel
vid syne vñ ble-
eff stachaffich
dat he sy selue
gesien vñ gehā-
delt hedde

Die wiste lere

Oie brudere
vñ die knu-
dede to syne vid-
vaert geropen
were bruchte
die nacht aner
myt alle de vol-
ke dat dan was
mde leue gads
dat id myt en-
schier en beganch

nyffe eyne daden
toe wesen Des mor-
gens vro bruchte
sy dat heilige licha
myt telgen van
borne myt keerse
myt kerse myt
singe vñ myt de
laue gandes to d'
scat van ihs vñ
drogent auer
sunte Damaens
kerhoff dan die
heilige maget
sunte Clara myt
anderen megede
beslate was dat
marrede sy on-
luttel vñ lieten
dat heilige licha
dat myt hemel-
scher margre-
te geteiket was
den heiligen

medede sien vñ luf-
sen dan nu queme
sy to d' stat myt vol-
herteliker blyt schap
vñ groue de kostli-
ken schat in sunte
joris kercke myt
alre werdich want
in die stede gmet
he verst to schole
do hy eyn kynt
was vñ inder see
de began he verst
to pdikene vñ
dan want hntē
leste begrane
Die feste leze
Oese erfame he-
lige vader
scheidde van des
werlt mit iam der
geburte onses here
duzent twehondert
sess vñ twyntich

op den derde dach
 October des sater-
 daghes laete vñ
 waer des sondachs
 begrane do dese
 heilige man der
 tegewordicheit
 gaudes ghebrukede
 began he vele got
 myracule to do-
 en op dat syne
 helicheit die ind'
 werlt die wile
 dat he leuede vele
 menste eyn exem-
 pel d' sachticheit
 was dat die oick
 nu myt xpo reg-
 nert alle men-
 schen anemmydes
 den myracule myt
 gelouē soldē ster-
 ken do in vele
 buke vader werlt

die gloriose myr-
 del myracule vñ
 ander genade die
 auermytē enge-
 schiede vele me-
 schen ontfagede
 to der myne ga-
 des vñ verwar-
 kerde reueren-
 aen vñ werdic-
 hert to dese heli-
 ge māne to hebij
 so qua dat geroe-
 hte worde paus
 gregorius den
 negeden wat
 groter dynge
 got doe syne
 knecht frans-
 is Die seuede
leue

O die paus
 die eyn hinde
 der heiligen

kerke is syne wo-
derlike heichheit
myt vele gelouē
vnamē hadde
vū becomde se
myt alle nye vū
de miracule da-
er he na syre do-
it aff honde mer-
oick mode myt
syne oge gesien
hadde vū myt
syne hande ge-
handelt vū aner-
myt dat he myt
entwouelde he
en were myt
xpo glorificert
so wolde he ene
als syn vicarius
tpi ind'erde
recht als enen

Die alre ere vnde
werdicheit wer-
dich is vū dede
al die myracule
des heilige man-
nes die mē vū
den konde besae-
uē vū myt wa-
rachagen tuge
ond' vūde vū
examinieren
die ond' de cor-
diale alle my-
nest to deser
sake geneget
were dme al die
werk die bet to
vformere vū
to vsekerē vū sy-
re heichheit do
alle die myraci-
le myt vhticheit
ond'sucht were

vñ van en alle
 geapebart die
 wart des die paus
 to rade dat vñ
 syne guetdumcke-
 ne vñ vñ mede
 concenorynghe
 der cardmalen
 vñ alle d'plate
 die de mede hoff
 were se dat licha
 canom sierd vñ
 he qua selue to
 d'stat van iussis
 int ian onses he-
 re dusent twe-
 hondert vñ acht-
 vñtwintich op de
 syn en twyntich-
 te dach vā iuhg
 des sondages

myt groter feeste
 vñ screff desen
 helige vader ond'
 die geselschap d'
 helige
Die achte lexe
Int ian ons heren
 dusent twelpon-
 dert vñ derdach
 do die brod' to
 iussis wergade-
 rt were vñ ge-
 meyne capittel
 geholde hadden
 wart syn licha
 werheue vñ
 gebracht op de
 twynachte dach
 vaden meye to
 der kercken
 die in syne ere
 gesichtet vñ
 gewenet was

Die alte ere vñ
 werdicheit vñ
 dich is vñ dede
 al die mynne
 des helige man-
 nes die mede
 den konde besu-
 ue vñ myt wa-
 rachtigen tuge
 ond' vñde vñ
 exammyneren
 die ond' de cor-
 dmale alle vñ
 nest to deser
 sake geneget
 were sine ald
 wert die bet to
 vformere vñ
 to vsekere vñ
 re heidheit de
 alle die mynne
 le myt vrichte
 ond' sacht were

vñ do die helige
stat die myt d'
bylen des ouerf-
te komm gewa-
geteykent was
dan vor gedra-
gen wart ghe-
seen dar vele
teykene vñ
myraail op
dat auermyn-
den wael roke-
de roke vele
mensche geta-
ge worde xpm
to wolge vñ
dat was wael
recht dat die
gene die gade
m syne leuene
behagede vñ
syn gemyde

geborde was also
dat hy ene in dat
paradijs d' schou-
reigen gades an-
wonde alse enoch
aunmyt de vuo-
rige wage oder
myne wille in d'
hemel moerde
gelyck heham
dat oick nu die
sahge blome der
ewigher pantyn-
ge nu sy waere
stede gedregen
wart wael solde
ruke vñ also dese
helige myt won-
derlike teykene
der doegde in
syne leuene leue-
de also heuet hy

ick vader int dat
 . In starff wente
 noch to yn vele
 zynde vader we
 rlt myt grof mo
 gentheit vele gro
 ter wonderliker
 vñ schone myra
 culen gedaen dan
 die megenheit
 des ouerste ga
 des syne won
 derlike erebe
 wisset heuet
 ene sy ere onde
 glorie die dat
 vrachte van
 ene te ene ame

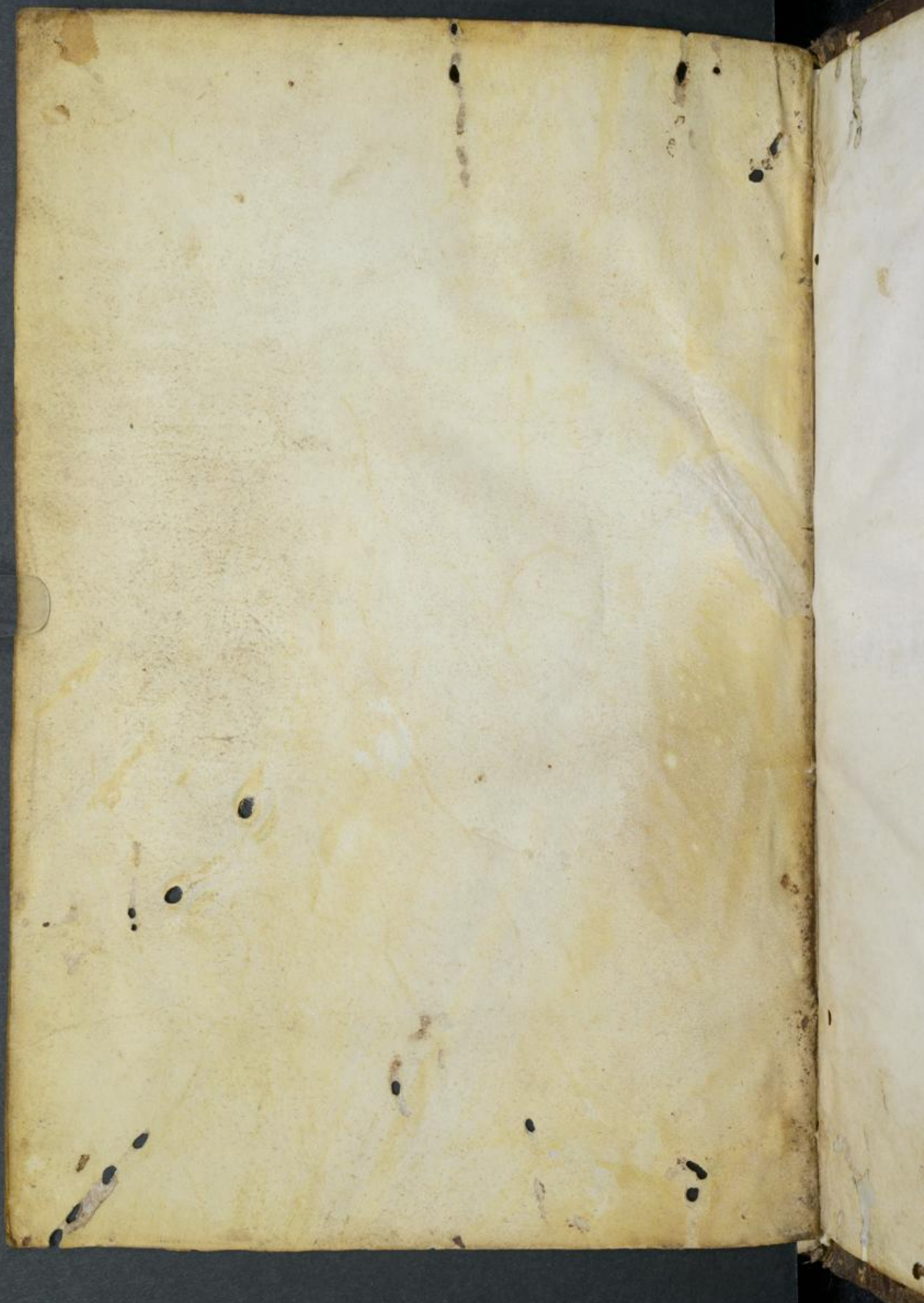

140

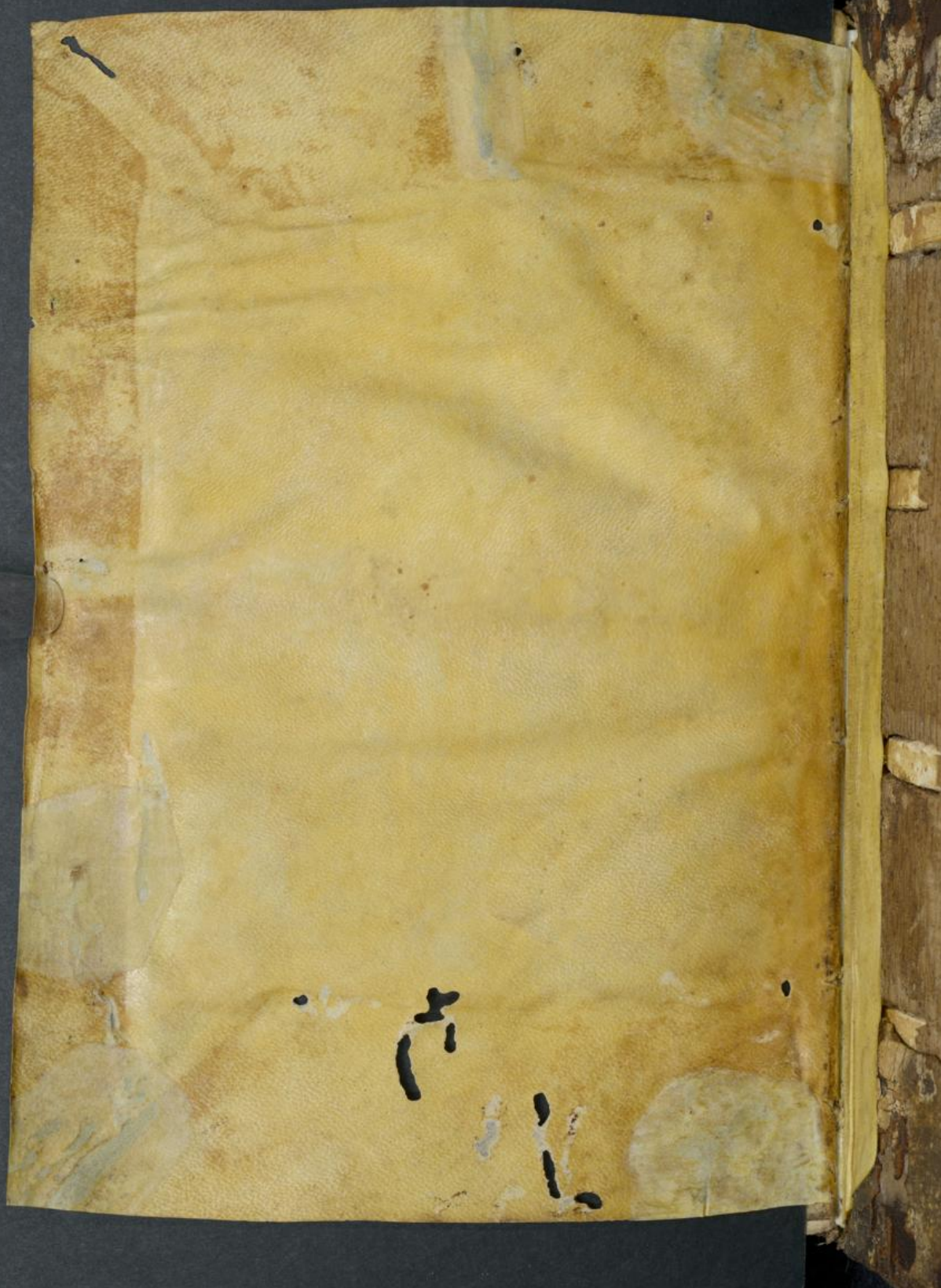

199

199

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
Blue patch	Cyan patch	Green patch	Yellow patch	Red patch	Magenta patch	White patch	3/Color patch	Black patch

TIFFEN® Gray Scale

© The Tiffen Company, 2007

- A 1 Red
- G 2 Green
- B 3 Blue
- M 4 White
- W 5 White
- G 6 White
- K 7 Black
- C 8 Cyan
- Y 9 Yellow
- M 10 Magenta
- B 11 Blue
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

